

คู่มือแนวทางการดำเนินงาน และตัวอย่างการปฏิบัติที่ตามเกณฑ์ โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน

เสนอ องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ)
จัดทำโดย สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ)

7 สิงหาคม 2569

สารบัญ

1	บทนำ.....	2
1.1	ที่มาและความสำคัญ.....	3
1.2	เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน.....	3
1.3	คู่มือแนวทางการดำเนินงานและตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีตามเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน.....	5
2	แนวทางการดำเนินงานและตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีตามเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	8
2.1	บุคลากร.....	8
2.2	การจัดซื้อจัดจ้าง	26
2.3	การจัดการชุมชน	40
2.4	การจัดการพลังงาน.....	57
2.5	การจัดการน้ำและของเสีย	76
2.6	ความหลากหลายทางชีวภาพ.....	94
2.7	การประชาสัมพันธ์.....	117
2.8	การออกแบบอาคาร.....	127
3	บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	145
3.1	บทบาทของเกณฑ์ในการสนับสนุนการเข้าถึงกลไกทางการเงิน.....	147
3.2	แหล่งสนับสนุนทางการเงินสำหรับการเปลี่ยนผ่านสู่ความยั่งยืน	148
3.3	ข้อจำกัดของคู่มือแนวทางการดำเนินงานและตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีตามเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน.....	150

1 บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ภายใต้บริบทการท่องเที่ยวโลกที่ปรับเปลี่ยนจากการมุ่งเน้นการเติบโตเชิงปริมาณไปสู่การให้ความสำคัญกับความสมดุลระหว่างมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ประกอบกับการพัฒนากรอบมาตรฐานสากลด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการขยายบทบาทของฉลากสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการยอมรับในตลาดระหว่างประเทศ ประเด็นความยั่งยืนจึงได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของธุรกิจที่พักและบริการท่องเที่ยวในระดับสากล¹ ในขณะเดียวกัน สภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Council: GSTC) ได้พัฒนากรอบมาตรฐานสำหรับธุรกิจโรงแรมและที่พัก โดยครอบคลุมประเด็นสำคัญด้านการจัดการความยั่งยืน ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม ผลกระทบทางวัฒนธรรม และผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าแนวคิดเรื่องโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันจำเป็นต้องครอบคลุมมากกว่าการประหยัดพลังงานหรือการลดของเสียเพียงอย่างเดียว² นอกจากนี้ ตลาดระหว่างประเทศ โดยเฉพาะตลาดยุโรป ยังให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นกับฉลากและเกณฑ์รับรองด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความชัดเจน โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ เช่น EU Ecolabel สำหรับที่พักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการรับรองโดยสมัครใจอย่างเป็นทางการของสหภาพยุโรป และมุ่งส่งเสริมสถานประกอบการที่มีการจัดการ

สิ่งแวดล้อมและของเสียอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งลดการใช้พลังงาน น้ำ การปล่อยจากการขนส่งและขยะอาหาร³ ดังนั้น การจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานและตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีตามเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนจึงมีความสำคัญในฐานะเครื่องมือที่ช่วยแปลงหลักเกณฑ์สู่แนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทของสถานประกอบการไทย ซึ่งจะสนับสนุนให้โรงแรมสามารถยกระดับการบริหารจัดการด้านความยั่งยืนได้อย่างเป็นระบบ และเชื่อมโยงกับกรอบมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล

1.2 เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (Green Hotel Plus) เป็นกรอบมาตรฐานที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการยกระดับการดำเนินงานของสถานประกอบการโรงแรมให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมุ่งส่งเสริมให้โรงแรมสามารถบริหารจัดการทรัพยากร การให้บริการ และผลกระทบที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีความรับผิดชอบ ครอบคลุมทั้งมิติสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ดังกล่าวจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้มีการดำเนินงานที่เป็นระบบ และยกระดับสู่การปฏิบัติที่ดีเทียบเท่ามาตรฐานสากล โดยการพัฒนาและขับเคลื่อนเกณฑ์อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เห็นภาพรวมของ

1 Environment, 'Making Tourism More Sustainable'.

2 'GSTC Hotel Standard'.

3 'EU Ecolabel Tourist Accommodation - Environment - European Commission'.

เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตารางต่อไปนี้จึงสรุปโครงสร้างของ เกณฑ์ตามหมวดหลัก พร้อมสาระสำคัญที่ ครอบคลุมในแต่ละหมวด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ครอบคลุมทั้งด้านนโยบายและธรรมาภิบาล การ บริหารทรัพยากรบุคคล การสื่อสารองค์กร การ จัดซื้อจัดจ้าง การจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมกับชุมชนและวัฒนธรรม ตลอดจน การออกแบบอาคารและภูมิทัศน์อย่างยั่งยืน

ตารางที่ 1 ภาพรวมโครงสร้างเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

หมวด	ชื่อหมวด	สาระสำคัญโดยสังเขป
1	นโยบายธรรมาภิบาลและการดำเนินงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	ระบบการจัดการความยั่งยืนในระยะยาว โดยครอบคลุม ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ คุณภาพ ชีวิต สิทธิมนุษยชน สุขภาพ ความปลอดภัย ความเสี่ยง และ วิกฤตการณ์ ภายใต้หลักธรรมาภิบาล
2	การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลอย่างยั่งยืน	การสรรหา พัฒนา และดูแลบุคลากรอย่างเป็นธรรม เพื่อ เสริมสร้างความรู้ ทักษะ และแรงจูงใจในการดำเนินงานด้าน ความยั่งยืน
3	การประชาสัมพันธ์และการสื่อสารองค์กร	การสื่อสารข้อมูลและข่าวสารด้านความยั่งยืนแก่ผู้บริหาร พนักงาน ผู้ใช้บริการ และชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจและ ความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง
4	การสนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่นและจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	การจัดซื้อจัดจ้างที่สนับสนุนท้องถิ่น มีความเป็นธรรม และ ส่งเสริมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
5	การจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การลดมลพิษ การ อนุรักษ์ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจน การลดความเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนโดยรอบ
6	การมีส่วนร่วมกับท้องถิ่นและชุมชน และการจัดการมรดกทางประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น	การสร้างประโยชน์แก่ชุมชน การมีส่วนร่วมในการจัดการการ ท้องเที่ยว และการคุ้มครอง อนุรักษ์ และสืบสานมรดกทาง วัฒนธรรมของท้องถิ่น
7	การออกแบบอาคารและการจัดการภูมิทัศน์อย่างยั่งยืน	การวางแผน ออกแบบ ก่อสร้าง ปรับปรุง และจัดการพื้นที่ให้ สอดคล้องกับกฎหมายผังเมือง และบริบททางธรรมชาติและ วัฒนธรรมของพื้นที่

จากตารางจะเห็นได้ว่า เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนมีขอบเขตครอบคลุมการดำเนินงานของโรงแรมอย่างรอบด้าน ตั้งแต่การกำหนดนโยบายและระบบบริหารจัดการภายใน การพัฒนาบุคลากร การสื่อสารและความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการมีส่วนร่วมกับชุมชนและการออกแบบอาคารอย่างยั่งยืน ดังนั้น เกณฑ์ดังกล่าวจึงไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังสะท้อนแนวทางการบริหารจัดการโรงแรมที่คำนึงถึงความยั่งยืนอย่างเป็นองค์รวม

1.3 คู่มือแนวทางการดำเนินงานและ ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีตามเกณฑ์ โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่าง ยั่งยืน

คู่มือฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการนำเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติในระดับองค์กรและระดับแผนกอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งช่วยให้ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานสามารถทำความเข้าใจสาระสำคัญของเกณฑ์ เห็นความเชื่อมโยงระหว่างข้อกำหนดกับภารกิจของแต่ละหน่วยงาน และนำไปใช้ในการวางแผน มอบหมายผู้รับผิดชอบดำเนินงาน ติดตามผล และปรับปรุงการดำเนินงานด้านความยั่งยืนได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงแรม ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาการนำเกณฑ์ไปใช้ในทางปฏิบัติ พบว่าโรงแรมส่วนใหญ่มักบริหารงานโดยแบ่งหน้าที่ตามฝ่ายหรือแผนก และกำหนดผู้รับผิดชอบตามบทบาทงาน มากกว่าการดำเนินงานตามโครงสร้างเดิมของเกณฑ์ที่จัดเรียงเป็นรายชื่อ ด้วยเหตุนี้ จึงได้กำหนดแนวทางการจัดกลุ่มเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนใหม่ตามด้านการดำเนินงานหลักของโรงแรม

เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะการทำงานภายในและเอื้อต่อการนำไปใช้ได้สะดวกยิ่งขึ้น โดยจัดเป็นด้านสำคัญ ได้แก่ บุคลากร จัดซื้อจัดจ้าง การจัดการชุมชน การจัดการพลังงาน การจัดการน้ำและของเสีย ความหลากหลายทางชีวภาพ ประชาสัมพันธ์ และการออกแบบอาคาร ซึ่งจะช่วยเพิ่มความชัดเจนในการนำเกณฑ์ไปใช้ ทำให้เห็นความเกี่ยวข้องของเกณฑ์กับภารกิจของแต่ละหน่วยงาน ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ลดความซ้ำซ้อนของหัวข้อ และสนับสนุนให้โรงแรมสามารถนำเกณฑ์ไปประยุกต์ใช้ในระดับแผนกและสามารถติดตามผลได้อย่างชัดเจน

เนื้อหาในคู่มือถูกจัดเรียงตามด้านการดำเนินงานหลักของโรงแรม โดยในแต่ละด้านจะนำเสนอทั้งภาพรวมของประเด็นสำคัญ ความเชื่อมโยงกับเกณฑ์ และตัวชี้วัดเดิมของเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน รวมถึงความเชื่อมโยงกับกรอบความยั่งยืนในมิติที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับการนำเสนอแนวทางการดำเนินงานและตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี เพื่อช่วยให้ผู้ใช้งานเห็นทั้งกรอบการดำเนินงานที่ควรคำนึงถึง และแนวทางการประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติอย่างชัดเจน ทั้งนี้ ในคู่มือนี้ “แนวทางการดำเนินงาน” หมายถึงกรอบหรือหลักการสำคัญที่โรงแรมควร

ยึดถือในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับ
เจตนารมณ์ของเกณฑ์และเป้าหมายด้านความ
ยั่งยืนขององค์กร และ “ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี”

หมายถึงตัวอย่างวิธีดำเนินงานที่สามารถนำไป
ประยุกต์ใช้ได้จริง

เพื่อช่วยให้เห็นภาพการดำเนินงานในระดับที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น ตัวอย่างที่นำเสนอมีวัตถุประสงค์
เพื่อใช้เป็นกรอบประกอบการพิจารณา โดยโรงแรมสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับขนาด
รูปแบบการดำเนินงาน และบริบทของแต่ละแห่งได้ โดยการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบนี้ช่วยให้เห็นความ
เชื่อมโยงกับเกณฑ์เดิมได้อย่างเป็นระบบ และส่งเสริมให้คู่มือฉบับนี้สามารถใช้ได้ทั้งเป็นเอกสารอธิบายเกณฑ์
และเป็นแนวทางสนับสนุนการดำเนินงานด้านความยั่งยืนของโรงแรม ดังนั้น เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่าง
ด้านการดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่กับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนอย่างชัดเจน จึงได้จัดทำ
ตารางสรุปความเชื่อมโยงระหว่างด้านการดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่กับเกณฑ์เดิม เพื่อให้สามารถมองเห็นความ
สอดคล้องระหว่างทั้งสองส่วนได้อย่างชัดเจน และช่วยให้สามารถตรวจสอบและอ้างอิงกลับไปยังเกณฑ์เดิมได้
อย่างเป็นระบบ ดังตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงการเชื่อมโยงระหว่างการทำงานที่จัดกลุ่มใหม่กับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

การดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่	หลักเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน																																							
	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	3.4	4.1	4.2	4.3	5.1	5.2	5.3	5.4	5.5	5.6	5.7	5.8	5.9	5.10	5.11	5.12	5.13	5.14	6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	6.6	6.7	6.8	6.9	7.1	
บุคลากร	*	*		*	*	*	*	*																																
การจัดซื้อจัดจ้าง	*	*											*	*	*																									
การจัดการชุมชน	*	*	*	*																										*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
การจัดการพลังงาน	*	*														*	*				*																			
การจัดการน้ำและของเสีย	*	*	*														*	*	*		*	*																		
ความหลากหลายทางชีวภาพ	*	*	*																					*	*	*	*	*	*											
การประชาสัมพันธ์	*			*					*	*	*	*																												
การออกแบบอาคาร	*	*	*																																					

บุคลากร	การบริหารและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านความยั่งยืนของโรงแรมอย่างเป็นระบบ
การจัดซื้อจัดจ้าง	การจัดซื้อจัดจ้างที่คำนึงถึงความยั่งยืนและการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานท้องถิ่น เพื่อเชื่อมโยงการดำเนินงานของโรงแรมกับเศรษฐกิจชุมชนและการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
การจัดการชุมชน	การสร้างความสัมพันธ์และคุณค่าร่วมระหว่างโรงแรมกับชุมชน ผ่านการสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ และการเคารพอัตลักษณ์ของพื้นที่
การจัดการพลังงาน	การบริหารจัดการพลังงานและการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรและลดผลกระทบจากการดำเนินงานของโรงแรม
การจัดการน้ำและของเสีย	การใช้ทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ การลดและจัดการของเสีย รวมถึงการควบคุมมลพิษจากการดำเนินงานอย่างครบวงจร
ความหลากหลายทางชีวภาพ	การใช้ทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ การลดและจัดการของเสีย รวมถึงการควบคุมมลพิษจากการดำเนินงานอย่างครบวงจร
การประชาสัมพันธ์	การสื่อสารข้อมูลด้านความยั่งยืนอย่างโปร่งใส และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการในการสนับสนุนการดำเนินงานของโรงแรม
การออกแบบอาคาร	การออกแบบและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่คำนึงถึงสภาพภูมิอากาศ ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ต้นทาง

หมายเหตุ: เครื่องหมาย * หมายถึง การดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่นั้นมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนเดิมในข้อนี้
 ทั้งนี้ คำอธิบายประกอบด้านล่างจัดทำขึ้นเพื่อสรุปสาระสำคัญของแต่ละด้านการดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่โดยสังเขป

2 แนวทางการดำเนินงานและ ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีตามเกณฑ์ โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน

2.1 บุคลากร

2.1.1 ที่มาและความสำคัญ

บุคลากรเป็นปัจจัยหลักที่กำหนดว่าการดำเนินงานด้านความยั่งยืนของโรงแรมจะเกิดขึ้นได้จริงในระดับงานประจำหรือไม่ เพราะการขับเคลื่อนเรื่องนี้ไม่ได้อาศัยนโยบายของผู้บริหารเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยการกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน การมีคณะทำงานหรือกลไกประสานงานระหว่างแผนก การพัฒนาความรู้และทักษะให้สอดคล้องกับหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมการทำงานที่เป็นธรรม ปลอดภัย และเอื้อต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานอย่างแท้จริง ดังนั้น โรงแรมจึงควรให้ความสำคัญกับการวางระบบด้านบุคลากรในหลายส่วนควบคู่กัน ได้แก่ การกำหนดบทบาทของผู้รับผิดชอบด้านความยั่งยืนในแต่ละแผนก การจัดทำแผนฝึกอบรมที่เชื่อมกับงานจริง การส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้จากการปฏิบัติงานและถ่ายทอดความรู้ภายในองค์กร การกำหนดนโยบายที่ไม่เลือกปฏิบัติและคุ้มครองสิทธิแรงงาน การทบทวนค่าจ้างและสวัสดิการให้สอดคล้องกับข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง การจัดให้มีสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสมต่อสุขภาพ และการเปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นหรือข้อร้องทุกข์เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เมื่อโรงแรมวางระบบ

เหล่านี้ได้ชัด การดำเนินงานด้านความยั่งยืนก็จะไม่เป็นการของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่กลายเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานบุคลากรที่ช่วยให้องค์กรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และพร้อมพัฒนาในระยะยาวมากขึ้น

2.1.2 ตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดี

การกำหนดผู้รับผิดชอบและทำให้
แต่ละแผนกเข้าใจบทบาทของตนอย่างชัดเจน

การขับเคลื่อนความยั่งยืนภายในโรงแรมจะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อมีการกำหนดผู้รับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายไว้อย่างชัดเจนตั้งแต่ต้น หากไม่มีโครงสร้างการทำงานที่แน่นอน เรื่องความยั่งยืนมักถูกมองว่าเป็นภารกิจเฉพาะของบางหน่วยงาน และไม่สามารถเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติงานของทั้งองค์กรได้ ดังนั้น โรงแรมจึงควรจัดตั้งคณะทำงานหรือมอบหมายผู้ประสานงานด้านความยั่งยืนจากแผนกที่เกี่ยวข้อง พร้อมกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบให้ชัด เช่น ผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน น้ำ ของเสีย การสื่อสาร การพัฒนาบุคลากร หรือการประสานงานกับชุมชน ควบคู่กับการกำหนดรอบการประชุมติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อใช้ทบทวนความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค และแนวทางปรับปรุงร่วมกัน การดำเนินการในลักษณะนี้จะช่วยให้การขับเคลื่อนความยั่งยืนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานประจำ และทำให้แต่ละแผนกตระหนักถึงบทบาทของตนได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

การพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้สอดคล้อง กับลักษณะงานของแต่ละแผนก

การพัฒนาบุคลากรจะเกิดผลได้อย่างแท้จริงเมื่อเนื้อหาการเรียนรู้เชื่อมโยงกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานโดยตรง โรงแรมจึงควรจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่ระบุหัวข้อการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมาย ผู้รับผิดชอบ และช่วงเวลาดำเนินการไว้อย่างชัดเจน โดยพิจารณาจากลักษณะงานของแต่ละแผนก เช่น แผนกแม่บ้านควรได้รับความรู้เรื่องการใช้ทรัพยากรและ

สารเคมีอย่างเหมาะสม แผนกครัวควรได้รับความรู้เรื่องการจัดการวัตถุดิบและการลดของเสีย แผนกต้อนรับควรได้รับความรู้เรื่องการสื่อสารกับผู้เข้าพักอย่างเหมาะสม ส่วนหัวหน้างานควรได้รับการพัฒนาในเรื่องการติดตามผล การบริหารความเสี่ยงและการดูแลบุคลากรในหน่วยงานของตน การวางแผนในลักษณะนี้จะช่วยให้การอบรมไม่เป็นเพียงกิจกรรมทั่วไป แต่เป็นเครื่องมือที่ช่วยยกระดับคุณภาพการทำงานของแต่ละฝ่ายได้อย่างตรงจุด

ตัวอย่างนโยบายและแนวปฏิบัติในการพัฒนาศักยภาพของพนักงาน
ที่มา: Land & House⁴

การเชื่อมโยงการเรียนรู้จากการอบรม ไปสู่การปฏิบัติงานจริง

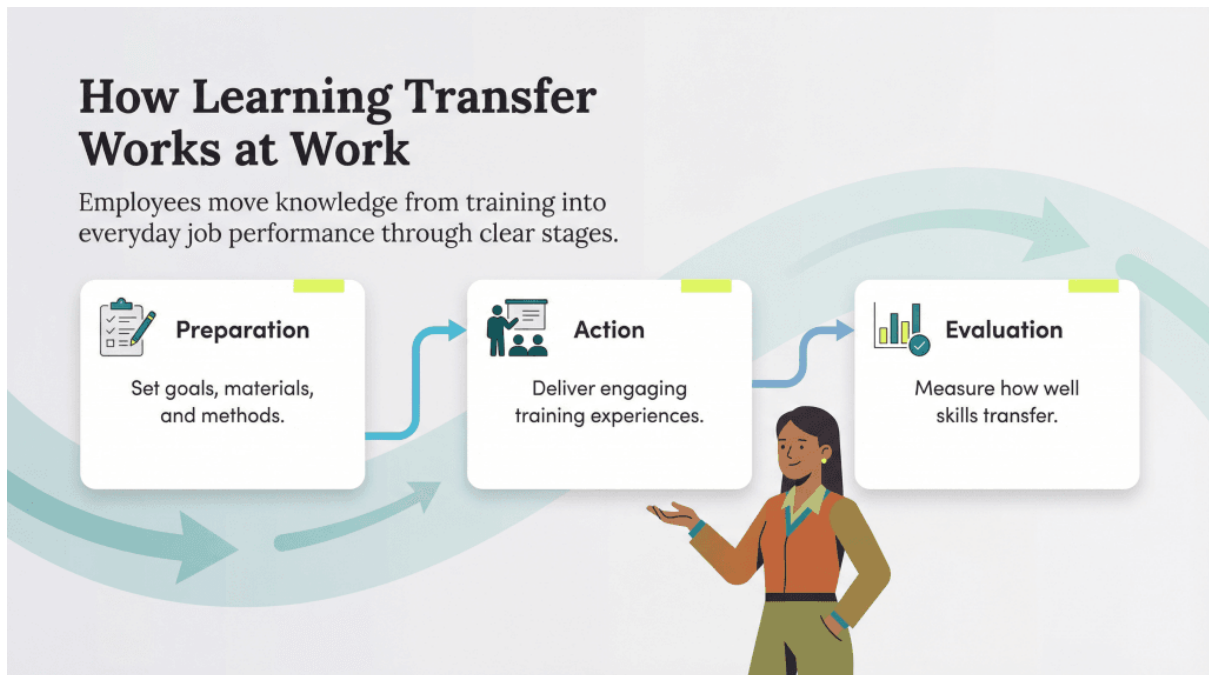
การพัฒนาศักยภาพบุคลากรไม่ควรสิ้นสุดเพียงการเข้ารับการอบรมหรือการเรียนรู้ใน

ห้องเรียนเท่านั้น แต่ควรมีการกำหนดแนวทางให้
ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงาน
จริงได้อย่างเป็นรูปธรรม โรงแรมจึงควรกำหนด
เป้าหมายการเรียนรู้ก่อนการอบรมร่วมกันระหว่าง

⁴ ‘การพัฒนาศักยภาพของพนักงาน’.

ผู้บังคับบัญชาและผู้เข้าอบรม และภายหลังการอบรมควรมีการสรุปสาระสำคัญ ถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนร่วมงาน หรือเสนอแนวทางการปรับใช้ในหน่วยงานของตน พร้อมติดตามผลการนำไปใช้ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม วิธีการเช่นนี้ใช้ได้ทั้ง

กับการอบรมภายใน การเรียนออนไลน์ การศึกษาดูงาน และการอบรมภายนอก เพราะช่วยให้การเรียนรู้ไม่หยุดอยู่ในระดับรายบุคคล แต่เชื่อมโยงไปสู่การพัฒนางานของหน่วยงานและองค์กรได้อย่างต่อเนื่อง

ตัวอย่างการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานจริง

ที่มา: Business.com⁵

การกำหนดแนวทางด้านความเท่าเทียมและสิทธิแรงงานให้ชัดเจนตั้งแต่กระบวนการจ้างงาน

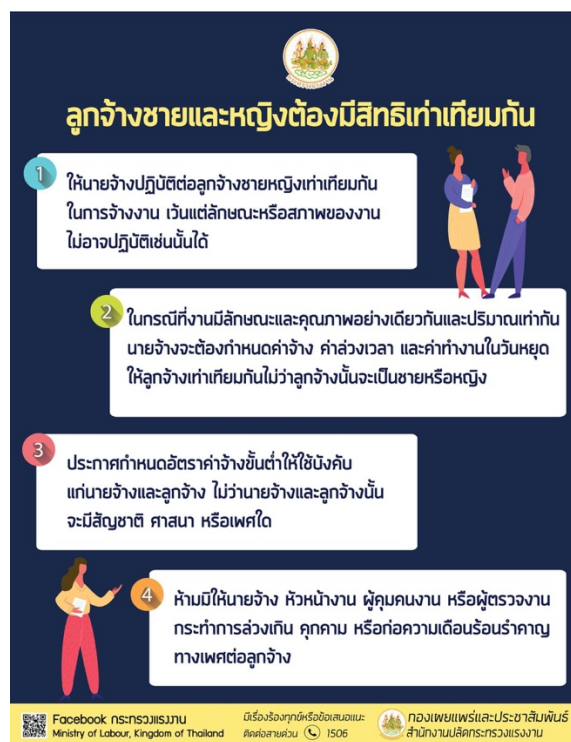
การบริหารบุคลากรที่ดีควรเริ่มตั้งแต่กระบวนการรับสมัครและคัดเลือกบุคลากร โดยโรงแรมควรกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติด้านงานที่มีคุณค่า (Decent Work) ซึ่งมี 4 เสาหลัก ได้แก่ โอกาสการมีงานทำ สิทธิในสถานที่ทำงาน การคุ้มครองทางสังคม และการเจรจาทางสังคม ซึ่งในหลักการนี้ โรงแรมควรมีแนวปฏิบัติด้านความเท่าเทียมในการจ้างงานอย่างชัดเจน เพื่อให้

ขั้นตอนและกระบวนการของการรับสมัคร เช่น การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้สมัครงาน หลากหลายกลุ่มผ่านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ที่ครอบคลุม การคัดเลือกผู้สมัครอย่างเป็นธรรม โอกาสในการพัฒนาและการเติบโตในสายงานเป็นไปโดยยึดหลักสมรรถนะและความเหมาะสมกับงาน ไม่เลือกปฏิบัติจากปัจจัยส่วนบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ขณะเดียวกัน โรงแรมควรทบทวนเรื่องสัญญาจ้าง ค่าจ้างสวัสดิการ ประกันสังคม และการคุ้มครองสิทธิพื้นฐานของพนักงานให้สอดคล้องกับข้อกำหนด

⁵ Business.Com, 'How to Maximize Your Employee Training Program'.

และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง แนวทางลักษณะนี้จะช่วยให้บุคลากรได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม ลดความเสี่ยงจากการเลือกปฏิบัติ

และการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม และทำให้ระบบบริหารบุคลากรขององค์กรมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

ตัวอย่างนโยบายความเท่าเทียมระหว่างเพศของแรงงาน
ที่มา: กระทรวงแรงงาน⁶

การจัดสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม และเอื้อต่อคุณภาพชีวิตของพนักงาน

การดูแลบุคลากรไม่ควรจำกัดอยู่เพียงการกำหนดนโยบายหรือการจัดอบรมเท่านั้น แต่ต้องรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานและคุณภาพชีวิตของพนักงานด้วย โรงแรมจึงควรพิจารณาความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานสำหรับพนักงาน เช่น พื้นที่พักพนักงาน ห้องเปลี่ยนชุด ห้องซักล้างอาหารและน้ำดื่มที่ถูกสุขลักษณะ พื้นที่ปฐมพยาบาล หรือมาตรการด้านอาชีวอนามัยและ

ความปลอดภัยในงานประจำวันที่คำนึงถึงเงื่อนไขด้านเพศหรือเพศสภาพ หรือสภาวะหรือข้อจำกัดด้านกายภาพและสุขภาพของพนักงาน เช่น หญิงตั้งครรภ์ มารดาให้นมบุตร บุคคลข้ามเพศ ผู้พิการหรือมีโรคประจำตัว นอกจากนี้ ยังควรคำนึงถึง การปฏิบัติที่เท่าเทียมและเป็นธรรม โดยไม่เลือกปฏิบัติเพราะมีความแตกต่างในสถานะทางกฎหมาย เช่น แรงงานข้ามชาติ หรือสถานการณ์จ้างงาน เช่น ลูกจ้างประจำ ชั่วโมง รายวัน ตามฤดูกาล หากสภาพแวดล้อมการทำงานยังมีความเหลื่อมล้ำ ไม่เหมาะสม หรือขาดความเป็นมิตร

⁶ ‘(1) กระทรวงแรงงาน - ลูกจ้างชายและหญิงต้องมีสิทธิเท่าเทียมกัน | Facebook’.

ย่อมส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ความปลอดภัย และขวัญกำลังใจของบุคลากร ดังนั้น โรงแรมจึงควรถือว่าสภาพแวดล้อมการ

ทำงานเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารบุคลากรอย่างแท้จริง ไม่ใช่เป็นเพียงเรื่องสวัสดิการเพิ่มเติมเท่านั้น

WORKPLACE SAFETY CHECKLIST	 First Aid Kit
	Fire Extinguisher
	Hazard Markings
	Noise Monitor
	Access to shade, water + cooling products
	Evacuation Plan + Emergency Lighting
Proper Fitting PPE	Written Rules + Procedures
Safety Training	Employee Identification
	Functioning tools and equipment

ตัวอย่าง Workplace Safety Checklist

ที่มา: Pyramex⁷

การเปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นและทำให้ข้อเสนอแนะของพนักงานถูกนำไปใช้จริง

แม้โรงแรมจะมีระบบบริหารบุคลากรที่ดีเพียงใด แต่หากไม่มีช่องทางให้พนักงานสะท้อนปัญหาหรือเสนอความคิดเห็น ย่อมยากที่จะทราบว่าสภาพการทำงานในแต่ละส่วนมีประเด็นใดที่ควรได้รับการปรับปรุง โรงแรมจึงควรจัดให้มีช่องทางรับฟังความคิดเห็นหรือเรื่องร้องทุกข์ที่เหมาะสมกับบริบทขององค์กร เช่น แบบฟอร์มออนไลน์

กล่องรับข้อเสนอแนะ เวทีประชุมภายใน หรือช่องทางร้องเรียนที่รักษาความลับตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญไม่ได้อยู่ที่การมีช่องทางรับเรื่องเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอยู่ที่การนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ สรุป และใช้ประกอบการปรับปรุงมาตรการด้านบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้พนักงานเห็นว่าความคิดเห็นของตนได้รับการรับฟังและนำไปใช้จริงในการพัฒนาองค์กร

⁷ ‘Workplace Safety Checklist’.

ตัวอย่างป้ายประชาสัมพันธ์ช่องทางการรับฟังความคิดเห็น
ที่มา: เทศบาลตำบลบ่อพลอย⁸

2.1.3 ฐานข้อมูลผู้ให้บริการ

ผู้ประกอบการสามารถสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากฐานข้อมูลและแหล่งความรู้ที่หน่วยงานภาครัฐจัดทำหรือเผยแพร่ไว้ เพื่อใช้ประกอบการกำหนดแนวทางและพัฒนาระบบงานด้านบุคลากรของโรงแรมให้มีความเหมาะสมและเป็นระบบยิ่งขึ้นทั้งในด้านการฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพ

บุคลากร การทบทวนนโยบายแรงงานและสิทธิของพนักงาน การส่งเสริมสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม ตลอดจนการจัดให้มีกลไกรับฟังความคิดเห็นภายในองค์กร โดยข้อมูลจากแหล่งสืบค้นดังกล่าวจะช่วยให้โรงแรมสามารถอ้างอิงแนวทางที่เกี่ยวข้อง เลือกใช้เครื่องมือได้เหมาะสม และนำไป

⁸ ‘11.1 ช่องทางการรับฟังความคิดเห็น’.

ประยุกต์ใช้กับบริบทขององค์กรได้อย่างชัดเจน
มากขึ้น ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงฐานข้อมูลผู้ให้บริการและแหล่งสืบค้นที่เกี่ยวข้อง

ฐานข้อมูลผู้ให้บริการ	วัตถุประสงค์การใช้
ระบบฝึกอบรมและพัฒนาทักษะออนไลน์ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	● สำหรับใช้ค้นหาหลักสูตรฝึกอบรมและพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของบุคลากรในแต่ละแผนก ทั้งผ่านกำหนดการฝึกอบรมของหน่วยงาน และระบบเรียนออนไลน์ของกรม ซึ่งสามารถนำมาใช้ประกอบการพัฒนาศักยภาพบุคลากร การคัดเลือกหลักสูตรที่เหมาะสมกับพนักงาน และการเชื่อมการอบรมกับการพัฒนางานจริงในองค์กรได้ ● เข้าถึงได้ที่ กำหนดการฝึกอบรม: https://www.dsd.go.th/th/Intro/ListTraining ● ระบบฝึกทักษะออนไลน์: https://onlinetraining.dsd.go.th/
มาตรฐานแรงงานไทยและเอกสารอ้างอิงด้านแรงงานของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	● สำหรับใช้เป็นแหล่งอ้างอิงด้านมาตรฐานแรงงานไทย เอกสารและแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องกับการรับรองหรือการประกาศแสดงตนเองตามมาตรฐานแรงงานไทย ซึ่งสามารถนำมาใช้ประกอบการทบทวนนโยบายแรงงาน แนวปฏิบัติด้านสิทธิแรงงาน และการกำกับดูแลเรื่องค่าจ้าง สวัสดิการ และการคุ้มครองพนักงานให้สอดคล้องกับข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องได้ชัดเจนขึ้น ● เข้าถึงได้ที่ ระบบ e-Service: https://eservice.labour.go.th/ ● วิดีโอและคู่มือการใช้งาน: https://eservice.labour.go.th/documents/form-doc/video-guideline.html
คู่มือสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงานของกรมอนามัย	● สำหรับใช้ศึกษาคู่มือและระบบประเมินด้านสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิตและความสุขของคนทำงาน ซึ่งช่วยให้โรงแรมนำไปใช้ทบทวนสภาพแวดล้อมการทำงาน สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน สุขภาวะของพนักงาน และแนวทางพัฒนาสถานที่ทำงานให้เอื้อต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ฐานข้อมูลผู้ให้บริการ	วัตถุประสงค์การใช้
	เข้าถึงได้ที่: https://multimedia.anamai.moph.go.th/ebooks/hp-ebook_09_mini/
ข้อมูลสิทธิประโยชน์และ กองทุนเงินทดแทน ของสำนักงานประกันสังคม	- สำหรับใช้เป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการร้องทุกข์ สิทธิของลูกจ้าง และการให้ความรู้ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยโรงแรมสามารถใช้ข้อมูลจากช่องทางเหล่านี้ประกอบการออกแบบกลไกรับฟังความคิดเห็นภายในองค์กร การทบทวนขั้นตอนการจัดการข้อร้องเรียนของพนักงาน และการวางแผนอบรมด้านความปลอดภัยให้เหมาะกับลักษณะงานของบุคลากรได้มากขึ้น - เข้าถึงได้ที่: https://wcfp.sso.go.th/web-portal/Privilege
ช่องทางให้คำปรึกษาและรับ เรื่องร้องทุกข์แรงงาน ของกระทรวงแรงงาน	- สำหรับใช้เป็นแหล่งอ้างอิงเรื่องสิทธิประโยชน์ การคุ้มครองกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจากการทำงาน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกองทุนเงินทดแทน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทบทวนสวัสดิการ และการคุ้มครองขั้นพื้นฐานของพนักงานให้สอดคล้องกับสิทธิที่ลูกจ้างพึงได้รับ - เข้าถึงได้ที่: https://www.mol.go.th/service-complaint/
คู่มือจ้างงานคนพิการสำหรับ สถานประกอบการ	สำหรับใช้เป็นแหล่งอ้างอิงในการจ้างงานของบริษัทตามมาตรา 33, 34, และ 35 ตามพรบ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550) แบ่งออกเป็น 3 ทางเลือกหลักที่บริษัทสามารถเลือกปฏิบัติได้

2.1.4 ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน

เมื่อโรงแรมดำเนินงานด้านบุคลากรอย่างเป็นระบบ สิ่งที่เราได้เห็นได้ชัดคือการทำงานภายในองค์กรมีความชัดเจนมากขึ้น พนักงานแต่ละแผนกรู้ว่าตนเองมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความยั่งยืนอย่างไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องใด และเมื่อเกิดปัญหาหรือมีเรื่องต้องติดตาม สามารถประสานงานกันได้ชัดเจนกว่าเดิม ขณะเดียวกัน การมีแผน

อบรมและการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้พนักงานไม่ได้เพียงเข้ารับการอบรมแต่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการทำงานจริงได้ เช่น การใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม การปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย การสื่อสารกับผู้เข้าพักรอย่างเหมาะสม และการเข้าใจสิทธิหน้าที่ของตนเองในฐานะพนักงาน นอกจากนี้ หากโรงแรมมีนโยบายด้านความเท่าเทียม สิทธิแรงงาน สวัสดิการ สภาพแวดล้อมการทำงาน และช่องทางรับฟังความ

คิดเห็นที่ชัดเจน พนักงานจะมีความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น รู้สึกว่าตนเองได้รับการดูแลอย่างเป็นธรรม และสามารถสะท้อนปัญหาหรือข้อเสนอแนะได้อย่างเหมาะสม ผลที่ตามมาคือ โรงแรมจะมีระบบบริหารบุคลากรที่เข้มแข็งขึ้น ลดความสับสนในการทำงาน ลดปัญหาที่เกิดจากการสื่อสารไม่ชัดเจน และทำให้การขับเคลื่อนงานด้านความยั่งยืนภายในองค์กรเกิดขึ้นได้ต่อเนื่องมากขึ้น

2.1.5 การเชื่อมโยงสู่ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและการจัดการด้านแรงงานเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่สนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Mitigation)

แม้ว่าหมวดบุคลากรจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับการใช้พลังงานโดยตรง แต่การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของพนักงาน มีบทบาทสำคัญในการนำมาตรการด้านพลังงาน น้ำ และของเสียไปปฏิบัติการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพนักงานเข้าใจแนวปฏิบัติ เช่น การประหยัดพลังงาน การลดของเสีย หรือการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม ก็จะสามารถปรับพฤติกรรมการทำงานในชีวิตประจำวันได้จริง ส่งผลให้การใช้ทรัพยากรลดลงและนำไปสู่การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาพรวมขององค์กร ดังนั้นบุคลากรจึงเป็น กลไกสำคัญที่ทำให้มาตรการด้านสิ่งแวดล้อมเกิดผลลัพธ์ได้จริง

ดำเนินงานด้านความยั่งยืนของโรงแรมในภาพรวมเนื่องจากบุคลากรเป็นผู้มีบทบาทโดยตรงในการนำมาตรการต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติจริง ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และการบริหารจัดการองค์กร ขณะเดียวกัน การดูแลคุณภาพชีวิต สิทธิแรงงาน สภาพแวดล้อมการทำงาน การคุ้มครองทางสังคม และสวัสดิการ ยังเชื่อมโยงกับความมั่นคงขององค์กรและความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสีย โดยสามารถสรุปความเชื่อมโยงได้ดังนี้

การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptation)

การมีโครงสร้างการบริหารจัดการที่ชัดเจน เช่น การจัดตั้งคณะทำงานด้านความยั่งยืน และการพัฒนาทักษะบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงต่าง ๆ ได้ดีขึ้นเมื่อบุคลากรมีความรู้และสามารถทำงานข้ามแผนกได้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถนำบทเรียนจากภายนอกมาปรับใช้ องค์กรจะมีความยืดหยุ่นในการรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เช่น ภาวะภัยพิบัติ ความผันผวนของทรัพยากร กฎระเบียบใหม่ หรือความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียที่เพิ่มขึ้น จึงช่วยเสริมความสามารถในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในระยะยาว

การมีส่วนร่วมทางสังคม

(Social Inclusion)

หมวดบุคลากรมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับมิติด้านสังคม โดยเฉพาะในประเด็นความเท่าเทียม สิทธิแรงงาน และคุณภาพชีวิตของพนักงาน การกำหนดนโยบายที่ไม่เลือกปฏิบัติ การคุ้มครองสิทธิแรงงานของทั้งแรงงานไทยและแรงงานข้ามชาติ การจัดสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม และการเปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมในการแสดงความคิดเห็น ล้วนช่วยสร้างความเป็นธรรมและความรู้สึกเป็นเจ้าของในองค์กร ขณะเดียวกัน การมีช่องทางรับฟังและนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงจริง ยังช่วยสร้างความไว้วางใจระหว่างพนักงานและผู้บริหาร ในภาพรวม การดำเนินงานในหมวดนี้จึงไม่เพียงส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากร แต่ยังช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อความยั่งยืน และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์กรกับสังคมโดยรวม

2.1.6 การเชื่อมโยงกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

จากสาระสำคัญและแนวทางการดำเนินงานข้างต้น จะเห็นได้ว่า บุคลากรไม่ได้เป็นเพียงผู้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของแต่ละแผนกเท่านั้น แต่เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้นโยบาย เป้าหมาย และมาตรการด้านความยั่งยืนของโรงแรมนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การทำความเข้าใจความเชื่อมโยงของเกณฑ์ในหมวดนี้จึงมีความสำคัญ เพราะช่วยให้โรงแรมมองเห็นว่า การบริหารจัดการด้านบุคลากรควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยสาระในหมวดนี้จัดออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร

การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

(Biodiversity)

แม้หมวดบุคลากรจะไม่ได้เชื่อมโยงกับความหลากหลายทางชีวภาพโดยตรง แต่การพัฒนาศักยภาพและการสร้างความตระหนักรู้ให้แก่พนักงานเกี่ยวกับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม และความเชื่อมโยงของงานต่อระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ จะมีส่วนช่วยให้มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เมื่อพนักงานเข้าใจผลกระทบของการดำเนินงานต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้สารเคมี การจัดการของเสีย หรือการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ โรงแรมก็จะสามารถลดผลกระทบต่อระบบนิเวศโดยรอบได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

และกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายในองค์กร และการส่งเสริมความเท่าเทียม คุณภาพชีวิต และสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม เพื่อให้โรงแรมสามารถบริหารจัดการด้านบุคลากรได้อย่างชัดเจนและเชื่อมโยงกับการดำเนินงานจริงมากขึ้น ทั้งนี้ ประเด็นดังกล่าวครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดผู้รับผิดชอบ การพัฒนาความรู้และทักษะ การสร้างการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง ไปจนถึงการดูแลสิทธิแรงงาน ความเท่าเทียม และสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม ซึ่งล้วนส่งผลโดยตรงต่อความสามารถขององค์กรในการขับเคลื่อนงานด้านความยั่งยืน ดังนั้น ตารางต่อไปนี้จะสรุปความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นด้าน

บุคลากรกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
อย่างยั่งยืนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้โรงแรมสามารถ
อ้างอิงและนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ตารางที่ 4 การเชื่อมโยงประเด็นบุคลากรกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนเดิม

รหัส	การดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่	เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน																	
		1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	1.1.5	1.1.6	1.1.7	1.1.8	1.1.9	1.1.10	1.1.11	1.1.12	1.1.13	1.2.1	1.2.2	1.3.1	1.3.2	1.3.3
	การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านความยั่งยืน																		
HR-01	การจัดตั้งคณะทำงานและกำหนดบทบาทเพื่อขับเคลื่อนความยั่งยืน	*											*	*					
HR-02	การจัดทำพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านความยั่งยืน	*						*		*	*	*	*	*					
HR-03	การส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมและเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง							*		*	*	*	*	*					
HR-04	การส่งเสริมการเรียนรู้จากการศึกษาดูงานและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์							*		*	*	*	*	*					
	การส่งเสริมความเท่าเทียม คุณภาพชีวิต และสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม																		
HR-05	การกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติด้านความเท่าเทียมในการจ้างงาน										*		*		*				*
HR-06	การกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานแรงงานและการคุ้มครองสิทธิ									*	*		*		*	*			*
HR-07	การจัดสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยและเอื้อต่อสุขภาวะ					*				*			*		*				
HR-08	การจัดให้มีกลไกรับฟังความคิดเห็นและติดตามความพึงพอใจของบุคลากร										*		*	*					*

รหัส	การดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่	เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน													
		2.1.1	2.1.2	2.2.1	2.2.2	2.2.3	2.2.4	2.2.5	2.2.6	2.3.1	2.3.2	2.4.1	2.4.2	2.4.3	2.4.4
	การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านความยั่งยืน														
HR-01	การจัดตั้งคณะทำงานและกำหนดบทบาทเพื่อขับเคลื่อนความยั่งยืน	*	*												
HR-02	การจัดทำพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านความยั่งยืน			*	*	*	*	*	*						
HR-03	การส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมและเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง			*	*	*	*	*	*						
HR-04	การส่งเสริมการเรียนรู้จากการศึกษาดูงานและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์			*	*	*	*	*	*						
	การส่งเสริมความเท่าเทียม คุณภาพชีวิต และสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม														
HR-05	การกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติด้านความเท่าเทียมในการจ้างงาน									*	*				
HR-06	การกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานแรงงานและการคุ้มครองสิทธิ											*	*		*
HR-07	การจัดสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยและเอื้อต่อสุขภาวะ													*	*
HR-08	การจัดให้มีกลไกรับฟังความคิดเห็นและติดตามความพึงพอใจของบุคลากร														*

ตารางที่ 5 การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านความยั่งยืนภายในองค์กร

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
HR-01: การจัดตั้งคณะทำงานและกำหนดบทบาทเพื่อขับเคลื่อนความยั่งยืน	โรงแรมควรจัดตั้งคณะทำงานด้านการบริหารจัดการความยั่งยืนที่ครอบคลุม และมีตัวแทนของบุคลากรที่หลากหลายและครอบคลุมในมิติเพศ และสายงาน แผนก และกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานด้านความยั่งยืนมีผู้รับผิดชอบโดยตรง สามารถประสานงานระหว่างหน่วยงาน และติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม	โรงแรมออกคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานด้านการบริหารจัดการความยั่งยืนอย่างเป็นทางการ โดยมีตัวแทนจากทุกแผนก และระบุหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน เช่น ผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน น้ำ ของเสีย การสื่อสาร หรือการประสานงานกับชุมชน พร้อมกำหนดรอบการประชุมติดตามผลเป็นรายเดือนหรือรายไตรมาส เพื่อทบทวนผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางปรับปรุงร่วมกัน ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน ☐ รายชื่อคณะทำงานจากทุกแผนก ☐ เอกสารกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ☐ บันทึกการประชุม ☐ รายงานผลการติดตามความก้าวหน้า เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม • แนวทางสำหรับโรงแรมและโฮสเทล ใช้ประกอบการจัดตั้งคณะทำงาน และกำหนดบทบาทหน้าที่ด้านความยั่งยืน เข้าถึงได้ที่: https://www.greenkey.global/s/Green-Key-criteria-and-explanatory-notes-2022-2026-final-version-cr5m.pdf	2.1.1, 2.1.2
HR-02: การจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพ	โรงแรมควรกำหนดแผนฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรเป็นรายปีหรือรายรอบ โดยเชื่อมโยงกับบทบาทหน้าที่ของแต่ละแผนก และครอบคลุมประเด็นสำคัญตาม	โรงแรมจัดทำแผนฝึกอบรมประจำปี โดยระบุหัวข้อฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมาย ผู้รับผิดชอบ และช่วงเวลาดำเนินการอย่างชัดเจน พร้อมเชื่อมโยงกับหน้าที่ของแต่ละแผนก เช่น การประหยัดพลังงานและน้ำ การจัดการของเสีย การ	2.1.1, 2.1.2

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
บุคลากรด้านความยั่งยืน	เกณฑ์ ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และด้านความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง เพื่อให้บุคลากรสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง	ห้องที่ยั่งยืน การบริการที่เคารพวัฒนธรรมท้องถิ่น สิทธิมนุษยชน อาชีวอนามัยและความปลอดภัย และการจัดการความเสี่ยง จากนั้นจัดเก็บหลักฐานการดำเนินงานและผลการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการติดตามและประเมินผล ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ หลักสูตรหรือกำหนดการอบรม ☐ รายชื่อวิทยากรและผู้เข้าร่วมการอบรม (จำแนกเพศ แผนก สายงาน) บันทึกการฝึกอบรม รูปภาพกิจกรรม ☐ รายงานสรุปผลการอบรม ☐ เอกสารสรุปผลการประเมินหลังการอบรม	
HR-03: การพัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับการปฏิบัติงานจริง	โรงแรมควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมหลักสูตร อบรม หรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับลักษณะงานของแต่ละแผนก เพื่อให้บุคลากรเข้าใจบทบาทของตนในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านความยั่งยืน และสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้อย่างเหมาะสม โดยเปิดโอกาสในการเข้าร่วมอบรมอย่างเหมาะสมตามหน้าที่รับผิดชอบ ความเท่าเทียมและเป็นธรรม	โรงแรมให้หัวหน้างานและฝ่ายทรัพยากรบุคคลร่วมกันคัดเลือกหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละหน่วยงานที่สอดคล้องกับลักษณะงานและประเด็นด้านความยั่งยืนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งก่อนเข้าร่วมโรงแรมกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และผลที่คาดว่าจะนำมาปรับใช้ในงานให้ชัดเจน และภายหลังการอบรมมอบหมายให้ผู้เข้าร่วมสรุปสาระสำคัญถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนร่วมงาน และเสนอแนวทางประยุกต์ใช้ในหน่วยงานของตน พร้อมติดตามผลการนำไปใช้จริงภายในระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้การเรียนรู้เชื่อมโยงสู่การพัฒนางานประจำอย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ หลักสูตรการอบรมและเอกสารประกอบการอบรม ☐ รายชื่อผู้เข้าร่วมอบรม (วิทยากร ผู้เข้าร่วมการอบรม จำแนกเพศ แผนก สายงาน)	2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
		☐ แบบทดสอบหรือแบบประเมินหลังอบรม ☐ บันทึกผลการติดตามหลังอบรม ☐ เอกสารแสดงการปรับปรุงแนวทางการทำงานจากผลการเรียนรู้ เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม หลักสูตรการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน เข้าถึงได้ที่ : https://elearning.set.or.th/SETGroup/categories/97	
HR-04: การส่งเสริมการเรียนรู้จากการศึกษาดูงานและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์	โรงแรมควรสนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมการศึกษาดูงาน การอบรมภายนอก หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานหรือโรงแรมต้นแบบ เพื่อให้บุคลากรเห็นตัวอย่างการดำเนินงานจริง และสามารถสังเคราะห์บทเรียนที่เหมาะสมมาปรับใช้กับบริบทขององค์กร โดยการให้โอกาสควรเป็นไปตามความเหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถ หน้าที่รับผิดชอบ และความเท่าเทียม	หลังการศึกษาดูงานหรือการเข้าร่วมอบรมภายนอก โรงแรมมอบหมายให้ผู้เข้าร่วมจัดทำสรุปบทเรียน ข้อเสนอเพื่อการปรับใช้ และแนวทางดำเนินงานที่สามารถนำกลับมาประยุกต์ใช้ในองค์กร เช่น มาตรการที่สามารถดำเนินการได้ทันที หรือประเด็นที่ควรผลักดันในระยะต่อไป พร้อมถ่ายทอดผลการเรียนรู้ต่อทีมงานภายในผ่านการประชุม การอบรมย่อย หรือกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ความรู้ไม่หยุดอยู่เพียงรายบุคคล ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ หลักฐานการเข้าร่วมอบรมหรือศึกษาดูงาน รายชื่อผู้เข้าร่วมอบรม (จำแนกเพศ แผนก/สายงาน) ☐ รายงานสรุปผลการดูงาน ☐ บันทึกการประชุมถ่ายทอดความรู้ รูปถ่ายกิจกรรม ☐ เอกสารข้อเสนอเพื่อนำไปปรับใช้ในองค์กร	2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6

ตารางที่ 6 การส่งเสริมความเท่าเทียม คุณภาพชีวิต และสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
HR-05: การกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติด้านความเท่าเทียมในการจ้างงาน	โรงแรมควรกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่ส่งเสริมความเท่าเทียมในขั้นตอนและกระบวนการรับสมัคร การคัดเลือก การพัฒนา และการเติบโตในสายงาน อย่างโปร่งใสและเป็นธรรม โดยไม่เลือกปฏิบัติจากปัจจัยด้านเพศ/เพศสภาพ เชื้อชาติ ศาสนา ความพิการ หรือปัจจัยอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะในการทำงาน เพื่อให้บุคลากรทุกคนเข้าถึงโอกาสในการทำงานได้อย่างเป็นธรรม	โรงแรมจัดทำ นโยบายการจ้างงานที่เท่าเทียมกันโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ มีความโปร่งใส และเป็นธรรม และกำหนดเกณฑ์การรับสมัคร และพิจารณาความก้าวหน้าในงานอย่างชัดเจน โดยใช้มาตรฐานเดียวกันกับบุคลากรทุกคน รวมทั้งสื่อสารแนวทางดังกล่าวให้ผู้บริหารและหัวหน้างานรับทราบอย่างทั่วถึง เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งองค์กร ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ นโยบายการจ้างงานที่เท่าเทียม ☐ ตัวอย่างประกาศรับสมัครงาน ☐ ตัวอย่างสัญญาการจ้างงานหรือบันทึกการว่าจ้างที่สะท้อนการไม่เลือกปฏิบัติ ☐ หลักฐานการทบทวนกระบวนการรับสมัครงาน การเลื่อนตำแหน่ง เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม ● แนวทางด้านสิทธิมนุษยชนและแรงงานสำหรับธุรกิจโรงแรม ใช้ประกอบการจัดทำนโยบาย การสื่อสารภายใน และการติดตามผลการดำเนินงาน เข้าถึงได้ที่ : https://sustainablehospitalityalliance.org/digital-pathway/corporate-labour-human-rights-1-starting/	2.3.1, 2.3.2
HR-06: การกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานแรงงานและการคุ้มครองสิทธิของพนักงาน	โรงแรมควรดำเนินการตามมาตรฐานและข้อบังคับด้านแรงงานของประเทศและระหว่างประเทศ พร้อมทั้งมีการตรวจสอบและทบทวนระดับค่าจ้าง สวัสดิการ	โรงแรมจัดให้มีนโยบายและแนวปฏิบัติด้านแรงงาน ที่สอดคล้องกับข้อกำหนด พร้อมตรวจสอบระดับค่าจ้างเป็นระยะโดยเทียบกับบรรทัดฐานของประเทศสำหรับค่าครองชีพ และจัดทำสัญญาจ้างที่แสดงถึงการ	2.4.1, 2.4.2, 2.4.4

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
	และหลักประกันด้านสุขภาพและประกันสังคม เพื่อให้บุคลากรได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม	สนับสนุนด้านการดูแลสุขภาพและประกันสังคมอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าพนักงานได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานตามที่ได้รับ ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ นโยบายและแนวปฏิบัติด้านแรงงาน ☐ บันทึกการทบทวนค่าจ้าง สัญญาจ้างพนักงาน (รวมถึงสถานะการจ้างงาน) ☐ หลักฐานการดูแลสุขภาพ สวัสดิการ และประกันสังคม ☐ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสิทธิแรงงานและการคุ้มครองทางสังคม ทั้งสำหรับลูกจ้างประจำและไม่ประจำ รวมทั้งแรงงานข้ามชาติ เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม ● แนวทางด้านแรงงานและสิทธิมนุษยชนสำหรับธุรกิจโรงแรม ใช้ประกอบการทบทวนนโยบายแรงงาน ค่าจ้าง และสิทธิของพนักงาน ● แนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดีสำหรับสถานประกอบการกิจการทั่วไป เข้าถึงได้ที่ : https://sustainablehospitalityalliance.org/wp-content/uploads/2023/11/Labour-Human-Rights-PDF-Checklist.pdf	
HR-07: การจัดสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยและเอื้อต่อสุขภาวะของบุคลากร	โรงแรมควรจัดให้มีสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม ปลอดภัย และสนับสนุนสุขภาวะของบุคลากร ทั้งในด้านการทำงานประจำวันและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เพื่อให้พนักงานสามารถ	โรงแรมจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับพนักงาน เช่น ห้องพักพนักงาน ห้องเปลี่ยนชุดยูนิฟอร์มและบริการซักรีด อาหารและน้ำดื่มที่ถูกสุขอนามัย หรือห้องพยาบาล ตามความเหมาะสมของบริบทองค์กรและบริบทของพนักงาน (เพศ/เพศสภาพ กายภาพ/สุขภาพ ความพิการ ความจำเป็นพิเศษด้านสุขภาพ ภาษา เป็นต้น) ควบคู่กับ	2.4.3, 2.4.5

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
	ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี	การจัดอบรมพนักงานในด้านต่างๆ เช่น ด้านการส่งเสริมสภาพแวดล้อมการทำงานที่เป็นมิตร การเคารพสิทธิของเพื่อนร่วมงานและการไม่เลือกปฏิบัติ การคุ้มครองจากการล่วงละเมิดทางเพศหรือการรังแกข่มเหงในที่ทำงาน รวมทั้งการเปิดโอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน โดยมีการบันทึกระดับและความถี่ของการฝึกอบรมไว้อย่างเป็นระบบ ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ รูปถ่ายสิ่งอำนวยความสะดวก ป้ายสื่อสารต่างๆ ☐ บันทึกการฝึกอบรมของพนักงาน (รายชื่อผู้เข้าร่วม จำนวนเพศ แผนก สายงาน) ☐ รายงานการฝึกอบรมประจำปี ☐ รายงานการประชุม ☐ เอกสารสนับสนุนด้านการดูแลสุขภาพของพนักงานที่คำนึงถึงบริบทเฉพาะของพนักงาน	
HR-08: การจัดให้มีกลไกรับฟังความคิดเห็นและติดตามความพึงพอใจของบุคลากร และกลไกจัดการความขัดแย้งอย่างเป็นธรรม และเคารพสิทธิส่วนบุคคลของผู้ร้องเรียน	โรงแรมควรส่งเสริมให้บุคลากรสามารถเสนอความคิดเห็น สะท้อนปัญหา หรือร้องทุกข์ได้ผ่านช่องทางที่เหมาะสม และนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประเมินและปรับปรุงสภาพแวดล้อมการทำงาน เพื่อให้การบริหารบุคลากรตอบสนองต่อสภาพจริงมากขึ้น โดยในกลไกของการร้องเรียนกำหนดให้มีตัวแทนทั้งฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างในคณะกรรมการจัดการความขัดแย้ง	โรงแรมจัดให้มีช่องทางการสื่อสารกับพนักงานและการรับเรื่องร้องทุกข์ เช่น กล่องรับข้อเสนอแนะ แบบฟอร์มออนไลน์ หรือเวทีประชุมภายใน พร้อมรวบรวมและวิเคราะห์ผลความพึงพอใจของพนักงานอย่างสม่ำเสมอ แล้วนำข้อมูลไปใช้ประกอบการปรับปรุงมาตรการด้านบุคลากร เพื่อให้พนักงานเห็นว่าความคิดเห็นของตนได้รับการรับฟังและนำไปใช้จริง ในกรณีที่เกิดความขัดแย้งระหว่างพนักงานด้วยกันหรือระหว่างพนักงานหรือนายจ้าง ให้ใช้กลไกและกระบวนการจัดการความขัดแย้งอย่างเป็นธรรม ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน	2.4.6

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
		☐ ช่องทางหรือแบบฟอร์มการรับเรื่องร้องทุกข์ ☐ บันทึกข้อเสนอแนะหรือข้อร้องเรียน ☐ รายงานผลการประเมินความพึงพอใจของพนักงาน ☐ หลักฐานการปรับปรุงจากผลสะท้อนกลับของพนักงาน ☐ ตัวอย่างการจัดการความขัดแย้งโดยกลไกและกระบวนการจัดการความขัดแย้งที่เป็นธรรม	

2.2 การจัดซื้อจัดจ้าง

2.2.1 ที่มาและความสำคัญ

การจัดซื้อจัดจ้างเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานที่มีผลต่อความยั่งยืนของโรงแรมอย่างชัดเจน เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเลือกสินค้า บริการ และผู้ขายที่ใช้ในกิจกรรมประจำขององค์กร การตัดสินใจในเรื่องนี้จึงไม่ได้ส่งผลเฉพาะต่อคุณภาพสินค้าและต้นทุนการดำเนินงานเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อการใช้ทรัพยากร การเกิดของเสียและบรรจุภัณฑ์ ความต่อเนื่องของการส่งมอบ ตลอดจนโอกาสทางเศรษฐกิจของผู้ประกอบการในท้องถิ่นด้วย ดังนั้น โรงแรมจึงควรกำหนดแนวทางการจัดซื้อจัดจ้างที่ชัดเจน โดยพิจารณาทั้งแหล่งที่มาของสินค้าและบริการ การเปิดโอกาสให้ธุรกิจในพื้นที่เข้ามาอยู่ในห่วงโซ่อุปทานของโรงแรม การประเมินผู้ขายอย่างเป็นระบบ การเลือกสินค้าและบริการที่ช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการติดตามข้อมูลการจัดซื้ออย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โรงแรมสามารถประเมินได้ว่าการจัดซื้อของตนช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น ลดผลกระทบจากการดำเนินงาน และสอดคล้องกับเป้าหมายความยั่งยืนขององค์กรได้มากน้อยเพียงใด แนวทางลักษณะนี้ยังช่วยให้การจัดซื้อจัดจ้างไม่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจเฉพาะหน้าในแต่ละครั้ง แต่เป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารจัดการที่สามารถใช้ได้จริงในงานประจำ และพัฒนาให้ดีขึ้นได้อย่างต่อเนื่องบนฐานของข้อมูลและเกณฑ์ที่ชัดเจน⁹

ในคู่มือฉบับนี้ “**ผลิตภัณฑ์สีเขียว**” หมายถึง สินค้าหรือบริการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ

กว่าทางเลือกทั่วไป เมื่อพิจารณาตลอดวงจรชีวิตของสินค้า เช่น การใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ การลดสารเคมีอันตราย การลดบรรจุภัณฑ์ การใช้วัสดุรีไซเคิล หรือการมีฉลากหรือข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่สามารถตรวจสอบได้ ส่วน “**การจัดซื้อจัดจ้างสีเขียว**” หมายถึง กระบวนการจัดซื้อที่นำเกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อมมาใช้ประกอบการเลือกสินค้า บริการ และผู้ขาย ขณะที่ “**การจัดซื้อจัดจ้างอย่างยั่งยืน**” มีขอบเขตกว้างกว่า โดยพิจารณาทั้งมิติสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ และธรรมาภิบาล เช่น ความเป็นธรรมทางการค้า สิทธิแรงงาน การไม่ใช้แรงงานผิดกฎหมาย ความโปร่งใสของผู้ขาย และการสนับสนุนผู้ประกอบการที่มีความรับผิดชอบต่อห่วงโซ่อุปทาน

2.2.2 ตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดี

การทบทวนข้อมูลการจัดซื้อ เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงกับพื้นที่

การเริ่มต้นจัดซื้อจัดจ้างอย่างยั่งยืน ควรเริ่มจากการทบทวนข้อมูลการจัดซื้อเดิมของโรงแรมให้เห็นภาพชัดเจนก่อนว่า โรงแรมใช้จ่ายกับสินค้าและบริการประเภทใดบ้าง ซื้อจากผู้ขายกลุ่มใด รายย่อยหรือรายใหญ่มากกว่ากัน และมีรายการใดที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการในท้องถิ่นโดยตรง เช่น อาหาร วัตถุดิบงานครัว งานซักรีด งานทำความสะอาด งานภูมิทัศน์ งานซ่อมบำรุง หรือของที่ระลึก การทบทวนในลักษณะนี้จะช่วยให้โรงแรมมองเห็นว่า ค่าใช้จ่ายส่วนใดหมุนเวียนอยู่ในพื้นที่

⁹ ‘GSTC-Hotel-Standard.Pdf’.

และส่วนใดกระจายออกไปยังผู้ขายจากภายนอก ตลอดจนช่วยระบุหมวดจัดซื้อที่มีมูลค่าสูงหรือมีผลต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมมากเป็นพิเศษ เมื่อมีข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวแล้ว โรงแรมจึงจะสามารถกำหนดเป้าหมายและลำดับความสำคัญของการ

จัดซื้อได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มสัดส่วนการซื้อจากผู้ประกอบการท้องถิ่น การลดบรรจุกัญท์ หรือการเลือกหมวดสินค้าที่ควรปรับเกณฑ์การคัดเลือกก่อนเป็นอันดับแรก

ตัวอย่างกระบวนการจัดซื้อ

ที่มา: สถาบันฝึกอบรมด้านทรัพยากรมนุษย์¹⁰

การกำหนดหลักเกณฑ์การจัดซื้อให้ใช้ได้จริงในงานประจำ

เมื่อโรงแรมทราบโครงสร้างการใช้จ่ายของตนเองแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดซื้อให้ชัดเจน เพื่อให้การตัดสินใจไม่ขึ้นอยู่กับ การพิจารณาเฉพาะครั้งของแต่ละหน่วยงาน โรงแรมควรกำหนดว่าหมวดใดควรให้ความสำคัญกับผู้ขายในท้องถิ่น โดยคำนึงถึงขนาด เพศสภาพ วัยของผู้ประกอบการ หมวดใดต้องพิจารณาประเด็นสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม และเกณฑ์ใดเป็น

เงื่อนไขขั้นต่ำที่ผู้ขายต้องปฏิบัติได้ เช่น คุณภาพสินค้า ความต่อเนื่องในการส่งมอบ ความน่าเชื่อถือ ความโปร่งใส แหล่งที่มา และแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมหรือสังคม พร้อมกันนั้นควรจัดทำแบบประเมินผู้ขายและทบทวนรายชื่อผู้ขายเป็นระยะ เพื่อให้การจัดซื้อ มีมาตรฐานเดียวกันทั้งองค์กร แนวทางลักษณะนี้จะช่วยให้โรงแรมสามารถสนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่นได้อย่างเป็นระบบควบคู่กับการควบคุมความเสี่ยงด้านคุณภาพ

¹⁰ MarketingThailand, ‘การจัดซื้อ อย่างไรให้มีประสิทธิภาพ’.

จริยธรรม และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในห่วงโซ่อุปทานได้ดียิ่งขึ้น

ตัวอย่างหลักเกณฑ์การเลือกผู้ประกอบการ
ที่มา: Veridion¹¹

นอกจากนี้ หลักเกณฑ์การจัดซื้อควรเชื่อมโยงกับความรับผิดชอบในห่วงโซ่อุปทาน โดยโรงแรมควรพิจารณาว่าผู้ขายมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกฎหมายและมาตรฐานพื้นฐานที่เกี่ยวข้องหรือไม่ เช่น การไม่ใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ หรือแรงงานผิดกฎหมาย การดูแลความปลอดภัยในการทำงาน การปฏิบัติต่อลูกจ้างอย่างเป็นธรรม การมีแหล่งที่มาของสินค้าและวัตถุดิบที่ตรวจสอบได้ และการมีแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ทั้งนี้ โรงแรมอาจกำหนดเป็นแบบประเมินผู้ขายหรือข้อกำหนดขั้นต่ำสำหรับคู่ค้า เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างไม่ได้พิจารณาเฉพาะราคาและคุณภาพ แต่ครอบคลุมความรับผิดชอบต่อผู้ขายในห่วงโซ่อุปทานด้วย

การพัฒนาผู้ประกอบการท้องถิ่นให้เข้าสู่ระบบจัดซื้อของโรงแรม

ในหลายกรณี ผู้ประกอบการท้องถิ่นอาจมีสินค้าและบริการที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ แต่ยังไม่พร้อมในบางด้าน เช่น มาตรฐานคุณภาพ เอกสารประกอบการขาย บรรจุภัณฑ์ ความต่อเนื่องของการส่งมอบ หรือความเข้าใจต่อความต้องการของโรงแรม ดังนั้น หากโรงแรมต้องการให้การจัดซื้อในท้องถิ่นเกิดขึ้นจริง ควรมีแนวทางสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพผู้ขายในพื้นที่ควบคู่กันไป เช่น การอธิบายข้อกำหนดที่จำเป็น การให้ข้อเสนอแนะเรื่องคุณภาพหรือบรรจุภัณฑ์ การทดลองสั่งซื้อในปริมาณที่เหมาะสม และการติดตามผลเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถปรับตัวได้ โรงแรมอาจใช้วิธีค่อย ๆ เพิ่มโอกาสทางการตลาดเมื่อผู้ขายมีศักยภาพมากขึ้น แทนการตัดสินใจว่าไม่

¹¹ Gergely, '7 Key Steps of Successful Supplier Sourcing'.

สามารถเข้าสู่ระบบได้ตั้งแต่ต้น แนวทางเช่นนี้จะช่วยให้ผู้ประกอบการในพื้นที่ที่มีโอกาสพัฒนาเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานของโรงแรมอย่างมั่นคงมากขึ้น และทำให้การจัดซื้อเป็นเครื่องมือสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในระดับพื้นที่ได้จริง

ต่อการเพิ่มขยะอาหารหรือไม่ ใช้วัตถุดิบจากแหล่งที่กระทบทรัพยากรธรรมชาติหรือไม่ หรือเกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีความสำคัญด้านความหลากหลายทางชีวภาพหรือไม่ ดังนั้น โรงแรมควรกำหนดเกณฑ์จัดซื้อที่ครอบคลุมประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เช่น การเลือกสินค้าที่มีฉลากหรือข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่ตรวจสอบได้ การลดบรรจุภัณฑ์ที่ไม่จำเป็น

เว็บไซต์การเข้าถึงรายการสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ¹²

ในกรณีที่ สินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมยังมีข้อจำกัด เช่น ราคาสูงกว่าสินค้า

การเลือกสินค้าและบริการโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อพื้นที่

การพิจารณาจัดซื้อไม่ควรจำกัดอยู่เพียงราคาและความสะดวกในการจัดหาเท่านั้น แต่ควรพิจารณาด้วยว่าสินค้าและบริการที่เลือกใช้นั้นส่งผลกระทบต่อพื้นที่อย่างไร เช่น ก่อให้เกิดบรรจุภัณฑ์ส่วนเกินหรือไม่ มีความเสี่ยง

การวางแผนซื้ออาหารอย่างเหมาะสมเพื่อลดการสูญเสีย และการหลีกเลี่ยงสินค้าจากแหล่งจัดหาที่มีความเสี่ยงสูงต่อระบบนิเวศ วิธีคิดเช่นนี้จะช่วยให้การจัดซื้อมีส่วนในการลดผลกระทบจากการดำเนินงานของโรงแรม และทำให้การตัดสินใจด้านจัดซื้อสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่มากขึ้น

ทั่วไป คุณภาพยังไม่เทียบเท่า มีผู้ขายจำกัด หรือไม่ สามารถจัดหาได้อย่างต่อเนื่อง โรงแรมไม่ควร

¹² ‘เว็บไซต์การจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม’.

ตัดสินใจจากราคาแรกซื้อเพียงอย่างเดียว แต่ควรเปรียบเทียบความคุ้มค่าจากหลายปัจจัยร่วมกัน ได้แก่ ต้นทุนตลอดอายุการใช้งาน คุณภาพและความปลอดภัย ความสามารถในการลดการใช้ทรัพยากร ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ปริมาณของเสียที่เกิดขึ้น ความพร้อมของผู้ขาย และความเหมาะสมกับการใช้งานจริงของโรงแรม หากสินค้าสีเขียวยังไม่สามารถใช้แทนสินค้าเดิมได้ทันที

โรงแรมอาจเริ่มจากการทดลองใช้ในบางแผนก การกำหนดสัดส่วนการจัดซื้อขั้นต่ำ การเลือกใช้เฉพาะหมวดสินค้าที่มีความพร้อมก่อน หรือการบันทึกเหตุผลประกอบการตัดสินใจเพื่อทบทวนทางเลือกใหม่ในรอบการจัดซื้อถัดไป เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการและทุนทางสังคม (social capital) ในท้องถิ่น ดังตาราง

ตารางที่ 7 แนวทางพิจารณาการจัดซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
ในกรณีมีข้อจำกัด

ประเด็นพิจารณา	แนวทางประกอบการตัดสินใจ
ราคาและต้นทุน	ควรเปรียบเทียบต้นทุนตลอดอายุการใช้งาน เช่น ค่าพลังงาน ค่าน้ำ ค่าซ่อมบำรุง และค่ากำจัดของเสีย
คุณภาพ	ทดลองใช้หรือประเมินผลในบางพื้นที่ก่อนขยายผล เพื่อให้มั่นใจว่าสินค้าตอบโจทย์การใช้งานจริงของโรงแรม
ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	พิจารณาฉลากสิ่งแวดล้อม ข้อมูลแหล่งที่มา การลดบรรจุภัณฑ์ การใช้ทรัพยากร และปริมาณของเสียที่ลดลง
ความพร้อมของผู้ขาย	ประเมินความสามารถในการส่งมอบต่อเนื่อง ความน่าเชื่อถือ เอกสารรับรอง และแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมและแรงงานของผู้ขาย
กรณีที่ยังจัดหาไม่ได้	ใช้วิธีทดลองจัดซื้อ กำหนดสัดส่วนขั้นต่ำ ค่อย ๆ เพิ่มปริมาณการใช้ หรือบันทึกเหตุผลเพื่อทบทวนทางเลือกในรอบจัดซื้อถัดไป

การติดตามผลและใช้ข้อมูลจัดซื้อเพื่อปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

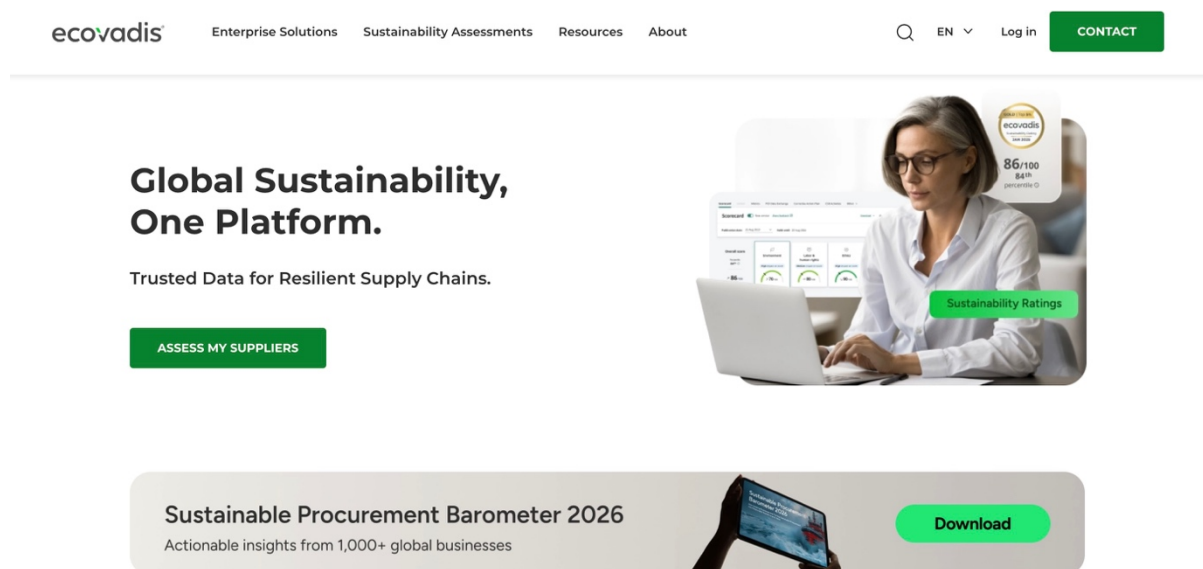
การจัดซื้อจัดจ้างจะเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารความยั่งยืนได้ก็ต่อเมื่อโรงแรมมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เพียงกำหนดนโยบายหรือแนวทางไว้เท่านั้น โรงแรมจึงควรจัดเก็บข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อ เช่น สัดส่วนการซื้อจากผู้ประกอบการท้องถิ่น รายการสินค้าและ

บริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลการประเมินผู้ขาย และข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบจากการจัดซื้อ เช่น ปริมาณบรรจุภัณฑ์ ขยะอาหาร หรือปัญหาด้านการส่งมอบ จากนั้นควรนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และสรุปผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อใช้ทบทวนว่าการจัดซื้อของโรงแรมช่วยสนับสนุนผู้ประกอบการในพื้นที่ได้มากน้อยเพียงใด

หมวดใดควรปรับปรุงเกณฑ์การคัดเลือก และ
มาตรการใดให้ผลในทางปฏิบัติจริง

ทั้งนี้ โรงแรมอาจใช้เครื่องมือหรือแพลตฟอร์ม
ดิจิทัลเพื่อช่วยบันทึก ติดตาม และประเมินผลการ
จัดซื้อจัดจ้างอย่างเป็นระบบ เช่น EcoVadis
สำหรับประเมินความยั่งยืนของผู้ขายและห่วงโซ่
อุปทาน SAP Sustainable Procurement
สำหรับบริหารข้อมูลการจัดซื้อและผู้ขายโดย
เชื่อมโยงกับเป้าหมายด้านความยั่งยืน หรือ

Coupa ESG สำหรับติดตามข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม
สังคม และธรรมาภิบาลในกระบวนการจัดซื้อ
อย่างไรก็ตาม โรงแรมควรเลือกใช้เครื่องมือให้
เหมาะสมกับขนาดองค์กร งบประมาณ ระบบ
จัดซื้อที่มีอยู่เดิม และความพร้อมของบุคลากร
เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นเพียงงานสนับสนุน
ของฝ่ายจัดซื้อ แต่เป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหาร
จัดการที่พัฒนาได้อย่างต่อเนื่องบนฐานของข้อมูลที่
ชัดเจน

ตัวอย่างแพลตฟอร์มเพื่อติดตามและประเมินผลการจัดซื้อจัดจ้าง
ที่มา: Ecovadis¹³

2.2.3 ฐานข้อมูลผู้ให้บริการ

ผู้ประกอบการสามารถใช้ฐานข้อมูลและแหล่ง
สืบค้นที่หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้รวบรวมหรือ
เผยแพร่ เพื่อประกอบการคัดเลือกผู้ขาย การขยาย
ฐานผู้ประกอบการท้องถิ่น การกำหนดสเปกการ
จัดซื้อที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการตรวจสอบ
ข้อมูลผู้ประกอบการก่อนเข้าสู่ระบบจัดซื้อของ
โรงแรมได้อย่างเหมาะสม โดยในทางปฏิบัติอาจ

ต้องใช้หลายแหล่งข้อมูลประกอบกัน เนื่องจากบาง
ฐานข้อมูลเหมาะสำหรับค้นหาสินค้าและบริการที่
เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม บางฐานข้อมูลเหมาะ
สำหรับค้นหาผู้ประกอบการท้องถิ่นหรือวิสาหกิจ
ชุมชน และบางฐานข้อมูลเหมาะสำหรับใช้
ตรวจสอบสถานะหรือข้อมูลพื้นฐานของผู้ขายก่อน
ตัดสินใจจัดซื้อ ทั้งนี้ การใช้ข้อมูลจากหลายแหล่ง

¹³ EcoVadis, 'One Platform, Global Visibility. Your Sustainability Intelligence Software.'

ร่วมกันจะช่วยให้โรงแรมสามารถเพิ่มสัดส่วนการ
ซื้อจากธุรกิจในพื้นที่ พัฒนาผู้ขายท้องถิ่นให้เข้าสู่
ห่วงโซ่อุปทานของโรงแรม และทำให้การจัดซื้อมี
หลักเกณฑ์ที่ตรวจสอบได้มากขึ้น ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงฐานข้อมูลผู้ให้บริการและแหล่งสืบค้นที่เกี่ยวข้อง

ฐานข้อมูลผู้ให้บริการ	วัตถุประสงค์การใช้
ฐานข้อมูลสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ของกรมควบคุมมลพิษ	- ใช้สืบค้นสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อประกอบการกำหนดสเปกสีเขียว การเลือกสินค้าและบริการที่ช่วยลดผลกระทบด้านบรรพบุรุษของเสีย และการใช้ทรัพยากร รวมถึงใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการคัดเลือกหมวดสินค้าที่ควรให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมเป็นพิเศษ - เข้าถึงได้ที่ : https://gp.pcd.go.th/visitor_product
ระบบทะเบียน SME เพื่อการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ	- ใช้สืบค้นผู้ประกอบการ SME ตามประเภทธุรกิจ เพื่อช่วยให้โรงแรมค้นหาผู้ขายรายย่อยหรือผู้ประกอบการท้องถิ่นที่มีลักษณะธุรกิจตรงกับความต้องการของโรงแรม และใช้ประกอบการขยายฐานผู้ขายให้ครอบคลุมธุรกิจในประเทศหรือในพื้นที่มากขึ้น - เข้าถึงได้ที่ : https://thaismegp.sme.go.th/smes
ฐานข้อมูลผู้ประกอบการ OTOP ของกรมการพัฒนาชุมชน	- ใช้สืบค้นผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ขึ้นทะเบียนอย่างเป็นทางการ เพื่อประกอบการคัดเลือกสินค้าในท้องถิ่น การเชื่อมโยงผู้ผลิตชุมชนกับการจัดซื้อของโรงแรม และการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับผู้ประกอบการในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม - เข้าถึงได้ที่ : https://otop.cdd.go.th/otop
ฐานข้อมูลนิติบุคคลและข้อมูลเปิดของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า	- ใช้ตรวจสอบข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ เช่น สถานะนิติบุคคล การจดทะเบียน และข้อมูลธุรกิจที่ยังดำเนินกิจการอยู่ เพื่อประกอบการคัดกรองผู้ขาย ตรวจสอบความน่าเชื่อถือเบื้องต้น และยืนยันข้อมูลผู้ประกอบการก่อนเข้าสู่ระบบจัดซื้อของโรงแรม - เข้าถึงได้ที่ : https://datawarehouse.dbd.go.th/

ฐานข้อมูลผู้ให้บริการ	วัตถุประสงค์การใช้
EcoVadis	- ใช้ประเมินความยั่งยืนของผู้ขายและห่วงโซ่อุปทาน เพื่อประกอบการคัดเลือกผู้ขาย ติดตามความเสี่ยง และประเมินผลด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลของลูกค้า - เข้าถึงได้ที่ : https://ecovadis.com/
SAP Sustainable Procurement	- ใช้บริหารกระบวนการจัดซื้อและข้อมูลผู้ขาย โดยเชื่อมโยงการจัดซื้อเข้ากับเป้าหมายด้านความยั่งยืน และสนับสนุนการเปลี่ยนจากการจัดซื้อที่เน้นราคาไปสู่การจัดซื้อที่คำนึงถึงความยั่งยืน - เข้าถึงได้ที่ : https://www.sap.com/products/spend-management/sustainable-procurement-software.html

2.2.4 ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน

การดำเนินงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเป็นระบบจะช่วยให้โรงแรมควบคุมการตัดสินใจจัดซื้อได้ชัดเจนและมีหลักเกณฑ์มากขึ้น โดยโรงแรมจะทราบว่าสินค้าและบริการประเภทใดควรให้ความสำคัญกับผู้ประกอบการในท้องถิ่น ประเภทใดควรกำหนดเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม และผู้ขายรายใดมีศักยภาพที่จะพัฒนาเข้าสู่ระบบจัดซื้อของโรงแรมได้อย่างต่อเนื่อง เมื่อมีการจัดเก็บและทบทวนข้อมูลการจัดซื้ออย่างสม่ำเสมอ โรงแรมจะสามารถเห็นสัดส่วนการซื้อจากผู้ประกอบการท้องถิ่น เห็นรายการสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเห็นประเด็นที่ยังต้องปรับปรุง เช่น การใช้บรรจุภัณฑ์เกินความจำเป็น การเกิดขยะอาหาร หรือการพึ่งพาผู้ขายจากภายนอกมากเกินไป ข้อมูลเหล่านี้ช่วยให้โรงแรมปรับเกณฑ์การคัดเลือกผู้ขาย วางแผนพัฒนาผู้ประกอบการในพื้นที่ และเลือกสินค้าและบริการได้เหมาะสมกับทั้งคุณภาพ ราคา ความพร้อมใน

การส่งมอบ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในระยะยาว ผลที่ตามมาคือการจัดซื้อจัดจ้างจะไม่เป็นเพียงงานสนับสนุนขององค์กร แต่เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการที่ช่วยลดความเสี่ยงด้านการจัดหา เพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจให้คนในพื้นที่ ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทำให้การดำเนินงานของโรงแรมสอดคล้องกับเป้าหมายความยั่งยืนได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

2.2.5 การเชื่อมโยงสู่ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

การจัดซื้อจัดจ้างเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงการดำเนินงานของโรงแรมเข้ากับห่วงโซ่อุปทานและผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กร โดยการกำหนดนโยบายและแนวทางการจัดซื้อที่เหมาะสมไม่เพียงส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานภายใน แต่ยังมีผลต่อรูปแบบการผลิต การใช้ทรัพยากร และการกระจายรายได้ในระดับพื้นที่ ขณะเดียวกัน การเลือกสินค้าและบริการยังเป็นจุด

ตั้งต้นของผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในหลายมิติ โดยสามารถสรุปความเชื่อมโยงได้ดังนี้

การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Mitigation)

การกำหนดแนวทางการจัดซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการส่งเสริมการจัดซื้อจากผู้ประกอบการในท้องถิ่น มีส่วนช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในทางอ้อม การเลือกสินค้าในพื้นที่ช่วยลดระยะทางการขนส่ง ขณะที่การเลือกสินค้าที่มีฉลากสิ่งแวดล้อมหรือมีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยลดผลกระทบตั้งแต่กระบวนการผลิต นอกจากนี้ การวางแผนจัดซื้ออาหารและสินค้าที่เหมาะสมยังช่วยลดปริมาณของเสียและขยะอาหาร ซึ่งส่งผลต่อการ

การมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Inclusion)

หมวดการจัดซื้อจัดจ้างมีความเชื่อมโยงอย่างชัดเจนกับมิติด้านสังคม โดยเฉพาะการสนับสนุนผู้ประกอบการในท้องถิ่น และการกำหนดแนวทางการค้าที่เป็นธรรม การเพิ่มสัดส่วนการจัดซื้อจากธุรกิจในพื้นที่ช่วยให้รายได้หมุนเวียนในชุมชน เกิดการจ้างงาน และสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจและทุนทางสังคมท้องถิ่น ขณะเดียวกัน การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการที่หลากหลาย รวมถึงกลุ่มด้อยโอกาสในอดีต ให้สามารถเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานของโรงแรมได้ ยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำ และเปิดโอกาสให้ธุรกิจรายย่อยสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน ในภาพรวม การจัดซื้อจัดจ้างจึงไม่ใช่เพียงกระบวนการจัดหาสินค้าและบริการ แต่เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในขั้นตอนการกำจัดปลายทาง

การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptation)

การมีระบบคัดเลือกและประเมินผู้ขายอย่างเป็นระบบ รวมถึงการกระจายแหล่งจัดซื้อไปยังผู้ประกอบการหลากหลายกลุ่ม โดยเฉพาะในท้องถิ่น ช่วยลดความเสี่ยงด้านห่วงโซ่อุปทาน และเพิ่มความยืดหยุ่นในการดำเนินงานของโรงแรม เมื่อเกิดความผันผวน เช่น ปัญหาการขนส่ง การขาดแคลนวัตถุดิบ หรือการเปลี่ยนแปลงด้านราคา โรงแรมจะสามารถปรับตัวได้ดีขึ้นจากการมีเครือข่ายผู้จัดหาที่หลากหลาย และมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่ชัดเจน จึงช่วยลดความเสี่ยงต่อการดำเนินงานในระยะยาว

และขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่

การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity)

การกำหนดเกณฑ์การจัดซื้อสินค้าและบริการที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีส่วนช่วยลดแรงกดดันต่อทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ การเลือกสินค้า เช่น วัตถุดิบที่มีแหล่งที่มาชัดเจน สินค้าที่ลดการใช้สารเคมี หรือสินค้าที่ลดบรรจุภัณฑ์ที่ไม่จำเป็น ช่วยลดผลกระทบต่อดิน น้ำ และสิ่งมีชีวิตในห่วงโซ่การผลิต ขณะเดียวกัน การสนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่นที่ใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างเหมาะสม ยังช่วยส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนในระดับพื้นที่

2.2.6 การเชื่อมโยงกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

การเชื่อมโยงกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในประเด็นการจัดซื้อจัดจ้าง ควรทำความเข้าใจว่าเกณฑ์ในหมวดนี้ไม่ได้มุ่งเพียงให้โรงแรมซื้อของให้ครบ หรือมีผู้ขายที่เพียงพอเท่านั้น แต่ต้องการให้โรงแรมใช้กระบวนการจัดซื้อเป็นเครื่องมือบริหารจัดการความยั่งยืนขององค์กรอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ โรงแรมควรเริ่มจากการกำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์การจัดซื้อที่ชัดเจน ก่อน เพื่อให้การคัดเลือกผู้ขายมีทิศทางเดียวกันทั้งองค์กร จากนั้นจึงเชื่อมโยงไปสู่การเพิ่มโอกาสให้ผู้ประกอบการในท้องถิ่นเข้าสู่ระบบจัดซื้อของโรงแรม การพัฒนาผู้ขายในพื้นที่ให้มีคุณภาพและความพร้อมตามความต้องการของโรงแรม การ

กำหนดเงื่อนไขการซื้อที่ช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การลดบรรจุภัณฑ์ การเลือกสินค้าและบริการที่มีข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม หรือการวางแผนซื้ออย่างเหมาะสมเพื่อลดของเสีย ตลอดจนการติดตามข้อมูลการจัดซื้ออย่างต่อเนื่อง เพื่อดูว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจริงหรือไม่ ดังนั้น การเชื่อมโยงเกณฑ์ในมิตินี้จึงควรมองเป็นลำดับของการทำงานตั้งแต่การกำหนดหลักเกณฑ์ การคัดเลือกและพัฒนาผู้ขาย การตัดสินใจซื้ออย่างมีเงื่อนไขด้านความยั่งยืน และการใช้ข้อมูลเพื่อติดตามและปรับปรุง ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้งานเห็นชัดว่าเกณฑ์แต่ละข้อเกี่ยวข้องกับขั้นตอนใดของงานจัดซื้อ และสามารถนำไปใช้ในกระบวนการทำงานจริงของโรงแรมได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น

ตารางที่ 9 การเชื่อมโยงการจัดซื้อจัดจ้างกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนเดิม

รหัส	การดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่	เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน																	
		1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	1.1.5	1.1.6	1.1.7	1.1.8	1.1.9	1.1.10	1.1.11	1.1.12	1.1.13	1.2.1	1.2.2	1.3.1	1.3.2	1.3.3
PC-01	การกำหนดกรอบนโยบายและหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างเพื่อความยั่งยืน		*							*			*	*		*			
PC-02	การส่งเสริมการจัดซื้อสินค้าและบริการจากผู้ประกอบการในท้องถิ่น		*							*			*	*					
PC-03	การพัฒนาและยกระดับศักยภาพผู้ประกอบการท้องถิ่นในห่วงโซ่อุปทาน		*							*			*						
PC-04	การจัดซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ		*										*	*		*			
PC-05	การติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงการจัดซื้อจัดจ้างอย่างต่อเนื่อง		*										*	*					

รหัส	การดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่	เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน									
		4.1.1	4.1.2	4.1.3	4.2.1	4.2.2	4.2.3	4.3.1	4.3.2	4.3.3	4.3.4
PC-01	การกำหนดกรอบนโยบายและหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างเพื่อความยั่งยืน	*			*	*		*			*
PC-02	การส่งเสริมการจัดซื้อสินค้าและบริการจากผู้ประกอบการในท้องถิ่น	*	*	*	*		*				
PC-03	การพัฒนาและยกระดับศักยภาพผู้ประกอบการท้องถิ่นในห่วงโซ่อุปทาน				*	*	*				
PC-04	การจัดซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ							*	*	*	
PC-05	การติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงการจัดซื้อจัดจ้างอย่างต่อเนื่อง										*

ตารางที่ 10 การจัดซื้อจัดจ้างเพื่อความยั่งยืน และการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานท้องถิ่น

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
PROC-01: การกำหนดกรอบนโยบายและหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างเพื่อความยั่งยืน	โรงแรมควรกำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างให้ชัดเจน โดยครอบคลุมทั้งการจัดซื้อสีเขียว การจัดซื้อในท้องถิ่น และการจัดซื้อจัดจ้างอย่างยั่งยืน พร้อมระบุความหมายของสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เกณฑ์การคัดเลือกผู้ขาย เงื่อนไขขั้นต่ำด้านสิ่งแวดล้อม สังคม สิทธิแรงงาน ความโปร่งใสของคู่ค้า และแนวทางสนับสนุนผู้ประกอบการในพื้นที่ โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดเล็ก ผู้ประกอบการหญิง วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการเยาวชนและผู้สูงอายุ เพื่อให้การจัดซื้อสอดคล้องกับเป้าหมายความยั่งยืนขององค์กรและสามารถนำไปใช้ได้จริงในกระบวนการทำงานประจำ	โรงแรมจัดทำ นโยบายการจัดซื้อในท้องถิ่น/การค้าที่เป็นธรรม และกำหนด แบบประเมินผู้ขาย (Supplier Evaluation) ที่ระบุเกณฑ์ด้านแหล่งที่มาท้องถิ่น แนวปฏิบัติที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม คุณภาพสินค้าหรือบริการ และความน่าเชื่อถือของการส่งมอบ พร้อมทบทวนรายชื่อผู้ขายเป็นระยะ เพื่อให้การตัดสินใจจัดซื้อมีมาตรฐานและไม่ขึ้นกับการตัดสินใจเฉพาะหน้า ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ นโยบายการจัดซื้อในท้องถิ่นหรือการค้าที่เป็นธรรม ☐ แบบประเมินผู้ขาย ☐ รายชื่อผู้ขายที่ผ่านการคัดเลือก ☐ รายงานสรุปผลการทบทวนข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างอย่างต่อเนื่อง เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม ● UNEP's Sustainable Public Procurement Guidelines เข้าถึงได้ที่ : https://www.unep.org/resources/publication/second-edition-uneps-sustainable-public-procurement-guidelines ● Central Retail Corporation Sustainable Procurement Policy เข้าถึงได้ที่ : https://www.centralretail.com/storage/document/cg-policy/crc-sustainable-procurement-policy-en.pdf	4.1.1, 4.2.1, 4.2.2, 4.3.1, 4.3.4

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
PROC-02: การส่งเสริมการจัดซื้อสินค้าและบริการจากผู้ประกอบการในท้องถิ่น	โรงแรมควรกำหนดแนวทางเพิ่มสัดส่วนการจัดซื้อสินค้าและบริการจากธุรกิจที่เป็นเจ้าของและดำเนินการในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงราคา คุณภาพ และความพร้อมในการส่งมอบ เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนรายได้ในพื้นที่และลดการพึ่งพาผู้จัดจำหน่ายจากภายนอกเกินความจำเป็น	โรงแรมจัดทำ รายชื่อผู้ประกอบการท้องถิ่นที่ติดต่อและ/หรือทำสัญญา พร้อมเปรียบเทียบสินค้าและบริการของผู้ประกอบการท้องถิ่นกับผู้จัดจำหน่ายที่ได้เป็นเจ้าของหรือดำเนินการในท้องถิ่น เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจจัดซื้อ และติดตามสัดส่วนของสินค้าและบริการที่ซื้อจากธุรกิจในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งพิจารณาโอกาสในการร่วมทุนหรือเป็นหุ้นส่วนกับผู้ประกอบการในท้องถิ่นเมื่อเหมาะสม ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ รายชื่อผู้ประกอบการท้องถิ่น ☐ หลักฐานการประเมินสัดส่วนสินค้าและบริการที่ซื้อจากธุรกิจท้องถิ่น ☐ หลักฐานการประเมินสัดส่วนผู้จัดจำหน่ายที่ไม่ได้เป็นเจ้าของหรือดำเนินการในท้องถิ่น ☐ เอกสารการเปรียบเทียบสินค้า หรือบริการระหว่างผู้ขายในท้องถิ่นกับผู้ขายจากภายนอก เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม ● GSTC Industry Criteria for Hotels (A13 Procurement) เข้าถึงได้ที่ : https://www.gstc.org/wp-content/uploads/GSTC-Hotel-Standard.pdf	4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.2.1, 4.2.3
PROC-03: การพัฒนาและยกระดับศักยภาพผู้ประกอบการท้องถิ่นในห่วงโซ่อุปทาน	โรงแรมควรมีแนวทางสนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่นอย่างครอบคลุม โดยคำนึงถึงขนาดและศักยภาพของผู้ประกอบการ ให้สามารถพัฒนาสินค้าและบริการอย่างยั่งยืน โดยต่อยอดจากฐานทรัพยากรธรรมชาติ ควบคู่กับการยกระดับคุณภาพสินค้า การส่งมอบ และความ	โรงแรมจัดให้มีการให้คำแนะนำและสนับสนุนผู้ให้บริการในท้องถิ่นเกี่ยวกับคุณภาพสินค้า มาตรฐานการให้บริการ บรรจุภัณฑ์ ความต่อเนื่องในการส่งมอบ และแนวทางด้านความยั่งยืน เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการในพื้นที่สามารถเข้าสู่ระบบจัดซื้อของโรงแรมได้มากขึ้น พร้อมสร้างโอกาสในการร่วมทุนหรือการเป็นหุ้นส่วนเมื่อมีศักยภาพเหมาะสม	4.2.1, 4.2.2, 4.2.3

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
	รับผิดชอบในห่วงโซ่อุปทาน เช่น การปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน การไม่ใช้แรงงานผิดกฎหมาย การดูแลความปลอดภัยในการทำงาน และการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มโอกาสทางการตลาดและสร้างประโยชน์ต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น	ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ หลักฐานการให้คำแนะนำหรือสนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่น ☐ บันทึกการประชุมหรือการหารือ ☐ แผนพัฒนาศักยภาพผู้ขายในพื้นที่ ☐ หลักฐานความร่วมมือหรือการเป็นหุ้นส่วนกับผู้ประกอบการท้องถิ่น	
PROC-04: การจัดซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ	โรงแรมควรกำหนดแนวทางเลือกซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาจากฉลากหรือข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของผลิตภัณฑ์ การลดบรรจุภัณฑ์ การซื้อในปริมาณที่เหมาะสม และการจัดซื้ออาหารอย่างรอบคอบเพื่อลดขยะและขยะอาหาร พร้อมทั้งเปรียบเทียบทางเลือกจากต้นทุนตลอดอายุการใช้งาน คุณภาพ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความพร้อมของผู้ขาย และความเหมาะสมต่อการใช้งานจริง	โรงแรมควรกำหนดสเปกการจัดซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาจากฉลากสิ่งแวดล้อม การลดบรรจุภัณฑ์ การสั่งซื้อในปริมาณที่เหมาะสม และการจัดซื้ออาหารหรือสินค้าเน่าเสียง่ายอย่างรอบคอบ เพื่อลดขยะและขยะอาหาร พร้อมทดลองใช้สินค้าสีเขียวในบางหมวดก่อนขยายผล และติดตามผลด้านคุณภาพ ต้นทุน การลดของเสีย และข้อจำกัดในการใช้งาน เพื่อประกอบการตัดสินใจในรอบจัดซื้อถัดไป ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ รายการสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ☐ หลักฐานการจัดซื้อสินค้าที่มีฉลากหรือข้อเท็จจริงด้านสิ่งแวดล้อม ☐ เอกสารการวางแผนลดบรรจุภัณฑ์ ☐ หลักฐานการจัดซื้อสินค้าหรืออาหารที่ช่วยลดปริมาณขยะและขยะอาหาร	4.3.1, 4.3.2, 4.3.3
PROC-05: การติดตามประเมินผล และปรับปรุงการจัดซื้อจัดจ้างอย่างต่อเนื่อง	โรงแรมควรมีระบบหรือเครื่องมือสำหรับบันทึก รวบรวม วิเคราะห์ และทบทวนผลการดำเนินงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างทั้งในมิติท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถ	โรงแรมควรจัดเก็บและติดตามข้อมูลด้านการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเป็นระบบ เช่น สัดส่วนการซื้อจากผู้ประกอบการท้องถิ่น สัดส่วนสินค้าสีเขียว รายการสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปริมาณบรรจุภัณฑ์หรือขยะอาหารที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อ ผลการประเมินผู้ขาย สัดส่วนผู้ขายที่	4.3.4 และ สนับสนุน 4.1.1–4.3.3

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
	ติดตามความก้าวหน้า ประเมินผลการดำเนินงาน และกำหนดแนวทางปรับปรุงได้อย่างต่อเนื่อง	ผ่านเกณฑ์ด้านความยั่งยืน จำนวนผู้ขายท้องถิ่นที่ได้รับการพัฒนา และเหตุผลในกรณีที่ยังไม่สามารถจัดซื้อสินค้าสีเขียวได้ เพื่อนำมาวิเคราะห์จัดทำรายงานสรุป และเสนอแนวทางปรับปรุงต่อผู้บริหารสำหรับการปรับเกณฑ์และแผนจัดซื้อในรอบถัดไป ทั้งนี้ โรงแรมอาจใช้แพลตฟอร์มหรือเครื่องมือดิจิทัลสนับสนุนการบันทึก ติดตาม และประเมินผล เช่น EcoVadis, SAP Ariba, SAP Sustainable Procurement หรือ Coupa Sustainability โดยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับขนาดองค์กร งบประมาณ และระบบจัดซื้อที่มีอยู่เดิม ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ รายงานสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง ☐ รายงานผลการติดตามปริมาณขยะและขยะอาหาร ☐ รายงานการประเมินผู้ขาย	

2.3 การจัดการชุมชน

2.3.1 ที่มาและความสำคัญ

การจัดการชุมชนในบริบทของโรงแรมไม่ควรจำกัดอยู่เพียงกิจกรรมเพื่อสังคมหรือการสนับสนุนชุมชนเป็นครั้งคราว แต่ควรพัฒนาเป็นกลไกการทำงานร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยมุ่งให้การดำเนินงานของโรงแรมสอดคล้องกับวิถีชีวิต ทรัพยากร และความคาดหวังของคนในพื้นที่ ครอบคลุมการรับฟังความคิดเห็น การหารือเรื่องการใช้พื้นที่และทรัพยากรร่วมกัน การลดผลกระทบจากกิจกรรมของโรงแรม เช่น เสียง กลิ่น การจราจร น้ำเสีย หรือการรบกวนวิถีชีวิตเดิม ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและโอกาสทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างความร่วมมือ ลดความขัดแย้ง และทำให้การท่องเที่ยวก่อประโยชน์ต่อทั้งโรงแรมและพื้นที่โดยรวมอย่างสมดุลในระยะยาว

2.3.2 ตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดี

การรู้จักชุมชนและกำหนดประเด็นที่โรงแรมต้องทำงานร่วมกับชุมชนให้ชัด

การจัดการชุมชนที่ดีไม่ควรเริ่มจากการจัดกิจกรรมหรือการให้การสนับสนุนแบบทั่วไป แต่ควรเริ่มจากการทำให้โรงแรมรู้ก่อนว่า ตนเองกำลังทำงานอยู่ท่ามกลางชุมชนใด มีใครบ้างที่ได้รับผลจากการดำเนินงานของโรงแรม และมีเรื่องใดที่ต้องประสานหรือหารือร่วมกันเป็นพิเศษ เช่น การใช้ถนนหรือพื้นที่สาธารณะร่วมกัน การใช้น้ำ การระบายน้ำเสีย ขยะ เสียงจากกิจกรรม การใช้พื้นที่ชายหาดหรือพื้นที่สาธารณะ การจ้างงานคนใน

พื้นที่ หรือการนำผู้เข้าพักเข้าไปใช้บริการในชุมชน หากโรงแรมยังไม่แยกประเด็นเหล่านี้ให้ชัด การทำงานกับชุมชนก็มักเป็นเพียงการตอบสนองเป็นครั้งคราวเมื่อเกิดปัญหาแล้ว ดังนั้น ในทางปฏิบัติ โรงแรมควรสำรวจข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ระบุผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลัก จัดทำแผนผังหรือรายการประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชุมชน และทบทวนว่าเรื่องใดเป็นประเด็นที่ต้องรับฟังอย่างต่อเนื่อง เรื่องใดเป็นโอกาสในการสร้างประโยชน์ร่วม และเรื่องใดอาจต้องกำหนดแนวทางทำงานร่วมกันอย่างชัดเจนตั้งแต่ต้น วิธีคิดแบบนี้สอดคล้องกับแนวทางที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบนฐานพื้นที่จริง และการท่องเที่ยวที่มีรากฐานจากชุมชนซึ่งเป็นเจ้าของทรัพยากรของพื้นที่เอง

การตั้งช่องทางรับฟังและกลไกรื้อกับชุมชนให้ใช้ได้จริง

สิ่งสำคัญของการจัดการชุมชนไม่ใช่การมีรายชื่อผู้นำชุมชนหรือการพบปะกันเป็นครั้งคราว แต่คือการทำให้ชุมชนสามารถสื่อสารกับโรงแรมได้จริงในเรื่องที่กระทบต่อชีวิตประจำวัน การใช้พื้นที่ร่วมกัน และโอกาสในการพัฒนาพื้นที่ โรงแรมจึงควรกำหนดช่องทางรับฟังและกลไกรื้อที่ชัดเจน เช่น ผู้ประสานงานชุมชนของโรงแรม เวทีพบปะตามรอบเวลา การหารือร่วมกันก่อนมีกิจกรรมที่อาจกระทบพื้นที่ หรือช่องทางรับข้อเสนอแนะที่ชุมชนเข้าถึงได้ง่าย โดยควรกำหนดผู้รับผิดชอบ รอบการหารือ วิธีบันทึกประเด็น และแนวทางตอบกลับชุมชนอย่างเป็นระบบ โดยการรับฟังชุมชนควรครอบคลุมทั้งข้อกังวล ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของโรงแรม เช่น เสียงจากกิจกรรม การใช้พื้นที่สาธารณะ การ

จัดการขยะ น้ำเสีย การจราจร การใช้ทรัพยากร ร่วมกัน หรือการนำผู้เข้าพักเข้าไปใช้บริการใน ชุมชน เมื่อได้รับข้อมูลแล้ว โรงแรมควรนำประเด็น ดังกล่าวมาวิเคราะห์ และกำหนดแนวทาง ตอบสนองที่เหมาะสม พร้อมแจ้งผลการดำเนินงาน

กลับไปยังชุมชน โดยพัฒนากลไกการสื่อสาร ประชาพันธ์ข้อมูลที่เข้าถึงทุกกลุ่มเพื่อให้การรับฟัง ไม่จบเพียงการรวบรวมความคิดเห็น แต่สามารถ นำไปสู่การปรับปรุงวิธีทำงานของโรงแรมได้จริง

ตัวอย่างช่องทางการรับฟังความคิดเห็น
ที่มา: เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี¹⁴

การรับฟังข้อกังวลของชุมชนไปสู่แนวทางปฏิบัติของโรงแรม

การรับฟังชุมชนจะมีความหมายก็ต่อเมื่อ ข้อกังวลที่สะท้อนเข้ามาถูกแปลงไปสู่การดำเนินงานจริงของโรงแรม โรงแรมจึงควรมีวิธีจัดกลุ่มประเด็นที่ได้รับจากชุมชนและเชื่อมโยงให้เห็นว่าแต่ละเรื่องเกี่ยวข้องกับส่วนใดของการดำเนินงาน

เช่น เรื่องเสียงเกี่ยวข้องกับงานกิจกรรมและการใช้พื้นที่ เรื่องน้ำเสียและขยะเกี่ยวข้องกับระบบปฏิบัติการและสิ่งแวดล้อม เรื่องการใช้ถนนหรือการรับส่งนักท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับการจราจรและความปลอดภัย เรื่องการใช้พื้นที่ชายหาดหรือพื้นที่สาธารณะเกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่และการสื่อสารกับผู้เข้าพัก เมื่อแยกได้แล้ว โรงแรม

¹⁴ งานประชาสัมพันธ์, 'เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงแนวเขตชุมชน และ QR-Code แบบฟังความคิดเห็นและรายละเอียดโครงการ'.

ควรกำหนดแนวทางตอบสนองที่ชัด เช่น ปรับเวลา หรือรูปแบบกิจกรรม กำหนดมาตรการควบคุมเสียง ปรับระบบจัดการน้ำเสียหรือขยะ จัดเส้นทาง การเดินรถใหม่ หรือสื่อสารข้อปฏิบัติให้ผู้เข้าพัก เข้าใจมากขึ้น หลักสำคัญคือชุมชนต้องเห็นว่า การ

การทำงานร่วมกับภาคีในพื้นที่เพื่อไม่ให้ การจัดการชุมชนเป็นภาระของโรงแรม ฝ่ายเดียว

ในหลายพื้นที่ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ ชุมชนไม่ได้อยู่ในอำนาจของโรงแรมเพียงฝ่ายเดียว เช่น การจัดระเบียบการท่องเที่ยว การใช้พื้นที่ สาธารณะ การควบคุมผลกระทบจาก ผู้ประกอบการหลายราย หรือการพัฒนากิจกรรม ชุมชนให้เชื่อมกับการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม โรงแรมจึงควรพัฒนากระบวนการและกลไกในการ ทำงานร่วมกับภาคีในพื้นที่ เช่น วิสาหกิจชุมชน ผู้นำชุมชน (ทั้งชาย หญิง และเยาวชน) องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการรายอื่น กลุ่ม สตรี กลุ่มเยาวชน กลุ่มอาชีพ หน่วยงานด้านการ ท่องเที่ยว หรือหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม โดยเริ่ม จากการกำหนดประเด็นร่วมที่ทุกฝ่ายเห็นตรงกัน เช่น การจัดการขยะจากกิจกรรมท่องเที่ยว การ ดูแลพื้นที่ส่วนรวม การกำหนดข้อปฏิบัติสำหรับ นักท่องเที่ยว หรือการพัฒนากิจกรรมร่วมกับชุมชน ให้ไม่กระทบวิถีชีวิตเดิม นอกจากนี้ โรงแรมควร เชื่อมความร่วมมือกับชุมชนเข้ากับการดำเนินธุรกิจ ของโรงแรมอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การใช้วัตถุดิบ อาหารจากผู้ผลิตในพื้นที่ การนำผลิตภัณฑ์ชุมชน มาใช้หรือจำหน่ายในโรงแรม การเชื่อมโยงผู้เข้าพัก กับกิจกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชน การใช้บริการจาก ผู้ประกอบการท้องถิ่น หรือการออกแบบ

หาหรือไม่ได้จบที่การพูดคุย แต่มีผลต่อการปรับวิธี ทำงานของโรงแรมจริง วิธีนี้จะช่วยลดความรู้สึกว่า ชุมชนเป็นเพียงผู้รองรับผลกระทบ และทำให้การ ทำงานร่วมกันอยู่บนฐานของความไว้วางใจมากขึ้น

ประสบการณ์ท้องถิ่นที่สะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่ อย่างเหมาะสม แนวทางนี้จะช่วยให้ความร่วมมือ กับชุมชนไม่เป็นเพียงกิจกรรมเพื่อสังคมรายครั้ง แต่เป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่คุณค่าทางธุรกิจของ โรงแรมที่ช่วยให้รายได้จากการท่องเที่ยวหมุนเวียน อยู่ในพื้นที่มากขึ้น และสร้างความสัมพันธ์ระยะ ยาวระหว่างโรงแรมกับชุมชน

การติดตามผลและทบทวนว่าความร่วมมือ กับชุมชนตอบโจทย์พื้นที่จริง

การจัดการชุมชนไม่ควรสิ้นสุดเพียงการมี แผนการดำเนินงาน การประชุมหารือ หรือการจัด กิจกรรมร่วมกันเท่านั้น แต่ควรพิจารณาด้วยว่าสิ่งที่ ดำเนินการไปช่วยลดปัญหา สร้างประโยชน์ และ ตอบสนองต่อความต้องการของพื้นที่ได้จริงเพียงใด โรงแรมจึงควรกำหนดแนวทางติดตามผลให้ เหมาะสมกับบริบทของชุมชน เช่น การบันทึก ประเด็นที่ชุมชนสะท้อนเข้ามา การติดตามผลการ แก้ไขปัญหา การรวบรวมข้อมูลการทำงานของ คนใน พื้นที่ การใช้สินค้าและบริการจากชุมชน การ พัฒนากิจกรรมร่วมกับภาคีในพื้นที่ และ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลกระทบต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม หรือทรัพยากรของชุมชน โดยข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลควรถูกนำมาทบทวนร่วมกับ ผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพิจารณาว่าความ ร่วมมือใดควรดำเนินต่อ ความร่วมมือใดควรปรับ

รูปแบบ และประเด็นใดควรได้รับการแก้ไขเพิ่มเติม ในรอบถัดไป การดำเนินการในลักษณะนี้จะช่วยให้ การจัดการชุมชนไม่เป็นเพียงกิจกรรมที่ทำเป็นครั้ง คราว แต่เป็นกระบวนการทำงานที่สามารถพัฒนา ปรับปรุง และตอบสนองต่อสภาพจริงของพื้นที่ได้ อย่างต่อเนื่อง ทั้งยังช่วยสร้างความไว้วางใจ ระหว่างโรงแรมกับชุมชนในระยะยาว

การสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ร่วมกับชุมชน เพื่อการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ

การทำงานร่วมกับชุมชนจะเกิดผลได้มาก ขึ้น หากโรงแรมไม่ได้ทำหน้าที่เพียงรับฟังหรือ สนับสนุนกิจกรรมเท่านั้น แต่มีบทบาทในการ สื่อสารและถ่ายทอดความรู้ร่วมกับชุมชนอย่าง ต่อเนื่อง โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ การดูแลสิ่งแวดล้อม อย่างเหมาะสม ซึ่งในทางปฏิบัติ โรงแรมสามารถ เชื่อมการสื่อสารดังกล่าวเข้ากับบริการและ

การจัดการขยะ การใช้น้ำอย่างเหมาะสม การ เคารพวัฒนธรรมท้องถิ่น และข้อปฏิบัติที่เหมาะสม สำหรับผู้เข้าพักหรือนักท่องเที่ยว โรงแรมอาจ ร่วมกับชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น หรือเครือข่ายใน พื้นที่ จัดทำสื่อให้ความรู้ กิจกรรมอบรม เวที แลกเปลี่ยน หรือกิจกรรมรณรงค์ร่วมกัน เพื่อให้ พนักงาน ผู้เข้าพัก และชุมชนมีความเข้าใจที่ ตรงกันเกี่ยวกับการใช้พื้นที่และทรัพยากรร่วมกัน

กิจกรรมของโรงแรมได้ เช่น การให้ข้อมูลผู้เข้าพักเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น การแนะนำสินค้าและ บริการจากชุมชน การจัดกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มอาชีพในพื้นที่ การสื่อสารข้อปฏิบัติในการเยี่ยมชมชุมชน หรือการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมร่วมกับเครือข่ายในพื้นที่ แนวทางนี้ช่วยให้การสื่อสารด้านชุมชนไม่เป็นเพียง การประชาสัมพันธ์ แต่เป็นเครื่องมือสร้างความเข้าใจ ลดผลกระทบ และเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม ให้กับพื้นที่โดยรอบโรงแรม ทั้งนี้ ควรคำนึงถึงการเข้าถึงข้อมูลของกลุ่มคนที่หลากหลาย ภาษาที่ใช้ในการ สื่อสาร บริบทและธรรมเนียมท้องถิ่นของชุมชนด้วย

ตัวอย่างโรงแรมที่ทำหน้าที่เป็นทั้งแหล่งทุนสนับสนุนชุมชนรอบเกาะยาวน้อย และเป็นช่องทางสื่อสารด้านสิ่งแวดล้อมผ่านกิจกรรม Earth Lab และ Junior Eco Warrior ให้กับผู้เข้าพัก
ที่มา : Six Senses Yao Noi จังหวัดพังงา¹⁵

2.3.3 ฐานข้อมูลผู้ให้บริการ

ผู้ประกอบการสามารถใช้ฐานข้อมูลและแหล่งสืบค้นของหน่วยงานภาครัฐเพื่อค้นหาชุมชนกลุ่มอาชีพ ผู้ประกอบการท้องถิ่น องค์กรชุมชน หน่วยงานสนับสนุน และแหล่งพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชุมชนได้อย่างเหมาะสมและตรวจสอบได้ โดยในทางปฏิบัติอาจต้องใช้หลายแหล่งข้อมูลประกอบกัน เพราะการจัดการชุมชนไม่ได้เกี่ยวข้องเฉพาะการประสานกับผู้นำชุมชนเท่านั้น แต่ยังเชื่อมโยงไปถึงการสร้างโอกาสและพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจให้คนในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มที่ขาดการสนับสนุนในอดีต การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ การหาผู้ผลิตหรือผู้

ให้บริการท้องถิ่น การเชื่อมโยงกิจกรรมท่องเที่ยวกับชุมชน โดยแหล่งสืบค้นนี้จะสามารถนำไปใช้สนับสนุนการดำเนินงานได้ตั้งแต่การทำความเข้าใจชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ การประสานงานกับกลไกชุมชน การเชื่อมโยงโรงแรมกับกลุ่มอาชีพหรือผู้ประกอบการท้องถิ่น การพัฒนากิจกรรมร่วมกับภาคีในพื้นที่ ไปจนถึงการส่งเสริมการจ้างงานและการพัฒนาทักษะของคนในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิง เยาวชน และผู้สูงอายุ กับโอกาสการสร้างนวัตกรรมใหม่ ทั้งนี้ การใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งประกอบกันจะช่วยให้โรงแรมกำหนดแนวทางจัดการชุมชนได้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น ดังตารางที่ 11

¹⁵ *Off the Tourist Trail in Thailand - Swoon by SLH.*

ตารางที่ 11 แสดงฐานข้อมูลผู้ให้บริการและแหล่งสืบค้นที่เกี่ยวข้อง

ฐานข้อมูลผู้ให้บริการ	วัตถุประสงค์การใช้
ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยว โดยชุมชน และ CBT Thailand ของ อพท.	- ใช้สืบค้นข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว กิจกรรม เส้นทางท่องเที่ยว และชุดข้อมูลชุมชนหรือผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อประกอบการประสานงานกับชุมชน พัฒนากิจกรรมร่วมหรือเชื่อมโยงโรงแรมกับภาคีในพื้นที่ - เข้าถึงได้ที่ : https://cbtthailand.dasta.or.th/webapp
ระบบข้อมูลและโปรแกรมเพื่อ ชุมชนของสถาบันพัฒนา องค์กรชุมชน (พอช.)	- ใช้ศึกษาข้อมูลองค์กรชุมชน สภาองค์กรชุมชน และข้อมูลเชิงพื้นที่ด้านงานพัฒนาชุมชน เพื่อประกอบการทำความเข้าใจกลไกชุมชนในพื้นที่ การระบุนโยบายที่เกี่ยวข้อง และการประสานงานกับกลุ่มชุมชนอย่างเหมาะสม - เข้าถึงได้ที่ : https://web.codi.or.th/linkapp-codi/
ฐานข้อมูลสินค้าและบริการที่ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ของกรมควบคุมมลพิษ	- ใช้สืบค้นสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อประกอบการกำหนดสเปกสีเขียว การเลือกสินค้าและบริการที่ช่วยลดผลกระทบด้านบรรพบุรุษของเสีย และการใช้ทรัพยากร รวมถึงใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการคัดเลือกหมวดสินค้าที่ควรให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมเป็นพิเศษ - เข้าถึงได้ที่ : https://gp.pcd.go.th/visitor_product

2.3.4 ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน

เมื่อโรงแรมมีแนวทางจัดการชุมชนอย่างเป็นระบบ ผลที่เกิดขึ้นจะเห็นได้ชัดจากการทำงานร่วมกับคนในพื้นที่ที่มีความต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมมากขึ้น กล่าวคือ โรงแรมจะเริ่มรู้ว่าการใช้พื้นที่ร่วมกัน เสี่ยงจากกิจกรรม การจราจร การจัดการของเสีย การใช้น้ำ หรือการพาผู้เข้าพักเข้าไปในชุมชน และเมื่อมีช่องทางรับฟังกับกลไกหารือที่ชัดเจน ประเด็นเหล่านี้ก็จะไม่สะสมจนกลายเป็นข้อขัดแย้ง แต่สามารถนำมาพูดคุย ปรับรูปแบบการดำเนินงาน และหาทางออกร่วมกันได้

ตั้งแต่ระยะแรก ขณะเดียวกัน หากโรงแรมเชื่อมการทำงานกับชุมชนไปสู่การจ้างงานคนในพื้นที่ การพัฒนาทักษะ การใช้สินค้าและบริการจากชุมชน การสร้างนวัตกรรมใหม่ หรือการพัฒนา กิจกรรมร่วมกับภาคีท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ชุมชนก็จะเห็นประโยชน์จากการท่องเที่ยวในลักษณะที่จับต้องได้มากขึ้น ไม่ใช่เพียงรับผลกระทบจากการมีโรงแรมอยู่ในพื้นที่เท่านั้น ในทางปฏิบัติ ผลลัพธ์ที่สำคัญจึงไม่ได้อยู่แค่การมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น แต่คือการที่โรงแรมสามารถทำงานบนฐานของความเข้าใจพื้นที่ ลดปัญหาที่เกิดขึ้น สร้างความไว้วางใจในการสื่อสารกับชุมชน และทำให้การดำเนินงาน

ของโรงแรมสอดคล้องกับวิถีชีวิต อัตลักษณ์ และ ความคาดหวังของคนในพื้นที่ได้มากขึ้น เมื่อมีการ ติดตามผลและทบทวนความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง การจัดการชุมชนก็จะไม่เป็นเพียงกิจกรรม สนับสนุนขององค์กร แต่กลายเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการโรงแรมที่ช่วยให้การท่องเที่ยว เดินไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคงและสมดุลกับพื้นที่ โดยรอบ

2.3.5 การเชื่อมโยงสู่ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

การดำเนินงานด้านชุมชนเป็นหนึ่งในโลกสำคัญที่เชื่อมโยงการดำเนินงานของโรงแรมเข้ากับ บริบทของพื้นที่ ทั้งในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เนื่องจากโรงแรมเป็นส่วนหนึ่งของระบบการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการใช้ ทรัพยากร การกระจายรายได้ และวิถีชีวิตของคน ในพื้นที่โดยตรง การกำหนดแนวทางสร้างคุณค่า ทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ และการเคารพอัตลักษณ์ของชุมชน จึงไม่เพียงช่วยลดผลกระทบเชิงลบจากการท่องเที่ยว แต่ยังมี บทบาทในการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนา และการอนุรักษ์ในระยะยาว โดยสามารถสรุป ความเชื่อมโยงได้ดังนี้

การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptation)

การมีเครือข่ายความร่วมมือในระดับพื้นที่ ช่วยให้โรงแรมสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลง และความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในระบบการท่องเที่ยวได้ดี ขึ้น การแลกเปลี่ยนข้อมูลกับชุมชน ผู้ประกอบการ และหน่วยงานในพื้นที่ ช่วยให้สามารถรับรู้ปัญหา และแนวโน้มต่าง ๆ ได้เร็วขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรธรรมชาติ ความ ต้องการของนักท่องเที่ยว หรือผลกระทบจาก สภาพภูมิอากาศ จึงช่วยให้การวางแผนและการ ตัดสินใจมีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับบริบท ของพื้นที่มากขึ้น

การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity)

การกำหนดแนวปฏิบัติร่วมด้านการท่องเที่ยว อย่างรับผิดชอบ และการติดตามผลกระทบต่อ พื้นที่ที่มีส่วนช่วยลดแรงกดดันต่อ ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ เมื่อโรงแรม ทำงานร่วมกับชุมชนและภาคีในการกำหนด แนวทาง เช่น การควบคุมจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม การจัดการของเสีย หรือการดูแลพื้นที่ธรรมชาติ จะช่วยลดผลกระทบสะสมจากการท่องเที่ยว ขณะเดียวกัน การติดตามผลและรับฟัง ข้อเสนอแนะจากชุมชนยังช่วยให้สามารถปรับแนวทางการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ที่เปลี่ยนแปลงไป

การมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Inclusion)

หมวดการจัดการชุมชนมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับมิติด้านสังคม โดยเฉพาะในประเด็นการกระจายรายได้ การจ้างงาน และการสร้างโอกาสให้คนในพื้นที่ การส่งเสริมการจ้างงานคนในพื้นที่ การสนับสนุนกิจกรรมชุมชน และการสร้างความร่วมมือกับผู้ประกอบการท้องถิ่น ช่วยให้ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวไม่กระจุกตัวอยู่เฉพาะในองค์กร แต่กระจายสู่คนในพื้นที่อย่างเหมาะสมและทั่วถึง ขณะเดียวกัน การเปิดพื้นที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและสะท้อนความคิดเห็น ยังช่วยลดความขัดแย้งและสร้างความเข้าใจร่วมระหว่างโรงแรมกับชุมชน

การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Mitigation)

การทำงานร่วมกับชุมชนและภาคีในพื้นที่สามารถสนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ในทางอ้อม โดยเฉพาะผ่านการส่งเสริมการใช้สินค้า วัตถุดิบ และบริการจากผู้ประกอบการในท้องถิ่นตามความเหมาะสม เช่น วัตถุดิบอาหาร ผลิตภัณฑ์ชุมชน ของที่ระลึก งานบริการ หรือกิจกรรมท่องเที่ยวที่ดำเนินการโดยคนในพื้นที่ แนวทางดังกล่าวช่วยลดการพึ่งพาสินค้าหรือบริการจากแหล่งไกล ลดระยะทางการขนส่ง และลดการเดินทางซ้ำซ้อนที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการของโรงแรม ขณะเดียวกัน การพัฒนากิจกรรมร่วมกับชุมชนยังช่วยให้รายได้จากการท่องเที่ยวหมุนเวียนอยู่ในพื้นที่มากขึ้น จึงเป็นมาตรการที่เชื่อมโยงทั้งการลดคาร์บอนฟุตพริ้นท์

จากห่วงโซ่อุปทาน และการสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนไปพร้อมกัน

2.3.6 การเชื่อมโยงกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

จากสาระสำคัญและแนวทางการดำเนินงานข้างต้น จะเห็นได้ว่า การจัดการชุมชนในบริบทของโรงแรมไม่ได้หมายถึงการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในพื้นที่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องของการทำให้การดำเนินงานของโรงแรมสอดคล้องกับชีวิตจริงของชุมชนอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการรับฟังข้อกังวลของคนในพื้นที่ การหารือเรื่องผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้พื้นที่และทรัพยากรร่วมกัน การเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมและโอกาสทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ตลอดจนการเคารพวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ดังนั้น การทำความเข้าใจความเชื่อมโยงของประเด็นนี้กับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนจึงมีความสำคัญ เพราะจะช่วยให้ผู้ใช้งานมองเห็นได้ชัดว่า เกณฑ์แต่ละข้อเกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับชุมชนในส่วนใด ตั้งแต่การกำหนดแนวทางและเป้าหมาย การสร้างกลไกหารือ การเชื่อมโยงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ไปจนถึงการติดตามและทบทวนผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงต่อชุมชนและวัฒนธรรมของพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้การตีความเกณฑ์มีความชัดเจนมากขึ้น และทำให้โรงแรมสามารถนำเกณฑ์ไปใช้ในการทำงานกับชุมชนได้อย่างเป็นระบบและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่จริง

ตารางที่ 12 การเชื่อมโยงการจัดการชุมชนกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

รหัส	การดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่	เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน																			
		1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	1.1.5	1.1.6	1.1.7	1.1.8	1.1.9	1.1.10	1.1.11	1.1.12	1.1.13	1.2.1	1.2.2	1.3.1	1.3.2	1.3.3	1.4.1	1.4.2
	การสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่น																				
CM-01	การกำหนดเป้าหมายการสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจให้ชุมชน							*		*			*	*							
CM-02	การส่งเสริมการจ้างงานและพัฒนาคนในพื้นที่									*	*		*	*							
CM-03	การสนับสนุนกิจกรรมและการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง							*		*			*	*							
CM-04	การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับชุมชน							*		*			*	*							
	การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน																				
CM-05	การกำหนดเป้าหมายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่							*	*	*			*	*		*					
CM-06	การสร้างกลไกหารือและประสานงานร่วม							*	*				*	*							
CM-07	การกำหนดแนวปฏิบัติร่วมด้านการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ							*	*				*	*		*					
CM-08	การพัฒนากิจกรรมและบริการท่องเที่ยวร่วมกับภาคี							*	*	*			*	*							
CM-09	การติดตามและทบทวนผลของความร่วมมือในพื้นที่							*	*				*	*							
	การอนุรักษ์และสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และมรดกท้องถิ่น																				
CM-10	การกำหนดแนวทางเคารพวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ท้องถิ่น							*	*		*		*	*				*			
CM-11	การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างรับผิดชอบ							*	*		*		*			*				*	*
CM-12	การสนับสนุนการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของพื้นที่							*	*				*	*							
CM-13	การสื่อสารข้อปฏิบัติทางวัฒนธรรมแก่นักท่องเที่ยว							*	*				*							*	*
CM-14	การติดตามผลกระทบต่ออัตลักษณ์และมรดกท้องถิ่น							*	*				*	*				*			

รหัส	การดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่	เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน																			
		6.2.1	6.2.2	6.3.1	6.3.2	6.3.3	6.4.1	6.4.2	6.4.3	6.5.1	6.5.2	6.6.1	6.6.2	6.6.3	6.6.4	6.7.1	6.7.2	6.7.3			
	การสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่น																				
CM-01	การกำหนดเป้าหมายการสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจให้ชุมชน	*		*	*	*															
CM-02	การส่งเสริมการจ้างงานและพัฒนาคนในพื้นที่	*	*																		
CM-03	การสนับสนุนกิจกรรมและการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง			*	*																
CM-04	การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับชุมชน			*	*	*															
	การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน																				
CM-05	การกำหนดเป้าหมายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่			*			*	*	*												
CM-06	การสร้างกลไกหารือและประสานงานร่วม			*				*	*												
CM-07	การกำหนดแนวปฏิบัติร่วมด้านการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ			*				*	*												
CM-08	การพัฒนากิจกรรมและบริการท่องเที่ยวร่วมกับภาคี				*	*		*	*												
CM-09	การติดตามและทบทวนผลของความร่วมมือในพื้นที่			*				*	*												
	การอนุรักษ์และสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และมรดกท้องถิ่น																				
CM-10	การกำหนดแนวทางเคารพวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ท้องถิ่น									*	*	*									
CM-11	การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างรับผิดชอบ									*		*	*	*	*						
CM-12	การสนับสนุนการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของพื้นที่															*	*				
CM-13	การสื่อสารข้อปฏิบัติทางวัฒนธรรมแก่นักท่องเที่ยว													*	*						*
CM-14	การติดตามผลกระทบต่ออัตลักษณ์และมรดกท้องถิ่น										*	*						*			

ตารางที่ 13 การสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจและโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่น

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
COM-01: การกำหนดแนวทางและเป้าหมายในการสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจให้ชุมชนท้องถิ่น	โรงแรมควรกำหนดแนวทางหรือเป้าหมายในการสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่นให้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานขององค์กร โดยครอบคลุมการจ้างงานในพื้นที่ การสนับสนุนกิจกรรมสาธารณะ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวกระจายสู่คนในพื้นที่อย่างเหมาะสม	โรงแรมจัดทำ แผนหรือแนวทางการสร้างประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น โดยระบุประเด็นสำคัญ เช่น เป้าหมายการจ้างงานคนในพื้นที่ รูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมชุมชน และแนวทางความร่วมมือกับผู้นำชุมชนหรือองค์กรในพื้นที่ พร้อมกำหนดผู้รับผิดชอบและแนวทางติดตามผล เพื่อให้การดำเนินงานไม่เป็นเพียงกิจกรรมเฉพาะครั้ง แต่เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการขององค์กร ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ แผนหรือแนวทางการดำเนินงานด้านชุมชน ☐ บันทึกการประชุมกับชุมชน ☐ รายงานผลการดำเนินงาน ☐ หลักฐานการติดตามผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับชุมชน	6.2.1, 6.3.1, 6.3.2, 6.3.3
COM-02: การส่งเสริมการจ้างงานและพัฒนาศักยภาพคนในพื้นที่	โรงแรมควรกำหนดแนวทางส่งเสริมการจ้างงานบุคลากรจากชุมชนในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิง เยาวชน และผู้สูงอายุ พร้อมสนับสนุนการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน เพื่อให้คนในพื้นที่สามารถเข้ามามีบทบาทในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างมั่นคงและต่อเนื่อง	โรงแรมกำหนดเป้าหมายหรือแนวทางการจ้างงานคนในท้องถิ่นในตำแหน่งที่เหมาะสม พร้อมจัดฝึกอบรมหรือพัฒนาทักษะที่จำเป็น เช่น การบริการ ภาษา การสื่อสาร หรือความรู้พื้นฐานด้านความยั่งยืน เพื่อให้บุคลากรในพื้นที่สามารถทำงานและเติบโตในสายงานได้จริง ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ รายชื่อพนักงานที่เป็นคนในพื้นที่ (จำแนกเพศ อายุ สถานะการจ้างงาน เช่น ลูกจ้างประจำ ชั่วโมง รายวัน มีสัญญาจ้างหรือไม่) ☐ หลักฐานการจ้างงานหรือสัญญาจ้าง ☐ มาตรการ แผนหรือบันทึกการฝึกอบรมพนักงานท้องถิ่น	6.2.1, 6.2.2

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
		☐ รายงานจำนวนหรือสัดส่วนการจ้างงานจากชุมชน (จำแนกเพศ อายุ สถานะการจ้างงาน) ☐ หลักฐานการพัฒนาทักษะของบุคลากร	
COM-03: การสนับสนุนกิจกรรมสาธารณะและการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง	โรงแรมควรกำหนดแนวทางในการสนับสนุนกิจกรรมสาธารณะหรือโครงการพัฒนาชุมชนอย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เช่น การสนับสนุนกิจกรรมท้องถิ่น การร่วมพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ หรือการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมร่วมกับชุมชน	โรงแรมจัดทำแผนหรือปฏิทินกิจกรรมความร่วมมือกับชุมชนร่วมกับผู้นำท้องถิ่น กลุ่มชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยระบุเป้าหมาย รูปแบบการสนับสนุน และผลลัพธ์ที่คาดหวังอย่างชัดเจน พร้อมจัดเก็บหลักฐานการดำเนินงานและผลที่เกิดขึ้น เพื่อให้การสนับสนุนชุมชนมีทิศทางและสามารถประเมินผลได้ ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ แผนกิจกรรมด้านความร่วมมือกับชุมชน ☐ บันทึกการประชุมกับผู้นำชุมชน ภาพถ่ายกิจกรรม ☐ หนังสือขอความร่วมมือหรือหนังสือขอบคุณ ☐ หลักฐานการสนับสนุนทรัพยากร และรายงานผลการดำเนินงาน	6.3.1, 6.3.2
COM-04: การสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในระดับพื้นที่	โรงแรมควรมีบทบาทในการสนับสนุนเครือข่ายผู้ผลิต ผู้ให้บริการ หรือกลุ่มอาชีพในพื้นที่ เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่กระจายตัวอย่างเหมาะสม และทำให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากกิจกรรมการท่องเที่ยวของโรงแรมมากขึ้น โดยเชื่อมโยงการใช้สินค้า บริการ วัตถุดิบ กิจกรรม หรือประสบการณ์ท้องถิ่นเข้ากับการดำเนินธุรกิจของโรงแรม เพื่อให้ความร่วมมือกับชุมชนเกิดประโยชน์ทาง	โรงแรมร่วมกับกลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชน หรือผู้ให้บริการในพื้นที่ในการพัฒนาสินค้า บริการ หรือกิจกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น เช่น การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน การให้บริการจากผู้ให้บริการในพื้นที่ หรือการพัฒนากิจกรรมเรียนรู้ร่วมกับชุมชน เพื่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนและความร่วมมือระยะยาวระหว่างโรงแรมกับคนในพื้นที่ ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ รายชื่อกลุ่มอาชีพหรือผู้ประกอบการที่ร่วมดำเนินงาน	6.3.1, 6.3.2, 6.3.3

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
	เศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ไม่ใช่เพียงกิจกรรมสนับสนุนเป็นครั้งคราว	☐ ข้อตกลงความร่วมมือ รายการสินค้าหรือบริการจากชุมชน ☐ หลักฐานการจำหน่ายหรือการใช้บริการ ☐ รายงานผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับชุมชน	

ตารางที่ 14 การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
COM-05: การกำหนดแนวทางและเป้าหมายในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในระดับพื้นที่	โรงแรมควรกำหนดแนวทางหรือเป้าหมายในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวให้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานขององค์กร โดยครอบคลุมการทำงานร่วมกับชุมชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่มีทิศทางร่วมกัน และสามารถลดผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานที่แยกส่วน โดยควรกำหนดกลไกหารือร่วมกับชุมชนและภาคีในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อรับฟังความต้องการ ออกแบบความร่วมมือร่วมกัน และติดตามผลกระทบหรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของโรงแรม	โรงแรมจัดทำแผนหรือกรอบความร่วมมือกับภาคีในพื้นที่ โดยระบุประเด็นความร่วมมือที่สำคัญ เช่น การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการท่องเที่ยว การบริหารจัดการผลกระทบ การสนับสนุนชุมชน และการพัฒนากิจกรรมหรือบริการร่วมกัน พร้อมกำหนดผู้ประสานงาน และแนวทางติดตามผล เพื่อให้ความร่วมมือดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและไม่ขึ้นอยู่กับการประสานงานเฉพาะครั้ง ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ แผนหรือกรอบความร่วมมือ ☐ บันทึกการประชุมกับภาคีในพื้นที่ ☐ รายชื่อเครือข่ายความร่วมมือ ☐ รายงานผลการดำเนินงานร่วม	6.3.1, 6.4.1, 6.4.2, 6.4.3
COM-06: การสร้างกลไกหารือและประสานงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ	โรงแรมควรส่งเสริมให้เกิดเวทีหรือช่องทางการหารือร่วมกับผู้ประกอบการท่องเที่ยว ชุมชน และหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ปัญหา และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และใช้เป็นฐานในการกำหนดแนวทางดำเนินงานร่วมกันอย่างเหมาะสม	โรงแรมเข้าร่วมหรือร่วมจัดประชุมเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นระยะ โดยมีการหารือเรื่องผลกระทบจากการท่องเที่ยว ความต้องการของชุมชน มาตรการดูแลทรัพยากร หรือแนวทางสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น พร้อมจัดเก็บข้อมูลและข้อสรุปจากการประชุมเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานร่วมกัน	6.3.1, 6.4.2, 6.4.3

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
		ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ หนังสือเชิญประชุม ☐ บันทึกการประชุม รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม (จำแนกเพศ ตำแหน่ง องค์กร หรือภาคส่วน) ภาพถ่ายกิจกรรม ☐ สรุปประเด็นหรือมติที่ได้จากการหารือ เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม • แนวปฏิบัติสำหรับชุมชนในการนำเสนอกิจกรรมท่องเที่ยวให้แก่ผู้ประกอบการ เข้าถึงได้ที่ : http://www.nongpruepanas.go.th/news/doc_download/a_050718_145258.pdf	
COM-07: การกำหนดแนวปฏิบัติร่วมด้านการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบต่อ	โรงแรมควรร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้องกำหนดแนวปฏิบัติร่วมด้านการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ เช่น การจัดการของเสีย การควบคุมเสียง การดูแลทรัพยากรธรรมชาติ หรือการเคารพวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานของแต่ละฝ่ายสอดคล้องกันและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่ขัดแย้งกันในพื้นที่	โรงแรมร่วมกับผู้ประกอบการ ชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ในการกำหนดข้อตกลงหรือแนวปฏิบัติร่วมที่สามารถนำไปใช้ได้จริง เช่น แนวทางการจัดการขยะจากกิจกรรมท่องเที่ยว การควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวในบางกิจกรรม หรือการสื่อสารข้อปฏิบัติแก่นักท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งพื้นที่ ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ ข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ☐ คู่มือหรือแนวปฏิบัติร่วม หรือเอกสารสื่อสารกับภาคี ☐ หลักฐานการนำแนวปฏิบัติดังกล่าวไปใช้จริง เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม • คู่มือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ เข้าถึงได้ที่ https://nced.onep.go.th/knowledge/knowledge4.pdf	6.3.1, 6.4.2, 6.4.3

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
COM-08: การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมท่องเที่ยวร่วมกับภาคีในพื้นที่	โรงแรมควรร่วมกับชุมชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการในพื้นที่ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บริการ หรือกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยให้ความสำคัญกับการใช้สินค้า วัตถุดิบ และบริการจากท้องถิ่นตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ กระจายรายได้สู่ชุมชน ลดระยะทางการขนส่งสินค้าและวัตถุดิบ และมีส่วนช่วยลดคาร์บอนฟุตพริ้นท์จากการขนส่งในห่วงโซ่อุปทานของโรงแรม	โรงแรมควรร่วมกับผู้ประกอบการท้องถิ่นและชุมชนในการออกแบบกิจกรรมหรือแพ็คเกจท่องเที่ยวที่สะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่ เช่น เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กิจกรรมเรียนรู้วิถีชุมชน อาหารท้องถิ่น งานหัตถกรรม ไกด์ชุมชน กิจกรรมสิ่งแวดล้อม หรือการใช้วัตถุดิบและผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิตท้องถิ่นในบริการของโรงแรม พร้อมสื่อสารข้อปฏิบัติที่เหมาะสมแก่ผู้เข้าพักและติดตามผลตอบรับจากชุมชน เพื่อสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่า กระจายรายได้ในพื้นที่ เสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และลดระยะทางการขนส่งสินค้าและวัตถุดิบที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ รายชื่อผู้ผลิต ผู้ประกอบการ หรือผู้ให้บริการท้องถิ่นที่โรงแรมใช้สินค้าและบริการ ☐ รายการสินค้า วัตถุดิบ หรือผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่นำมาใช้ในกิจกรรมหรือบริการของโรงแรม ☐ ข้อมูลเปรียบเทียบสัดส่วนหรือมูลค่าการใช้สินค้าและบริการจากท้องถิ่น	6.3.2, 6.3.3, 6.4.2, 6.4.3
COM-09: การติดตามและทบทวนผลของความร่วมมือในระดับพื้นที่	โรงแรมควรกำหนดแนวทางติดตามและทบทวนผลของความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในระดับพื้นที่ เพื่อประเมินว่าความร่วมมือดังกล่าวช่วยตอบโจทย์ชุมชน ลดผลกระทบ และสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้มากน้อยเพียงใด โดยติดตามทั้งผลกระทบที่ชุมชนสะท้อนกลับมา ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับคนในพื้นที่ คุณภาพของกิจกรรมที่ดำเนินร่วมกัน และข้อเสนอแนะจากภาคี เพื่อนำไปปรับปรุงรูปแบบความร่วมมือในรอบถัดไป	โรงแรมร่วมกับภาคีในพื้นที่ในการรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงาน เช่น จำนวนกิจกรรมที่ดำเนินร่วมกัน ข้อเสนอแนะจากชุมชน ผลกระทบที่ลดลง หรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาทบทวนและปรับปรุงรูปแบบความร่วมมือในรอบถัดไป เพื่อให้เครือข่ายความร่วมมือมีความเหมาะสมและตอบสนองต่อบริบทของพื้นที่มากขึ้น ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ รายงานผลการดำเนินงานร่วม ☐ รายงานการติดตามและประเมินผล ☐ บันทึกข้อเสนอแนะจากภาคี ☐ บันทึกการทบทวนหรือปรับปรุงแนวทางการร่วมมือ	6.3.1, 6.4.2, 6.4.3

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
		เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม Handbook on Planning, Monitoring and Evaluating for Development Results เข้าถึงได้ที่ : https://mandeguidelines.iom.int/sites/g/files/tmzbd12306/files/2023-03/pme-handbook.pdf	

ตารางที่ 15 การอนุรักษ์และสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และมรดกท้องถิ่น

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
COM-10: การกำหนดแนวทางภายในองค์กรเพื่อเคารพและคุ้มครองวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของท้องถิ่น	โรงแรมควรกำหนดแนวทางหรือหลักปฏิบัติภายในที่คำนึงถึงความเหมาะสมทางวัฒนธรรมของพื้นที่ และต้องไม่ทำให้เกิดผลกระทบเชิงลบต่อวิถีชีวิตเดิมของชุมชน การเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ สิทธิพื้นที่ หรือขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินงานของโรงแรมสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่อย่างเหมาะสม	โรงแรมจัดทำแนวทางหรือคู่มือภายในที่ระบุข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการเคารพวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเชื่อของชุมชน เช่น แนวทางการแต่งกายของพนักงาน การสื่อสารกับชุมชน การใช้ภาพหรือเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น และการออกแบบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน พร้อมสื่อสารแนวทางดังกล่าวให้ผู้บริหาร พนักงาน และผู้เกี่ยวข้องรับทราบอย่างทั่วถึง ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ นโยบายหรือแนวปฏิบัติด้านวัฒนธรรม ☐ คู่มือพนักงาน หรือเอกสารสื่อสารภายใน ☐ ตัวอย่างสื่อประชาสัมพันธ์ที่สะท้อนการเคารพอัตลักษณ์ท้องถิ่น	6.5.1, 6.5.2, 6.6.1
COM-11: การพัฒนากิจกรรมและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	โรงแรมควรร่วมกับชุมชนในการออกแบบกิจกรรมหรือบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความถูกต้องของเนื้อหา ความอ่อนไหวทางวัฒนธรรม และผลกระทบที่อาจ	โรงแรมร่วมกับผู้นำชุมชน กลุ่มวัฒนธรรม หรือผู้รู้ท้องถิ่นในการออกแบบกิจกรรม เช่น การเรียนรู้หัตถกรรมพื้นบ้าน การทำอาหารท้องถิ่น การเยี่ยมชมชุมชน หรือการเข้าร่วมประเพณี โดยกำหนดรูปแบบการเข้าร่วม ขอบเขตการถ่ายภาพ การปฏิบัติตัวในพื้นที่ และมาตรการพิเศษสำหรับการปฏิสัมพันธ์กับเด็กอย่างเหมาะสม พร้อมจัดทำคำแนะนำสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างชัดเจน	6.6.1, 6.6.2, 6.6.3, 6.6.4

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
วัฒนธรรมอย่าง รับผิดชอบ	เกิดขึ้นต่อวิถีชีวิตของชุมชน รวมถึงการปฏิสัมพันธ์กับเด็ก และกลุ่มเปราะบางอย่างเหมาะสม	ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ บันทึกการหารือกับชุมชน ☐ รายละเอียดกิจกรรมหรือโปรแกรมท่องเที่ยว ☐ เอกสารหรือคู่มือข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว ☐ สื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรม ☐ หลักฐานการให้คำแนะนำก่อนเข้าร่วมกิจกรรม เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม ● คู่มือกระบวนการพัฒนาและยกระดับกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เข้าถึงได้ที่ https://www.dasta.or.th/th/article/3102	
COM-12: การมีส่วนร่วมและ สนับสนุนการ อนุรักษ์มรดกทาง วัฒนธรรมของพื้นที่ อย่างเป็นรูปธรรม	โรงแรมควรมีบทบาทในการสนับสนุนการรักษาและอนุรักษ์ สถานที่ ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของ ท้องถิ่น ทั้งในรูปแบบการสนับสนุนทรัพยากร การประสาน ความร่วมมือ หรือการส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ มรดกทางวัฒนธรรมของพื้นที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม ในระยะยาว	โรงแรมร่วมกับชุมชนหรือหน่วยงานท้องถิ่นในการสนับสนุนกิจกรรมหรือโครงการ อนุรักษ์ เช่น การฟื้นฟูสถานที่สำคัญ การสนับสนุนงานประเพณี การจัดนิทรรศการ หรือการนำองค์ประกอบทางวัฒนธรรมมาถ่ายทอดในอาหาร ร้านค้า และบริการต่าง ๆ พร้อมมีการจัดสรรและจัดเก็บข้อมูลการสนับสนุนทางการเงินหรือทรัพยากรอื่นอย่าง ชัดเจน ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ บันทึกงบประมาณ ☐ ใบเสร็จค่าใช้จ่าย ☐ หนังสือหรือเอกสารการสนับสนุน ภาพกิจกรรม หนังสือขอบคุณ ☐ หลักฐานการมีส่วนร่วม หรือสนับสนุนกิจกรรมด้านประวัติศาสตร์ ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	6.7.1, 6.7.2

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
		เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม คู่มือปฏิบัติงานสำนักงานวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว เข้าถึงได้ที่ https://infocenter.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER9/	
COM-13: การสื่อสารและให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับข้อปฏิบัติทางวัฒนธรรมในพื้นที่	โรงแรมควรจัดให้มีการสื่อสารข้อมูลแก่ผู้เข้าพักเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติในการเข้าเยี่ยมชมพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และชุมชนพื้นเมืองต่าง ๆ เพื่อให้การท่องเที่ยวดำเนินไปอย่างเคารพและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบต่อชุมชน	โรงแรมจัดทำสื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติในการเยี่ยมชมพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เช่น ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ แผ่นพับ บอร์ดประชาสัมพันธ์ หรือการอธิบายโดยพนักงานโดยตรง พร้อมระบุข้อแนะนำเฉพาะสำหรับการปฏิสัมพันธ์กับเด็กอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เข้าพักเข้าใจบริบทของพื้นที่และปฏิบัติตามได้อย่างเหมาะสม ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ เว็บไซต์ แผ่นพับ บอร์ดประชาสัมพันธ์	6.6.3, 6.6.4, 6.7.3
COM-14: การติดตามและทบทวนผลกระทบของการดำเนินงานต่ออัตลักษณ์และมรดกท้องถิ่น	โรงแรมควรกำหนดแนวทางติดตามและทบทวนผลของกิจกรรมหรือการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและวัฒนธรรม เพื่อประเมินว่าการดำเนินงานดังกล่าวช่วยส่งเสริมหรือมีความเสี่ยงต่อการลดทอนอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และมรดกของท้องถิ่นหรือไม่	โรงแรมจัดให้มีการหารือหรือรับฟังข้อเสนอแนะจากชุมชน ผู้นำท้องถิ่น หรือผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับผลกระทบของกิจกรรมที่โรงแรมดำเนินการ แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาสรุปวิเคราะห์ และใช้ประกอบการทบทวนกิจกรรม รูปแบบการสื่อสาร หรือแนวทางการสนับสนุนด้านวัฒนธรรมในรอบถัดไป เพื่อให้การดำเนินงานของโรงแรมสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่มากขึ้น ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ บันทึกการประชุมหรือข้อเสนอแนะจากชุมชน ☐ รายงานการติดตามผลกระทบ รายงานสรุปการทบทวน ☐ หลักฐานการปรับปรุงกิจกรรมหรือแนวทางการสื่อสาร	6.5.2, 6.6.1, 6.7.2

2.4 การจัดการพลังงาน

2.4.1 ที่มาและความสำคัญ

การจัดการพลังงานเป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญของการดำเนินงานโรงแรมอย่างยั่งยืน เพราะพลังงานเป็นทรัพยากรที่อยู่เบื้องหลังการให้บริการแทบทุกส่วนของโรงแรม ตั้งแต่ห้องพัก ระบบปรับอากาศ แสงสว่าง ครุฑ ชักกริด ไปจนถึงบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ต้องทำงานอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งวัน ขณะเดียวกัน กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและการดำเนินงานของโรงแรมก็เป็นแหล่งสำคัญของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกด้วยเช่นกัน จึงทำให้การจัดการพลังงานไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของการควบคุมค่าไฟฟ้าหรือค่าเชื้อเพลิงเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การบริหารความเสี่ยง และการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของกิจการในระยะยาว แนวคิดด้านการจัดการก๊าซเรือนกระจกในระดับสากลชี้ให้เห็นว่า เมื่อโรงแรมมีข้อมูลการใช้พลังงานและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เป็นระบบ ก็จะสามารถมองเห็นได้ชัดขึ้นว่าจุดใดเป็นแหล่งใช้พลังงานหรือแหล่งปล่อยที่สำคัญ ควรเริ่มปรับปรุงจากส่วนใด และจะกำหนดเป้าหมายเพื่อลดการใช้พลังงานและติดตามความก้าวหน้าได้ในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้พัฒนาแพลตฟอร์ม CF-Hotels เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการโรงแรมจัดเก็บข้อมูลด้านพลังงาน น้ำ ของเสีย และก๊าซเรือนกระจก คำนวณคาร์บอนฟุตพริ้นท์ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าววิเคราะห์แนวทางลดการปล่อยควบคู่กับการตัดสินใจทางธุรกิจได้

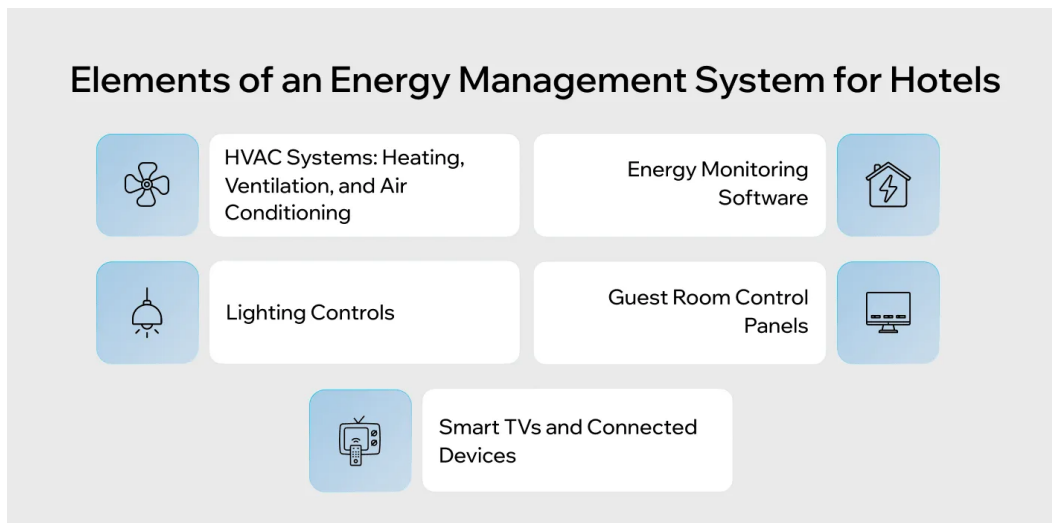
อย่างเหมาะสม ดังนั้น การจัดการพลังงานจึงควรถูกมองเป็นทั้งเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานและกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนโรงแรมไปสู่ความยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม¹⁶

2.4.2 ตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดี

การวางระบบบริหารจัดการและทำความเข้าใจการใช้พลังงานของโรงแรม

ก่อนที่โรงแรมจะเลือกมาตรการประหยัดพลังงานหรือกำหนดเป้าหมายลดคาร์บอน โรงแรมจำเป็นต้องจัดระบบพื้นฐานให้พร้อมก่อน โดยกำหนดให้ชัดว่าใครเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องพลังงาน ต้องเก็บข้อมูลอะไรบ้าง เก็บจากที่ใด และจะรายงานผลให้ใครใช้ตัดสินใจ การเริ่มต้นในขั้นนี้อาจไม่ได้ซับซ้อนมากนัก แต่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นจุดที่ทำให้โรงแรมรู้ว่าปัจจุบันใช้ไฟฟ้าและเชื้อเพลิงมากในส่วนใด เช่น ระบบปรับอากาศ แสงสว่าง ครุฑ ชักกริด หรือพื้นที่ให้บริการอื่น ๆ และทำให้เห็นว่าค่าใช้จ่ายด้านพลังงานสัมพันธ์กับการเข้าพักรูปแบบการใช้งานอย่างไร เมื่อข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้ชัดขึ้น โรงแรมจะสามารถกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสม เช่น การใช้พลังงานต่อห้องพัก ต่อผู้เข้าพัก หรือต่อกิจกรรมสำคัญ และใช้ข้อมูลดังกล่าวเป็นฐานในการกำหนดเป้าหมายและลำดับความสำคัญของมาตรการในขั้นต่อไปได้อย่างมีเหตุผลมากขึ้น ในทางปฏิบัติ หัวข้อนี้จึงช่วยให้ผู้ประกอบการเริ่มต้นได้จากสิ่งที่ทำได้จริง คือ จัดคน จัดข้อมูล และจัดระบบติดตามผล ก่อนจะขยับไปสู่การลงทุนหรือการปรับปรุงที่ซับซ้อนขึ้น

¹⁶ 'Corporate-Value-Chain-Accounting-Reporting-Standard_041613_2.Pdf'.

ตัวอย่างการแสดงจุดใช้พลังงานหลักของโรงแรมในกิจกรรมสำคัญ

ที่มา: Hotel Smarters¹⁷

การลดการใช้พลังงานและการปล่อยก๊าซ

เรือนกระจกจากการดำเนินงาน

เมื่อโรงแรมมีข้อมูลและเข้าใจรูปแบบการใช้พลังงานของตนเองแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ระบุจุดที่ควรปรับปรุงก่อน เช่น ระบบปรับอากาศ แสงสว่าง ครุภัณฑ์ การรับส่งผู้เข้าพัก หรือการขนส่งสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงแรม โดยมาตรการที่ดำเนินการควรเชื่อมโยงกับการคำนวณและติดตามปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพื่อให้โรงแรมสามารถประเมินได้อย่างชัดเจนว่า การปรับปรุงแต่ละมาตรการช่วยลดการใช้พลังงาน ลดต้นทุน และลดการปล่อยคาร์บอนได้มากน้อยเพียงใด

ในทางปฏิบัติ โรงแรมควรกำหนดปีฐานหรือค่าฐานอ้างอิง (Baseline) จากช่วงเวลาที่มิข้อมูลครบถ้วน แล้วรวบรวมข้อมูลกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น ค่าไฟฟ้า การใช้เชื้อเพลิง การเดินทางรับส่ง และการขนส่ง เพื่อนำมาคำนวณปริมาณการปล่อย

ก๊าซเรือนกระจกขององค์กร และใช้เป็นฐานสำหรับติดตามผลและกำหนดเป้าหมายการลดในระยะต่อไป โดยอาจใช้แพลตฟอร์ม เช่น CF-Hotels เพื่อช่วยให้การจัดเก็บข้อมูล การคำนวณ และการติดตามผลเป็นระบบมากขึ้น ควบคู่กับการดำเนินมาตรการลดการใช้พลังงานและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น การเปลี่ยนหลอดไฟเป็น LED การใช้ซิลเลอร์และเครื่องปรับอากาศประสิทธิภาพสูง ระบบ VRV/VRF อุปกรณ์ทำความเย็นประหยัดพลังงาน Heat Pump ระบบบริหารจัดการพลังงาน การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ และการจัดการขยะอินทรีย์เพื่อลดการส่งของเสียไปกำจัดปลายทาง ทั้งนี้ โรงแรมควรติดตามข้อมูลก่อนและหลังดำเนินการ เพื่อให้สามารถอธิบายผลลัพธ์ของการลดพลังงานและการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างเป็นรูปธรรม

¹⁷ 'Hotel Energy Management Systems'.

CF-HOTELS

cf-hotels.com ; a platform that able to collect and calculate data of the carbon footprint emission and reduction for hotels and accommodations.

Expertise & Collaboration

CF-Hotels has been developed by Tourism Authority of Thailand (TAT) and Research Unit for Energy Economic and Ecological Management, Chiang Mai University, under the guidelines of the Thailand Greenhouse Gas Management Organization (Public Organization)

Easy to collect and calculate carbon footprint

- User-Friendly
- Quantitative outcomes
- Visualization Report
- No service fee!

Hotel Benefits

- Having an online environmental database to help analyze the cost reduction of the hotel.
- Applying the calculation numbers to develop marketing activities.
- Creating a positive environmental for the hotel.

Visit our site click www.cf-hotels.com

e-mail: cfhotels.tat@gmail.com

ตัวอย่างแพลตฟอร์ม CF-Hotels ที่ช่วยให้ผู้ประกอบการโรงแรมจัดเก็บข้อมูลด้านพลังงาน น้ำ ของเสีย และ
ก๊าซเรือนกระจก เพื่อใช้คำนวณคาร์บอนฟุตพริ้นท์และติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ
ที่มา: CF-Hotels¹⁸

¹⁸ ‘CF-Hotels, Online Platform to Enable Hotel and Lodging Operators to Create a Database of Environmental Inventory.’

ตัวอย่างการเชื่อมโยงการจัดทำข้อมูลก๊าซเรือนกระจกขององค์กรไปสู่กรอบการรับรอง
และการสื่อสารผลการดำเนินงานด้านคาร์บอน

ที่มา: ฉลากคาร์บอน¹⁹

ในการเลือกใช้มาตรการลดการใช้พลังงานและการ
ปล่อยก๊าซเรือนกระจก โรงแรมควรพิจารณาให้
เหมาะสมกับลักษณะอาคาร ระบบงาน

และงบประมาณ โดยคำนึงถึงทั้งต้นทุนการลงทุน
ศักยภาพการประหยัดพลังงาน และความคุ้มค่าใน
การใช้งานระยะยาว โดยสามารถสรุปเป็น
มาตรการสำคัญดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 16 แสดงแนวทางพิจารณามาตรการลดการใช้พลังงานและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
ของโรงแรม

มาตรการ	รายละเอียด
การผลิตไฟฟ้าจากพลังงาน แสงอาทิตย์	ประเมินพื้นที่ติดตั้ง ความแข็งแรงของหลังคาหรือดาดฟ้า ปริมาณแสงแดด ขนาดระบบที่เหมาะสม และเลือกใช้แผงเซลล์แสงอาทิตย์กับอินเวอร์เตอร์ที่ มีข้อมูลประสิทธิภาพหรือฉลากประหยัดพลังงานที่ตรวจสอบได้
การปรับเปลี่ยนซิลเลอร์ ประสิทธิภาพสูง	พิจารณาอายุและสภาพของซิลเลอร์เดิม ภาระความเย็นของอาคาร ค่า ประสิทธิภาพ เช่น กิโลวัตต์ต่อตันความเย็น ชนิดสารทำความเย็น และ ต้นทุนตลอดอายุการใช้งาน โดยระบบที่ใช้มานานควรให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินประสิทธิภาพและความคุ้มค่า
การปรับเปลี่ยนตู้เย็น ตู้แช่ และอุปกรณ์ทำความเย็น	สำรวจอายุและสภาพของอุปกรณ์เดิม รวมถึงตรวจสอบการเสื่อมสภาพของ ขอบยางประตู การระบายความร้อน และการตั้งอุณหภูมิ ก่อนพิจารณา เปลี่ยนเป็นอุปกรณ์ประหยัดพลังงานที่มีฉลากประหยัดไฟฟ้าเบอร์ 5 หรือมี ข้อมูลประสิทธิภาพที่เหมาะสม พร้อมพิจารณาชนิดสารทำความเย็นที่มี

¹⁹ Theerakul, ‘ฉลากคาร์บอน’.

มาตรการ	รายละเอียด
	ผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศต่ำและเหมาะสมกับข้อกำหนดด้านความปลอดภัย
การปรับเปลี่ยน เครื่องปรับอากาศ ประสิทธิภาพสูงหรือระบบ VRV/VRF	พิจารณาอายุของอุปกรณ์ ขนาดเครื่องที่เหมาะสมกับภาระความเย็น ลักษณะการใช้งานของแต่ละพื้นที่ ฉลากประหยัดไฟฟ้าเบอร์ 5 ค่า ประสิทธิภาพ และชนิดสารทำความเย็น โดยระบบ VRV/VRF เหมาะกับ พื้นที่ที่แบ่งเป็นหลายโซนหรือมีการใช้งานแตกต่างกันตามช่วงเวลา
การปรับเปลี่ยนหลอดไฟ LED	สำรวจชนิด กำลังวัตต์ จำนวน และชั่วโมงการใช้งานของหลอดไฟเดิม โดย ให้ความสำคัญกับพื้นที่ที่เปิดใช้งานเป็นเวลานาน และเลือกหลอด LED ที่มี ระดับความสว่างเหมาะสม มีฉลากประหยัดไฟฟ้าเบอร์ 5 และมีอายุการใช้ งานคุ้มค่า
การผลิตน้ำร้อนด้วย Heat Pump	ประเมินระบบผลิตน้ำร้อนเดิม ปริมาณและช่วงเวลาที่ต้องการใช้น้ำร้อน ขนาดถังเก็บ ตำแหน่งติดตั้ง และค่าสัมประสิทธิ์สมรรถนะของ Heat Pump เพื่อให้ระบบมีขนาดเหมาะสมกับการใช้งานจริง
การติดตั้งระบบบริหารจัดการ พลังงาน	พิจารณาติดตั้งระบบเพื่อรวบรวม ตรวจสอบ วิเคราะห์ และควบคุมการใช้ ไฟฟ้าของระบบสำคัญ เช่น ระบบปรับอากาศ แสงสว่าง ระบบผลิตไฟฟ้า จากพลังงานแสงอาทิตย์ ระบบน้ำร้อน และอุปกรณ์ในพื้นที่ส่วนกลาง โดย เลือกขอบเขตระบบให้เหมาะสมกับขนาดโรงแรม ความพร้อมของระบบอาคาร และบุคลากรที่รับผิดชอบ
การใช้ปัญญาประดิษฐ์ สนับสนุนการบริหาร พลังงาน	โรงแรมที่มีความพร้อมอาจใช้ปัญญาประดิษฐ์หรือระบบวิเคราะห์ข้อมูลขั้น สูงเพื่อคาดการณ์ความต้องการพลังงานและควบคุมระบบแบบอัตโนมัติ โดย เชื่อมโยงข้อมูลจากระบบพลังงานแสงอาทิตย์ ระบบปรับอากาศ เซนเซอร์ ตรวจสอบการเคลื่อนไหว จำนวนผู้ใช้พื้นที่ หรือระดับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ทั้งนี้ ต้องไม่กระทบต่อความสะดวกสบาย คุณภาพอากาศ และความ ปลอดภัยของผู้เข้าพัก

การกำหนดแนวทางพิจารณาการชดเชยคาร์บอน สำหรับการปล่อยที่ยังหลีกเลี่ยงไม่ได้

สำหรับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกบางส่วนที่
โรงแรมยังไม่สามารถลดได้ในระยะสั้น โรงแรมอาจ
พิจารณาแนวทางชดเชยคาร์บอนเป็นมาตรการ
เสริมเพื่อให้การบริหารจัดการคาร์บอนมีความ

ครบถ้วนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การชดเชยคาร์บอน
ไม่ควรถูกมองเป็นทางเลือกแทนการลดการปล่อย
ภายในองค์กร แต่ควรตั้งอยู่บนหลักการที่ชัดเจนว่า
โรงแรมต้องพยายามลดการใช้พลังงานและลดการ
ปล่อยจากการดำเนินงานของตนเองอย่าง
เหมาะสมก่อน แล้วจึงค่อยพิจารณาส่วนที่ยัง

หลีกเลี่ยงไม่ได้ในลำดับถัดไป ดังนั้น โรงแรมควรเริ่มจากการประเมินว่าการปล่อยส่วนใดเป็นส่วนที่คงเหลือหลังจากดำเนินมาตรการลดภายในแล้ว จากนั้นจึงกำหนดแนวทางพิจารณาเลือกกิจกรรมหรือโครงการชดเชยคาร์บอนที่มีความน่าเชื่อถือ ตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กร เช่น การเลือกใช้คาร์บอนเครดิตจากโครงการที่ได้รับการรับรอง หรือการ

สนับสนุนกิจกรรมเพิ่มแหล่งดูดกลืนคาร์บอนที่มีข้อมูลชัดเจน การวางแผนทางในลักษณะนี้จะช่วยให้โรงแรมสามารถตัดสินใจเรื่องการชดเชยคาร์บอนได้อย่างรอบคอบ โปร่งใส และไม่ทำให้การชดเชยกลายเป็นการแทนที่ความพยายามในการลดการปล่อยจากการดำเนินงานจริงของโรงแรม

ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนกิจกรรมชดเชยคาร์บอน

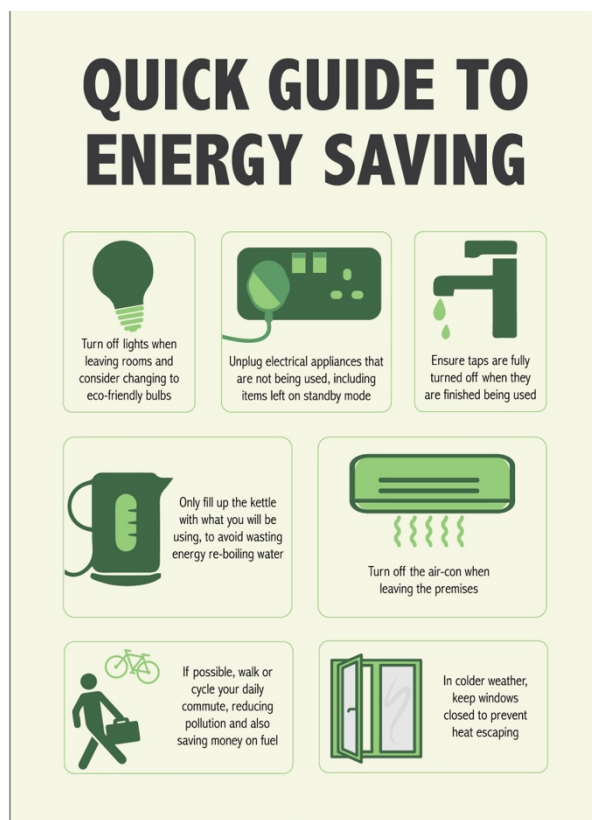
ที่มา: ฉลากคาร์บอน²⁰

²⁰ Theerakul, 'ขั้นตอนการชดเชยคาร์บอน'.

การสื่อสารและสร้างความตระหนัก ด้านพลังงาน การขนส่ง และการลด ก๊าซเรือนกระจก

แม้โรงแรมจะมีนโยบาย ข้อมูล และมาตรการด้านพลังงานที่เหมาะสมเพียงใด แต่หากพนักงานผู้เข้าพัก และผู้เกี่ยวข้องไม่เข้าใจว่าตนเองมีบทบาทอย่างไร มาตรการต่าง ๆ ก็อาจไม่เกิดผลอย่างเต็มที่ในทางปฏิบัติ ดังนั้น โรงแรมควรจัดให้มีการสื่อสารและสร้างความตระหนักอย่างต่อเนื่อง โดยเชื่อมโยงเนื้อหาให้สอดคล้องกับบทบาทของแต่ละฝ่าย เช่น พนักงานฝ่ายช่างควรเข้าใจเรื่องการควบคุมและบำรุงรักษาระบบที่ใช้พลังงานสูง พนักงานแม่บ้านควรเข้าใจการจัดการอุปกรณ์ไฟฟ้าและระบบในห้องพัก พนักงานครัวควรเข้าใจการใช้อุปกรณ์และการจัดการเวลาใช้งานอย่าง

เหมาะสม ขณะเดียวกัน ผู้เข้าพักก็ควรได้รับข้อมูลที่เข้าใจง่ายเกี่ยวกับการใช้พลังงานอย่างเหมาะสมระหว่างการเข้าพัก รวมถึงทางเลือกด้านการเดินทางหรือการขนส่งที่ช่วยลดการใช้เชื้อเพลิง และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ ซึ่งการสื่อสารในเรื่องนี้ไม่ควรเป็นเพียงการประชาสัมพันธ์ทั่วไป แต่ควรทำให้เกิดความเข้าใจที่นำไปใช้ได้จริง เช่น การใช้ป้ายสื่อสารในห้องพักและพื้นที่ส่วนกลาง การอบรมพนักงาน การสื่อสารผ่านคู่มือหรือช่องทางดิจิทัล และการจัดกิจกรรมรณรงค์ภายในองค์กร เพื่อให้ทุกฝ่ายเห็นว่าแนวปฏิบัติด้านพลังงาน การเดินทาง และการลดก๊าซเรือนกระจกไม่ใช่เรื่องของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานประจำวันของโรงแรม

ตัวอย่างป้ายสื่อสารในห้องพักที่ช่วยให้ผู้เข้าพักเข้าใจ
และมีส่วนร่วมในการใช้พลังงานอย่างเหมาะสมระหว่างการเข้าพัก

การประยุกต์แนวคิดการออกแบบ และการดำเนินงานแบบผลกระทบต่ำ

การนำกรณีของ Lady Elliot Island Eco Resort มาใช้เป็นตัวอย่างประกอบการพิจารณา มาตรการด้านพลังงานของโรงแรม ชี้ให้เห็นว่า การจัดการพลังงานไม่ควรจำกัดอยู่เพียงการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ให้ประหยัดพลังงานเท่านั้น แต่ควรพิจารณาควบคู่กับการลดความต้องการใช้พลังงานตั้งแต่ต้นทาง การเลือกใช้พลังงานหมุนเวียน และการออกแบบรูปแบบการให้บริการ ให้ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เนื่องจากรีสอร์ตแห่งนี้ ตั้งอยู่บนเกาะและต้องบริหารระบบสาธารณูปโภค หลายด้านด้วยตนเอง จึงให้ความสำคัญกับ มาตรการที่ช่วยลดผลกระทบจากการดำเนินงาน เช่น การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ การใช้หลอดไฟ LED และไฟภายนอกอาคารกำลังต่ำ การลด อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ไม่จำเป็นในห้องพัก การใช้น้ำอย่าง

มีประสิทธิภาพ การนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ การจัดการขยะอินทรีย์ และการจัดซื้ออย่างยั่งยืน

แนวทางดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า โรงแรมสามารถออกแบบมาตรการด้านพลังงานให้ เชื่อมโยงกับระบบอื่นของการดำเนินงานได้อย่าง เป็นระบบ ทั้งในด้านอาคาร ห้องพัก พื้นที่ ส่วนกลาง น้ำ ของเสีย และการจัดซื้อ โดยโรงแรม อาจนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ตามบริบทของ ตนเอง เช่น การลดภาระการใช้ไฟฟ้าในห้องพัก และพื้นที่บริการ การพิจารณาติดตั้งพลังงาน แสงอาทิตย์ในพื้นที่ที่เหมาะสม การปรับรูปแบบ บริการเพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่ไม่จำเป็น และการ ติดตามผลการใช้พลังงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ สามารถประเมินผลด้านการลดต้นทุนและการลด การปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างเป็นรูปธรรมได้ ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 17 แสดงการประยุกต์แนวคิดการจัดการพลังงานจากกรณีของ
Lady Elliot Island Eco Resort

ประเด็น	แนวทางที่โรงแรมสามารถนำไปประยุกต์ใช้
การใช้พลังงานหมุนเวียน	พิจารณาติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงาน แสงอาทิตย์ในพื้นที่ที่เหมาะสม
การลดความต้องการใช้ไฟฟ้า	ใช้หลอดไฟ LED ไฟกำลังต่ำ และลดอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ ไม่จำเป็นในห้องพักหรือพื้นที่บริการ
การออกแบบการดำเนินงานแบบผลกระทบต่ำ	ปรับรูปแบบบริการให้ใช้พลังงานและทรัพยากร น้อยลงตั้งแต่ต้นทาง
การเชื่อมโยงพลังงานกับน้ำและของเสีย	นำน้ำกลับมาใช้ใหม่ และจัดการขยะอินทรีย์เพื่อลด ภาระการกำจัดปลายทาง
การจัดซื้ออย่างยั่งยืน	ใช้วัตถุดิบท้องถิ่นและกำหนดนโยบายจัดซื้อที่ลด ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

การใช้ข้อมูลพลังงานเพื่อลดต้นทุน และก๊าซเรือนกระจกสำหรับผู้ประกอบการ รายเล็ก

โรงแรมควรเริ่มต้นการจัดการพลังงานจากการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานที่มีอยู่ในงานประจำ เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าเชื้อเพลิง จำนวนห้องพักที่ใช้งาน จำนวนผู้เข้าพัก และชั่วโมงการทำงานของระบบหลัก เช่น ระบบปรับอากาศ แสงสว่าง ครุฑ ชักกรีด และอุปกรณ์อาคาร โดยเฉพาะโรงแรมขนาดเล็ก และขนาดกลางอาจเริ่มจากเครื่องมือง่าย ๆ เช่น แบบฟอร์มบันทึกค่าไฟรายเดือน ตารางปีฐาน รายการตรวจสอบจุดใช้พลังงาน และกราฟ แนวโน้มเบื้องต้น เพื่อวิเคราะห์จุดใช้พลังงานหลัก กำหนดปีฐาน ตั้งเป้าหมายการลดพลังงาน และการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จากนั้นเลือกมาตรการที่เหมาะสมกับอาคารและงบประมาณ

เช่น การปรับปรุงวิธีการใช้งาน การบำรุงรักษา อุปกรณ์ การเปลี่ยนหลอดไฟเป็นแอลอีดี การปรับปรุงระบบปรับอากาศ การติดตั้งระบบบริหารจัดการพลังงาน หรือการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ พร้อมติดตามผลก่อนและหลังดำเนินการ เพื่อประเมินการลดค่าใช้จ่าย การลดการใช้พลังงาน และการลดคาร์บอนอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ โรงแรมอาจใช้แพลตฟอร์ม เช่น ซีเอฟโฮเทลส์ (CF-Hotels) เพื่อช่วยจัดเก็บข้อมูล คำนวณคาร์บอนฟุตพริ้นท์ และวางแผนลดการปล่อยได้อย่างเป็นระบบ หรือสามารถศึกษาเครื่องมือเบื้องต้นสำหรับเริ่มจัดการพลังงานของโรงแรมดังตารางที่ 17 เพิ่มเติมได้ ดังนี้

ตารางที่ 18 เครื่องมือเบื้องต้นสำหรับเริ่มจัดการพลังงานของโรงแรม

เครื่องมือ	วัตถุประสงค์การใช้งาน
โครงการ Green Hotel ของกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม	สำหรับประเมินสมรรถนะด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงานของโรงแรมด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์ - เว็บไซต์ประเมินตนเอง : greenhotel.deqp.go.th/public/mainfile/assessment - ดาวน์โหลดเอกสาร: greenhotelthai.com/th/file-download
แบบฟอร์มรายงานการจัดการพลังงาน ของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	สำหรับบันทึกข้อมูลการใช้พลังงาน กำหนดปีฐาน จัดทำเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงาน ตลอดจนติดตามผลการดำเนินมาตรการตามรูปแบบมาตรฐานที่หน่วยงานราชการยอมรับ ดาวน์โหลด: berc.dede.go.th
โรงแรมเบอร์ 5 ของมูลนิธิไบโม่เขียว ร่วมกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	สำหรับใช้เป็นกรอบตรวจประเมินการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์พลังงานและการลดก๊าซเรือนกระจก ครอบคลุมด้านนโยบาย การ

เครื่องมือ	วัตถุประสงค์การใช้งาน
	พัฒนาบุคลากร การประชาสัมพันธ์ และการจัดการพลังงานของโรงแรม ติดต่อ: greenleafthai.org
Hotel Carbon Measurement Initiative (HCMI) Sustainable Hospitality Alliance และ World Travel & Tourism Council	สำหรับบันทึกปริมาณการใช้พลังงาน น้ำ และของเสียรายเดือน เพื่อคำนวณปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อห้องพักตามวิธีการที่เป็นมาตรฐานสากลของอุตสาหกรรมโรงแรม ดาวน์โหลด: sustainablehospitalityalliance.org/resource/hotel-carbon-measurement-initiative/
Hotel Energy Solutions (HES) e-toolkit องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UN Tourism)	สำหรับประเมินสถานะการใช้พลังงานของโรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อม เปรียบเทียบประสิทธิภาพกับโรงแรมประเภทเดียวกัน และวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุนในมาตรการประหยัดพลังงานและพลังงานหมุนเวียน ใช้งาน: hes-unwto.org

2.4.3 ฐานข้อมูลผู้ให้บริการ

ผู้ประกอบการสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมและสืบค้นแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพลังงานและคาร์บอนจากฐานข้อมูลและแพลตฟอร์มของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ประกอบการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสมและเป็นระบบ โดยในทางปฏิบัติอาจต้องใช้หลายแหล่ง

กระจก (องค์การมหาชน) สำหรับสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรับรองและการชดเชยคาร์บอน ซึ่งสามารถนำไปใช้สนับสนุนการวางระบบ การลด

ประกอบกัน เช่น CF-Hotels ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำหรับจัดเก็บข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและคำนวณคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของกิจกรรมโรงแรม Green Library เรื่องการอนุรักษ์พลังงานสำหรับโรงแรม สำหรับใช้ศึกษามาตรการและแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพลังงานในบริบทโรงแรม และ Carbon Label ขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือน

การใช้พลังงาน การติดตามการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการพิจารณาแนวทางชดเชยคาร์บอนได้โดยตรง ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 19 แสดงฐานข้อมูลผู้ให้บริการและแหล่งสืบค้นที่เกี่ยวข้อง

ฐานข้อมูลผู้ให้บริการ	วัตถุประสงค์การใช้
CF-Hotels ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ²¹	- ใช้จัดเก็บข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของโรงแรม เช่น พลังงาน น้ำ ของเสีย และก๊าซเรือนกระจก เพื่อกำหนดคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของกิจกรรมโรงแรม วิเคราะห์แนวทางลดการปล่อย และใช้ประกอบการตัดสินใจด้านการบริหารจัดการพลังงานและคาร์บอนขององค์กร - เข้าถึงได้ที่ https://cf-hotels.com/
Green Library การอนุรักษ์พลังงานสำหรับโรงแรม ²²	- ใช้เป็นแหล่งความรู้ประกอบการศึกษามาตรการอนุรักษ์พลังงานในบริบทโรงแรม และใช้สนับสนุนการสื่อสารหรือสร้างความตระหนักรู้ด้านพลังงานแก่ผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องภายในองค์กร - เข้าถึงได้ที่ https://greenlibrary.bsru.ac.th/resource-guide/guide_070/
Carbon Label ขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ²³	- ใช้สืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรับรองด้านคาร์บอนและการชดเชยคาร์บอน เช่น ขั้นตอนการชดเชยคาร์บอน ผู้ขายเครดิตชดเชย และผู้ที่ผ่านการรับรองผลการชดเชย เพื่อประกอบการพิจารณาแนวทางชดเชยคาร์บอนสำหรับการปล่อยที่ยังหลีกเลี่ยงไม่ได้ - เข้าถึงได้ที่ https://thaicarbonlabel.tgo.or.th/

2.4.4 ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน

เมื่อโรงแรมมีการจัดการพลังงานอย่างเป็นระบบ โรงแรมจะสามารถเห็นจุดใช้พลังงานหลัก ระบบที่มีการสูญเสียพลังงาน และกิจกรรมที่ควรปรับปรุงก่อน ทำให้เลือกมาตรการได้ตรงจุด เช่น การปรับปรุงอุปกรณ์ การควบคุมการใช้งาน หรือการบำรุงรักษาระบบที่ใช้พลังงานสูง ส่งผลให้ค่าไฟฟ้า ค่าเชื้อเพลิง และต้นทุนการดำเนินงานต่อ

ห้องพักลดลงอย่างติดตามผลได้จริง ขณะเดียวกันการมีข้อมูลการใช้พลังงานและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างต่อเนื่อง ยังช่วยให้โรงแรมกำหนดปีฐาน เปรียบเทียบผลในแต่ละช่วงเวลา ประเมินความคุ้มค่าของมาตรการ และตัดสินใจลงทุนหรือขยายผลได้ดีขึ้น ทั้งในด้านต้นทุน การลดการปล่อย และคุณภาพการให้บริการ นอกจากนี้ ข้อมูลดังกล่าวยังช่วยลดความเสี่ยงจากความผันผวนของ

²¹ 'CF-Hotels, Online Platform to Enable Hotel and Lodging Operators to Create a Database of Environmental Inventory.'

²² 'เอกสารแนบ1.-คู่มือการใช้งานระบบ-Data-Energy.Pdf'.

²³ Theerakul, 'ขั้นตอนการชดเชยคาร์บอน'.

ราคาพลังงาน สนับสนุนการมีส่วนร่วมของพนักงานในงานประจำ และใช้สื่อสารภาพลักษณ์ด้านความยั่งยืนของโรงแรมได้อย่างน่าเชื่อถือ

2.4.5 การเชื่อมโยงสู่ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

การจัดการพลังงานเป็นหนึ่งในประเด็นที่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในมิติการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้ไฟฟ้า การใช้เชื้อเพลิง การเดินทางและขนส่ง ตลอดจนการตัดสินใจด้านการลงทุนและการบริหารจัดการของโรงแรม ขณะเดียวกัน การดำเนินงานด้านพลังงานยังเชื่อมโยงกับการรับมือความเสี่ยงในระยะยาว การลดแรงกดดันต่อทรัพยากรธรรมชาติ และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการให้บริการของโรงแรม โดยสามารถสรุปความเชื่อมโยงได้ดังนี้

การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Mitigation)

การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพช่วยลดการใช้ไฟฟ้าและเชื้อเพลิงในกิจกรรมหลักของโรงแรม เช่น ระบบปรับอากาศ แสงสว่าง ครีว ซัก รีด และการขนส่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ส่งผลให้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลงตามไปด้วย ขณะเดียวกัน การมีข้อมูลและค่าฐานอ้างอิงที่ชัดเจนยังช่วยให้โรงแรมติดตามผลและกำหนดเป้าหมายการลดได้อย่างเป็นระบบ

การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptation)

เมื่อโรงแรมรู้ว่าพลังงานถูกใช้มากในจุดใด และช่วงเวลาใด ก็จะสามารถวางแผนปรับปรุงระบบสำคัญ จัดลำดับความสำคัญของการลงทุน และรับมือกับความผันผวนของต้นทุนพลังงานหรือภาระการใช้พลังงานที่เพิ่มขึ้นได้ดีขึ้น จึงช่วยลดความเสี่ยงต่อการดำเนินงานในระยะยาว

การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity)

การลดการใช้พลังงานและเชื้อเพลิงช่วยลดแรงกดดันต่อทรัพยากรธรรมชาติ ลดมลพิษจากการผลิตและการใช้พลังงาน และลดผลกระทบทางอ้อมต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม ดังนั้น การจัดการพลังงานที่ดีจึงมีส่วนช่วยลดผลกระทบต่อระบบนิเวศในภาพรวม

การมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Inclusion)

การจัดการพลังงานจะเกิดผลได้จริงเมื่อพนักงานในทุกแผนก ผู้เข้าพัก และผู้เกี่ยวข้องเข้าใจบทบาทของตนเองและมีส่วนร่วมในทางปฏิบัติ ทั้งในเรื่องการใช้พลังงานในงานประจำวัน การปฏิบัติตามมาตรการของโรงแรม และการเลือกทางเดินทางที่เหมาะสม จึงช่วยสร้างความเข้าใจร่วมและทำให้การดำเนินงานด้านความยั่งยืนเกิดขึ้นได้จริง พนักงานควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติเพื่อลดก๊าซ

เรือนกระจกในชีวิตประจำวัน โดยเพิ่มขีดความสามารถผ่านการให้ความรู้ที่เหมาะสม การอบรมเชิงปฏิบัติการ และให้แรงจูงใจ เช่น การให้รางวัล หรือสวัสดิการสนับสนุนการปฏิบัติงานและ

เดินทางคาร์บอนต่ำ การจัดการขยะของเสีย โดยเฉพาะพนักงานระดับล่างที่มีรายได้ต่ำ เช่น แม่บ้าน พนักงานทำความสะอาดพนักงานบริการ ในหน้าที่ต่างๆ

2.4.6 การเชื่อมโยงกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

จากสาระสำคัญและแนวทางการดำเนินงานข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดการพลังงานและการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินงานไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของการประหยัดพลังงานหรือการควบคุมค่าใช้จ่ายเท่านั้น แต่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อทั้งประสิทธิภาพการดำเนินงาน ต้นทุน ความเสี่ยงในระยะยาว และความสามารถของโรงแรมในการขับเคลื่อนงานด้านความยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น การทำความเข้าใจประเด็นนี้ให้ชัดเจน จึงมีความสำคัญต่อการนำ

เกณฑ์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง เพราะจะช่วยให้ผู้ใช้งานมองเห็นว่าแนวปฏิบัติแต่ละเรื่องควรเริ่มจากจุดใด เชื่อมโยงกับการดำเนินงานส่วนใดของโรงแรม และสอดคล้องกับเกณฑ์เดิมในข้อใดบ้าง การเชื่อมโยงดังกล่าวยังช่วยให้การตีความเกณฑ์มีความชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้น ดังนั้น ตารางต่อไปนี้จะสรุปความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นการจัดการพลังงานและการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินงาน กับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้เห็นภาพรวมของประเด็นและสามารถอ้างอิงกลับไปยังเกณฑ์เดิมได้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 20 การเชื่อมโยงการจัดการพลังงานกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

รหัส	การดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่	เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน																	
		1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	1.1.5	1.1.6	1.1.7	1.1.8	1.1.9	1.1.10	1.1.11	1.1.12	1.1.13	1.2.1	1.2.2	1.3.1	1.3.2	1.3.3
EN-01	การกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการพลังงานในระดับองค์กร	*		*	*	*							*	*					
EN-02	การสำรวจ วิเคราะห์ และติดตามรูปแบบการใช้พลังงานอย่างเป็นระบบ			*	*	*							*	*					
EN-03	การปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานในกิจกรรมหลักของโรงแรม			*	*	*							*						
EN-04	การบริหารจัดการระบบขนส่งและการเดินทางที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของโรงแรม				*	*							*	*		*			
EN-05	การคำนวณ ติดตาม และกำหนดเป้าหมายลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก					*							*	*					
EN-06	การสื่อสารและสร้างความตระหนักรู้ด้านพลังงาน การขนส่ง และการลดก๊าซเรือนกระจก			*	*	*							*						
EN-07	การกำหนดแนวทางพิจารณาการชดเชยคาร์บอนสำหรับการปล่อยที่ยังหลีกเลี่ยงไม่ได้					*							*	*					

รหัส	การดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่	เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน													
		5.1.1	5.1.2	5.1.3	5.1.4	5.1.5	5.2.1	5.2.2	5.2.3	5.2.4	5.2.5	5.6.1	5.6.2	5.6.3	5.6.4
EN-01	การกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการพลังงานในระดับองค์กร					*					*	*	*		*
EN-02	การสำรวจ วิเคราะห์ และติดตามรูปแบบการใช้พลังงานอย่างเป็นระบบ					*						*	*		
EN-03	การปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานในกิจกรรมหลักของโรงแรม	*	*	*										*	
EN-04	การบริหารจัดการระบบขนส่งและการเดินทางที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของโรงแรม						*	*	*		*			*	
EN-05	การคำนวณ ติดตาม และกำหนดเป้าหมายลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก			*						*					*
EN-06	การสื่อสารและสร้างความตระหนักรู้ด้านพลังงาน การขนส่ง และการลดก๊าซเรือนกระจก										*	*			*
EN-07	การกำหนดแนวทางพิจารณาการชดเชยคาร์บอนสำหรับการปล่อยที่ยังหลีกเลี่ยงไม่ได้														*

ตารางที่ 21 การบริหารจัดการพลังงานและการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างเป็นระบบ

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
EN-01: การกำหนดนโยบายและกรอบการบริหารจัดการพลังงานในระดับองค์กร	โรงแรมควรกำหนดนโยบายหรือแนวทางการจัดการพลังงานที่ชัดเจน โดยเชื่อมโยงเป้าหมายการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพเข้ากับการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กร เพื่อให้การดำเนินงานด้านพลังงานไม่เป็นเพียงมาตรการเฉพาะกิจ แต่เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง	โรงแรมจัดทำนโยบายหรือแนวทางการจัดการพลังงานและการลดก๊าซเรือนกระจก พร้อมกำหนดผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลพลังงาน ติดตามผล และรายงานต่อผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ โดยเชื่อมโยงมาตรการด้านพลังงานกับเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรอย่างชัดเจน ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ นโยบายหรือแนวทางการจัดการพลังงาน ☐ คำสั่งหรือเอกสารกำหนดผู้รับผิดชอบ ☐ แผนงานด้านพลังงาน ☐ รายงานผลการติดตามการใช้พลังงาน เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม ● การอนุรักษ์พลังงานสำหรับโรงแรม เข้าถึงได้ที่ https://greenlibrary.bsru.ac.th/resource-guide/guide_070/	5.1.5, 5.2.5, 5.6.1, 5.6.2, 5.6.6
EN-02: การสำรวจวิเคราะห์ และติดตามรูปแบบการใช้พลังงานอย่างเป็นระบบ	โรงแรมควรจัดให้มีการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์รูปแบบการใช้พลังงานในกิจกรรมหลักขององค์กร เช่น ระบบปรับอากาศ แสงสว่าง ครุฑ ระบบซักรีด หรืออุปกรณ์ไฟฟ้าอื่น เพื่อให้สามารถระบุจุดที่ใช้พลังงานสูงและกำหนดเป้าหมายการลดการใช้พลังงานได้อย่างเหมาะสม ซึ่งโรงแรมโดยเฉพาะ SME สามารถเริ่มจากแบบฟอร์มบันทึกค่าไฟ ตารางปฏิทิน รายการตรวจสอบจุดใช้พลังงาน และกราฟแนวโน้มเบื้องต้น ก่อนพัฒนาไปสู่ระบบดิจิทัลหรือแพลตฟอร์มเฉพาะ	โรงแรมอาจใช้เครื่องมือดิจิทัลหรือแพลตฟอร์มที่เกี่ยวข้อง เช่น CF-Hotels ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เพื่อช่วยจัดเก็บข้อมูลด้านพลังงาน น้ำ ของเสีย และข้อมูลสิ่งแวดล้อมอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ โดยข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาใช้วิเคราะห์แนวโน้มการใช้ทรัพยากร ระบุจุดที่ใช้พลังงานสูง และประกอบการกำหนดมาตรการลดการใช้พลังงานในกิจกรรมหลักของโรงแรมได้อย่างเหมาะสม ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ บันทึกการใช้ไฟฟ้าและเชื้อเพลิง ☐ ค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน	5.1.5, 5.6.1, 5.6.2

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
		☐ ข้อมูลการใช้พลังงาน รายงานวิเคราะห์แนวโน้ม และรายงานตัวชี้วัดด้านพลังงาน	
EN-03: การปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานในกิจกรรมหลักของโรงแรม	โรงแรมควรกำหนดมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน ในกิจกรรมหลักของโรงแรม โดยพิจารณาจากข้อมูลการใช้พลังงานจริง จุดใช้พลังงานสูง และสภาพของอุปกรณ์เดิม เช่น ระบบปรับอากาศ แสงสว่าง ตู้เย็น ตู้แช่ อุปกรณ์ทำความเย็น ระบบครัว ระบบซักกรีด และอุปกรณ์ไฟฟ้าในห้องพักหรือพื้นที่ส่วนกลาง ทั้งนี้ การปรับปรุงควรครอบคลุมทั้งการควบคุมเวลาใช้งาน การบำรุงรักษาเชิงป้องกัน การเปลี่ยนทดแทนอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพต่ำหรือใช้งานมานานด้วยอุปกรณ์ประหยัดพลังงาน และการนำระบบบริหารจัดการพลังงานเข้ามาช่วยควบคุมการใช้ไฟฟ้าให้เหมาะสมกับรูปแบบการใช้งานจริงของโรงแรม ในการเลือกมาตรการ โรงแรมควรพิจารณาทั้งประสิทธิภาพพลังงาน ต้นทุนตลอดอายุการใช้งาน ความเหมาะสมกับระบบอาคารเดิม ความพร้อมของบุคลากรในการดูแลระบบ และความสามารถในการติดตามผลการลดพลังงานและการลดก๊าซเรือนกระจก โดยเฉพาะการจัดซื้อหรือเปลี่ยนทดแทนอุปกรณ์ไฟฟ้า ควรพิจารณาจากหรือข้อมูลประสิทธิภาพพลังงานที่ตรวจสอบได้ เช่น ฉลากประหยัดไฟฟ้าเบอร์ 5 หรือมาตรฐานด้านพลังงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับการ	โรงแรมควรดำเนินมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในกิจกรรมหลักของอาคาร โดยเริ่มจากการสำรวจอุปกรณ์และระบบที่ใช้พลังงานสูงในพื้นที่สำคัญ เช่น ห้องพัก ห้องครัว ห้องซักกรีด ห้องเย็น พื้นที่ส่วนกลาง และสำนักงาน จากนั้นจัดลำดับความสำคัญของการปรับปรุงตามปริมาณการใช้พลังงาน อายุการใช้งาน ความถี่ในการใช้งาน และความคุ้มค่าของการลงทุน เช่น การเปลี่ยนหลอดไฟเดิมเป็นหลอด LED การปรับเปลี่ยนซิลเลอร์เป็นรุ่นประสิทธิภาพสูง การใช้เครื่องปรับอากาศประสิทธิภาพสูงหรือระบบ VRV/VRF การเปลี่ยนตู้เย็น ตู้แช่ และอุปกรณ์ทำความเย็นเป็นรุ่นประหยัดพลังงาน การเลือกใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่มีฉลากประหยัดไฟฟ้าเบอร์ 5 การผลิตน้ำร้อนด้วยระบบ Heat Pump รวมถึงการบำรุงรักษาระบบปรับอากาศและอุปกรณ์ไฟฟ้าอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ โรงแรมอาจพิจารณาติดตั้งระบบบริหารจัดการพลังงาน (Energy Management System: EMS) เพื่อช่วยติดตาม วิเคราะห์ และควบคุมการใช้พลังงานไฟฟ้าในอาคารอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะโรงแรมที่มีระบบอาคารหลายส่วนทำงานร่วมกัน เช่น ระบบปรับอากาศ ระบบแสงสว่าง ระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ระบบน้ำร้อน และอุปกรณ์ไฟฟ้าในห้องพักหรือพื้นที่ส่วนกลาง ระบบดังกล่าวสามารถช่วยวิเคราะห์ช่วงเวลาที่มีการใช้พลังงานสูง ควบคุมการทำงานของอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับการใช้งานจริง และบริหารพลังงานร่วมกับระบบพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อลดการใช้ไฟฟ้าจากระบบสายส่งในช่วงเวลาที่เหมาะสม	5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.6.3

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
	ประเมินผลก่อนและหลังดำเนินการ เพื่อให้สามารถอธิบายผลลัพธ์ด้านการลดค่าใช้จ่ายและการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างเป็นรูปธรรม	ในกรณีที่โรงแรมมีความพร้อมด้านงบประมาณและระบบอาคาร อาจต่อยอดไปสู่ระบบบริหารจัดการพลังงานที่ใช้ปัญญาประดิษฐ์หรือระบบวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูง เพื่อคาดการณ์ความต้องการใช้พลังงานและปรับการทำงานของระบบต่าง ๆ ตามสถานการณ์จริง เช่น การเชื่อมข้อมูลจากระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ระบบปรับอากาศ เซนเซอร์ตรวจจับการใช้งานพื้นที่ หรือข้อมูลคุณภาพอากาศภายในอาคาร ทั้งนี้ โรงแรมควรออกแบบระบบให้เหมาะสมกับขนาดอาคาร ลักษณะการให้บริการ ความพร้อมของบุคลากร และมาตรฐานด้านความปลอดภัยของข้อมูล เพื่อให้เทคโนโลยีดังกล่าวช่วยลดต้นทุนและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้จริง ทั้งนี้ โรงแรมอาจศึกษาตัวอย่างแนวคิด Low Impact Design and Operation ของ Lady Elliot Island Eco Resort ซึ่งผสมผสานมาตรการด้านพลังงานเข้ากับการออกแบบและการดำเนินงานที่ลดผลกระทบตั้งแต่ต้นทาง เช่น การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ การใช้หลอดไฟ LED และไฟภายนอกอาคารกำลังต่ำ การลดอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ไม่จำเป็นในห้องพัก การนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ การจัดการขยะอินทรีย์ และการจัดซื้ออย่างยั่งยืน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบมาตรการลดพลังงานให้เชื่อมโยงกับการจัดการทรัพยากรอื่นอย่างเป็นระบบ ในการติดตามผล โรงแรมควรจัดเก็บข้อมูลก่อนและหลังดำเนินการ เช่น จำนวนและประเภทอุปกรณ์ที่เปลี่ยน ค่าไฟฟ้า ชั่วโมงการใช้งาน ข้อมูลจากระบบบริหารจัดการพลังงาน ผลการบำรุงรักษา และค่าใช้จ่ายที่ลดลง เพื่อนำมาเปรียบเทียบผลด้านการลดการใช้พลังงาน ลดต้นทุน และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมถึงใช้ประกอบการตัดสินใจขยายผลมาตรการไปยังพื้นที่อื่นของโรงแรมในระยะต่อไป	

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
		ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ รายการมาตรการประหยัดพลังงาน ☐ บันทึกการบำรุงรักษาอุปกรณ์ รูปภาพการดำเนินงาน ☐ รายงานเปรียบเทียบผลก่อน และหลังดำเนินมาตรการ เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม • Energy Efficiency in Buildings – A Comprehensive Guidance Lady Elliot Island Eco Resort, Low Impact Design and Operation เข้าถึงได้ที่ https://www.unclearn.org/wp-content/uploads/library/unep209.pdf	
EN-04: การบริหารจัดการระบบขนส่งและการเดินทางที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของโรงแรม	โรงแรมควรประเมินรูปแบบการเดินทางของพนักงาน การรับส่งผู้เข้าพัก และการขนส่งสินค้าหรือวัตถุดิบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน พร้อมกำหนดแนวทางลดการใช้เชื้อเพลิงและเพิ่มประสิทธิภาพของระบบขนส่ง เพื่อช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	โรงแรมอาจกำหนดมาตรการลดการใช้เชื้อเพลิงและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากระบบขนส่ง เช่น การวางแผนเส้นทางรับส่งผู้เข้าพักให้มีประสิทธิภาพ การรวมรอบการขนส่งสินค้า การสนับสนุนการใช้นานยนต์ไฟฟ้าหรือยานพาหนะประหยัดพลังงาน การติดตั้งสถานีชาร์จรถยนต์ไฟฟ้าในพื้นที่ที่เหมาะสม และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการเดินทางคาร์บอนต่ำ เช่น พื้นที่จอดจักรยานหรือข้อมูลระบบขนส่งสาธารณะ เพื่อให้การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของโรงแรมมีประสิทธิภาพและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ ข้อมูลหรือบันทึกการใช้เชื้อเพลิงของยานพาหนะ ☐ แผนการจัดการขนส่ง ☐ รายงานการให้บริการรับส่งหรือเส้นทางเดินรถ รูปภาพสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางคาร์บอนต่ำ	5.2.1, 5.2.2, 5.2.3, 5.2.5, 5.6.3

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
		☐ รายงานผลการลดการใช้เชื้อเพลิง เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard เข้าถึงได้ที่ https://ghgprotocol.org/sites/default/files/standards/Corporate-Value-Chain-Accounting-Reporting-Standard_041613_2.pdf	
EN-05: การคำนวณ ติดตาม และกำหนด เป้าหมายลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	โรงแรมควรจัดทำข้อมูลฐานการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (baseline) จากกิจกรรมสำคัญขององค์กร โดยอาศัยข้อมูลการใช้พลังงาน เชื้อเพลิง การเดินทาง ขนส่ง หรือข้อมูลกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานหรือค่าฐานอ้างอิงในการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในปีถัดไป ทั้งนี้ โรงแรมควรใช้ฐานข้อมูลดังกล่าว ประกอบการคำนวณ ติดตามผล และกำหนดเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระยะสั้น ระยะกลาง หรือระยะยาวได้อย่างเหมาะสม และอาจใช้เครื่องมือดิจิทัลหรือแพลตฟอร์มที่เกี่ยวข้อง เช่น CF-Hotels Platform ของ ททท. เพื่อสนับสนุนการจัดเก็บข้อมูลและการคำนวณอย่างเป็นระบบ	โรงแรมอาจใช้แพลตฟอร์ม CF-Hotels ของ ททท. เพื่อสนับสนุนการรวบรวมข้อมูลกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น การใช้ไฟฟ้า เชื้อเพลิง น้ำ ของเสีย และข้อมูลการดำเนินงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาคำนวณคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของโรงแรม จัดทำค่าฐานอ้างอิง และติดตามผลการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในแต่ละรอบปี ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้สามารถใช้ประกอบการวิเคราะห์แนวทางการปล่อยและการตัดสินใจด้านการบริหารจัดการพลังงานและคาร์บอนของโรงแรมได้อย่างเป็นระบบ ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ ฐานข้อมูลกิจกรรมที่ใช้คำนวณคาร์บอน ☐ รายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากระบบหรือแพลตฟอร์มที่ใช้คำนวณ เช่น CF-Hotels หรือระบบภายในองค์กร ☐ เอกสารกำหนดเป้าหมายลดคาร์บอน	5.6.1, 5.6.2, 5.6.6
EN-06: การสื่อสาร และสร้างความตระหนักด้านพลังงาน การขนส่ง	โรงแรมควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ และสร้างความตระหนักแก่พนักงาน ผู้เข้าพัก และผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน การจัดการระบบขนส่งอย่างมีประสิทธิภาพ และแนวทางลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	โรงแรมจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และกิจกรรมรณรงค์ที่เชื่อมโยงกับการใช้พลังงาน การเดินทาง และการลดก๊าซเรือนกระจก เช่น ป้ายรณรงค์ประหยัดไฟและน้ำ ข้อความประชาสัมพันธ์ในห้องพักหรือพื้นที่ส่วนกลาง คู่มือสำหรับพนักงาน การสื่อสารผ่านเว็บไซต์หรือสื่อดิจิทัล กิจกรรมอบรมหรือรณรงค์ภายในองค์กร เพื่อให้	5.1.4, 5.2.4, 5.6.4

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
และการลดก๊าซเรือนกระจก	เพื่อให้มาตรการด้านพลังงานและคาร์บอนขององค์กรสามารถเกิดผลได้จริงผ่านการมีส่วนร่วมของผู้ใช้พื้นที่และผู้ปฏิบัติงาน	เข้าใจแนวทางปฏิบัติ รวมทั้งมาตรการสร้างแรงจูงใจสำหรับพนักงานและผู้เข้าพักในการมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสม ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ สื่อประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์พลังงานและการลดก๊าซเรือนกระจก ☐ แผนหรือบันทึกกิจกรรมณรงค์ รายชื่อผู้เข้าร่วมอบรม รูปภาพกิจกรรม และมาตรการสร้างแรงจูงใจให้พนักงานและผู้เข้าพัก ☐ ตัวอย่างข้อความสื่อสารในห้องพักหรือพื้นที่ส่วนกลาง และหลักฐานการเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์หรือช่องทางออนไลน์	
EN-07: การกำหนดแนวทางพิจารณาการชดเชยคาร์บอนสำหรับการปล่อยที่ยังหลีกเลี่ยงไม่ได้	โรงแรมควรกำหนดแนวทางพิจารณาการชดเชยคาร์บอนสำหรับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกส่วนที่ยังไม่สามารถลดได้ในระยะสั้น โดยให้การชดเชยคาร์บอนเป็นมาตรการสนับสนุนเพิ่มเติมจากการลดการใช้พลังงาน การปรับปรุงระบบขนส่ง และการดำเนินมาตรการลดการปล่อยภายในองค์กร เพื่อให้การบริหารจัดการคาร์บอนของโรงแรมมีความครบถ้วนมากขึ้น ทั้งนี้ การชดเชยคาร์บอนควรพิจารณาหลังจากโรงแรมดำเนินมาตรการลดการใช้พลังงานและลดการปล่อยภายในองค์กรแล้ว เพื่อให้การสื่อสารเรื่องคาร์บอนมีความน่าเชื่อถือ	โรงแรมประเมินปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกคงเหลือจากการดำเนินงาน และพิจารณาเลือกใช้โครงการหรือกิจกรรมชดเชยคาร์บอนที่มีความน่าเชื่อถือ สามารถตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกขององค์กร เช่น การซื้อคาร์บอนเครดิตจากโครงการที่ได้รับการรับรอง หรือการสนับสนุนกิจกรรมเพิ่มแหล่งดูดกลืนคาร์บอนที่มีข้อมูลชัดเจน พร้อมจัดเก็บหลักฐานการดำเนินงาน และทบทวนความเหมาะสมของการชดเชยเป็นระยะ ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ ข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกคงเหลือที่ใช้ประกอบการชดเชย ☐ รายงานสรุปผลการดำเนินงานด้านการชดเชยคาร์บอน	5.6.5

2.5 การจัดการน้ำและของเสีย

2.5.1 ที่มาและความสำคัญ

การจัดการน้ำและของเสียเป็นองค์ประกอบสำคัญของการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านความยั่งยืนของโรงแรม เนื่องจากกิจกรรมหลักของโรงแรม เช่น ห้องพัก งานซักรีด ครั้ว ห้องอาหาร พื้นที่จัดประชุม สปา และสระว่ายน้ำ ล้วนเกี่ยวข้องกับการใช้น้ำ การเกิดน้ำเสียของเสีย และมลพิษในหลายรูปแบบ หากขาดการบริหารจัดการที่เหมาะสม ย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร ต้นทุนขององค์กร และคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยรวม ขณะเดียวกัน ในปัจจุบันภาคโรงแรมยังเผชิญแรงกดดันที่เพิ่มขึ้นจากความเสี่ยงด้านความตึงตัวของน้ำ การกำกับดูแลด้านสิ่งแวดล้อม และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียที่ต้องการเห็นการดำเนินงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ จึงทำให้การจัดการน้ำ ของเสีย และมลพิษไม่ใช่เพียงภารกิจด้านสิ่งแวดล้อม แต่เป็นเรื่องของการบริหารความเสี่ยง การควบคุมต้นทุน และการรักษาความสามารถในการแข่งขันของกิจการในระยะยาว²⁴ ดังนั้น โรงแรมควรจัดกลุ่มประเด็นให้ชัดเจน ได้แก่ น้ำใช้ น้ำเสีย ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล ขยะอาหาร และของเสียเฉพาะทาง เช่น ของเสียอันตราย สารเคมีใช้แล้ว น้ำมันใช้แล้ว หรือภาชนะบรรจุสารเคมี เพื่อให้สามารถกำหนดมาตรการควบคุม เก็บข้อมูลหลักฐานติดตามผล และเชื่อมโยงกับผู้รับจัดการภายนอกได้อย่างเหมาะสม โดยควรเริ่มจากการลดการใช้ทรัพยากรและลดของเสียตั้งแต่ต้นทาง ควบคู่กับ

การจัดเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

2.5.2 ตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดี

การจัดกลุ่มประเด็นน้ำ น้ำเสีย และของเสีย
เพื่อกำหนดแนวทางติดตามผล

โรงแรมควรแยกประเด็นการจัดการน้ำ น้ำเสีย และของเสียออกเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้สามารถกำหนดมาตรการและข้อมูลติดตามผลได้ตรงกับลักษณะของปัญหา โดยในด้านน้ำใช้ควรติดตามข้อมูลจากบิลค่าน้ำ มิเตอร์หลักหรือมิเตอร์ย่อย และข้อมูลการใช้น้ำในจุดใช้งานสำคัญ เช่น ห้องพัก ครั้ว ซักรีด สระว่ายน้ำ หรือพื้นที่สวน ส่วนด้านน้ำเสียควรติดตามข้อมูลระบบบำบัดน้ำเสีย คุณภาพน้ำทิ้ง บ่อตกไขมัน และการบำรุงรักษาระบบอย่างสม่ำเสมอ สำหรับของเสีย โรงแรมควรแยกข้อมูลขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล ขยะอาหาร และของเสียเฉพาะทางออกจากกัน เพื่อให้ทราบว่าของเสียแต่ละประเภทเกิดจากกิจกรรมใด มีปริมาณเท่าใด และถูกจัดการด้วยวิธีใด

ในทางปฏิบัติข้อมูลและหลักฐานที่ควรจัดเก็บอาจประกอบด้วย บิลค่าน้ำ รายงานการใช้น้ำ บันทึกปริมาณขยะแต่ละประเภท รายงานการแยกขยะ หลักฐานการส่งต่อขยะรีไซเคิล หลักฐานการส่งกำจัดของเสียเฉพาะทาง รายงานการบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสีย และข้อมูลจากผู้รับจ้างกำจัดของเสีย การจัดเก็บข้อมูลลักษณะนี้จะช่วยให้โรงแรมไม่เพียงมีหลักฐานประกอบการประเมิน แต่ยังสามารถใช้ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์แนวโน้ม หาจุดที่เกิดการสูญเสีย และกำหนด

²⁴ 'Hotel-Water-Measurement-Initiative-Methodology-v1.1.Pdf'.

มาตรการลดผลกระทบได้ตรงจุดมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้โรงแรมสามารถติดตามผลการจัดการน้ำ น้ำเสีย และของเสียได้อย่างเป็นระบบ ควรแยกกลุ่ม

ข้อมูลตามประเภทของทรัพยากรและของเสียที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ดังตารางที่ 21

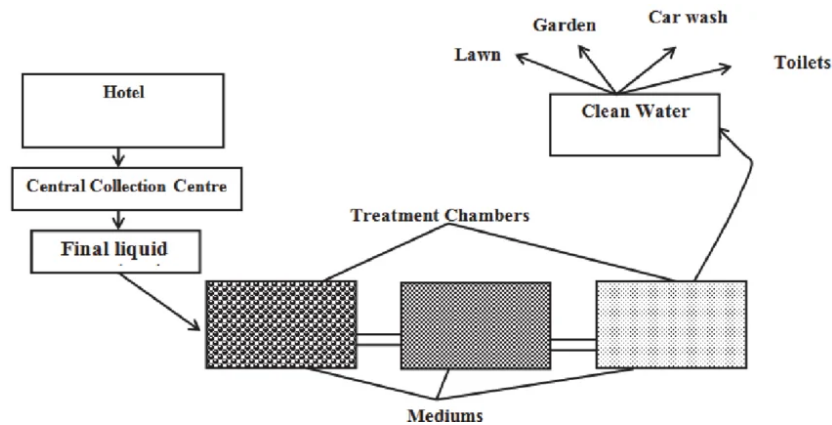
ตารางที่ 22 ตัวอย่างการจัดกลุ่มข้อมูลน้ำ น้ำเสีย และของเสียเพื่อการติดตามผล

กลุ่ม	ขอบเขตการจัดการ	ตัวอย่างข้อมูลที่ควรติดตาม
น้ำใช้	การใช้น้ำในห้องพัก คร้ว ซักรีด สระว่ายน้ำ น้ำ พื้นที่สวน และจุดใช้น้ำหลัก	บิลค่าน้ำ ข้อมูลมิเตอร์หลักหรือมิเตอร์ย่อย รายงานการใช้น้ำต่อห้องพักหรือผู้เข้าพัก
น้ำเสีย	ระบบบำบัดน้ำเสีย บ่อดักไขมัน น้ำทิ้งจาก คร้ว ซักรีด และพื้นที่บริการ	รายงานคุณภาพน้ำทิ้ง บันทึกการบำรุงรักษา ระบบบำบัด รายงานการดูแลบ่อดักไขมัน
ขยะทั่วไป	ขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำหรือรีไซเคิล	บันทึกปริมาณขยะ รายงานการจัดเก็บและกำจัด ภาพถ่ายจุดพักขยะ
ขยะรีไซเคิล	กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ หรือวัสดุที่ส่งต่อเพื่อใช้ประโยชน์ได้	บันทึกปริมาณขยะรีไซเคิล ใบรับซื้อหรือหลักฐานการส่งต่อผู้รับรีไซเคิล
ขยะอาหาร	เศษอาหารจากครัว บุฟเฟต์ ห้องอาหาร และอาหารเหลือจากการให้บริการ	บันทึกปริมาณเศษอาหาร รายงานการแยกเศษอาหาร หลักฐานการทำปุ๋ยหรือส่งต่ออย่างเหมาะสม
ของเสียเฉพาะ	ของเสียอันตราย สารเคมีใช้แล้ว น้ำมันใช้แล้ว หลอดไฟ แบตเตอรี่ ภาชนะบรรจุสารเคมี	บัญชีรายการของเสียเฉพาะทาง หลักฐานการจัดเก็บแยกประเภท เอกสารส่งกำจัดกับผู้รับอนุญาต

การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของการใช้ทรัพยากร และการเกิดของเสียของโรงแรม

จุดเริ่มต้นของการบริหารจัดการน้ำและของเสียที่มีประสิทธิภาพ คือการทำให้โรงแรมรู้ ว่าทรัพยากรถูกใช้จากแหล่งใด ใช้ในกิจกรรมใด และของเสียหรือน้ำเสียเกิดขึ้นจากจุดใดบ้างอย่างเป็นระบบ โรงแรมควรเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ปริมาณน้ำจากแต่ละแหล่ง จำนวนห้องพักที่มีผู้เข้าพัก ปริมาณผู้เข้าพัก พื้นที่

จัดประชุม และจุดใช้น้ำหลักของอาคาร จากนั้นจึงจัดทำตัวชี้วัดที่ใช้ติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เห็นแนวโน้มและเปรียบเทียบประสิทธิภาพในช่วงเวลาต่าง ๆ ได้ การติดตามข้อมูลในลักษณะนี้ช่วยให้โรงแรมสามารถตอบคำถามพื้นฐานได้อย่างชัดเจนว่าใช้น้ำเท่าใด ใช้น้ำมากที่สุดที่จุดใด และมีของเสียหลักเกิดจากกิจกรรมใดบ้าง ซึ่งเป็นฐานสำคัญก่อนการกำหนดเป้าหมายและมาตรการปรับปรุงในลำดับถัดไป

Hotel Wastewater Treatment System Model

ที่มา: Research Gate²⁵

การลดการใช้ทรัพยากรและลดของเสีย ตั้งแต่ต้นทาง

เมื่อทราบจุดใช้ทรัพยากรและจุดกำเนิดของเสียแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการลดที่ต้นทาง เพราะทุกหน่วยของน้ำที่ไม่สูญเสีย และทุกหน่วยของอาหารหรือวัสดุที่ไม่กลายเป็นของเสีย ย่อมหมายถึงต้นทุนที่ไม่ต้องจ่ายและเป็นภาระสิ่งแวดล้อมที่ไม่ต้องจัดการในภายหลัง ดังนั้นในทางปฏิบัติ โรงแรมสามารถเริ่มจากการกำหนดเป้าหมายลดการใช้น้ำในจุดใช้งานหลัก การใช้อุปกรณ์ประหยัดน้ำ การตรวจสอบและลดการรั่วไหล การปรับขั้นตอนการทำงานในครัวและห้องอาหารเพื่อลดเศษอาหาร ตลอดจนการวางแผนจัดซื้อและบริหารวัตถุดิบอย่างเหมาะสม หากดำเนินการในขั้นนี้ได้ดี โรงแรมจะเริ่มเห็นผล

ทั้งในด้านปริมาณการใช้น้ำที่ลดลง ปริมาณเศษอาหารที่ลดลง และค่าใช้จ่ายจากการสูญเสียที่ไม่จำเป็นที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของการลดการใช้น้ำ โรงแรมควรเลือกใช้อุปกรณ์ประหยัดน้ำในจุดใช้งานหลัก เช่น ก๊อกน้ำแบบประหยัดน้ำ ฝักบัวประหยัดน้ำ โถสุขภัณฑ์แบบ Dual Flush สุขภัณฑ์อัตโนมัติ และระบบทำความสะอาดแบบใช้น้ำน้อย ควบคู่กับการตรวจสอบจุดรั่วไหลและการติดตามข้อมูลการใช้น้ำผ่านมิเตอร์ย่อย ระบบ IoT มิเตอร์น้ำอัจฉริยะ แดชบอร์ด หรือระบบบริหารจัดการอาคารที่มีโมดูลติดตามการใช้น้ำ เพื่อให้โรงแรมสามารถวิเคราะห์แนวโน้ม ตรวจจับความผิดปกติ และปรับปรุงมาตรการลดการใช้น้ำได้อย่างต่อเนื่อง

²⁵ ResearchGate, 'Figure 1'.

Take the 10 Minute WaterSense Challenge

DETECT AND CHASE DOWN LEAKS

Did You Know

that easy-to-fix water leaks account for nearly 1 trillion gallons of water wasted each year in U.S. homes? In fact, the average household leaks nearly 10,000 gallons of water per year, or the amount of water it takes to wash 300 loads of laundry, and could be costing you an extra 10 percent on your water bills.

In just 10 minutes, you can search your home for leaks and crack down on water waste. Many common household leaks are quick to find and easy to fix. Worn toilet flappers, dripping faucets, and leaking showerheads all are easily correctable and can save on your utility bill expenses and water in your community.

So put on your detective hat, lace up your running shoes, and take this 10-minute challenge to detect and chase down leaks!

www.epa.gov/watersense/fix-leak-week

Start by Gathering Clues

These clues can help you detect leaks before you even start investigating your home.

1

Check Your Utility Bill

A place to start is to examine your utility bill for January or February. It's likely that a family of four has a serious leak problem if its winter water use exceeds 12,000 gallons (or 16 CCF) per month. You can also look for spikes—is your water use a lot higher this month than it was last month? Learn more about your water bill:

www.epa.gov/watersense/understanding-your-water-bill

2

Read Your Water Meter

Find your water meter, which is usually near the curb in front of your home but can be inside your home (e.g., in the basement) in cold climates. Use a screwdriver to remove the lid on your meter, which is heavy and usually marked "water."

Now that you've found the meter, take a reading during a period when no water is being used. If the meter does not read exactly the same after two hours, you probably have a leak. Here's a tip on how to read a water meter:

www.smarthomewaterguide.org/how-to-read-your-water-meter

3

Take a Toilet Test

Put a few drops of food coloring into the tank at the back of your toilet and let it sit for 10 minutes. If color shows up in the bowl, you have a leak. Make sure to flush afterward to avoid staining, and consider replacing your old toilet flapper if it is torn or worn. Check our Fix a Leak web page for handy videos that show you how to do it.

While you're waiting to see if your toilet has a leak, walk around your house with the checklist on the next page and see if you can chase down any other water wasters.

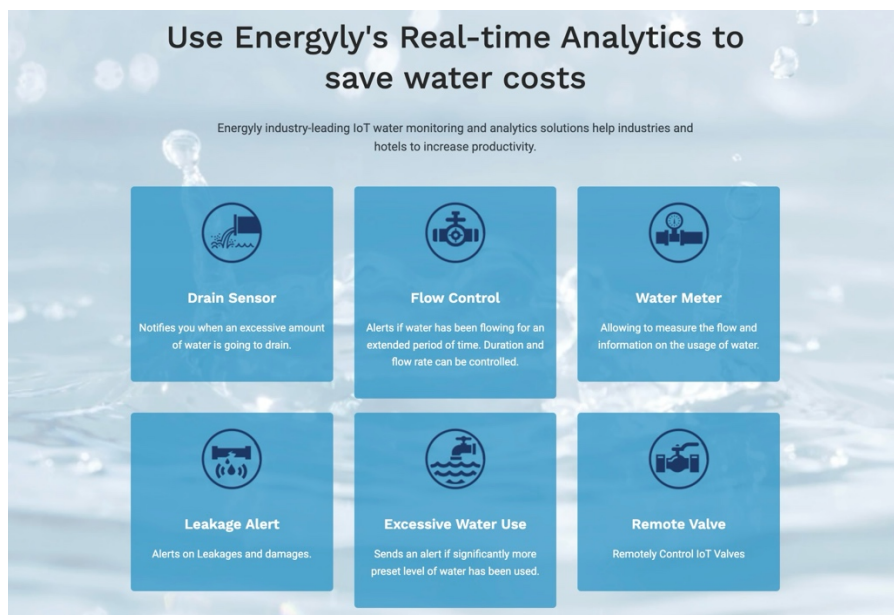
epa.gov/watersense

ที่มา: U.S. Environmental Protection Agency (EPA), WaterSense²⁶

²⁶ 'Massachusetts Joins the EPA for National Fix-A-Leak Week | Mass.Gov'.

ตัวอย่างกอน้ำแบบประหยัดน้ำ

ระบบตรวจจับรั่วไหลอัตโนมัติและวิเคราะห์การใช้น้ำสำหรับโรงแรม

ที่มา: Energyly²⁷

การลดของเสียตั้งแต่ต้นทางควรเชื่อมโยงกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของโรงแรมอย่างชัดเจน เพราะของเสียจำนวนมากเกิดขึ้นตั้งแต่การเลือกสินค้า วัตถุดิบ และรูปแบบบรรจุภัณฑ์ โรงแรมจึงควรร่วมกับฝ่ายจัดซื้อในการพิจารณา

ผลิตภัณฑ์ที่ลดบรรจุภัณฑ์ ใช้ซ้ำได้ เต็มซ้ำได้ มีขนาดบรรจุที่เหมาะสม หรือช่วยลดของเสียจากการดำเนินงาน เช่น ผลิตภัณฑ์แบบรีฟิล วัตถุดิบที่สั่งซื้อในปริมาณเหมาะสม บรรจุภัณฑ์ที่ส่งคืนได้ หรือสินค้าที่ลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว

²⁷ nathan, 'Smart Water Monitoring System | IoT Based | Real-Time Water Monitoring Solutions for Industries'.

แนวทางนี้จะช่วยให้การจัดการของเสียไม่เป็นเพียงการแยกหรือกำจัดปลายทาง แต่เริ่มจากการ

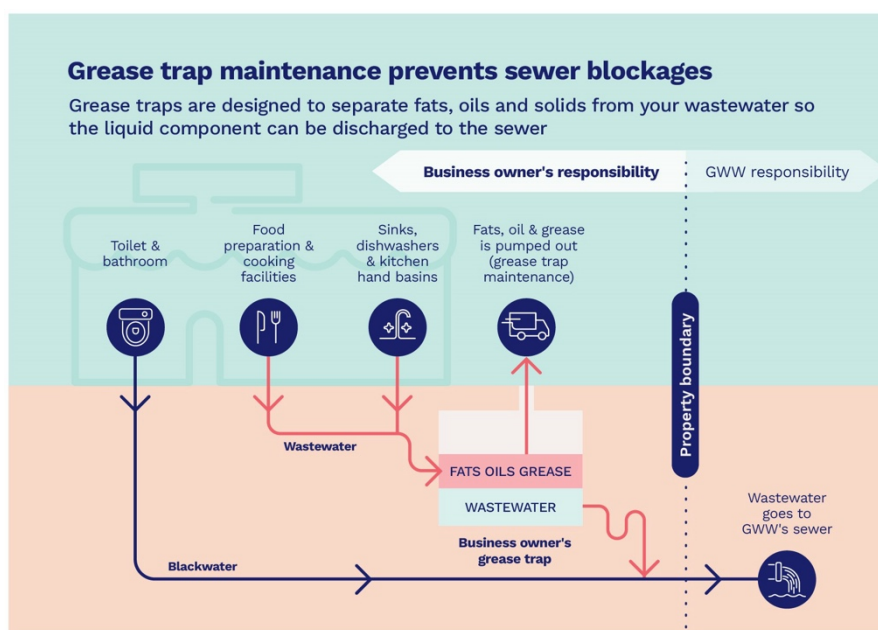
ตัดสินใจจัดซื้อที่ช่วยลดปริมาณของเสียตั้งแต่ต้นทาง

การจัดการน้ำเสียและของเสียให้ควบคุม

ตรวจสอบ และปรับปรุงได้

การลดที่ ต้นทางเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ หากโรงแรมไม่ทำให้การจัดการน้ำเสียและของเสียอยู่ในระบบที่ควบคุม ตรวจสอบ และปรับปรุงได้จริง โรงแรมควรมีระบบบำบัดน้ำเสียที่เหมาะสมกับขนาดและลักษณะการดำเนินงาน มีการคัดแยก จัดเก็บ และส่งต่อของเสียตามประเภทอย่างชัดเจน และมีการตรวจติดตาม บันทึกผล และบำรุงรักษาระบบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้

สามารถควบคุมผลกระทบจากการดำเนินงานไม่ให้ส่งต่อไปยังแหล่งน้ำ สิ่งแวดล้อม และชุมชนโดยรอบได้ หากต้องการประเมินว่าขั้นตอนนี้ดำเนินการแล้วหรือยัง โรงแรมควรถามตนเองอย่างน้อยว่ามีระบบบำบัดที่ใช้งานได้จริงหรือไม่ มีแผนบำรุงรักษาหรือไม่ มีผลตรวจคุณภาพน้ำทิ้งหรือไม่ และทราบหรือไม่ว่าของเสียแต่ละประเภทถูกคัดแยกและส่งต่อไปที่ใด

การจัดการน้ำเสียจากครัวโรงแรมด้วยถังดักไขมันก่อนเข้าสู่ระบบระบายน้ำ
ที่มา: Greater Western Water²⁸

²⁸ 'Grease Traps | Greater Western Water'.

ตัวอย่างการคัดแยกของเสียภายในโรงแรมตามประเภทเพื่อการจัดเก็บและส่งต่ออย่างเหมาะสม

การจัดการขยะอาหารและอาหารส่วนเกิน อย่างเหมาะสม

ขยะอาหารเป็นของเสียสำคัญของโรงแรม โดยเฉพาะโรงแรมที่มีครัว ห้องอาหาร บัฟเฟต์ งานประชุม หรือการจัดเลี้ยง โรงแรมจึงควรเริ่มจากการแยกประเภทอาหารเหลือและเศษอาหารให้ชัดเจน เช่น วัตถุดิบคงค้างจากครัว อาหารเหลือจากการเตรียม อาหารเหลือจากไลน์บริการ และเศษอาหารหลังการบริโภค จากนั้นจึงกำหนดวิธีการจัดการที่เหมาะสมกับแต่ละประเภท เช่น การปรับแผนจัดซื้อและการเตรียมอาหารให้สอดคล้องกับจำนวนผู้เข้าพัก การควบคุมปริมาณอาหารในไลน์บัฟเฟต์ การแยกเศษอาหารเพื่อนำไปทำปุ๋ยหรือใช้ประโยชน์ทางการเกษตร และการส่งต่ออาหารส่วนเกินที่ยังปลอดภัยต่อการบริโภคผ่านช่องทางที่

เหมาะสมตามข้อกำหนดด้านสุขอนามัย ซึ่งในกรณีที่โรงแรมมีความพร้อม อาจพิจารณาร่วมมือกับหน่วยงานหรือเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มชุมชน ผู้จัดการเศษอาหาร ฟาร์มท้องถิ่น หรือเครือข่ายรับส่งต่ออาหาร เพื่อให้การจัดการอาหารส่วนเกินเกิดประโยชน์มากที่สุดและลดปริมาณของเสียที่ต้องส่งกำจัดปลายทาง ทั้งนี้ โรงแรมควรจัดเก็บข้อมูลปริมาณขยะอาหาร วิธีการจัดการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้ปรับปรุงการจัดซื้อ การวางแผนเมนู การให้บริการอาหาร และการลดต้นทุนจากการสูญเสียวัตถุดิบในระยะยาว

ตัวอย่างการใช้สวนสมุนไพรและวัตถุดิบในพื้นที่ของโรงแรม เพื่อสนับสนุนการจัดการอาหารอย่างยั่งยืน ลดการสูญเสียอาหาร และเชื่อมโยงการจัดการขยะอาหารกับการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
ที่มา: Hilton Stories, 2024.

การควบคุมสารอันตรายและมลพิษควบคู่กับ

การดูแลสุขภาพและความปลอดภัย

การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงแรมไม่ได้หมายถึงการลดผลกระทบต่อธรรมชาติเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงการป้องกันความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัยของพนักงาน ผู้ใช้บริการ และชุมชนโดยรอบด้วย การใช้สารเคมีในงานทำความสะอาด งานซักรีด งานครัว สระว่ายน้ำ หรือการดูแลพื้นที่ต่าง ๆ ควรอยู่บนฐานของการจัดเก็บ ใช้งาน เคลื่อนย้าย และกำจัดอย่างปลอดภัย พร้อมมีข้อมูลความปลอดภัย อุปกรณ์

ป้องกัน และการอบรมผู้เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม ในทำนองเดียวกัน การควบคุมกลิ่น เสียง ควัน ฝุ่น หรือมลพิษจากกิจกรรมต่าง ๆ ควรอาศัยการประเมินแหล่งกำเนิดและการติดตามผลกระทบจริง ไม่ใช่แค่ใช้เฉพาะเมื่อมีข้อร้องเรียนเกิดขึ้นแล้ว หากดำเนินการได้ดี ขั้นตอนนี้จะช่วยลดทั้งความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและความเสี่ยงต่อสุขภาพของผู้เกี่ยวข้องในเวลาเดียวกัน

ตัวอย่างป้ายเตือนพื้นที่จัดเก็บสารเคมีเพื่อควบคุมความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

การสื่อสารความเข้าใจและมีส่วนร่วมจน มาตรการเกิดผลจริง

แม้โรงแรมจะมีเป้าหมายและระบบจัดการที่ดีเพียงใด แต่หากพนักงาน ผู้เข้าพัก และผู้จัดหาสินค้าไม่เข้าใจแนวปฏิบัติที่ต้องการ มาตรการด้านน้ำและของเสียก็ยากที่จะเกิดผลในทางปฏิบัติ ดังนั้น การสื่อสารในหมวดนี้จึงไม่ควรถูกมองเป็นเพียงการประชาสัมพันธ์ แต่เป็นกลไกสร้างความเข้าใจร่วมและการมีส่วนร่วมของ

ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด โรงแรมควรสื่อสารแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับบทบาทของแต่ละฝ่าย เช่น พนักงานครัวควรเข้าใจเรื่องการลดเศษอาหารและการคัดแยก พนักงานแม่บ้านควรเข้าใจเรื่องการใช้ น้ำและสารเคมีอย่างเหมาะสม ผู้เข้าพักควรได้รับ ข้อมูลเรื่องการใช้ น้ำและการแยกขยะในรูปแบบที่เข้าใจง่าย ส่วนผู้จัดหาสินค้าควรเข้าใจความคาดหวังของโรงแรมในเรื่องบรรจุกฎเกณฑ์และผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

15 TIPS FOR WASTE REDUCTION IN THE HOSPITALITY INDUSTRY

The hospitality industry generates a significant amount of waste—from uneaten food and disposable plastics to energy overuse and packaging waste. Reducing this footprint not only protects the environment but also improves operational efficiency, enhances brand reputation, and meets growing guest demand for sustainable practices.

NEED HELP CUTTING WASTE & COSTS?

Global Trash Solutions routinely helps hospitality businesses reduce waste and recycling costs—achieving average savings of 35%. From waste brokering to custom waste consulting, we deliver tailored solutions that improve sustainability and your bottom line.

Get started today at GlobalTrashSolutions.com.

ตัวอย่างแนวทางลดของเสียตั้งแต่ต้นทางในธุรกิจโรงแรมและการบริการ
ที่มา: Global Trash Solution³²

³² ‘15 Tips for Waste Reduction in the Hospitality Industry’.

2.5.3 ฐานข้อมูลผู้ให้บริการ

ผู้ประกอบการสามารถสืบค้นข้อมูลผู้ให้บริการ อุปกรณ์ และบริการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำและของเสียจากฐานข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ประกอบการเลือกใช้งานได้อย่างเหมาะสมและตรวจสอบได้ โดยในทางปฏิบัติอาจต้องใช้หลายฐานข้อมูลประกอบกัน เช่น ฐานข้อมูลสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของกรมควบคุมมลพิษ

มลพิษ สำหรับค้นหาผลิตภัณฑ์และบริการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อสีเขียว ฐานข้อมูลและระบบงานของกรมโรงงานอุตสาหกรรม สำหรับข้อมูลด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว และระบบค้นหาองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมของกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถค้นหาเครือข่ายหรือองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญด้านทรัพยากรน้ำ การบริหารจัดการขยะ และมลภาวะได้โดยตรงได้ ดังตารางที่

23

ตารางที่ 23 แสดงฐานข้อมูลผู้ให้บริการและแหล่งสืบค้นที่เกี่ยวข้อง

ฐานข้อมูลผู้ให้บริการ	วัตถุประสงค์การใช้
ฐานข้อมูลสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของกรมควบคุมมลพิษ ³³	- ใช้สืบค้นสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อประกอบการเลือกอุปกรณ์ วัสดุ หรือบริการที่ช่วยลดผลกระทบด้านน้ำ ของเสีย และสารเคมี - เข้าถึงได้ที่ https://gp.pcd.go.th/visitor_product
ระบบบริการงานด้านโรงงานอุตสาหกรรม ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ³⁴	- ใช้ตรวจสอบข้อมูลและระบบงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกากอุตสาหกรรม วัสดุที่ไม่ใช้แล้ว และการจัดการของเสียเฉพาะทาง - เข้าถึงได้ที่ https://www.diw.go.th/webdiw/s-fac/
ระบบค้นหาองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ของกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม ³⁵	- ใช้ค้นหาองค์กรหรือเครือข่ายที่ดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจนำไปสู่การประสานงานหรือค้นหาหน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง - เข้าถึงได้ที่ https://datacenter.dcce.go.th/ngo/member-manage/
Energyly Water Monitoring System	ระบบตรวจจับรั่วไหลอัตโนมัติ วิเคราะห์การใช้น้ำ และจัดการแรงดันน้ำสำหรับโรงแรมและอุตสาหกรรม พร้อมการแจ้งเตือน

33 ‘เว็บไซต์การจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม’.

34 บริการงานด้านโรงงานอุตสาหกรรม.

35 ‘กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม OFFICIAL SITE’.

ฐานข้อมูลผู้ให้บริการ	วัตถุประสงค์การใช้
	เมื่อมีการใช้น้ำเกินกำหนด รองรับการบันทึกข้อมูลตลอด 24 ชั่วโมง เข้าถึงได้ที่ https://www.energyly.com/water-monitoring.html
Data Harbor IoT	- ระบบ sub-metering และติดตามการใช้น้ำแบบกำหนดเอง สำหรับธุรกิจโรงแรม รวมถึงการตรวจสอบคุณภาพน้ำ ลดต้นทุนแรงงานในการตรวจสอบมิเตอร์ และรองรับการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านการใช้น้ำ - เข้าถึงได้ที่ https://dataharboriot.com/

2.5.4 ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน

เมื่อโรงแรมจัดการน้ำ ของเสีย และมลพิษ ได้อย่างเป็นระบบ ผลที่เกิดขึ้นจะเห็นได้ทั้งในด้านการดำเนินงานและด้านธุรกิจควบคู่กันไป กล่าวคือ โรงแรมจะเริ่มมองเห็นชัดว่าทรัพยากรถูกใช้มากที่จุดใด มีการสูญเสียจากส่วนใด และกิจกรรมใดก่อให้เกิดของเสียมากกว่าที่ควรจะเป็น เมื่อข้อมูลเหล่านี้ชัดขึ้น การปรับปรุงก็ทำได้ตรงจุดมากขึ้น เช่น การลดการรั่วไหลของน้ำ การใช้อุปกรณ์ประหยัดน้ำ การลดเศษอาหารจากครัวและห้องอาหาร หรือการคัดแยกของเสียอย่างเหมาะสม ซึ่งล้วนช่วยลดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นค่าน้ำ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการสูบหรือบำบัดน้ำ ค่าขนย้ายและกำจัดขยะ ตลอดจนภาระจากของเสียที่ไม่จำเป็น ขณะเดียวกัน โรงแรมยังลดความเสี่ยงที่อาจกระทบต่อการดำเนินงานได้ด้วย เช่น ความเสี่ยงจากน้ำไม่เพียงพอ ระบบบำบัดน้ำเสียไม่พร้อม ขอร้องเรียนจากชุมชน หรือปัญหาจากการไม่เป็นไปตามข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การ

ดำเนินงานในเรื่องนี้จึงไม่ได้ให้ผลเพียงในมิติของการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังช่วยให้โรงแรมดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ควบคุมต้นทุนได้ดีขึ้น และมีความพร้อมต่อความเสี่ยงในระยะยาว

2.5.5 การเชื่อมโยงสู่ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

การจัดการน้ำและของเสียเป็นหนึ่งในประเด็นที่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างชัดเจน เนื่องจากเกี่ยวข้องพร้อมกันทั้งการใช้ทรัพยากร การลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การรับมือความเสี่ยง และความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสีย โดยสามารถสรุปความเชื่อมโยงได้ดังนี้

การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Mitigation)

เมื่อน้ำถูกใช้น้อยลง ระบบที่เกี่ยวข้องกับน้ำก็ทำงานน้อยลงตามไปด้วย เช่น ปั๊มน้ำ เครื่อง

ทำน้ำร้อน ระบบซักกรีด และระบบบำบัดน้ำเสีย จึงช่วยลดการใช้พลังงานของโรงแรมได้ในทางอ้อม ขณะเดียวกัน หากโรงแรมลดเศษอาหารจากครัว ห้องอาหาร หรือไลน์บุฟเฟต์ได้ ก็จะช่วยลดปริมาณขยะอินทรีย์ที่ต้องขนไปกำจัด ซึ่งหมายถึงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากปลายทางด้วย ดังนั้น มาตรการอย่างการซ่อมจุดรั่ว การใช้อุปกรณ์ประหยัดน้ำ การควบคุมปริมาณอาหารที่เตรียม และการลดอาหารเหลือทิ้ง จึงเป็นทั้ง มาตรการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและ มาตรการลดต้นทุนของโรงแรมในเวลาเดียวกัน

การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity)

การจัดการน้ำเสีย น้ำทิ้ง ของเสีย และ สารเคมีของโรงแรมมีผลโดยตรงต่อแหล่งน้ำ ดิน และสิ่งมีชีวิตในพื้นที่รอบโรงแรม หากน้ำทิ้งไม่ได้มาตรฐาน ไหลลงจากครัวไหลลงระบบโดยไม่เหมาะสม หรือสารเคมีจากงานทำความสะอาด และสระว่ายนํ้ารั่วไหล ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพ สิ่งแวดล้อมและเพิ่มแรงกดดันต่อระบบนิเวศ โดยรอบได้ ดังนั้น มาตรการอย่างการควบคุมคุณภาพน้ำทิ้ง การแยกของเสียอันตราย การ จัดเก็บสารเคมีอย่างถูกต้อง และการลดการใช้ น้ำ เกินความจำเป็น จึงไม่ใช่เพียงเรื่องการปฏิบัติตาม เกณฑ์ แต่เป็นการลดผลกระทบต่อพื้นที่ธรรมชาติ ที่โรงแรมพึงพาอยู่โดยตรง

การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ (Adaptation)

หากโรงแรมรู้ว่าจุดใดใช้น้ำมากที่สุด เช่น ห้องพัก ซักกรีด ครัว หรือพื้นที่ภูมิทัศน์ โรงแรมจะ สามารถจัดลำดับความสำคัญของการประหยัดน้ำ และเตรียมแผนรับมือได้ดีขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ เสี่ยงต่อภาวะน้ำตึงตัวหรือมีความผันผวนของ แหล่งน้ำ เช่น ช่วงแล้ง น้ำประปาไม่สม่ำเสมอ หรือ มีข้อจำกัดด้านการใช้น้ำจากท้องถิ่น การมีข้อมูลใช้น้ำอย่างต่อเนื่อง มีระบบติดตาม มีแผนสำรอง และดูแลระบบบำบัดน้ำเสียให้พร้อมใช้งานอยู่ เสมอ จะช่วยให้โรงแรมยังคงดำเนินงานได้ต่อเนื่อง และลดความเสี่ยงที่อาจกระทบต่อการให้บริการใน ระยะยาว

การมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Inclusion)

การจัดการน้ำและของเสียที่ดีช่วยลด ผลกระทบที่คนรอบโรงแรมสัมผัสได้โดยตรง เช่น กลิ่นจากจุดพักขยะ น้ำเสียที่กระทบชุมชน หรือ ปัญหาสุขอนามัยจากการจัดการของเสียไม่ เหมาะสม ขณะเดียวกัน ภายในโรงแรมเอง การให้ พนักงานมีส่วนร่วมในการแยกขยะ บันทึกข้อมูล แจ้งจุดรั่ว และปรับปรุงวิธีทำงาน จะช่วยให้การ ดำเนินงานด้านนี้ไม่เป็นภาระของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่เป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทั้งองค์กร ใน มุมนี้ การจัดการน้ำและของเสียจึงเชื่อมกับทั้ง คุณภาพชีวิตของพนักงาน ความสัมพันธ์กับชุมชน และการสร้างความเข้าใจร่วมในเป้าหมายด้าน ความยั่งยืนของโรงแรม

2.5.6 การเชื่อมโยงกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

จากสาระสำคัญและแนวทางการดำเนินงานข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดการทรัพยากรน้ำ ของเสีย และมลพิษจากการดำเนินงาน ไม่ได้เป็นเพียงประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเฉพาะส่วน แต่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อการใช้ทรัพยากร ต้นทุน ความเสี่ยงในการดำเนินงาน และความสัมพันธ์กับพื้นที่โดยรอบ ดังนั้น การทำความเข้าใจประเด็นนี้ให้ชัดเจน จึงมีความสำคัญต่อการนำเกณฑ์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ได้จริง เพราะจะช่วยให้ผู้ใช้งานมองเห็นว่าแนวปฏิบัติแต่ละเรื่องควรเริ่มจากจุดใด เชื่อมโยงกับการดำเนินงานส่วนใดของโรงแรม และสอดคล้องกับเกณฑ์เดิมในข้อใดบ้าง การเชื่อมโยงดังกล่าวยังช่วยให้การตีความเกณฑ์มีความชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้น ดังนั้น ตารางต่อไปนี้สรุปความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นการจัดการทรัพยากรน้ำ ของเสีย และมลพิษจากการดำเนินงาน กับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้เห็นภาพรวมของประเด็นและสามารถอ้างอิงกลับไปยังเกณฑ์เดิมได้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 24 การเชื่อมโยงกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

รหัส	การดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่	เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน																	
		1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	1.1.5	1.1.6	1.1.7	1.1.8	1.1.9	1.1.10	1.1.11	1.1.12	1.1.13	1.2.1	1.2.2	1.3.1	1.3.2	1.3.3
ww-01	การกำหนดแนวทาง เป้าหมาย และมาตรการลดการใช้ทรัพยากรที่ต้นทาง					*						*	*	*	*			*	
ww-02	การจัดให้มีระบบบำบัดและจัดการของเสียอย่างเหมาะสม					*							*	*	*	*			
ww-03	การควบคุมสารอันตรายและความปลอดภัยในการทำงาน					*					*		*	*	*	*			
ww-04	การควบคุมเสียงและมลพิษจากการดำเนินงาน					*						*	*	*	*	*			
ww-05	การสื่อสารและสร้างความตระหนักรู้ด้านการอนุรักษ์น้ำและการจัดการของเสีย					*							*	*					

รหัส	การดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่	เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน																	
		5.3.1	5.3.2	5.3.3	5.3.4	5.3.5	5.4.1	5.4.2	5.4.3	5.4.4	5.5.1	5.5.2	5.5.3	5.5.4	5.7.1	5.7.2	5.7.3	5.7.4	5.7.5
ww-01	การกำหนดแนวทาง เป้าหมาย และมาตรการลดการใช้ทรัพยากรที่ต้นทาง	*	*	*		*					*			*					
ww-02	การจัดให้มีระบบบำบัดและจัดการของเสียอย่างเหมาะสม				*								*	*					
ww-03	การควบคุมสารอันตรายและความปลอดภัยในการทำงาน						*	*	*	*		*	*	*					
ww-04	การควบคุมเสียงและมลพิษจากการดำเนินงาน													*	*	*	*	*	*
ww-05	การสื่อสารและสร้างความตระหนักรู้ด้านการอนุรักษ์น้ำและการจัดการของเสีย																	*	*

ตารางที่ 25 การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ของเสีย และมลพิษจากการดำเนินงานอย่างครบวงจร

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
WW-01: การกำหนด แนวทาง เป้าหมาย และ มาตรการลดการ ใช้ทรัพยากรที่ต้น ทาง	โรงแรมควรกำหนดแนวทางและเป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและลดการเกิดของเสียตั้งแต่ต้นทาง โดยครอบคลุมการประเมินแหล่งน้ำและความเสี่ยงของทรัพยากรน้ำ การติดตามปริมาณการใช้น้ำในจุดใช้งานหลัก การเลือกใช้อุปกรณ์ประหยัดน้ำ เช่น ก๊อกน้ำประหยัดน้ำ หัวฝักบัวประหยัดน้ำ สุขภัณฑ์ประหยัดน้ำหรือสุขภัณฑ์อัตโนมัติ รวมถึงการตรวจสอบการรั่วไหลและการใช้ระบบติดตามการใช้น้ำตามความเหมาะสม เพื่อให้โรงแรมสามารถลดการใช้น้ำได้ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการและติดตามผลได้อย่างเป็นระบบ	โรงแรมจัดทำนโยบายและเป้าหมายด้านการจัดการน้ำ ของเสีย และมลพิษที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับกรอบความยั่งยืนขององค์กร พร้อมกำหนดมาตรการลดการใช้น้ำในจุดใช้งานหลัก เช่น ห้องพัก ห้องน้ำสาธารณะ ครุฑ ชักรูด สระว่ายน้ำ และพื้นที่ภูมิทัศน์ โดยอาจเลือกใช้อุปกรณ์ประหยัดน้ำ เช่น ก๊อกน้ำประหยัดน้ำ หัวฝักบัวประหยัดน้ำ สุขภัณฑ์แบบใช้น้ำน้อย สุขภัณฑ์อัตโนมัติ หรือระบบควบคุมการใช้น้ำตามการใช้งานจริง ควบคู่กับการตรวจสอบจุดรั่วไหลและการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ โรงแรมอาจใช้ระบบมิตเตอร์ ระบบบันทึกข้อมูล หรือเทคโนโลยี IoT เพื่อติดตามปริมาณการใช้น้ำในแต่ละพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาใช้วิเคราะห์แนวโน้ม กำหนดเป้าหมาย และปรับปรุงมาตรการลดการใช้น้ำอย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ นโยบายและเป้าหมายด้านการจัดการน้ำและของเสีย ☐ แผนหรือมาตรการลดการใช้น้ำและลดของเสีย ☐ บันทึกข้อมูลการใช้น้ำ รายงานปริมาณขยะหรือเศษอาหาร รายการอุปกรณ์ประหยัดน้ำ ☐ รายงานผลการติดตามการใช้ทรัพยากร เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม ● Hotel Water Measurement Initiative เข้าถึงได้ที่ https://sustainablehospitalityalliance.org/wp-content/uploads/2020/02/Hotel-Water-Measurement-Initiative-methodology-v1.1.pdf	5.3.1, 5.3.2, 5.3.3, 5.3.4, 5.3.5, 5.5.1, 5.5.3, 5.5.4, 5.7.4

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
		● Guideline on the Prevention of Food Waste เข้าถึงได้ที่ https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/7068d8a5-1430-41ea-b9fc-63004075150d/content	
VWV-02: การจัดให้มีระบบ บำบัดและจัดการ ของเสียอย่าง เหมาะสม	โรงแรมควรจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียและแนวทางการคัดแยก จัดเก็บ และกำจัดของเสียอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผลกระทบจากการดำเนินงานต่อแหล่งน้ำและสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับที่ควบคุมได้	โรงแรมจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียที่เหมาะสมกับขนาดและลักษณะการดำเนินงาน พร้อมกำหนดขั้นตอนคัดแยกของเสียตามประเภท เช่น ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล ขยะอินทรีย์ และของเสียที่ต้องจัดการเฉพาะทาง รวมทั้งส่งต่อของเสียให้หน่วยงานหรือผู้รับกำจัดที่เหมาะสม และติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ แผนผังหรือรายละเอียดระบบบำบัดน้ำเสีย ☐ ผลตรวจคุณภาพน้ำทิ้ง ☐ บันทึกการคัดแยกและกำจัดของเสีย ☐ สัญญาหรือหลักฐานการส่งต่อของเสีย ☐ รายงานผลการจัดการของเสีย	5.4.1, 5.4.2, 5.4.3, 5.4.4, 5.5.2, 5.5.4
VWV-03: การควบคุมสาร อันตรายและ ความปลอดภัย ในการทำงาน	โรงแรมควรกำหนดแนวทางการจัดการสารอันตรายและสารเคมีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานอย่างปลอดภัย เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพของพนักงาน ผู้ใช้บริการ และสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการดูแลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และการให้ข้อมูลที่เหมาะสมแก่ผู้ให้บริการเกี่ยวกับของใช้ส่วนตัวที่เป็นสารเคมีซึ่งอาจกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น	โรงแรมจัดทำบัญชีรายการสารเคมี กำหนดวิธีการจัดเก็บ ใช้งาน เคลื่อนย้าย และกำจัดสารเคมีอย่างปลอดภัย และมีเอกสารข้อมูลความปลอดภัยของสารเคมี (MSDS) จัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล และฝึกอบรมพนักงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้โรงแรมควรจัดให้มีข้อมูลหรือคำแนะนำแก่ผู้ให้บริการเกี่ยวกับของใช้ส่วนตัวที่เป็นสารเคมีซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น เช่น ครีมนันแดดหรือสารไล่แมลง ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ บัญชีรายการสารเคมี	5.7.1, 5.7.2, 5.7.3, 5.7.4, 5.7.5, 5.7.6

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
		☐ บันทึกการฝึกอบรม รายชื่อผู้เข้าอบรม (จำแนกเพศ ตำแหน่ง/แผนก สถานะการจ้างงาน) อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล ☐ รูปถ่ายพื้นที่จัดเก็บสารเคมี ☐ สื่อประชาสัมพันธ์หรือข้อความแจ้งเตือนแก่ผู้ใช้บริการ ☐ บันทึกการตรวจสอบความปลอดภัย เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม ● Chemical substances in products commonly used in hotels เข้าถึงได้ที่ https://thinkbefore.eu/app/uploads/2020/07/info-sheet-for-hotels.pdf	
WW-04: การควบคุมเสียงและมลพิษจากการดำเนินงาน	โรงแรมควรประเมินกิจกรรมหรืออุปกรณ์ที่อาจก่อให้เกิดเสียง กลิ่น คว้น หรือมลพิษอื่นจากการดำเนินงาน และกำหนดมาตรการควบคุมที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ พนักงาน ชุมชน (ทั้งคนพื้นถิ่นและคนจากนอกพื้นที่) และพื้นที่โดยรอบ	โรงแรมประเมินแหล่งกำเนิดมลพิษ เช่น เครื่องกำเนิดไฟฟ้า ระบบปรับอากาศ พื้นที่ครัว กิจกรรมกลางแจ้ง หรือจุดขนถ่ายของเสีย แล้วกำหนดมาตรการควบคุม เช่น การติดตั้งอุปกรณ์ลดเสียง การกำหนดช่วงเวลาการใช้งาน การปรับปรุงพื้นที่ปฏิบัติงาน หรือการจัดการกลิ่นและฝุ่น พร้อมติดตามข้อร้องเรียนหรือผลกระทบจากการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ บันทึกการประเมินแหล่งกำเนิดมลพิษ ☐ มาตรการควบคุมเสียงหรือกลิ่น ☐ รูปถ่ายการปรับปรุงพื้นที่ ☐ บันทึกข้อร้องเรียนจากชุมชน ☐ รายงานการติดตามผลการควบคุมมลพิษ	5.8.1, 5.8.2, 5.8.3

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
WW-05: การสื่อสารและ สร้างความ ตระหนักด้านการ อนุรักษ์น้ำและ การจัดการของ เสีย	โรงแรมควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ และสร้าง ความตระหนักแก่พนักงาน ผู้ใช้บริการ และผู้จัดหาสินค้า เกี่ยวกับการอนุรักษ์น้ำ การลดขยะ การคัดแยกของเสีย และการลดเศษอาหาร เพื่อให้มาตรการด้านน้ำและของเสีย เกิดผลได้จริงผ่านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง	โรงแรมจัดทำสื่อสารและกิจกรรมสร้างความตระหนักในหลายช่องทาง เช่น ป้ายรณรงค์ ในห้องพักและพื้นที่ส่วนกลาง แผ่นพับ ข้อความบนเว็บไซต์หรือสื่อดิจิทัล การอบรม พนักงาน และการสื่อสารกับผู้จัดหาสินค้า เพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าใจแนวทางการอนุรักษ์น้ำและ การจัดการของเสียอย่างเหมาะสม ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ สื่อประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์น้ำและการจัดการของเสีย ☐ แผนหรือบันทึกกิจกรรมรณรงค์ รายชื่อผู้เข้าร่วมอบรม รูปภาพกิจกรรม ☐ ตัวอย่างข้อความสื่อสารในพื้นที่พัก ☐ หลักฐานการเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์หรือช่องทางออนไลน์	5.3.4, 5.5.3

2.6 ความหลากหลายทางชีวภาพ

2.6.1 ที่มาและความสำคัญ

ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นส่วนสำคัญของคุณค่าพื้นที่ท่องเที่ยว เพราะองค์ประกอบทางธรรมชาติ เช่น ป่า ชายหาด พื้นที่ชุ่มน้ำ พืชท้องถิ่น สัตว์ป่า แหล่งน้ำ และภูมิทัศน์ธรรมชาติ ล้วนช่วยสร้างความน่าสนใจและคุณภาพของประสบการณ์ท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ความหลากหลายทางชีวภาพในบริบทของโรงแรมไม่ได้จำกัดเฉพาะโรงแรมที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่า ชายหาด หรือพื้นที่ธรรมชาติเท่านั้น แต่เกี่ยวข้องกับโรงแรมทุกประเภทในระดับที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่สีเขียวภายในโรงแรม พืชพื้นถิ่นที่ใช้ในการจัดภูมิทัศน์ แหล่งน้ำ คลอง บ่อน้ำ หรือพื้นที่ชุ่มน้ำใกล้เคียง รวมถึงสัตว์ที่พบในพื้นที่ เช่น นก แมลงผสมเกสร หรือสัตว์ขนาดเล็ก ตลอดจนความเสี่ยงจากชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกราน

ดังนั้น การดำเนินงานของโรงแรมจึงไม่ควรมุ่งใช้พื้นที่เพื่อประโยชน์ทางธุรกิจเพียงอย่างเดียว แต่ควรคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมของโรงแรม การใช้พื้นที่ของผู้เข้าพัก การจัดภูมิทัศน์ การใช้สารเคมี หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ ซึ่งอาจกระทบต่อระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์ท้องถิ่น และความสมบูรณ์ของพื้นที่ได้ โรงแรมจึงควรเริ่มต้นจากการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติใกล้ตัว การใช้พืชพื้นถิ่น การลดการใช้สารเคมี การดูแลพื้นที่สีเขียว การควบคุมกิจกรรมที่อาจรบกวนธรรมชาติ และการติดตามผลกระทบอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการให้ข้อมูลแก่พนักงานและผู้เข้าพักให้เข้าใจเหตุผลของการอนุรักษ์ ไม่ใช่เพียงปฏิบัติตาม

ข้อห้ามเท่านั้น ทั้งนี้ ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ป่า การครอบครอง การซื้อขาย หรือการใช้ประโยชน์จากสัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ป่า โรงแรมควรคำนึงถึงข้อกำหนดทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและความยั่งยืนของพื้นที่ท่องเที่ยวในระยะยาว

2.6.2 ตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดี

การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านความหลากหลายทางชีวภาพของโรงแรม

โรงแรมควรเริ่มต้นการดูแลความหลากหลายทางชีวภาพจากการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ตนเองในระดับที่เหมาะสมกับบริบทของโรงแรม โดยไม่จำเป็นต้องเริ่มจากการศึกษาทางวิชาการที่ซับซ้อนแต่ควรรวบรวมข้อมูลที่ช่วยให้เห็นว่าพื้นที่ของโรงแรมเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศใดบ้าง เช่น พื้นที่สีเขียว แหล่งน้ำ ต้นไม้เดิม พืชพื้นถิ่น สัตว์ที่พบในพื้นที่ พื้นที่อ่อนไหวทางนิเวศ หรือชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรเฝ้าระวัง ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้โรงแรมกำหนดมาตรการดูแลพื้นที่ ลดการรบกวน พื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ และเชื่อมโยงการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพกับการจัดซื้อ การจัดภูมิทัศน์ และกิจกรรมของโรงแรมได้ชัดเจนเพื่อให้โรงแรมสามารถเริ่มดำเนินการได้อย่างเป็นระบบตารางต่อไปนี้สรุปตัวอย่างข้อมูลเครื่องมือและฐานข้อมูลที่สามารถใช้ประกอบการสำรวจพื้นที่การตรวจสอบชนิดพันธุ์ การประเมินพื้นที่อ่อนไหว และการพิจารณาความเสี่ยงจากห่วงโซ่อุปทาน

ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ตัวอย่างข้อมูลและเครื่องมือที่โรงแรมสามารถใช้ประกอบการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

วัตถุประสงค์การใช้งาน	ตัวอย่างข้อมูลหรือเครื่องมือที่ใช้ได้
ตรวจสอบความอ่อนไหวของพื้นที่ตั้งโรงแรม	สำหรับตรวจสอบว่าพื้นที่โรงแรมอยู่ใกล้หรือเกี่ยวข้องกับพื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่สำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพ หรือถิ่นอาศัยของชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามหรือไม่ ● เข้าถึง: ibat-alliance.org ● เข้าถึง: tnfd.global ● เข้าถึง: riskfilter.org/biodiversity
สำรวจและบันทึกชนิดพันธุ์ในพื้นที่	สำหรับให้พนักงานหรือผู้เกี่ยวข้องบันทึกพืช สัตว์ นก แมลง หรือสิ่งมีชีวิตที่พบในพื้นที่โรงแรม เพื่อจัดทำรายการชนิดพันธุ์เบื้องต้น และใช้ติดตามการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่สีเขียวหรือแหล่งน้ำในโรงแรม ● เข้าถึง: inaturalist.org ● เข้าถึง: ebird.org
ตรวจสอบข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ	สำหรับสืบค้นข้อมูลชนิดพันธุ์ สถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพ และข้อมูลพื้นฐานของประเทศไทย เพื่อใช้ประกอบการจัดทำรายการชนิดพันธุ์หรือการสื่อสารด้านการอนุรักษ์ของโรงแรม ● เข้าถึง: thbif.onep.go.th ● เข้าถึง: chm-thai.onep.go.th
พิจารณาความเสี่ยงด้านความหลากหลายทางชีวภาพจากห่วงโซ่อุปทาน	สำหรับตรวจสอบหรือประกอบการเลือกซื้อวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ เช่น อาหารทะเล ไม้ กระดาษ กาแฟ ชา หรือสินค้าเกษตร เพื่อให้การจัดซื้อของโรงแรมลดผลกระทบต่อระบบนิเวศ ● เข้าถึง: msc.org ● เข้าถึง: asc-aqua.org ● เข้าถึง: fsc.org ● เข้าถึง: pefc.org ● เข้าถึง: rainforest-alliance.org
ใช้เป็นข้อมูลประกอบการสื่อสารและสร้างความตระหนัก	สำหรับใช้ตรวจสอบสถานภาพชนิดพันธุ์ที่ควรอนุรักษ์ หรือจัดทำสื่อให้ความรู้แก่พนักงานและผู้เข้าพัก โดยเน้นให้เข้าใจเหตุผลของการอนุรักษ์ ไม่ใช่เพียงข้อห้ามในการใช้พื้นที่ธรรมชาติ

วัตถุประสงค์การใช้งาน	ตัวอย่างข้อมูลหรือเครื่องมือที่ใช้ได้
	● เข้าถึง: iucnredlist.org ● เข้าถึง: cites.org ● เข้าถึง: ebird.org
ใช้เป็นแนวทางเฉพาะสำหรับธุรกิจโรงแรม	สำหรับใช้เป็นเอกสารอ้างอิงหรือแนวทางตั้งต้นในการประเมินประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพของโรงแรม เช่น ถิ่นอาศัยตามธรรมชาติ พื้นที่สีเขียวในเมือง พื้นที่ชายฝั่ง หรือพื้นที่ธรรมชาติรอบโรงแรม ● ดาวน์โหลด: sustainablehospitalityalliance.org/resource/biodiversity-factsheet/

การจัดการพื้นที่ธรรมชาติ การควบคุมการใช้ประโยชน์ และการติดตามฟื้นฟูอย่างต่อเนื่อง

การดูแลความหลากหลายทางชีวภาพในบริบทของโรงแรมควรเริ่มจากการทำความเข้าใจระบบนิเวศและลักษณะพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงแรม โดยเฉพาะกรณีการก่อสร้าง ขยายพื้นที่ หรือปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน โรงแรมควรตรวจสอบตั้งแต่ระยะวางแผนว่า พื้นที่โครงการไม่รบกวนหรือส่งผลกระทบต่อพื้นที่คุ้มครอง พื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่ป่า พื้นที่ชุ่มน้ำ แนวชายฝั่ง แหล่งอาศัยของสัตว์ หรือระบบนิเวศที่มีความอ่อนไหว และต้องสอดคล้องกับข้อกำหนดด้านกฎหมาย ผังเมือง การใช้ประโยชน์ที่ดิน และเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ จากนั้นควรสำรวจข้อมูลพื้นฐาน เช่น แนวพืชเดิม พื้นที่สีเขียว แหล่งอาศัยหรือแหล่งอาหารของสัตว์ และเส้นทางธรรมชาติที่ผู้เข้าพักสามารถเข้าถึงได้ เพื่อกำหนดว่าพื้นที่ใดสามารถใช้งานได้ตามปกติ พื้นที่ใดควรจำกัดกิจกรรม และพื้นที่ใดควรหลีกเลี่ยงการรบกวนโดยตรง พร้อมกำหนดมาตรการควบคุมที่

เหมาะสม เช่น การจัดเส้นทางเดิน การกำหนดเขตฟื้นฟู การจำกัดจำนวนผู้ใช้พื้นที่ การปิดพักพื้นที่บางส่วนตามฤดูกาล และการสื่อสารข้อปฏิบัติแก่ผู้เข้าพักและพนักงาน

ในกรณีที่พบว่าพื้นที่ธรรมชาติได้รับผลกระทบจากการใช้งาน เช่น พืชพรรณถูกเหยียบย่ำ ดินเสื่อมโทรม ทางน้ำเปลี่ยน สัตว์หลีกเลี่ยงพื้นที่ หรือมีการรบกวนเพิ่มขึ้น โรงแรมควรกำหนดมาตรการฟื้นฟูที่เหมาะสมกับลักษณะระบบนิเวศของพื้นที่ เช่น การพักการใช้งานบางส่วน การปรับเส้นทางเดิน การปลูกพืชท้องถิ่น การฟื้นฟูพื้นที่สีเขียวหรือพืชชายฝั่ง การลดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการรบกวน และการติดตามผลก่อนและหลังการฟื้นฟูอย่างต่อเนื่อง โดยอาจดำเนินการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานท้องถิ่น หรือองค์กรด้านการอนุรักษ์ในพื้นที่ เพื่อให้โรงแรมสามารถนำแนวทางการฟื้นฟูพื้นที่ธรรมชาติไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม ตารางที่ 26 แสดงตัวอย่างลักษณะพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากกิจกรรมของโรงแรม แนวทางฟื้นฟูที่สามารถดำเนินการได้

ตารางที่ 27 ตัวอย่างแนวทางฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมของโรงแรม

ลักษณะพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ	แนวทางฟื้นฟูที่โรงแรมสามารถดำเนินการได้
พื้นที่พืชหายากหรือพืชหายากถูกเหยียบย่ำ	- กำหนดแนวเขตพักพื้นที่ - จัดทำทางเดินหรือแนวกัน - ปลูกพืชท้องถิ่น - ติดป้ายสื่อความหมาย
พื้นที่ธรรมชาติภายในโรงแรมเสื่อมโทรม	- ปรับปรุงแผนภูมิทัศน์ - ใช้ชนิดพันธุ์ท้องถิ่น - ลดการใช้สารเคมี - กำหนดรอบบำรุงรักษา
เส้นทางเดินธรรมชาติกระทบระบบนิเวศ	- จำกัดเส้นทางการเดิน - จัดทำทางเดินยกระดับหรือทางเดินที่ชัดเจน - จำกัดจำนวนผู้ใช้พื้นที่ตามความเหมาะสม
พื้นที่อาศัยของสัตว์ถูกรบกวน	- กำหนดเขตสงวนหรือเขตห้ามรบกวน - ลดกิจกรรมในช่วงเวลาที่อ่อนไหว - สื่อสารข้อปฏิบัติแก่ผู้เข้าพัก
พื้นที่ใกล้แหล่งน้ำได้รับผลกระทบ	- ลดการระบายน้ำเสียหรือสารเคมีลงพื้นที่ - ปลูกพืชท้องถิ่นช่วยกรองน้ำ - กำหนดแนวกันชนธรรมชาติ

ตัวอย่างจากโรงแรมที่มีแนวปฏิบัติด้านความหลากหลายทางชีวภาพสามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ได้ เช่น โรงแรมเขาหลักเมอร์ลิน ซึ่งให้ความสำคัญกับการรักษาพื้นที่ธรรมชาติเดิมภายในโรงแรม โดยพื้นที่ของรีสอร์ตเป็นถิ่นอาศัยของสัตว์ป่าหลากหลายชนิด และมีความร่วมมือกับมูลนิธิเลิฟไวด์ไลฟ์ (Love Wildlife Foundation) ในการอนุรักษ์และติดตามถึงลมรวมถึงใช้ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมสัตว์เพื่อ

สนับสนุนงานวิจัยและการอนุรักษ์³⁶ ขณะเดียวกันโรงแรมเลดี้เอลเลียต ไอส์แลนด์ อีโค รีสอร์ท (Lady Elliot Island Eco Resort) เป็นตัวอย่างของที่พักในพื้นที่ระบบนิเวศเปราะบางที่เชื่อมโยงการลดผลกระทบจากการดำเนินงานกับการปกป้องระบบนิเวศ โดยมีบันทึกข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตบนเกาะ การตรวจสอบสุขภาพเต่า การเก็บตัวอย่างทางชีวภาพ และการติดตามประชากรเต่า การสำรวจน้ำใต้ดินเพื่อ

³⁶ 'Sustainable Hotel in Thailand'.

ประเมินผลของการฟื้นฟูพืชพรรณต่อคุณภาพน้ำ และการสำรวจประชากรนกเพื่อประเมินแนวโน้ม ประชากร สารอาหารในระบบนิเวศ และการพบ

ชนิดพันธุ์ใหม่ ซึ่งมุ่งออกแบบการดำเนินงานของ โรงแรมให้ลดผลกระทบต่อพื้นที่ธรรมชาติของเกาะ อย่างเป็นระบบ³⁷

ตัวอย่างการใช้การประยุกต์ใช้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพของ
โรงแรมเลดี้เอลเลียต ไอส์แลนด์ อีโค รีสอร์ท (Lady Elliot Island Eco Resort)
ที่มา: Lady Elliot Island Eco Resort

นอกจากนี้ การดูแลความหลากหลายทางชีวภาพไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะพื้นที่สีเขียวหรือพื้นที่ธรรมชาติภายในโรงแรมเท่านั้น แต่ควรเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทาน สินค้า บริการ และกิจกรรมที่โรงแรมใช้ในการดำเนินงาน เช่น วัตถุดิบอาหาร อาหารทะเล ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด กระดาษไม้ วัสดุตกแต่ง การจัดภูมิทัศน์ และกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ โรงแรมจึงควรทบทวนร่วมกับฝ่ายจัดซื้อและฝ่ายปฏิบัติการว่าสินค้าและกิจกรรมใดเกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติหรือ

ระบบนิเวศเป็นพิเศษ แล้วกำหนดแนวทางลดผลกระทบ เช่น เลือกวัตถุดิบจากแหล่งที่ตรวจสอบได้ ลดการใช้สารเคมีในพื้นที่สวน ใช้พืชพื้นถิ่นหลีกเลี่ยงชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกราน ควบคุมกิจกรรมในพื้นที่อ่อนไหว และสื่อสารให้ผู้เข้าพักเข้าใจเหตุผลของการอนุรักษ์ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงแรมสอดคล้องกับการคุ้มครองระบบนิเวศทั้งภายในพื้นที่และตลอดห่วงโซ่อุปทานให้บริการ

³⁷ Sustainability Resource Library – Lady Elliot Island Eco Resort Great Barrier Reef.

การสื่อสาร สร้างความตระหนัก และทำงาน ร่วมกับภาคีเพื่อดูแลความหลากหลาย ทางชีวภาพ

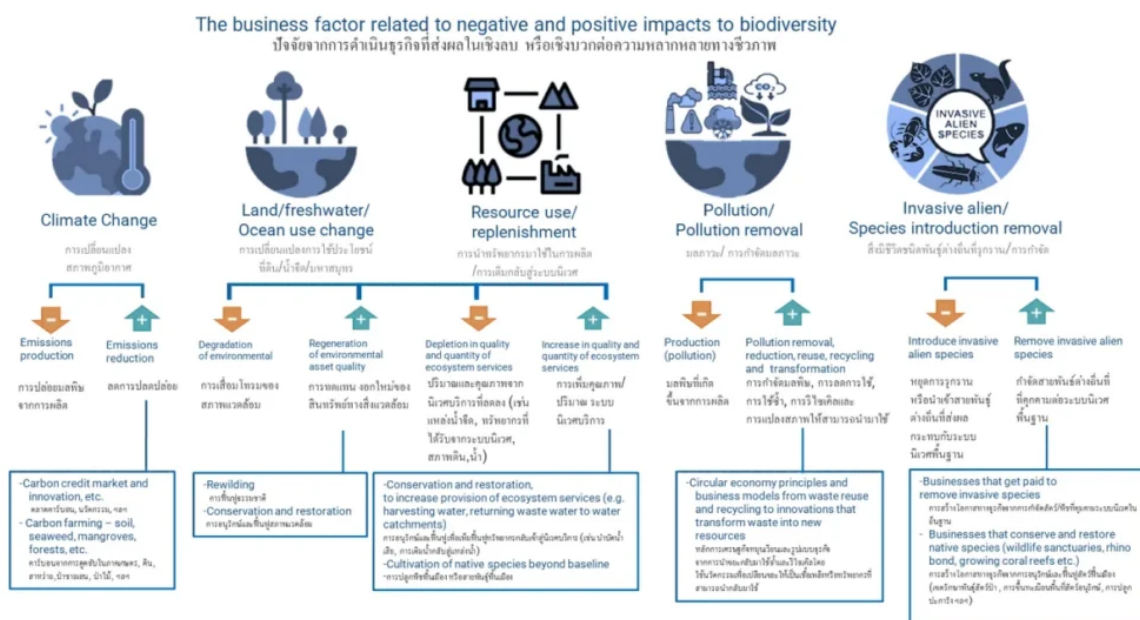
การคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ
จะเกิดผลได้ยาก หากมีเพียงโรงแรมที่เข้าใจ
ความสำคัญของพื้นที่ แต่ผู้เข้าพัก พนักงาน หรือ
ผู้เกี่ยวข้องยังไม่เห็นว่าธรรมชาติในพื้นที่มีความ
เปราะบางอย่างไร หรือการกระทำเล็กน้อยอาจ
ส่งผลต่อระบบนิเวศได้เพียงใด โรงแรมจึงควร

นอกเส้นทาง ทำไมไม่ควรให้อาหารสัตว์
หรือทำไมบางพื้นที่จึงควรงดใช้งานในบางช่วงเวลา
นอกจาก

การสร้าง ความเข้าใจแก่ผู้ใช้พื้นที่แล้ว
โรงแรมยังควรทำงานร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น
องค์กรอนุรักษ์ นักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่
เพื่อให้การดูแลความหลากหลายทางชีวภาพอิงกับ
ข้อมูลจริงของพื้นที่ ไม่ใช่อาศัยการคาดเดาเพียง

สื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับระบบนิเวศ พืชและสัตว์ที่
สำคัญ พื้นที่ที่ควรระวัง และข้อปฏิบัติที่เหมาะสม
ในการใช้พื้นที่ธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง โดยใช้
รูปแบบที่เข้าใจง่าย เช่น บ้ายสื่อความหมาย
เอกสารในห้องพัก ข้อมูลบนเว็บไซต์ หรือการ
อธิบายก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้ การสื่อสารควร
ทำให้ผู้รับบริการเข้าใจเหตุผลของข้อปฏิบัติ ไม่ใช่
เพียงบอกข้อห้าม เช่น อธิบายว่าทำไมไม่ควรออก

อย่างเดียว ความร่วมมือในลักษณะนี้ยังช่วยให้
โรงแรมสามารถกำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับ
ระบบนิเวศเฉพาะของพื้นที่ และปรับปรุงแนว
ทางการจัดการได้ดีขึ้นเมื่อสภาพพื้นที่เปลี่ยนแปลง

ตัวอย่างการสื่อสารปัจจัยจากการดำเนินธุรกิจที่มีผลในเชิงลบหรือเชิงบวกต่อความหลากหลายทางชีวภาพ
ที่มา: บริษัทสุதாக์ญจน์³⁹

³⁹ SUTHAKAN, ‘หน้าแรก’.

นอกจากนี้ การสื่อสารเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพควรทำให้ผู้เข้าพักและพนักงานเข้าใจว่าเหตุใดจึงต้องดูแลพืช สัตว์ และระบบนิเวศในพื้นที่ ไม่ใช่เพียงระบุข้อห้าม เช่น ห้ามเก็บพืช ห้ามให้อาหารสัตว์ หรือห้ามออกนอกเส้นทางเท่านั้น โรงแรมควรอธิบายเหตุผลประกอบ เช่น การให้อาหารสัตว์อาจทำให้พฤติกรรมสัตว์เปลี่ยน การออกนอกเส้นทางอาจทำลายพืชคลุมดินหรือถิ่นอาศัยขนาดเล็ก และการใช้พืชต่างถิ่นบางชนิดอาจกระทบต่อชนิดพันธุ์ท้องถิ่น การสื่อสารในลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้เข้าพักมีส่วนร่วมใน

การอนุรักษ์ด้วยความเข้าใจมากกว่าการปฏิบัติตามข้อห้ามเพียงอย่างเดียว ซึ่งโรงแรมสามารถใช้แหล่งข้อมูลอ้างอิงที่น่าเชื่อถือประกอบการจัดทำสื่อหรือการตรวจสอบข้อมูลชนิดพันธุ์ดังตารางที่ 28 ที่แสดงตัวอย่างข้อมูลและเครื่องมือที่โรงแรมสามารถใช้ประกอบการสื่อสารด้านความหลากหลายทางชีวภาพกับผู้เข้าพักและพนักงาน ทั้งนี้ โรงแรมควรใช้แหล่งข้อมูลเหล่านี้เพื่อสนับสนุนการสื่อสาร การเฝ้าระวัง และการทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานในพื้นที่ตามความเหมาะสม

ตารางที่ 28 ตัวอย่างข้อมูลและเครื่องมือที่โรงแรมสามารถใช้ประกอบการสื่อสารด้านความหลากหลายทางชีวภาพกับผู้เข้าพักและพนักงาน

วัตถุประสงค์การใช้งาน	ตัวอย่างข้อมูลหรือเครื่องมือที่ใช้ได้
ตรวจสอบสถานภาพการคุกคามของชนิดพันธุ์	สำหรับสืบค้นสถานภาพของชนิดพันธุ์ที่พบในพื้นที่โรงแรม เพื่อระบุในป้ายให้ความรู้หรือสื่อสารกับแขกว่าชนิดพันธุ์ใดอยู่ในภาวะใกล้สูญพันธุ์หรืออยู่ในบัญชีคุ้มครองระหว่างประเทศ - เข้าถึง: iucnredlist.org - เข้าถึง: speciesplus.net
สืบค้นข้อมูลชนิดพันธุ์และพื้นที่คุ้มครองของไทย	สำหรับสืบค้นรายชื่อชนิดพันธุ์พื้นถิ่นและต่างถิ่น สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง และข้อมูลพื้นที่คุ้มครองในประเทศไทย เพื่อใช้ประกอบการจัดทำสื่อให้ความรู้ในโรงแรมและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล - เข้าถึง: thbif.onep.go.th - เข้าถึง: chm-thai.onep.go.th - เข้าถึง: portal.dnp.go.th
สืบค้นข้อมูลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของไทย	สำหรับโรงแรมที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายทะเล ใช้สืบค้นข้อมูลแนวปะการัง หาดทราย ทะเล สัตว์ทะเลเลี้ยงลูกด้วยนม และเต่าทะเลในประเทศไทย เพื่อประกอบการสื่อสารกับผู้เข้าพักเกี่ยวกับการใช้พื้นที่ชายฝั่งและการดำน้ำอย่างเหมาะสม เข้าถึง: dmcr.go.th

วัตถุประสงค์การใช้งาน	ตัวอย่างข้อมูลหรือเครื่องมือที่ใช้ได้
	- เข้าถึง: km.dmcr.go.th - เข้าถึง: marinemap.dmcr.go.th
ใช้เป็นกรอบในการเขียนเนื้อหาสื่อที่อธิบายเหตุผลประกอบข้อปฏิบัติ	สำหรับใช้เป็นกรอบในการเขียนข้อความบนป้ายและสื่อในห้องพัก ที่ระบุทั้งข้อปฏิบัติและเหตุผลทางนิเวศที่สนับสนุน เช่น เหตุผลที่ไม่ควรให้อาหารสัตว์ป่า เหตุผลที่ไม่ควรออกนอกเส้นทาง และเหตุผลที่ไม่ควรเก็บพืชหรือซากสิ่งมีชีวิตในพื้นที่ - เข้าถึง: Int.org/why/7-principles - เข้าถึง: gstcouncil.org/gstc-criteria

การเลือกใช้นิพนธ์ท้องถิ่นและการป้องกันผลกระทบจากชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

การจัดภูมิทัศน์ของโรงแรมมีผลต่อความหลากหลายทางชีวภาพโดยตรง เพราะพืชที่เลือกใช้ไม่ได้ส่งผลเพียงต่อความสวยงามของพื้นที่ แต่ยังเกี่ยวข้องกับความสามารถของพื้นที่ในการรองรับแมลงผสมเกสร นก สัตว์ขนาดเล็ก และความต่อเนื่องของระบบนิเวศในพื้นที่นั้นด้วย โรงแรมจึงควรให้ความสำคัญกับการเลือกใช้พืชท้องถิ่นหรือพืชที่สอดคล้องกับสภาพนิเวศของพื้นที่ ทั้งในงานตกแต่งภูมิทัศน์ งานฟื้นฟู และการดูแลพื้นที่โดยรอบ การใช้นิพนธ์ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงจากการรบกวนระบบนิเวศเดิม

ลดภาระการดูแลรักษา และช่วยให้พื้นที่ของโรงแรมเชื่อมต่อกับธรรมชาติรอบข้างได้ดีกว่าในทางกลับกัน หากมีการนำชนิดพันธุ์ต่างถิ่นเข้ามาใช้โดยไม่พิจารณาอย่างรอบคอบ อาจเกิดการแพร่กระจาย แข่งขันกับชนิดพันธุ์เดิม หรือเปลี่ยนแปลงลักษณะของระบบนิเวศในระยะยาวได้ ดังนั้น โรงแรมควรจัดทำรายการพืชที่ใช้ในพื้นที่ ทบทวนความเหมาะสมของชนิดพันธุ์ที่มีอยู่ และกำหนดแนวทางคัดเลือกพืชที่คำนึงถึงระบบนิเวศมากกว่าความสวยงามเพียงอย่างเดียว หากพบความเสี่ยงจากชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ก็ควรมีมาตรการจัดการที่เหมาะสมและติดตามอย่างต่อเนื่อง

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น และชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน

ตัวอย่างชนิดพันธุ์ต่างถิ่นและชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม⁴⁰

การคุ้มครองสัตว์ป่าและการกำกับดูแล
กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์
อย่างมีจริยธรรม

ในพื้นที่ท่องเที่ยว ความเสี่ยงต่อความหลากหลายทางชีวภาพมักเกิดขึ้นอย่างชัดเจนจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นการให้อาหารสัตว์ป่า การเข้าใกล้สัตว์มากเกินไป การถ่ายภาพที่รบกวนพฤติกรรมตามธรรมชาติ หรือการจัดกิจกรรมที่ทำให้สัตว์เกิดความเครียด ดังนั้นโรงแรมควรกำหนดข้อปฏิบัติภายในที่ชัดเจนเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์ป่าและการไม่สนับสนุนกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยอาจครอบคลุมตั้งแต่

การห้ามให้อาหารสัตว์ การห้ามสัมผัสสัตว์โดยไม่
จำเป็น การกำหนดระยะห่างที่เหมาะสม การไม่ให้
สัตว์เพื่อความบันเทิง หรือการไม่สนับสนุนการซื้อขาย
ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย การ
ดำเนินงานในเรื่องนี้ไม่ควรจำกัดอยู่เพียงการมีข้อ
ห้ามเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ควรสื่อสารให้
พนักงาน ผู้เข้าพัก และผู้จัดหาสินค้ารับทราบอย่าง
ทั่วถึง รวมถึงชุมชนในพื้นที่ซึ่งหารายได้จากการ
ปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมดังกล่าว) นอกจากนี้ ต้องมี
การกำกับดูแลจริงในกรณีที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับ
สัตว์หรืออยู่ใกล้พื้นที่ที่สัตว์ใช้ประโยชน์ตาม
ธรรมชาติ หลักสำคัญคือโรงแรมควรหลีกเลี่ยงการ

⁴⁰ ‘ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน (Invasive Alien Species)’.

ทำให้สัตว์เปลี่ยนพฤติกรรมตามธรรมชาติเพราะ
การท่องเที่ยว และไม่ทำให้การดำเนินงานของ

โรงแรมเข้าไปสนับสนุนการใช้สัตว์ป่าในรูปแบบที่
ขัดต่อกฎหมายหรือไม่เหมาะสมในทางจริยธรรม

ตัวอย่างแนวปฏิบัติเมื่อพบเจอช้างป่า

ที่มา: PR กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช⁴¹

การดูแลสวัสดิภาพสัตว์ในกรณีที่โรงแรม มีสัตว์อยู่ในความดูแล

หากโรงแรมมีสัตว์เลี้ยง สัตว์ที่อยู่ในความ
ดูแล หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์โดยตรง
ประเด็นที่ต้องพิจารณาจะไม่ใช่เพียงเรื่องความ
ปลอดภัยหรือความสะอาดของพื้นที่เท่านั้น แต่ต้อง
รวมถึงสวัสดิภาพของสัตว์อย่างจริงจังด้วย โรงแรม
ควรกำหนดมาตรฐานการดูแลให้เหมาะสมกับชนิด
ของสัตว์แต่ละประเภท โดยคำนึงถึงพื้นที่อยู่อาศัย
ความเครียด พฤติกรรมตามธรรมชาติ สุขภาพ การ
ให้อาหาร การพักผ่อน และคุณสมบัติของผู้ดูแล
การดูแลสัตว์ที่เหมาะสมไม่ใช่เพียงการทำให้สัตว์

อยู่รอดได้ แต่ต้องเป็นการดูแลที่ไม่ทำให้สัตว์อยู่ใน
สภาพแวดล้อมที่คับแคบ ถูกรบกวนมากเกินไป
หรือถูกใช้ในกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกับธรรมชาติ
ของสัตว์ชนิดนั้น โรงแรมจึงควรมีการตรวจติดตาม
สุขภาพของสัตว์และพื้นที่เลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ มี
บันทึกการดูแล และมีแนวทางแก้ไขเมื่อพบว่าสัตว์
ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมหรือสภาพแวดล้อมที่
ไม่เหมาะสม การกำหนดมาตรฐานในส่วนนี้จะช่วย
ให้การดำเนินงานของโรงแรมมีความรับผิดชอบ
มากขึ้นทั้งต่อสัตว์ ผู้ใช้บริการ และภาพรวมของ
การท่องเที่ยวอย่างมีจริยธรรม

⁴¹ '(1) ช่วงนี้ที่ช้างได้รับคว... - PR กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช | Facebook'.

ตัวอย่างหลักสวัสดิภาพสัตว์

ที่มา: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมปศุสัตว์⁴²

การประเมินและจัดการพื้นที่สีเขียว

เพื่อสนับสนุนความหลากหลายทางชีวภาพ

โรงแรมควรให้ความสำคัญกับการประเมินและจัดการพื้นที่สีเขียวทั้งภายในโรงแรมและพื้นที่ใกล้เคียงที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เช่น สวนพื้นที่ต้นไม้เดิม แนวพืชชายหาด ป่าชายเลน ป่าธรรมชาติ ป่าชุมชน หรือพื้นที่สาธารณะโดยรอบ เนื่องจากพื้นที่เหล่านี้อาจเป็นถิ่นอาศัยของพืชและสัตว์ ช่วยรักษาความต่อเนื่องของระบบนิเวศ ลดผลกระทบจากความร้อนและน้ำหลาก และมีบทบาทเป็นแหล่งดูดซับคาร์บอนตามธรรมชาติ โรงแรมจึงควรจัดทำแบบประเมินหรือแผนการจัดการพื้นที่สีเขียว โดยระบุขอบเขตพื้นที่ ชนิดพืชหลัก สภาพพื้นที่ มาตรการดูแลรักษา แนวทาง

ฟื้นฟู ผู้รับผิดชอบ และวิธีติดตามผลอย่างชัดเจน เพื่อให้การดูแลพื้นที่สีเขียวเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เพียงการจัดภูมิทัศน์เพื่อความสวยงามเท่านั้น ซึ่งโรงแรมสามารถใช้เครื่องมือและแพลตฟอร์มต่างๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพได้ เช่น Greenview Portal ระบบจัดการความยั่งยืนที่ได้รับการรับรองจากสภาท่องเที่ยวโลกแบบยั่งยืน (GSTC) ซึ่งมีคู่มือและเครื่องมือประเมินครบถ้วนสำหรับโรงแรมครอบคลุมทุกมิติของความยั่งยืน รวมถึงด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ช่วยให้โรงแรมสามารถ

⁴² ‘หลักสวัสดิภาพสัตว์ 5 ประการ’.

ประเมินสถานะปัจจุบัน วางแผนปรับปรุง และ
ติดตามผลการดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบ⁴³

ตัวอย่างแนวทางการจัดทำแผนการจัดการพื้นที่สีเขียว
ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย

2.6.3 ฐานข้อมูลผู้ให้บริการ

ผู้ประกอบการสามารถใช้ฐานข้อมูลและเอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อประกอบการกำหนดแนวทางดูแลพื้นที่ธรรมชาติ การเลือกใช้ชนิดพันธุ์ที่เหมาะสม การกำหนดข้อปฏิบัติเกี่ยวกับสัตว์ป่า และการติดตามผลกระทบจากกิจกรรมของโรงแรมได้อย่าง

รอบคอบมากขึ้น ทั้งนี้ แหล่งข้อมูลในหมวดนี้ไม่ได้มีบทบาทเพียงเพื่อการศึกษาทั่วไปเท่านั้น แต่สามารถนำมาใช้สนับสนุนการตัดสินใจในทางปฏิบัติได้จริง เช่น การตรวจสอบข้อมูลชนิดพันธุ์พืชในพื้นที่ การอ้างอิงข้อกำหนดทางกฎหมายเกี่ยวกับสัตว์ป่า การใช้แนวทางสากลเพื่อจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ และการ

⁴³ Kang, 'Free Global Tool'.

ค้นคว้าข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพของ
ประเทศไทยเพิ่มเติมก่อนกำหนดมาตรการของ
โรงแรม ดังตารางที่ 29

ตารางที่ 29 แสดงฐานข้อมูลผู้ให้บริการและแหล่งสืบค้นที่เกี่ยวข้อง

ฐานข้อมูลผู้ให้บริการ	วัตถุประสงค์การใช้
เอกสารเผยแพร่ด้านความ หลากหลายทางชีวภาพ ของสำนักงานนโยบายและ แผนทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	- ใช้ศึกษาข้อมูลภาพรวมด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย เช่น แผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน ชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม และเอกสารความรู้เฉพาะประเด็น เพื่อประกอบการกำหนดแนวทางของโรงแรมในเรื่อง การดูแลพื้นที่ธรรมชาติ การสื่อสารกับผู้เข้าพัก และการป้องกันผลกระทบต่อระบบนิเวศในพื้นที่ - เข้าถึงได้ที่ https://www.onep.go.th/publications-biodiversity/
ชุดข้อมูลชนิดพันธุ์พืชที่พบ ในประเทศไทย ของกรม อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	- ใช้ตรวจสอบรายชื่อพรรณไม้ที่พบในประเทศไทย เพื่อนำไปประกอบการเลือกใช้พืชท้องถิ่นในงานภูมิทัศน์ การฟื้นฟูพื้นที่ และการทบทวนชนิดพันธุ์ที่ใช้ในบริเวณโรงแรมให้สอดคล้องกับระบบนิเวศของพื้นที่มากขึ้น - เข้าถึงได้ที่ https://www.onep.go.th/publications-biodiversity/
Tourism and Visitor Management in Protected Areas ของ IUCN	- ใช้ประกอบการกำหนดแนวทางจัดการผู้เข้าพักและกิจกรรมในพื้นที่อ่อนไหว เช่น การกำหนดเขตใช้งาน การจัดเส้นทางเดิน การสื่อความหมายในพื้นที่ธรรมชาติ การจำกัดกิจกรรมบางประเภท และการติดตามผลกระทบต่อระบบนิเวศอย่างต่อเนื่อง - เข้าถึงได้ที่ https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-027-En.pdf
Greenview Portal	- ระบบจัดการความยั่งยืนที่ได้รับการรับรองจาก GSTC มีคู่มือและเครื่องมือประเมินครบถ้วนสำหรับโรงแรม รวมถึงด้านความหลากหลายทางชีวภาพ - เข้าถึงได้ที่ https://greenview.sg/resources/article-biodiversity-impacts/

2.6.4 ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน

เมื่อโรงแรมดำเนินงานตามแนวปฏิบัติด้านความหลากหลายทางชีวภาพอย่างจริงจัง ผลที่เกิดขึ้นจะเห็นได้ชัดในระดับพื้นที่และการใช้งานจริง กล่าวคือ โรงแรมจะเริ่มรู้ว่าพื้นที่ใดเป็นจุดอ่อนไหว พื้นที่ใดควรจำกัดกิจกรรม และพื้นที่ใดสามารถใช้ประโยชน์ได้โดยไม่รบกวนระบบนิเวศมากเกินไป ทำให้การใช้พื้นที่ธรรมชาติมีระเบียบมากขึ้น ลดการเหยียบย่ำพืชพรรณ ลดการรบกวนถิ่นอาศัยของสัตว์ และลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้เข้าพัก เช่น การออกนอกเส้นทางหรือการให้อาหารสัตว์ป่า ขณะเดียวกัน การเลือกใช้พืชท้องถิ่นและการเผาระวังชนิดพันธุ์ต่างถิ่นจะช่วยให้ภูมิทัศน์ของโรงแรมสอดคล้องกับระบบนิเวศเดิมมากขึ้น ไม่เพิ่มแรงกดดันต่อชนิดพันธุ์พื้นถิ่น และเอื้อต่อการฟื้นตัวของพื้นที่ในระยะยาว ส่วนการมีนโยบายและข้อปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับสัตว์ป่าและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ จะช่วยลดความเสี่ยงต่อการดำเนินงานที่อาจขัดต่อกฎหมายหรือจริยธรรม และทำให้พนักงาน ผู้เข้าพัก และผู้จัดหาสินค้าเข้าใจขอบเขตที่เหมาะสมมากขึ้น เมื่อโรงแรมมีการติดตามผลกระทบและทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญหรือภาคีในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพก็จะไม่เป็นเพียงมาตรการเชิงนโยบาย แต่กลายเป็นการดูแลพื้นที่ธรรมชาติ ชนิดพันธุ์ และสัตว์ป่าอย่างเป็นระบบ ซึ่งช่วยรักษาคุณค่าของพื้นที่ท่องเที่ยว ลดความเสี่ยงต่อความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ และทำให้การดำเนินงานของโรงแรมสอดคล้องกับการอนุรักษ์ในระยะยาวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.6.5 การเชื่อมโยงสู่ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

การบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพเป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญที่สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานของโรงแรมกับทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศในพื้นที่เนื่องจากกิจกรรมของโรงแรม ทั้งการใช้พื้นที่ การให้บริการนักท่องเที่ยว และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ล้วนมีโอกาสส่งผลกระทบต่อชนิดพันธุ์และถิ่นอาศัยโดยตรง การกำหนดแนวทางการใช้พื้นที่อย่างเหมาะสม การควบคุมกิจกรรมของผู้เข้าพัก การสื่อสารและให้ความรู้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม และการทำงานร่วมกับภาคีด้านการอนุรักษ์ จึงมีบทบาทสำคัญในการลดผลกระทบและสนับสนุนการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศในระยะยาว โดยสามารถสรุปความเชื่อมโยงได้ดังนี้

การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพ

ภูมิอากาศ (Adaptation)

การมีข้อมูลและแนวทางการจัดการพื้นที่ธรรมชาติอย่างเป็นระบบ ช่วยให้โรงแรมเข้าใจความเปราะบางของระบบนิเวศ และสามารถปรับรูปแบบการใช้พื้นที่หรือกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป การติดตามผลกระทบจากกิจกรรม เช่น การใช้พื้นที่ชายหาด พื้นที่สีเขียว หรือเส้นทางธรรมชาติ รวมถึงการทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ ช่วยให้สามารถระบุความเสี่ยงและกำหนดมาตรการป้องกันหรือฟื้นฟูได้อย่างเหมาะสม จึงช่วยเพิ่มความสามารถในการรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับพื้นที่

การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity)

การดำเนินงานตามตัวชี้วัดในหมวดนี้มีความเชื่อมโยงโดยตรงกับการอนุรักษ์ระบบนิเวศและชนิดพันธุ์ เช่น การกำหนดแนวทางการใช้พื้นที่ การควบคุมกิจกรรมของผู้เข้าพัก การคุ้มครองสัตว์ป่าและสวัสดิภาพสัตว์ และการส่งเสริมการใช้ชนิดพันธุ์ท้องถิ่น มาตรการเหล่านี้ช่วยลดการรบกวนถิ่นอาศัย ป้องกันการเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ และลดความเสี่ยงต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ขณะเดียวกัน การสร้างความตระหนักแก่พนักงานและผู้เข้าพัก (BIO-03) ยังช่วยให้การอนุรักษ์เกิดขึ้นได้จริงในทางปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Inclusion)

การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในบริบทของการท่องเที่ยวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งพนักงาน ผู้เข้าพัก ชุมชน และองค์กรด้านการอนุรักษ์ การสื่อสารแนวปฏิบัติ การสร้างความเข้าใจ และการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการดูแลทรัพยากรช่วยให้การอนุรักษ์ไม่เพียงเป็นภาระขององค์กร แต่เป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกฝ่ายในพื้นที่ ซึ่งช่วยลดความขัดแย้งและเสริมสร้างความร่วมมือในระยะยาว

2.6.6 การเชื่อมโยงกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

จากสาระสำคัญและแนวทางการดำเนินงานข้างต้น จะเห็นได้ว่า ความหลากหลาย

ทางชีวภาพไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของการอนุรักษ์ธรรมชาติในเชิงทั่วไปเท่านั้น แต่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้พื้นที่ของโรงแรม การจัดการกิจกรรมของผู้เข้าพัก การดูแลภูมิทัศน์ การปฏิสัมพันธ์กับสัตว์ป่า และความสัมพันธ์ระหว่างโรงแรมกับระบบนิเวศและชุมชนโดยรอบ ดังนั้น การทำความเข้าใจประเด็นนี้ให้ชัดเจนก่อน จึงมีความสำคัญต่อการนำเกณฑ์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง เพราะจะช่วยให้ผู้ใช้งานมองเห็นว่า การดูแลพื้นที่ธรรมชาติ การคุ้มครองชนิดพันธุ์ การควบคุมกิจกรรมที่อาจรบกวนระบบนิเวศ และการกำหนดข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ป่าและสวัสดิภาพสัตว์ ควรเริ่มจากจุดใด เชื่อมโยงกับการดำเนินงานส่วนใดของโรงแรม และสอดคล้องกับเกณฑ์เดิมในข้อใดบ้าง การเชื่อมโยงดังกล่าวยังช่วยให้การตีความเกณฑ์มีความชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้น โดยเฉพาะในกรณีที่ประเด็นด้านความหลากหลายทางชีวภาพเกี่ยวข้องกับทั้งการจัดการพื้นที่ การสื่อสารกับผู้เข้าพัก การทำงานร่วมกับภาคีในพื้นที่ และการติดตามผลกระทบจากการดำเนินงานของโรงแรม ดังนั้น ตารางต่อไปนี้จึงสรุปความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นการบริหารจัดการและคุ้มครองระบบนิเวศ การคุ้มครองชนิดพันธุ์ สัตว์ป่า และสวัสดิภาพสัตว์ กับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้เห็นภาพรวมของประเด็นและสามารถอ้างอิงกลับไปยังเกณฑ์เดิมได้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 30 การเชื่อมโยงกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

รหัส	การดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่	เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน																	
		1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	1.1.5	1.1.6	1.1.7	1.1.8	1.1.9	1.1.10	1.1.11	1.1.12	1.1.13	1.2.1	1.2.2	1.3.1	1.3.2	1.3.3
BI-01	การกำหนดแนวทางและกรอบการจัดการพื้นที่ธรรมชาติและระบบนิเวศ	*					*						*	*		*		*	
BI-02	การควบคุมกิจกรรมของผู้เข้าพักในพื้นที่ธรรมชาติอย่างเหมาะสม						*						*	*		*			
BI-03	การสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ						*						*	*					
BI-04	การทำงานร่วมกับหน่วยงานด้านการอนุรักษ์เพื่อกำหนดการจัดการพื้นที่						*						*	*		*			
BI-05	การชดเชยหรือฟื้นฟูเมื่อกิจกรรมของโรงแรมอาจกระทบต่อระบบนิเวศ						*					*	*	*		*			
BI-06	การกำหนดข้อปฏิบัติในการคุ้มครองชนิดพันธุ์และสัตว์ป่าอย่างมีจริยธรรม	*					*						*	*		*			
BI-07	การส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น						*						*	*					
BI-08	การกำหนดสวัสดิภาพสัตว์สำหรับสัตว์ที่อยู่ในความดูแลของโรงแรม						*						*	*		*			
BI-09	การควบคุมการปฏิบัติงานกับสัตว์ป่าและการจัดการกรรมท่องเที่ยว						*						*	*		*			
BI-10	การไม่สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากสัตว์ป่าโดยไม่เหมาะสม						*						*	*		*			

รหัส	การดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่	เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน																					
		5.9.1	5.9.2	5.9.3	5.9.4	5.9.5	5.9.6	5.10.1	5.10.2	5.10.3	5.11.1	5.11.2	5.11.3	5.12.1	5.12.2	5.12.3	5.13.1	5.13.2	5.13.3	5.14.1	5.14.2	5.14.3	
BI-01	การกำหนดแนวทางและกรอบการจัดการพื้นที่ธรรมชาติและระบบนิเวศ	*	*								*												
BI-02	การควบคุมกิจกรรมของผู้เข้าพักในพื้นที่ธรรมชาติอย่างเหมาะสม		*									*											
BI-03	การสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ			*								*											
BI-04	การทำงานร่วมกับหน่วยงานด้านการอนุรักษ์เพื่อกำหนดการจัดการพื้นที่				*								*										
BI-05	การชดเชยหรือฟื้นฟูเมื่อกิจกรรมของโรงแรมอาจกระทบต่อระบบนิเวศ		*			*	*																
BI-06	การกำหนดข้อปฏิบัติในการคุ้มครองชนิดพันธุ์และสัตว์ป่าอย่างมีจริยธรรม													*			*			*			
BI-07	การส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น							*	*	*													
BI-08	การกำหนดสวัสดิภาพสัตว์สำหรับสัตว์ที่อยู่ในความดูแลของโรงแรม																*	*	*				
BI-09	การควบคุมการปฏิบัติงานกับสัตว์ป่าและการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยว												*	*	*	*	*						
BI-10	การไม่สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากสัตว์ป่าโดยไม่เหมาะสม																			*	*	*	

ตารางที่ 31 การบริหารจัดการและคุ้มครองระบบนิเวศในพื้นที่ท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
BIO-01: การกำหนดแนวทางและกรอบการจัดการพื้นที่ธรรมชาติและระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงแรม	โรงแรมควรกำหนดแนวทางในการดูแลพื้นที่ธรรมชาติและระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของตน เช่น พื้นที่สีเขียว ชายหาด พื้นที่ชุ่มน้ำ หรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติ โดยคำนึงถึงการลดการรบกวนระบบนิเวศ การปกป้องพื้นที่ที่มีความอ่อนไหว และการกำหนดแนวปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับการใช้พื้นที่ดังกล่าว	โรงแรมจัดทำแผนหรือแนวทางการจัดการพื้นที่ธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน โดยระบุพื้นที่อ่อนไหว จุดเสี่ยงต่อการรบกวน และมาตรการควบคุมที่เหมาะสม เช่น การกำหนดเขตพื้นที่อนุรักษ์ การจำกัดกิจกรรมบางประเภท การกำหนดเส้นทางเดินที่ชัดเจน หรือการฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ พร้อมกำหนดผู้รับผิดชอบและการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ แผนหรือแนวทางการดูแลพื้นที่ธรรมชาติ ☐ แผนผังพื้นที่อ่อนไหว บันทึกการสำรวจพื้นที่ รูปภาพการดำเนินงาน ☐ หลักฐานการสนับสนุนด้านงบประมาณหรือทรัพยากรสำหรับงานอนุรักษ์ เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม - คู่มือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ เข้าถึงได้ที่ https://nced.onep.go.th/knowledge/knowledge4.pdf - จรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายเพื่อการท่องเที่ยวและการโรงแรม เข้าถึงได้ที่ https://doi.nrct.go.th/admin/doc/doc_634574.pdf	5.9.1, 5.9.2, 5.11.1
BIO-02: การควบคุมกิจกรรมของผู้เข้าพักในพื้นที่ธรรมชาติอย่างเหมาะสม	โรงแรมควรกำหนดแนวทางหรือข้อปฏิบัติสำหรับผู้เข้าพักในการใช้พื้นที่ธรรมชาติอย่างเหมาะสม เช่น การไม่เก็บพืชหรือสัตว์ การไม่ให้อาหารสัตว์ป่า การไม่ออกนอกเส้นทางที่กำหนด และการจำกัดกิจกรรมที่อาจรบกวนระบบนิเวศ เพื่อให้การเยี่ยมชมเกิดขึ้นควบคู่กับการลดผลกระทบเชิงลบ	โรงแรมจัดทำข้อปฏิบัติสำหรับผู้เข้าพักในการเยี่ยมชมพื้นที่ธรรมชาติในท้องถิ่น และสื่อสารผ่านหลายช่องทาง เช่น ป้ายในพื้นที่ แผ่นพับ เว็บไซต์ หรือการอธิบายโดยพนักงานก่อนเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมกำหนดรูปแบบการกำกับดูแลกิจกรรมในพื้นที่อ่อนไหว เช่น การจำกัดจำนวนผู้เข้าร่วมต่อรอบ หรือการใช้ผู้นำกิจกรรมที่ผ่านการอบรม	5.9.2, 5.11.1, 5.11.2

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
		ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ คู่มือหรือแนวปฏิบัติสำหรับผู้เข้าพัก ป้ายสื่อความหมาย แผ่นพับ ข้อมูลบนเว็บไซต์ สคริปต์การสื่อสารของพนักงาน ☐ หลักฐานการกำกับดูแลกิจกรรมในพื้นที่ธรรมชาติ	
BIO-03: การสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมด้านความหลากหลายทางชีวภาพแก่พนักงานและผู้ใช้บริการ	โรงแรมควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ และสร้างความตระหนักแก่พนักงานและผู้ใช้บริการ รวมทั้งชุมชนในพื้นที่ เกี่ยวกับความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่คุ้มครองทางธรรมชาติ และพฤติกรรมที่ควรหลีกเลี่ยงเพื่อลดการรบกวนระบบนิเวศ	โรงแรมจัดทำสื่อให้ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์สำคัญ หรือข้อควรปฏิบัติในการใช้พื้นที่ธรรมชาติในหลายช่องทาง เช่น ป้ายความรู้ นิทรรศการ ขนาดย่อม เอกสารในห้องพัก หรือกิจกรรมให้ความรู้แก่ผู้เข้าพักและพนักงาน พร้อมส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ เช่น การฟื้นฟูพื้นที่หรือกิจกรรมดูแลทรัพยากรในพื้นที่อย่างเหมาะสม ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ สื่อประชาสัมพันธ์ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ☐ แผนหรือบันทึกกิจกรรมรณรงค์ รูปภาพกิจกรรม รายชื่อผู้เข้าร่วม ☐ หลักฐานการเผยแพร่ข้อมูลแก่พนักงานและผู้ใช้บริการ เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม ● เอกสารเผยแพร่ ความหลากหลายทางชีวภาพ เข้าถึงได้ที่ https://www.onep.go.th/publications-biodiversity/	5.9.3, 5.11.2
BIO-04: การทำงานร่วมกับหน่วยงานหรือองค์กรที่มีบทบาทด้านการอนุรักษ์เพื่อกำหนด	โรงแรมควรมีส่วนร่วมกับองค์กรอนุรักษ์ องค์กรไม่แสวงหากำไร หน่วยงานท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่น หรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ เพื่อกำหนดหรือระบุประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้พื้นที่ธรรมชาติ และพัฒนามาตรการจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่	โรงแรมร่วมมือกับองค์กรอนุรักษ์ในท้องถิ่น เช่น การร่วมสำรวจพื้นที่ ร่วมกำหนดข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว ร่วมจัดกิจกรรมฟื้นฟู หรือปรึกษาเรื่องผลกระทบจากการเยี่ยมชมพื้นที่เฉพาะ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงแรมสอดคล้องกับสภาพระบบนิเวศจริงและลดความเสี่ยงต่อการรบกวนพื้นที่ธรรมชาติ	5.9.4, 5.11.3

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
แนวทางการจัดการพื้นที่ที่เหมาะสม		ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ บันทึกการประชุมกับองค์กรอนุรักษ์ ☐ หนังสือหรือข้อตกลงความร่วมมือ ☐ รายงานข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ☐ รูปถ่ายกิจกรรมร่วม และเอกสารสรุปประเด็นปัญหาหรือแนวทางการจัดการพื้นที่	
BIO-05: การติดตามผลกระทบและการชดเชยหรือฟื้นฟูเมื่อกิจกรรมของโรงแรมอาจกระทบต่อระบบนิเวศ	โรงแรมควรกำหนดแนวทางติดตามผลกระทบที่อาจเกิดจากกิจกรรมของตนต่อพื้นที่คุ้มครองทางธรรมชาติ พื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง หรือพฤติกรรมกรอยู่อาศัยของสัตว์ป่า และหากพบความเสี่ยงหรือผลกระทบ ควรมีมาตรการฟื้นฟูหรือชดเชยที่เหมาะสม	โรงแรมจัดให้มีการติดตามผลกระทบจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ธรรมชาติ เช่น การใช้พื้นที่ชายหาด การจัดการกิจกรรมกลางแจ้ง หรือเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ พร้อมบันทึกข้อค้นพบและแนวทางแก้ไข หากพบว่ากิจกรรมใดอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่ธรรมชาติหรือรบกวนสัตว์ป่า ควรกำหนดมาตรการฟื้นฟูหรือชดเชยที่เหมาะสมร่วมกับผู้เชี่ยวชาญหรือภาคีในพื้นที่ ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ บันทึกการติดตามผลกระทบ ☐ รายงานการประเมินพื้นที่ ☐ รูปถ่ายก่อน และหลังการฟื้นฟู ☐ เอกสารการดำเนินมาตรการชดเชยหรือฟื้นฟู ☐ รายงานการทบทวนผลการดำเนินงาน	5.9.2, 5.9.5, 5.9.6, 5.11.3

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
		เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม ● Guideline on Biodiversity and Tourism Development เข้าถึงได้ที่ https://www.cbd.int/doc/publications/tou-gdl-en.pdf ● Tourism and visitor management in protected areas เข้าถึงได้ที่ https://portals.iucn.org/library/efiles/documents/PAG-027-En.pdf	

ตารางที่ 32 การคุ้มครองชนิดพันธุ์ สัตว์ป่า และสวัสดิภาพสัตว์อย่างมีจริยธรรม

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
BIO-06: การกำหนดนโยบาย และข้อปฏิบัติในการ คุ้มครองชนิดพันธุ์ และสัตว์ป่าอย่างมี จริยธรรม	โรงแรมควรกำหนดแนวทางหรือข้อปฏิบัติภายในที่ชัดเจนเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์ป่า การดูแลสวัสดิภาพสัตว์ และการไม่สนับสนุนการค้า การครอบครอง การซื้อขาย หรือการใช้ประโยชน์จากสัตว์ป่าโดยไม่เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานของโรงแรมสอดคล้องกับกฎหมายและหลักจริยธรรมด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	โรงแรมจัดทำแนวปฏิบัติภายในเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์กับสัตว์ป่า การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ และการหลีกเลี่ยงการซื้อขาย ไข่ หรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย พร้อมสื่อสารข้อกำหนดดังกล่าวให้พนักงาน ผู้เข้าพัก และผู้จัดหาสินค้ารับทราบอย่างทั่วถึง เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการดำเนินงานที่อาจขัดต่อกฎหมายหรือส่งผลกระทบต่อสัตว์ป่า ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ นโยบายหรือแนวปฏิบัติด้านการคุ้มครองสัตว์ป่าและสวัสดิภาพสัตว์ ☐ สื่อประชาสัมพันธ์หรือข้อห้ามสำหรับผู้เข้าพัก ☐ เอกสารแจ้งผู้จัดหาสินค้า	5.12.1, 5.13.1, 5.14.1

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
		☐ หลักฐานการสื่อสารเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลิตภัณฑ์หรือของที่ระลึกจากสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย	
BIO-07: การส่งเสริมชนิดพันธุ์ท้องถิ่นและการคุ้มครองพืช สัตว์ และระบบนิเวศตามธรรมชาติ	โรงแรมควรหลีกเลี่ยงการนำชนิดพันธุ์ต่างถิ่นเข้ามาในพื้นที่ ทั้งในรูปแบบพืช สัตว์ หรือสิ่งมีชีวิตที่อาจแพร่กระจายและส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศท้องถิ่น พร้อมส่งเสริมการใช้ชนิดพันธุ์ท้องถิ่นในการจัดภูมิทัศน์ การฟื้นฟูพื้นที่ และการดูแลถิ่นอาศัยของสัตว์ตามธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของระบบนิเวศเดิมและไม่รบกวนพฤติกรรมตามธรรมชาติของสัตว์ในพื้นที่	โรงแรมจัดทำบัญชีรายชื่อพืชและสัตว์ที่พบในพื้นที่หรือบริเวณใกล้เคียง โดยระบุชนิดพันธุ์ท้องถิ่น ชนิดพันธุ์ที่ควรอนุรักษ์ และชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรหลีกเลี่ยง จากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประกอบการจัดภูมิทัศน์ การปลูกพืชท้องถิ่น การฟื้นฟูพื้นที่ธรรมชาติ และการกำหนดข้อปฏิบัติเพื่อลดการรบกวนสัตว์ เช่น การไม่ให้อาหารสัตว์ป่า การไม่จับหรือเคลื่อนย้ายสัตว์โดยไม่จำเป็น การลดแสงและเสียงในพื้นที่อ่อนไหว และการป้องกันไม่ให้สัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ต่างถิ่นเข้ารบกวนระบบนิเวศธรรมชาติ ทั้งนี้ ควรติดตามการเปลี่ยนแปลงของชนิดพันธุ์ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อพบชนิดพันธุ์ที่อาจมีความเสี่ยงต่อระบบนิเวศ ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ บัญชีรายชื่อพืชและสัตว์ที่พบในพื้นที่โรงแรมหรือพื้นที่ใกล้เคียง ☐ ป้ายหรือสื่อประชาสัมพันธ์เรื่องการไม่ให้อาหารสัตว์ป่าและการไม่รบกวนสัตว์ ☐ แนวปฏิบัติในการลดการรบกวนสัตว์ตามธรรมชาติ เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม • ชนิดพันธุ์พืชที่พบในประเทศไทย เข้าถึงได้ที่ https://catalog.dnp.go.th/dataset/plant-species	5.10.1, 5.10.2, 5.10.3
BIO-08: การกำหนดมาตรฐานด้านสวัสดิภาพสัตว์สำหรับสัตว์ที่อยู่ในความดูแล	หากโรงแรมมีสัตว์เลี้ยง สัตว์ป่าที่เลี้ยงไว้ หรือกิจกรรมท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ โรงแรมควรกำหนดมาตรฐานด้านสวัสดิภาพสัตว์ที่ชัดเจน โดยคำนึงถึงการดูแล ที่อยู่อาศัย ความปลอดภัย บุคลากรผู้รับผิดชอบ	โรงแรมกำหนดให้ผู้รับผิดชอบการดูแลสัตว์มีคุณสมบัติ ประสบการณ์ และใบอนุญาตที่เหมาะสมตามข้อกำหนด พร้อมจัดให้มีระบบตรวจสอบและติดตามสภาพของสัตว์และที่อยู่อาศัยอย่างสม่ำเสมอ หากพบกิจกรรมหรือปัจจัยใดที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของสัตว์ ต้องมีการแก้ไขอย่างทันท่วงที ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน	5.13.1, 5.13.2, 5.13.3

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
ของโรงแรมหรือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	และการติดตามผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสัตว์อย่าง สม่ำเสมอ	☐ หลักฐานคุณสมบัติหรือใบอนุญาตของผู้ดูแลสัตว์ ☐ บันทึกการตรวจติดตามสภาพสัตว์และที่อยู่อาศัย ☐ รูปถ่ายพื้นที่เลี้ยงหรือดูแลสัตว์ ☐ หลักฐานการดำเนินการแก้ไขเมื่อพบผลกระทบต่อสัตว์	
BIO-09: การควบคุมการ ปฏิสัมพันธ์กับสัตว์ ป่าและการจัด กิจกรรมท่องเที่ยวที่ เกี่ยวข้องกับสัตว์ อย่างเหมาะสม	โรงแรมควรกำหนดข้อปฏิบัติและมาตรการควบคุม กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ป่าและสัตว์ที่อยู่ในความดูแล ของโรงแรม เช่น การห้ามให้อาหารสัตว์ป่า การจำกัด การสัมผัสสัตว์ การกำหนดระยะห่างที่เหมาะสม หรือ การหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ทำให้สัตว์เกิดความเครียด เพื่อให้ผลกระทบต่อสัตว์และที่อยู่อาศัยลดลงให้น้อย ที่สุด	โรงแรมจัดทำข้อปฏิบัติสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ป่าและการเยี่ยมชมสัตว์ โดย อ้างอิงกฎหมายหรือคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านสัตว์ป่า และสื่อสารให้พนักงานกับผู้เข้า พักทราบอย่างชัดเจน พร้อมมีระบบติดตามสภาพความเป็นอยู่ของสัตว์และผลกระทบ จากกิจกรรมต่าง ๆ หากพบผลกระทบต้องมีมาตรการแก้ไขอย่างทันท่วงที ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ คู่มือหรือข้อปฏิบัติสำหรับกิจกรรมเกี่ยวกับสัตว์ ☐ สื่อประชาสัมพันธ์หรือป้ายแจ้งเตือน ☐ บันทึกการติดตามความเป็นอยู่ของสัตว์ ☐ หลักฐานการดำเนินการมาตรการลดการรบกวนสัตว์ป่า	5.12.1, 5.12.2, 5.12.3, 5.13.1

ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน

- จรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายเพื่อการท่องเที่ยวและการโรงแรม เข้าถึงได้
ที่ https://doi.nrct.go.th/admin/doc/doc_634574.pdf
- พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เข้าถึงได้ที่
https://op.mahidol.ac.th/ra/contents/research_regulation/ACT_WILD-ANIMAL_2562.pdf

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
BIO-10: การเฝ้าระวังและ สนับสนุนการล่า การบริโภค การซื้อ ขาย และการใช้ ประโยชน์จากสัตว์ ป่าโดยไม่เหมาะสม	โรงแรมควรมีมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดกิจกรรมของโรงแรม การจัดจำหน่ายสินค้า การแนะนำกิจกรรม หรือการ สื่อสารกับผู้เข้าพัก ส่งผลให้เกิดการสนับสนุนการล่า การซื้อขาย หรือการใช้ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ป่าอย่างไม่ เหมาะสม รวมถึงควรมีมาตรการควบคุมอย่างเข้มงวด หากมีกิจกรรมใดที่กฎหมายอนุญาต	โรงแรมสื่อสารข้อกำหนดเกี่ยวกับการล่า การซื้อขาย การบริโภค และการเลือกซื้อของที่ ระลึกที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ป่าแก่พนักงาน ผู้เข้าพัก และผู้จัดหาสินค้าอย่างชัดเจน พร้อมเฝ้า ระวังไม่ให้มีการจำหน่ายหรือสนับสนุนผลิตภัณฑ์จากสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย หากมีกิจกรรม ใดที่กฎหมายอนุญาต ต้องมีหลักฐานการอนุญาตและการดำเนินงานตามแนวทางการ อนุรักษ์ตามหลักวิทยาศาสตร์อย่างเข้มงวด ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ สื่อแจ้งข้อห้ามเกี่ยวกับการล่าและซื้อขายสัตว์ป่า ☐ แนวปฏิบัติสำหรับพนักงานและผู้จัดหาสินค้า ☐ หลักฐานใบอนุญาตหรือเอกสารควบคุมกิจกรรมที่กฎหมายอนุญาต	5.14.1, 5.14.2, 5.14.3
BIO-11: การประเมินและ จัดการพื้นที่สีเขียว เพื่อสนับสนุนความ หลากหลายทาง ชีวภาพและแหล่งดูด ซับคาร์บอน	โรงแรมควรสำรวจ ประเมิน และจัดทำแผนการจัดการ พื้นที่สีเขียวภายในโรงแรมและพื้นที่ใกล้เคียงที่เกี่ยวข้อง กับการดำเนินงาน เช่น สวน พื้นที่ต้นไม้เดิม แนวพืช ชายหาด ป่าชายเลน ป่าธรรมชาติ ป่าชุมชน หรือพื้นที่ สาธารณะที่โรงแรมมีส่วนใช้ประโยชน์หรือสนับสนุนการ ดูแล เพื่อรักษาสถานที่อาศัยของพืชและสัตว์ ลดผลกระทบ จากกิจกรรมของโรงแรม และสนับสนุนบทบาทของ พื้นที่สีเขียวในฐานะแหล่งดูดซับคาร์บอนตามความ เหมาะสม	โรงแรมจัดทำแผนผังพื้นที่สีเขียวและพื้นที่ธรรมชาติที่เกี่ยวข้อง ระบุชนิดพืชหลัก ต้นไม้เดิม พื้นที่อ่อนไหว และพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อสัตว์หรือระบบนิเวศ จากนั้นกำหนดมาตรการ ดูแล เช่น การใช้พืชท้องถิ่นในการจัดภูมิทัศน์ การลดการตัดต้นไม้ใหญ่ การฟื้นฟูพื้นที่เสื่อม โทรม การควบคุมการใช้สารเคมี การดูแลแนวกันชนธรรมชาติ การกำหนดพื้นที่พักฟื้น และการทำงานร่วมกับชุมชนหรือหน่วยงานท้องถิ่นในกรณีที่พื้นที่สีเขียวอยู่ภายนอกเขต โรงแรม เช่น ป่าชายเลน ป่าชุมชน หรือพื้นที่สาธารณะใกล้เคียง ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ แบบประเมินพื้นที่สีเขียวของโรงแรมและพื้นที่ใกล้เคียง ☐ แผนการจัดการพื้นที่สีเขียวหรือแผนฟื้นฟูพื้นที่ ☐ รูปถ่ายก่อนและหลังการฟื้นฟูหรือการดูแลพื้นที่	

2.7 การประชาสัมพันธ์

2.7.1 ที่มาและความสำคัญ

การบริหารจัดการการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการเป็นองค์ประกอบสำคัญของการดำเนินงานด้านความยั่งยืนของโรงพยาบาล เนื่องจากการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย หรือมาตรการด้านความยั่งยืนเพียงอย่างเดียวอาจยังไม่เพียงพอ หากข้อมูลดังกล่าวไม่ได้รับการสื่อสารไปยังผู้เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง ทั้งผู้บริหาร พนักงาน ผู้รับบริการ ผู้จัดหาสินค้า และผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง การสื่อสารที่ดีจะช่วยให้แต่ละฝ่ายเข้าใจทิศทางการดำเนินงานของโรงพยาบาล เข้าใจบทบาทของตนเอง และสามารถมีส่วนร่วมในการสนับสนุนเป้าหมายขององค์กรได้อย่างชัดเจน ขณะเดียวกัน การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่อ้างอิงข้อมูลจริง มีความโปร่งใส และสอดคล้องกับการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริง ยังมีส่วนสำคัญต่อการสร้างความน่าเชื่อถือขององค์กร และช่วยให้ผู้รับบริการได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจหรือการปฏิบัติตนระหว่างเข้าพักรักษาตัว ดังนั้น โรงพยาบาลจึงควรกำหนดแนวทางการสื่อสารและการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบทั้งในด้านการสื่อสารภายใน การประชาสัมพันธ์ภายนอก การให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้รับบริการ และการรับฟังข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับเป้าหมายความยั่งยืนของโรงพยาบาล

2.7.2 ตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดี

การกำหนดแนวทางการสื่อสาร

ด้านความยั่งยืนให้ชัดเจนและต่อเนื่อง

จุดเริ่มต้นของการสื่อสารด้านความยั่งยืนที่มีประสิทธิภาพ คือการทำให้โรงพยาบาลมีแนวทางการสื่อสารที่ชัดเจนก่อนว่า จะสื่อสารเรื่องใดกับใคร ผ่านช่องทางใด และต้องการให้เกิดความเข้าใจหรือการมีส่วนร่วมในเรื่องใดบ้าง เพราะหากการสื่อสารเกิดขึ้นแบบแยกส่วนหรือสื่อสารเฉพาะบางช่วงเวลา ผู้เกี่ยวข้องอาจรับรู้ข้อมูลไม่ครบ เข้าใจไม่ตรงกัน หรือไม่เห็นความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายของโรงพยาบาลกับการปฏิบัติงานจริง ดังนั้น โรงพยาบาลควรกำหนดสาระสำคัญที่ต้องสื่อสารให้ครอบคลุมทั้งนโยบาย เป้าหมาย ผลการดำเนินงาน และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง พร้อมระบุช่องทางสื่อสารที่เหมาะสมสำหรับผู้เกี่ยวข้องแต่ละกลุ่ม เช่น การประชุมภายใน บอร์ดประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ เอกสารสรุป หรือสื่อดิจิทัล การดำเนินการในลักษณะนี้จะช่วยให้การสื่อสารไม่เพียงเป็นการแจ้งข้อมูล แต่เป็นการสร้างความเข้าใจร่วมทั้งในระดับผู้บริหาร พนักงาน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังช่วยให้ประเด็นด้านการใช้ทรัพยากร การลดของเสีย หรือการเตรียมพร้อมต่อความเสี่ยงในอนาคต ถูกสื่อสารอย่างเป็นระบบมากขึ้นด้วย

ตัวอย่างแนวทางการสื่อสารความยั่งยืนให้กับองค์กร

ที่มา: MarketPlus⁴⁴

การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ

การมีส่วนร่วม และพฤติกรรมที่เหมาะสม

เมื่อโรงแรมมีแนวทางการสื่อสารด้านความยั่งยืนที่ชัดเจนแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการทำให้อัปเดตดังกล่าวถูกแปลงไปสู่ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในทางปฏิบัติ ทั้งในกลุ่มพนักงานและผู้รับบริการ เพราะการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพไม่ควรหยุดอยู่เพียงการบอกข้อมูล แต่ควรช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นว่าตนเองมีบทบาทอย่างไร และควรปฏิบัติตนอย่างไรให้สอดคล้องกับแนวทางของโรงแรมและบริบทของพื้นที่ โรงแรมจึงควรจัดทำสื่อหรือกิจกรรมที่ใช้ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย เหมาะสม และเข้าถึงแต่ละ

กลุ่มเป้าหมายอย่างครอบคลุม โดยสื่อสารทั้งเรื่องการประหยัดทรัพยากร การลดของเสีย การใช้บริการอย่างรับผิดชอบ ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น และข้อปฏิบัติที่เหมาะสมเมื่อผู้รับบริการเข้าเยี่ยมชมหรือใช้พื้นที่ต่าง ๆ การดำเนินการในลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้รับบริการและพนักงานไม่เพียงรับรู้ข้อมูล แต่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลนั้นกับพฤติกรรมของตนเองได้อย่างชัดเจน ลดโอกาสเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนโดยไม่ตั้งใจ และช่วยให้การสื่อสารของโรงแรมมีบทบาทเป็นทั้งเครื่องมือสร้างการมีส่วนร่วมและเครื่องมือส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเคารพต่อพื้นที่มากขึ้น

⁴⁴ ‘9 แนวทางการสื่อสารความยั่งยืนให้กับองค์กร Effective Sustainability Communications - MarketPlus’.

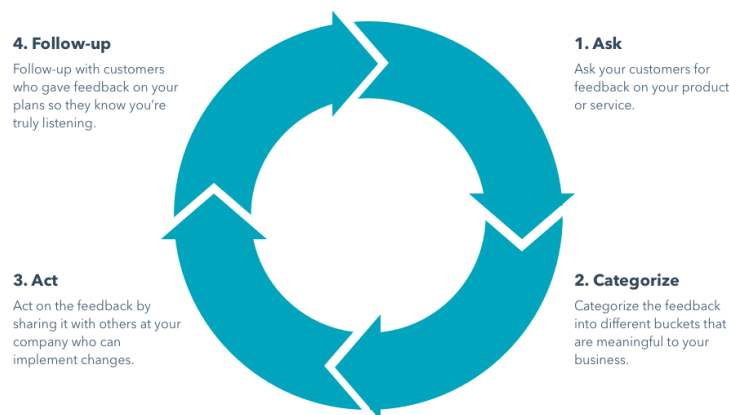
การกำกับดูแลการสื่อสารให้ถูกต้องและสอดคล้องกับการดำเนินงานจริง

เมื่อโรงแรมมีการสื่อสารด้านความยั่งยืนออกไปสู่ผู้รับบริการและสาธารณะแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือการทำให้ข้อมูลที่สื่อสารมีความถูกต้องและตรวจสอบได้ เพราะหากข้อมูลด้านบริการ มาตรการด้านความยั่งยืน หรือผลการดำเนินงานไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ทำจริง อาจทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนและกระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กรได้ ดังนั้น โรงแรมควรกำหนดขั้นตอนตรวจสอบข้อมูลก่อนเผยแพร่ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมทบทวนข้อเท็จจริงของข้อมูลที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์หรือการตลาด เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการลดการใช้ทรัพยากร การดูแลสิ่งแวดล้อม หรือการดำเนินงานร่วมกับชุมชน การมีระบบตรวจสอบเช่นนี้จะช่วยให้การสื่อสารของโรงแรมมีความโปร่งใส น่าเชื่อถือ และสะท้อนการดำเนินงานจริงมากขึ้น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการสื่อสารด้านความยั่งยืนในระยะยาว

การรับฟังข้อเสนอแนะและนำผลสะท้อนกลับมาใช้ปรับปรุงการสื่อสาร

การสื่อสารที่ดีไม่ควรเป็นเพียงการส่งข้อมูลจากโรงแรมไปยังผู้รับบริการฝ่ายเดียว แต่ควรเปิดโอกาสให้เกิดการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และประสบการณ์ของผู้ใช้งานด้วย เพื่อให้โรงแรมสามารถประเมินได้ว่า ข้อมูลที่สื่อสารออกไปนั้นเข้าใจง่ายหรือไม่ สื่อสารได้ตรงกับความต้องการหรือไม่ และมีประเด็นใดที่ควรปรับปรุงเพิ่มเติม ในทางปฏิบัติ โรงแรมอาจใช้แบบสอบถาม ช่องทางออนไลน์ หรือระบบรับข้อเสนอแนะในจุดบริการต่าง ๆ เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง จากนั้นจึงนำผลที่ได้มาทบทวนการสื่อสาร การให้ข้อมูล และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง การทำเช่นนี้จะช่วยให้การประชาสัมพันธ์ไม่หยุดอยู่ที่การเผยแพร่ข้อมูล แต่พัฒนาไปสู่กระบวนการสื่อสารที่ตอบสนองต่อผู้รับบริการได้ดีขึ้น มีความครอบคลุมมากขึ้น และช่วยให้โรงแรมปรับปรุงคุณภาพการบริการและการดำเนินงานด้านความยั่งยืนได้อย่างต่อเนื่อง

The A.C.A.F. Customer Feedback Loop

ตัวอย่างการรับฟังความคิดเห็น ที่มา: Disruptignite⁴⁵

⁴⁵ ‘วิธีการรักษาฐานลูกค้าเก่า ทำได้อย่างไรบ้าง’.

2.7.3 ฐานข้อมูลผู้ให้บริการ

ผู้ประกอบการสามารถสืบค้นข้อมูลและแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารด้านความยั่งยืนจากเอกสาร คู่มือ และแหล่งความรู้ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการสื่อสาร การเลือกช่องทางประชาสัมพันธ์ การจัดทำสื่อ และการกำหนดวิธีติดตามผลได้อย่างเหมาะสมและตรวจสอบได้ โดยในทางปฏิบัติอาจต้องใช้หลายแหล่งข้อมูลประกอบกัน เช่น เอกสารด้านการสื่อสารภายในองค์กร สำหรับทำความเข้าใจหลักการสื่อสารกับบุคลากร

ภายใน คู่มือการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ สำหรับวางแผนงานด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การใช้สื่อ และการประเมินผลการประชาสัมพันธ์ และเอกสารด้านการตลาดโรงแรม สำหรับใช้ประกอบการสื่อสารกับผู้รับบริการและกำกับดูแลข้อมูลทางการตลาดให้สอดคล้องกับลักษณะบริการและบริบทของธุรกิจโรงแรม ทั้งนี้ การใช้แหล่งข้อมูลหลายส่วนร่วมกันจะช่วยให้โรงแรมสามารถพัฒนาการสื่อสารด้านความยั่งยืนได้อย่างเป็นระบบ ชัดเจน และสอดคล้องกับการดำเนินงานจริงขององค์กร

ตารางที่ 33 แสดงฐานข้อมูลผู้ให้บริการและแหล่งสืบค้นที่เกี่ยวข้อง

ฐานข้อมูลผู้ให้บริการ	วัตถุประสงค์การใช้
คู่มือการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์	- เป็นเอกสารเกี่ยวกับการตลาดโรงแรมโดยตรง ครอบคลุมแนวคิดและกลยุทธ์การตลาดโรงแรม เหมาะสำหรับใช้ประกอบการกำหนดแนวทางการสื่อสารกับผู้รับบริการและการนำเสนอข้อมูลบริการของโรงแรม - เข้าถึงได้ที่ https://connect.amadeus-hospitality.com/hubfs/Amadeus Hotel Marketing Strategies and the Traveler Journey.pdf
เอกสารด้านการตลาดการท่องเที่ยวของ ททท.	- เป็นเอกสารทางการของ ททท. ใช้เสริมมุมมองด้านลูกค้า ตลาด และการสื่อสารการท่องเที่ยวในภาพรวม แม้ไม่ใช่เอกสารเฉพาะโรงแรม แต่เหมาะสำหรับประกอบบริบทด้านการตลาดและการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว - เข้าถึงได้ที่ https://api.tat.or.th/upload/live/multimedia/10882/%

2.7.4 ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน

เมื่อโรงแรมกำหนดแนวทางการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ด้านความยั่งยืนได้อย่าง

เป็นระบบและครอบคลุม ผลที่เกิดขึ้นคือข้อมูลสำคัญขององค์กรจะถูกถ่ายทอดไปยังผู้เกี่ยวข้องแต่ละกลุ่มได้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกันมากขึ้น

ทั้งในระดับผู้บริหาร พนักงาน ผู้รับบริการ ผู้จัดการสินค้า และผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงชุมชนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจทิศทางของโรงแรม เข้าใจบทบาทของตนเอง และสามารถมีส่วนร่วมกับแนวทางของโรงแรมได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น ขณะเดียวกัน การมีสื่อและข้อความประชาสัมพันธ์ที่อ้างอิงข้อมูลจริง มีการตรวจสอบก่อนเผยแพร่ และมีการติดตามผลตอบรับอย่างต่อเนื่อง จะช่วยลดความคลาดเคลื่อนของข้อมูล

2.7.5 การเชื่อมโยงสู่ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์เป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงการดำเนินงานด้านความยั่งยืนของโรงแรมกับผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งพนักงาน ผู้รับบริการ ผู้จัดการสินค้า และชุมชน/สังคมโดยรอบ เนื่องจากแม้มาตรการด้านความยั่งยืนจะถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่หากไม่มีการสื่อสารที่เหมาะสม ก็อาจไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ การกำหนดแนวทางการสื่อสารที่เหมาะสม ครอบคลุม และโปร่งใส การสร้างความเข้าใจ และการเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม จึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนผลลัพธ์ด้านความยั่งยืนในภาพรวม โดยสามารถสรุปความเชื่อมโยงได้ดังนี้

การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง

สภาพภูมิอากาศ (Adaptation)

การมีระบบสื่อสารข้อมูลด้านความยั่งยืนอย่างเป็นระบบ และการติดตามความพึงพอใจของผู้รับบริการ ช่วยให้องค์กรสามารถรับรู้แนวโน้มความคาดหวัง และข้อกังวลของผู้มีส่วนได้เสียที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อโรงแรมสามารถรวบรวมและ

ลดความเสี่ยงจากการสื่อสารที่ไม่ตรงกับการดำเนินงานจริง และเสริมความน่าเชื่อถือของโรงแรมในสายตาของผู้รับบริการได้มากขึ้น ในภาพรวมจึงทำให้การประชาสัมพันธ์ไม่ได้เป็นเพียงงานเผยแพร่ข้อมูล แต่เป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ ภาพลักษณ์ที่เหมาะสม และการปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งล้วนเป็นพื้นฐานสำคัญของการขับเคลื่อนความยั่งยืนของโรงแรมให้เกิดผล

วิเคราะห์ข้อมูลจากผู้รับบริการได้อย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้สามารถปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน การสื่อสาร และการให้บริการให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง เช่น ความต้องการด้านสิ่งแวดล้อม ความคาดหวังด้านความโปร่งใส หรือพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป จึงช่วยเสริมความยืดหยุ่นขององค์กรในระยะยาว

การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Mitigation)

การสื่อสารเพื่อสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนมาตรการลดการใช้ทรัพยากร เช่น การประหยัดพลังงาน การลดการใช้น้ำ และการลดของเสีย เมื่อผู้เข้าพักได้รับข้อมูลและคำแนะนำที่ชัดเจน เช่น การใช้ผ้าเช็ดตัวซ้ำ การปิดไฟหรือเครื่องปรับอากาศเมื่อไม่ใช้งาน หรือการลดอาหารเหลือทิ้ง จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่นำไปสู่การลดการใช้ทรัพยากร และส่งผลต่อการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในทางอ้อม

การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity)

การจัดให้มีข้อมูลและสื่อความหมายเกี่ยวกับพื้นที่ธรรมชาติและวัฒนธรรม รวมถึงการสื่อสารข้อปฏิบัติที่เหมาะสมแก่ผู้รับบริการ มีส่วนช่วยลดผลกระทบต่อระบบนิเวศและทรัพยากรในพื้นที่เมื่อผู้เข้าพักเข้าใจข้อควรปฏิบัติ เช่น การไม่รบกวนสัตว์ การไม่เก็บพืชหรือทรัพยากรธรรมชาติ และการปฏิบัติตามแนวทางในพื้นที่อ่อนไหว จะช่วยลดแรงกดดันต่อระบบนิเวศ และสนับสนุนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในระดับพื้นที่

2.7.6 การเชื่อมโยงกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

จากสาระสำคัญและแนวทางการดำเนินงานข้างต้น จะเห็นได้ว่า การประชาสัมพันธ์และการสื่อสารด้านความยั่งยืนไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของการเผยแพร่ข้อมูลหรือสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรเท่านั้น แต่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเชื่อมโยงนโยบาย เป้าหมาย และผลการดำเนินงานของโรงแรมไปสู่ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องแต่ละกลุ่ม ทั้งผู้บริหาร พนักงาน ผู้รับบริการ ผู้จัดหาสินค้า และผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การทำความเข้าใจประเด็นนี้ให้ชัดเจน จึงมีความสำคัญต่อการนำเกณฑ์ไปใช้ให้

การมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Inclusion)

หากมีการสื่อสารที่ครอบคลุม ได้เข้าถึงทุกกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับข้อมูลชุดเดียวกัน มีการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ จะส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการกระบวนการสื่อสารและการนำไปปฏิบัติที่สอดคล้องกับแนวทางของโรงแรม

เกิดประโยชน์ได้จริง เพราะจะช่วยให้ผู้ใช้งานมองเห็นว่า การสื่อสารในแต่ละเรื่องควรเริ่มจากจุดใด ควรสื่อสารกับใคร ผ่านช่องทางใด และเชื่อมโยงกับการดำเนินงานส่วนใดของโรงแรม รวมถึงสอดคล้องกับเกณฑ์เดิมในข้อใดบ้าง การเชื่อมโยงดังกล่าวยังช่วยให้การตีความเกณฑ์มีความชัดเจน เป็นระบบ และนำไปใช้ในทางปฏิบัติได้ง่ายขึ้น ดังนั้น ตารางต่อไปนี้จึงสรุปความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นการประชาสัมพันธ์ การสื่อสาร และการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ กับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้เห็นภาพรวมของประเด็น และสามารถอ้างอิงกลับไปยังเกณฑ์เดิมได้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 34 การเชื่อมโยงกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

รหัส	การดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่	เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน																			
		1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	1.1.5	1.1.6	1.1.7	1.1.8	1.1.9	1.1.10	1.1.11	1.1.12	1.1.13	1.2.1	1.2.2	1.3.1	1.3.2	1.3.3	1.4.1	1.4.2
PR-01	การกำหนดแนวทางการสื่อสารข้อมูลด้านความยั่งยืนอย่างเป็นระบบ	*											*	*							
PR-02	การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และสร้างการมีส่วนร่วมด้านความยั่งยืนแก่ผู้รับบริการ												*	*							
PR-03	การกำกับดูแลการสื่อสารทางการตลาดให้ถูกต้อง และสอดคล้องกับการดำเนินงาน												*			*					
PR-04	การจัดให้มีข้อมูลและสื่อความหมายที่จำเป็นแก่ผู้รับบริการ						*	*	*				*								
PR-05	การติดตามความพึงพอใจ เพื่อปรับปรุงการสื่อสารและการให้บริการ												*	*							

รหัส	การดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่	เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน									
		3.1.1	3.1.2	3.1.3	3.1.4	3.2.1	3.2.2	3.3.1	3.3.2	3.4.1	3.4.2
PR-01	การกำหนดแนวทางการสื่อสารข้อมูลด้านความยั่งยืนอย่างเป็นระบบ	*	*								
PR-02	การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และสร้างการมีส่วนร่วมด้านความยั่งยืนแก่ผู้รับบริการ			*	*						
PR-03	การกำกับดูแลการสื่อสารทางการตลาดให้ถูกต้อง และสอดคล้องกับการดำเนินงาน					*	*				
PR-04	การจัดให้มีข้อมูลและสื่อความหมายที่จำเป็นแก่ผู้รับบริการ							*	*		
PR-05	การติดตามความพึงพอใจ เพื่อปรับปรุงการสื่อสารและการให้บริการ									*	*

ตารางที่ 35 การบริหารจัดการการสื่อสาร และการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการอย่างโปร่งใสและยั่งยืน

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
PR-01: การกำหนดแนวทางการสื่อสารข้อมูลด้านความยั่งยืนอย่างเป็นระบบ	โรงแรมควรกำหนดแนวทางการสื่อสารข้อมูลด้านความยั่งยืนให้ครอบคลุมทั้งนโยบาย เป้าหมาย และผลการดำเนินงาน โดยสื่อสารไปยังผู้บริหาร พนักงาน ผู้รับบริการ ผู้จัดหาสินค้ารายสำคัญ และผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอย่างครอบคลุม เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันต่อทิศทางการดำเนินงานขององค์กร	โรงแรมจัดทำรายงานผลการดำเนินงานด้านความยั่งยืน และกำหนดช่องทางสื่อสารที่เหมาะสมสำหรับผู้เกี่ยวข้องแต่ละกลุ่ม เช่น การประชุมภายใน บอร์ด ประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ เอกสารสรุป หรือสื่อดิจิทัล เพื่อให้ข้อมูลด้านความยั่งยืนถูกสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเข้าถึงได้จริง ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ นโยบายและเป้าหมายด้านความยั่งยืน ☐ รายงานผลการดำเนินงานด้านความยั่งยืน ☐ เอกสารหรือสื่อสื่อสารภายใน เว็บไซต์ หรือหลักฐานการเผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย	3.1.1, 3.1.2
PR-02: การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และสร้างการมีส่วนร่วมด้านความยั่งยืนแก่ผู้รับบริการ	โรงแรมควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ และจัดกิจกรรมรณรงค์ที่ช่วยสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมของพนักงานและผู้รับบริการต่อการดำเนินงานด้านความยั่งยืน เพื่อให้การสื่อสารไม่หยุดอยู่ที่การรับรู้ แต่ก่อให้เกิดพฤติกรรมสนับสนุนเป้าหมายขององค์กร	โรงแรมจัดทำสื่อให้ความรู้หรือกิจกรรมรณรงค์ในหลายช่องทาง เช่น ป้ายในพื้นที่ส่วนกลาง ข้อความในห้องพัก สื่อออนไลน์ กิจกรรมรณรงค์ภายในองค์กร หรือกิจกรรมเชิญชวนผู้เข้าพักมีส่วนร่วมในเรื่องการประหยัดทรัพยากร การลดของเสีย หรือการเคารพชุมชนและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถมีส่วนร่วมกับเป้าหมายความยั่งยืนของโรงแรมได้อย่างชัดเจน ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ สื่อประชาสัมพันธ์ด้านความยั่งยืน ☐ แผนหรือบันทึกกิจกรรมรณรงค์ รูปภาพกิจกรรม รายชื่อผู้เข้าร่วม ☐ ตัวอย่างข้อความสื่อสารที่ใช้กับผู้เข้าพักและพนักงาน	3.1.3, 3.1.4
PR-03: การกำกับดูแลการสื่อสารทางการตลาดให้	โรงแรมควรกำหนดแนวทางการสื่อสารทางการตลาดที่อ้างอิงข้อมูลจริงขององค์กร ผลิตภัณฑ์ และบริการ	โรงแรมกำหนดกระบวนการตรวจสอบข้อมูลก่อนใช้ในการประชาสัมพันธ์หรือส่งเสริมการขาย เช่น การตรวจสอบข้อเท็จจริงของสถานที่ บริการ ผลิตภัณฑ์	3.2.1, 3.2.2

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
ถูกต้อง โปร่งใส และ สอดคล้องกับการดำเนินงานจริง	รวมถึงการดำเนินงานด้านความยั่งยืน โดยหลีกเลี่ยงการกล่าวอ้างเกินกว่าสิ่งที่สามารถส่งมอบได้ เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือและความโปร่งใสขององค์กร	และมาตรการด้านความยั่งยืน โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมทบทวนก่อนเผยแพร่ เพื่อให้ข้อมูลที่สามารถมีความถูกต้อง สอดคล้องกับการดำเนินงานจริง และไม่สร้างความเข้าใจคลาดเคลื่อนแก่ผู้รับบริการ ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ สื่อประชาสัมพันธ์หรือการตลาดที่เผยแพร่จริง ☐ เอกสารต้นฉบับหรือข้อมูลอ้างอิงที่ใช้จัดทำสื่อ ☐ ขั้นตอนหรือแบบฟอร์มตรวจทานข้อมูล และหลักฐานการอนุมัติก่อนเผยแพร่ เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม • ตัวอย่างการศึกษาการตลาดโรงแรม เข้าถึงได้ที่ https://www.elibrarycub.com/Sample_ebook/S_26050.pdf	
PR-04: การจัดให้มีข้อมูล และสื่อความหมายที่จำเป็นแก่ผู้รับบริการ	โรงแรมควรจัดให้มีข้อมูลและสื่อความหมายเกี่ยวกับมรดกทางธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น และข้อปฏิบัติที่เหมาะสมเมื่อผู้รับบริการเยี่ยมชมพื้นที่ทางธรรมชาติ วิถีชีวิตทางวัฒนธรรม และสถานที่ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อให้การท่องเที่ยวดำเนินไปอย่างเคารพต่อพื้นที่และชุมชน	โรงแรมจัดทำข้อมูล หรือเอกสารสื่อความหมายเกี่ยวกับมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของพื้นที่ไว้ให้บริการแก่ลูกค้า เช่น แผ่นพับ ป้ายข้อมูล ข้อมูลในห้องพัก เว็บไซต์ หรือสื่อดิจิทัล พร้อมทั้งอบรมพนักงานให้เข้าใจข้อมูลดังกล่าวและสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่ผู้รับบริการได้อย่างถูกต้อง ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ เอกสารสื่อความหมายสำหรับผู้เข้าพัก ☐ ป้ายหรือสื่อข้อมูลในพื้นที่พัก เว็บไซต์หรือสื่อดิจิทัล ☐ คู่มือพนักงาน และบันทึกการฝึกอบรมพนักงานด้านข้อมูลท้องถิ่นและพฤติกรรมที่เหมาะสม	3.3.1, 3.3.2

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
PR-05: การติดตามความพึงพอใจและการใช้ผลสะท้อนกลับเพื่อปรับปรุงการสื่อสารและการให้บริการ	โรงแรมควรกำหนดระบบสำรวจความเห็นและประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสม รวมถึงใช้ข้อมูลดังกล่าวเพื่อทบทวนและปรับปรุงการสื่อสาร การให้ข้อมูล และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง	โรงแรมจัดให้มีเครื่องมือสำรวจความพึงพอใจ เช่น แบบสอบถาม ระบบออนไลน์ หรือช่องทางรับข้อเสนอแนะ พร้อมรวบรวม วิเคราะห์ และจัดทำรายงานประเมินผลความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ รวมทั้งระบุแนวทางการตอบสนองต่อความคิดเห็นและการปรับปรุงการดำเนินงาน เพื่อให้ข้อเสนอแนะของผู้ใช้บริการถูกนำไปใช้จริงในการพัฒนาคุณภาพการสื่อสารและการบริการ ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ แบบสอบถามหรือระบบสำรวจความพึงพอใจ ☐ รายงานผลการประเมินความพึงพอใจ ☐ สรุปข้อเสนอแนะของผู้ใช้บริการ และหลักฐานการปรับปรุงการดำเนินงานจากผลการสำรวจ เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม ● ตัวอย่างการศึกษาหลักการออกแบบแบบสอบถาม เข้าถึงได้ที่ https://digital.cmru.ac.th/core/File/1290.pdf	3.4.1, 3.4.2

2.8 การออกแบบอาคาร

2.8.1 ที่มาและความสำคัญ

การออกแบบอาคารและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของโรงแรมเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่มีผลต่อการดำเนินงานของโรงแรมในระยะยาว เพราะเป็นขั้นตอนที่กำหนดทั้งความเหมาะสมของการใช้พื้นที่ ความปลอดภัยของอาคาร การเข้าถึงและใช้ประโยชน์ (universal design) สำหรับทุกกลุ่มคน (เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้มีปัญหาลำบากหรือทุพพลภาพ รวมถึงคนต่างชาติที่อ่านภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษไม่ได้) ความพร้อมในการรองรับความเสี่ยงของพื้นที่ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนโดยรอบ หากโรงแรมสามารถวางแผนได้อย่างรอบคอบตั้งแต่ระยะเริ่มต้น โดยพิจารณาทั้งข้อกำหนดด้านกฎหมายผังเมือง ความมั่นคงแข็งแรงของอาคาร ระบบป้องกันอัคคีภัย ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ แหล่งน้ำ ระบบระบายน้ำ และความเสี่ยงจากภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต จะช่วยลดปัญหาการปรับแก้ในภายหลัง ลดผลกระทบจากการก่อสร้างหรือปรับปรุง เช่น เสียง ฝุ่น น้ำเสีย ของเสีย หรือความไม่ปลอดภัยต่อชุมชน และช่วยให้

การพัฒนาโรงแรมเป็นไปอย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่มากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ การออกแบบอาคารจึงไม่ควรมองเพียงเรื่องรูปแบบหรือประโยชน์ใช้สอยเท่านั้น แต่ควรเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนพัฒนาโรงแรมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้โรงแรมสามารถใช้งานพื้นที่ได้อย่างปลอดภัย มีประสิทธิภาพ และรองรับการเปลี่ยนแปลงในระยะยาวได้อย่างเหมาะสม

2.8.2 ตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดี

การตรวจสอบข้อกำหนดด้านกฎหมาย

ผังเมือง และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ก่อนการออกแบบ ก่อสร้าง ขยายพื้นที่หรือปรับปรุงอาคาร โรงแรมควรตรวจสอบข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ตั้งอย่างรอบด้าน เพื่อให้การพัฒนาโครงการสอดคล้องกับกฎหมาย ลดความเสี่ยงจากการดำเนินงานผิดเงื่อนไข และสามารถวางผังอาคาร กำหนดมาตรการป้องกันผลกระทบ และจัดเตรียมเอกสารประกอบการขออนุญาตได้อย่างเหมาะสมตั้งแต่ระยะแรก โดยข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องสามารถจำแนกดังตารางที่

35

ตารางที่ 36 ข้อกำหนดด้านกฎหมาย ผังเมือง และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่โรงแรม
ควรตรวจสอบก่อนพัฒนาโครงการ

ประเภทข้อกำหนด	สิ่งที่ต้องตรวจสอบ	กฎหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ผังเมืองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ประเภทสีผังเมือง การใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อจำกัดด้านความสูง อัตราส่วนพื้นที่อาคารต่อพื้นที่ดิน (FAR) อัตราส่วนพื้นที่ว่างต่อพื้นที่อาคาร (OSR) และระยะร่นจากถนน สาธารณะ ซึ่งส่งผลต่อขนาด รูปทรง และตำแหน่งของอาคารที่สามารถออกแบบได้	พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 และผังเมืองรวมรายจังหวัด/อำเภอ ● กรมโยธาธิการและผังเมือง ● สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด ● เทศบาล/อบต. ในพื้นที่
การควบคุมอาคาร	ระยะร่นระหว่างอาคารกับแนวเขตที่ดินและถนน ความกว้างขั้นต่ำของทางเข้า-ออก ความสูงและจำนวนชั้น มาตรฐานทางหนีไฟ ระบบป้องกันอัคคีภัย และมาตรฐานสุขาภิบาล รวมถึงประเภทของโรงแรมตามกฎหมายกระทรวงที่ส่งผลต่อการวางผังการใช้สอยอาคาร	พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ● สำนักงานโยธา กรุงเทพมหานคร ● เทศบาล/อบต. ในพื้นที่ต่างจังหวัด
พื้นที่อ่อนไหวและพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม	ระยะห่างจากแนวชายหาดหรือแนวน้ำขึ้นน้ำลงสูงสุด ข้อจำกัดด้านความสูง ขนาดพื้นที่อาคาร ความหนาแน่นของสิ่งปลูกสร้าง และข้อกำหนดเรื่องการรักษาแนวพืชชายฝั่ง ป่าชายเลน และพื้นที่ชุ่มน้ำ รวมถึงข้อจำกัดเฉพาะของเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1	พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2561) และประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าด้วยพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ● สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ● สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.)
การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ประเภทของรายงานด้านสิ่งแวดล้อมที่โครงการต้องจัดทำตามขนาดและที่ตั้ง ซึ่งส่งผลต่อระยะเวลาในการขออนุญาต	พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

ประเภทข้อกำหนด	สิ่งที่ต้องตรวจสอบ	กฎหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
(IEE / EIA / EHIA)	ค่าใช้จ่ายในการศึกษา และมาตรการที่ต้องระบุในแบบก่อสร้าง โรงแรมจึงควรประเมินขนาดโครงการตั้งแต่ระยะแนวคิด เพื่อวางแผนงบประมาณและตารางเวลา	และสิ่งแวดล้อมว่าด้วยโครงการที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม - สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) - ระบบ Smart EIA Plus เข้าถึง: eia.onep.go.th

นอกจากนี้ประเภทของรายงานด้านการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะพิจารณาจากขนาดโครงการและที่ตั้งเป็นหลัก โดยโครงการขนาดใหญ่หรืออยู่ในพื้นที่อ่อนไหวอาจต้องจัดทำรายงานที่มีรายละเอียดมากขึ้น

โรงแรมจึงควรตรวจสอบตั้งแต่ระยะแนวคิดว่าโครงการเข้าข่ายข้อกำหนดใด เพื่อวางแผนงบประมาณระยะเวลาและมาตรการป้องกันผลกระทบได้อย่างเหมาะสม โดยสามารถใช้ตารางที่ 37 เป็นแนวทางดังนี้

ตารางที่ 37 เกณฑ์ประเภทรายงานด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงแรมต้องจัดทำตามขนาดและที่ตั้ง

ลักษณะโครงการ	ประเภทรายงานที่ต้องจัดทำ
โรงแรมขนาดเล็กในพื้นที่ทั่วไป (ต่ำกว่าเกณฑ์ IEE)	ไม่ต้องจัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อม แต่ต้องปฏิบัติตามผังเมืองและกฎหมายควบคุมอาคาร
โรงแรม 10-79 ห้อง หรือพื้นที่ใช้สอย 500-4,000 ตร.ม. ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อ่อนไหวหรือพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม	รายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE)
โรงแรมตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไป หรือพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ 4,000 ตร.ม. ขึ้นไป	รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA)
โครงการขนาดใหญ่ที่อาจส่งผลกระทบรุนแรงต่อสิ่งแวดล้อมตามที่ประกาศกำหนด	รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA)

การทำความเข้าใจพื้นที่และความเสี่ยง ก่อนเริ่มออกแบบ

จุดเริ่มต้นของการออกแบบอาคารและโครงสร้างพื้นฐานอย่างยั่งยืน คือการทำให้โรงแรมรู้ก่อนว่าพื้นที่ที่กำลังจะพัฒนามีข้อกำหนด ข้อจำกัด และความเสี่ยงอะไรบ้าง เพราะหากเริ่มออกแบบโดยยังไม่เข้าใจเรื่องเหล่านี้ อาจทำให้เกิดปัญหาตามมาในภายหลัง เช่น ใช้พื้นที่ไม่สอดคล้องกับข้อกำหนดของกฎหมาย ต้องปรับแก้แบบเพิ่มเติม หรือพัฒนาไปแล้วจึงพบว่าพื้นที่มีความเสี่ยงน้ำท่วม ความร้อนจัด ลมแรง หรือมีข้อจำกัดด้านแหล่งน้ำและระบบระบายน้ำ ดังนั้น โรงแรมควรเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น เช่น เอกสารสิทธิและการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกำหนดผังเมือง ข้อกำหนดด้านอาคารและสิ่งแวดล้อม ข้อมูลภูมิประเทศ แหล่งน้ำ ทางน้ำเดิม ระดับพื้นที่ และข้อมูลความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติหรือสภาพภูมิอากาศของพื้นที่ การมี

ข้อมูลเหล่านี้ตั้งแต่ต้นจะช่วยให้โรงแรมตอบคำถามพื้นฐานได้ชัดเจนว่า พื้นที่นี้พัฒนาได้เพียงใด มีจุดใดที่ต้องระวังเป็นพิเศษ และควรหลีกเลี่ยงหรือลดความเสี่ยงอย่างไร ก่อนเข้าสู่การวางแผนและออกแบบในขั้นถัดไป ในอีกด้านหนึ่ง การเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจพื้นที่เช่นนี้ยังช่วยให้การพัฒนามีมิติของการปรับตัวต่อความเสี่ยงในอนาคตชัดเจนขึ้น และช่วยลดโอกาสเกิดผลกระทบต่อผู้ใช้งานและชุมชนตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของการวางแผนและออกแบบในขั้นถัดไป

ตัวอย่างประเภทของความเสี่ยง

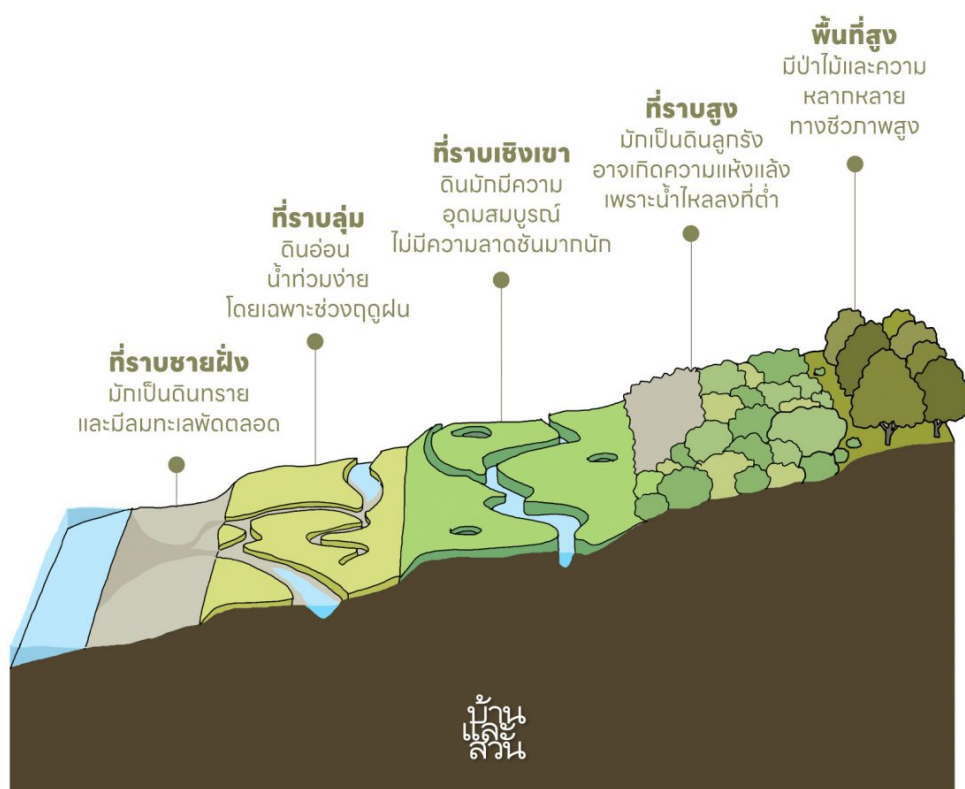
ที่มา: ThaiGent⁴⁶

⁴⁶ thaigent.co.th, ‘การบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในงานก่อสร้าง’.

การวางแผนพื้นที่ให้สอดคล้องกับระบบนิเวศ และบริบทเดิมของพื้นที่

เมื่อเข้าใจบริบทและความเสี่ยงของพื้นที่แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการวางแผนอาคารและพื้นที่ใช้งาน โดยพยายามไม่สร้างปัญหาใหม่ให้กับพื้นที่เดิม โรงแรมควรพิจารณาว่าอาคาร ถนนภายใน พื้นที่จอดรถ พื้นที่กิจกรรม และงานภูมิทัศน์จะกระทบต่อแหล่งน้ำ ระบบระบายน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ แนวเชื่อมต่อของธรรมชาติ หรือพื้นที่ที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมหรือไม่ หากวางแผนไม่เหมาะสม อาจทำให้เกิดปัญหาน้ำขัง น้ำไหลเปลี่ยนทาง ตะกอนลงสู่แหล่งน้ำ หรือรบกวนพื้นที่สำคัญของระบบนิเวศและชุมชนโดยรอบได้ ดังนั้น ในทางปฏิบัติ โรงแรม

ควรเริ่มจากการแยกให้ชัดว่า พื้นที่ใดควรพัฒนา พื้นที่ใดควรรักษาไว้ และพื้นที่ใดควรกำหนดมาตรการควบคุมเป็นพิเศษ เช่น การเว้นระยะจากแหล่งน้ำ การรักษาทางน้ำธรรมชาติ การหลีกเลี่ยงพื้นที่อ่อนไหว และการออกแบบภูมิทัศน์ที่ไม่ขัดกับการไหลของน้ำหรือการเชื่อมต่อของระบบนิเวศ การทำในขั้นนี้ได้ดีจะช่วยลดทั้งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและภาระในการแก้ไขปัญหาพื้นที่ในระยะยาว ประเด็นนี้จึงเชื่อมโยงกับการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพค่อนข้างชัด และยังสะท้อนการใช้ธรรมชาติและระบบนิเวศของพื้นที่เป็นฐานในการออกแบบมากกว่าการฝืนบริบทเดิมของพื้นที่

ตัวอย่างระดับของพื้นที่
ที่มา: บ้านและสวน⁴⁷

⁴⁷ ‘ชวนวิเคราะห์ 8 จุดสำคัญของพื้นที่ในการออกแบบสวนให้สวย’.

การเลือกวัสดุและภูมิทัศน์ให้เหมาะกับการใช้งาน และการดูแลระยะยาว

โรงแรมควรเลือกใช้วัสดุและออกแบบภูมิทัศน์โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ ลักษณะพื้นที่ การเข้าถึงและการใช้งานจริง รวมทั้งภาระการดูแลรักษาในระยะยาว ไม่ควรพิจารณาเฉพาะความสวยงามหรือราคาวัสดุในช่วงแรกเท่านั้น แต่ควรคำนึงถึงความทนทานต่อความร้อน ความชื้น ฝนตกหนัก น้ำท่วม ลมแรง การกัดกร่อน หรือสภาพแวดล้อมเฉพาะของพื้นที่ เช่น โรงแรมชายทะเลที่อาจต้องเลือกวัสดุที่ทนต่อไอเกลือและความชื้น หรือโรงแรมในเมืองที่ควรเพิ่มร่มเงา พื้นที่สีเขียว และวัสดุที่ช่วยลดความร้อนสะสม

สำหรับโรงแรมที่เปิดดำเนินการอยู่แล้ว การยกระดับความยั่งยืนไม่จำเป็นต้องเริ่มจากการ

ก่อสร้างใหม่ทั้งหมด แต่สามารถทยอยปรับปรุงอาคารเดิมตามศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่ เช่น การเพิ่มร่มเงาและพื้นที่สีเขียว การปรับปรุงช่องเปิดหรือการระบายอากาศ การเลือกวัสดุที่มีประสิทธิภาพและดูแลรักษาง่าย การปรับปรุงระบบระบายน้ำ การป้องกันระบบสำคัญในพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม หรือการปรับทางลาด ห้องน้ำ ป้ายบอกทาง และพื้นที่ภายนอกให้ปลอดภัยมากขึ้น เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้โดยทุกกลุ่มคน (ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้มีความต้องการพิเศษในการเคลื่อนไหว หญิงตั้งครรภ์) ทั้งผู้มาใช้บริการและพนักงาน แนวทางนี้ช่วยให้โรงแรมที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ พื้นที่ หรือโครงสร้างเดิมสามารถยกระดับความยั่งยืนได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยไม่จำเป็นต้องลงทุนก่อสร้างใหม่ทั้งหมด ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ตามตัวอย่างดังตารางที่ 38

ตารางที่ 38 ตัวอย่างการปรับปรุงอาคารเดิมของโรงแรมเพื่อยกระดับความยั่งยืน

ประเภทการปรับปรุง	ตัวอย่างที่ดำเนินการได้จริง
การเพิ่มร่มเงาและพื้นที่สีเขียว	- ติดตั้งโครงระแนงไม้เลื้อย (pergola) เหนือทางเดินหรือลานจอดรถ เพื่อลดความร้อนสะสมบนพื้นคอนกรีต - ปลูกไม้ยืนต้นในตำแหน่งที่บังแดดบ่ายที่ส่องเข้าห้องพักโดยตรง - เปลี่ยนลานคอนกรีตว่างเปล่าให้เป็นสนามหญ้าหรือสวนหย่อมขนาดเล็ก - ทำสวนบนหลังคาตาดฟ้าที่เดิมไม่ได้ใช้งาน - ติดตั้งกระถางไม้เลื้อยตามรั้วเพื่อสร้างแนวสีเขียวกันความร้อนและฝุ่น
การปรับปรุงช่องระบายอากาศ	- ติดตั้งพัดลมเพดานในล็อบบี้ ห้องอาหาร และทางเดิน เพื่อลดการใช้เครื่องปรับอากาศในช่วงอากาศไม่ร้อนมาก - เปลี่ยนกระจกหน้าต่างเดิมเป็นกระจกฉนวนสองชั้นในห้องที่รับแดดทิศตะวันตก

ประเภทการปรับปรุง	ตัวอย่างที่ดำเนินการได้จริง
	• เพิ่มบานเกล็ดหรือช่องลมที่บันไดหนีไฟและทางเดินส่วนกลางเพื่อให้ระบายอากาศโดยไม่ต้องเปิดแอร์ • ติดกันสาดที่หน้าต่างห้องพักเดิมที่ไม่มีร่มเงา
การเลือกใช้วัสดุที่มีประสิทธิภาพและดูแลรักษาง่าย	• ทาสีหลังคาเดิมด้วยสีสะท้อนความร้อน (cool roof) เพื่อลดอุณหภูมิใต้หลังคา 3–5 องศา • เปลี่ยนหลอดไฟทั้งโรงแรมเป็น LED โดยทยอยเปลี่ยนตามอายุการใช้งาน • ติดตั้งหัวก๊อกและฝักบัวประหยัดน้ำ (low-flow) แทนของเดิมโดยไม่ต้องเปลี่ยนสุขภัณฑ์ทั้งห้อง • เปลี่ยนวัสดุปูพื้นบริเวณรับน้ำเป็นกระเบื้องกันลื่นที่ทำความสะอาดง่ายแทนหินขัดหรือไม้
การปรับปรุงระบบระบายน้ำ	• ขุดลอกรางและบ่อพักรบอาคารที่ตื้นเขินให้กลับมาใช้งานได้เต็มประสิทธิภาพ • เปลี่ยนพื้นลานจอดรถเป็นพื้นซึมน้ำได้ (permeable paving) เพื่อให้ น้ำซึมลงดินแทนไหลท่วม • ติดตั้งถังเก็บน้ำฝนเชื่อมจากรางน้ำของอาคารเดิม เพื่อนำมารดต้นไม้และล้างพื้นที่ภายนอก • ติดตั้งบ่อพักดักไขมันก่อนปล่อยน้ำเสียจากครัวลงสู่ระบบรวม
การป้องกันระบบสำคัญในพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม	• ยกระดับห้องเครื่องปั๊มน้ำ ห้องตู้ไฟหลัก (MDB) และห้องเซิร์ฟเวอร์ขึ้นจากระดับพื้นเดิม • ติดตั้งประตูกันน้ำชั่วคราว (flood barrier) ที่ทางเข้าและทางลงจอดรถใต้ดิน • ติดตั้งวาล์วป้องกันน้ำไหลย้อนในระบบสุขาภิบาล เพื่อกันน้ำท่วมไหลย้อนเข้าตัวอาคาร • ย้ายเครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรองและถังน้ำมันขึ้นไปที่สูงกว่าระดับน้ำท่วมสูงสุดที่เคยบันทึก
การปรับให้ปลอดภัยและเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น	• เปลี่ยนบันได 1–2 ชั้นที่ทางเข้าหลักเป็นทางลาดความชัน 1:12 พร้อมราวจับสองข้าง • ดัดแปลงห้องน้ำหนึ่งห้องต่อชั้นเป็นห้องน้ำ accessible พร้อมราวจับและพื้นกันลื่น

ประเภทการปรับปรุง	ตัวอย่างที่ดำเนินการได้จริง
	• เพิ่มแถบสีตัดกันที่ขอบชั้นบันได เพื่อให้ผู้สูงอายุและผู้มีสายตาเลือนรางมองเห็นได้ชัด • เปลี่ยนป้ายบอกทางในโรงแรมเป็นแบบมีอักษรนูนและอักษรเบรลล์ ใช้สีตัดกันชัดเจน • ปรับพื้นกรวดหรือพื้นต่างระดับในทางเดินกลางแจ้งให้เรียบขึ้น เพื่อให้รถเข็นเด็กและรถเข็นวีลแชร์ใช้งานได้

ทั้งนี้ หากการเลือกวัสดุ การออกแบบภูมิทัศน์ หรือการปรับปรุงอาคารเกี่ยวข้องกับ โครงสร้าง ระบบอาคาร ความปลอดภัย ข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม กฎหมาย หรือพื้นที่เสี่ยง โรงแรม ควรปรึกษาผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาปนิก วิศวกร ภูมิสถาปนิก ที่ปรึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัย หรือหน่วยงาน

ท้องถิ่น เพื่อให้แนวทางที่เลือกใช้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ สอดคล้องกับกฎหมาย รองรับความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศ การเข้าถึงและใช้ประโยชน์โดยทุกกลุ่มคน (ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้มีปัญหาสุขภาพ หญิงตั้งครรภ์) และสามารถดูแลรักษาได้จริงในระยะยาว

คุณสมบัติ	อิฐมอญ	อิฐบล็อก	อิฐมวลเบา
การดูดซึมน้ำ	ดูดซึมน้ำสูง	ดูดซึมน้ำสูง	ดูดซึมน้ำปานกลาง
การสะสมความร้อน	สะสมความร้อน	ไม่สะสมความร้อน	ไม่สะสมความร้อน
การกันเสียง	30-40 เดซิเบล	20-30 เดซิเบล	38-45 เดซิเบล
คุณสมบัติเด่น	ราคาถูก หาซื้อง่าย กบแดด กบฝน	ราคาถูก กันความร้อนได้	น้ำหนักเบา กันเสียงได้ กันความร้อนได้ดี

มิ่งกรทอง ครบเครื่อง เรื่องวัสดุก่อสร้าง
ติดต่อสอบถาม: 074-671635 หรือ 074-671690 | พัทยา | สี่แยกเวฬุวนาภิรมย์ | LINE QR Code

ตัวอย่างการเลือกวัสดุประเภทอิฐ

ที่มา: มิ่งกรทอง⁴⁸

⁴⁸ ‘มิ่งกรทอง พัทยา - อิฐแต่ละประเภทมีข้อดี ข้อจำกัด... | Facebook’.

การทำให้อาคารและโครงสร้างพื้นฐานใช้งานได้อย่างปลอดภัย ยืดหยุ่น และเข้าถึงได้

แม้จะมีการศึกษาพื้นที่และวางแผนที่ดีแล้ว แต่หากอาคารและโครงสร้างพื้นฐานไม่สามารถใช้งานได้อย่างปลอดภัย หรือไม่รองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต การพัฒนานั้นก็ยังไม่ถือว่าสมบูรณ์ โรงแรมจึงควรออกแบบให้โครงสร้างมีความมั่นคง แข็งแรง และมีระบบความปลอดภัยที่จำเป็น เช่น ระบบป้องกันอัคคีภัย ทางหนีไฟ และองค์ประกอบที่ช่วยให้ผู้ใช้งานเข้าถึงพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกันก็ควรพิจารณาความเสี่ยงเฉพาะของพื้นที่ เช่น น้ำท่วม ความร้อน ฝนตก

หนัก หรือลมแรง แล้วนำเรื่องเหล่านี้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจเรื่องระดับพื้นที่ ระบบระบายน้ำ พื้นที่หลบภัย การใช้งานพื้นที่ภายนอก และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ หากดำเนินการในขั้นนี้ได้ดี โรงแรมจะเริ่มเห็นภาพว่าอาคารต้องใช้งานได้จริงในระยะยาว ปลอดภัยต่อผู้เข้าพัก พนักงาน และชุมชน และพร้อมรับความเสี่ยงของพื้นที่ได้ดีกว่าเดิม ประเด็นนี้จึงมีความเชื่อมโยงขัดกับการเพิ่มความยืดหยุ่นต่อความเสี่ยงในอนาคต ควบคู่กับการทำให้โครงสร้างพื้นฐานมีความครอบคลุมและเข้าถึงได้สำหรับผู้ใช้งานที่หลากหลายมากขึ้น

กฎหมายระบบป้องกันอัคคีภัยในอาคารสูง
ที่มา: ศูนย์บริการข้อมูลภาครัฐเพื่อประชาชน⁴⁹

⁴⁹ ‘กฎหมายนำรู้!... - ศูนย์บริการข้อมูลภาครัฐเพื่อประชาชน GCC | Facebook’.

การออกแบบอาคารและภูมิทัศน์เพื่อรองรับ

ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลง

สภาพภูมิอากาศ

โรงแรมควรพิจารณามาตรการออกแบบอาคารและภูมิทัศน์ที่ช่วยเพิ่มความสามารถในการรับมือกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเริ่มจากการใช้ข้อมูลความเสี่ยงของพื้นที่ หรือการประเมินความเสี่ยงและความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Risk and Vulnerability Assessment: CRVA) เพื่อพิจารณาว่าโรงแรมเผชิญความเสี่ยงด้านใด เช่น ความร้อน น้ำท่วม ภัยแล้ง การกัดเซาะชายฝั่ง ดินถล่ม ไฟป่า น้ำเค็มรุก หรือเหตุการณ์สภาพอากาศรุนแรง รวมถึงพิจารณาว่าพื้นที่ อาคาร ระบบสาธารณูปโภค และการดำเนินงานส่วนใดมีความอ่อนไหวหรือจำเป็นต้องได้รับการป้องกันเป็นพิเศษ ผลการประเมินดังกล่าวควรถูกนำมาใช้ประกอบการเลือกมาตรการออกแบบและการลงทุนให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ตั้งของโรงแรม มาตรการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ควรครอบคลุมทั้งการใช้ธรรมชาติเป็นฐานในการปรับตัว การออกแบบ

อาคารให้ลดความร้อน การบริหารจัดการน้ำ และการเตรียมความพร้อมของระบบอาคารและการดำเนินงาน เช่น การจัดทำหลังคาเขียว กำแพงเขียว ร่องระบายน้ำชีวภาพ สวนรับน้ำ พื้นที่หนองน้ำหรือบ่อหนองน้ำ การเพิ่มสัดส่วนพื้นที่สีเขียว การออกแบบทิศทางอาคารและร่มเงา การส่งเสริมการระบายอากาศธรรมชาติ การใช้เปลือกอาคารที่มีประสิทธิภาพ การเก็บน้ำฝน การนำน้ำเทกลับมาใช้ การยกระดับระบบสำคัญของอาคาร เช่น ห้องไฟฟ้าและห้องเครื่อง การจัดให้มีระบบไฟฟ้าสำรอง การใช้วัสดุที่ทนต่อความชื้นหรือน้ำในพื้นที่เสี่ยง ตลอดจนการติดตั้งระบบแจ้งเตือนสภาพอากาศหรือภัยพิบัติ เพื่อให้โรงแรมสามารถลดความเสียหาย รักษาความปลอดภัย และดำเนินงานต่อได้อย่างเหมาะสมเมื่อเผชิญเหตุการณ์รุนแรง เพื่อให้เห็นแนวทางการประยุกต์ใช้ในระดับปฏิบัติ ตารางต่อไปนี้สรุปกลุ่มมาตรการออกแบบอาคารและภูมิทัศน์ที่โรงแรมสามารถพิจารณาใช้ตามบริบทของพื้นที่ ดังลักษณะความเสี่ยง และความพร้อมขององค์กร ดังตารางที่ 39

ตารางที่ 39 ตัวอย่างมาตรการออกแบบอาคารและภูมิทัศน์เพื่อการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กลุ่มมาตรการออกแบบเพื่อการปรับตัว	แนวทางปฏิบัติที่แนะนำ
การใช้ข้อมูลความเสี่ยงประกอบการออกแบบและการลงทุน	ใช้ข้อมูลความเสี่ยงของพื้นที่ หรือการประเมินความเสี่ยงและความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อระบุความเสี่ยงหลักของโรงแรม พื้นที่หรือระบบที่เปราะบาง และมาตรการออกแบบที่ควรให้ความสำคัญ
การใช้ภูมิทัศน์และธรรมชาติช่วยลดความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศ	เช่น กำแพงเขียว หลังคาเขียว ร่องระบายน้ำชีวภาพ สวนรับน้ำ พื้นที่หนองน้ำ บ่อหนองน้ำ และการเพิ่มสัดส่วนพื้นที่สีเขียว
การออกแบบอาคารเพื่อลดความร้อนและลดการใช้พลังงาน	เช่น การวางทิศทางอาคาร การออกแบบร่มเงา การระบายอากาศธรรมชาติ และการใช้เปลือกอาคารประสิทธิภาพสูง
การออกแบบระบบน้ำและอาคารให้พร้อมต่ออุทกภัยและภาวะน้ำท่วม	เช่น ระบบเก็บน้ำฝน การนำน้ำเทากลับมาใช้ การยกระดับห้องไฟฟ้า ระบบไฟฟ้าสำรอง และการใช้วัสดุทนน้ำในพื้นที่เสี่ยง
การออกแบบพื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ธรรมชาติเป็นแนวกันชน	เช่น การฟื้นฟูป่าชายเลนหรือพืชชายฝั่ง การกำหนดแนวกันชนธรรมชาติ และการกำหนดระยะถอยร่นจากชายฝั่ง
การเสริมความพร้อมในการดำเนินงานเมื่อเกิดเหตุการณ์สภาพอากาศรุนแรง	เช่น ระบบเตือนภัยล่วงหน้า ระบบแจ้งเตือนสภาพอากาศและภัยพิบัติ แผนฉุกเฉิน ระบบไฟฟ้าสำรอง เส้นทางอพยพ และจุดรวมพล

ทั้งนี้ โรงแรมควรเลือกใช้มาตรการโดยอ้างอิงจากผลการวิเคราะห์บริบทพื้นที่และความเสี่ยงเป็นหลัก เพื่อให้มาตรการที่ดำเนินการสอดคล้องกับภัยที่มีโอกาสเกิดขึ้นจริง ข้อจำกัดของพื้นที่ งบประมาณ และความสามารถในการดูแลรักษาในระยะยาว

2.8.3 ฐานข้อมูลผู้ให้บริการ

ผู้ประกอบการสามารถใช้ฐานข้อมูลและแหล่งสืบค้นของหน่วยงานภาครัฐเพื่อค้นหาข้อมูลพื้นฐาน ข้อกำหนดของพื้นที่ และหน่วยงานหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอาคารและ

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานได้ โดยฐานข้อมูลเหล่านี้มีประโยชน์อย่างมากในระยะเริ่มต้นของโครงการ โดยเฉพาะการทำความเข้าใจข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมือง การสืบค้นข้อมูลด้านการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการค้นหาคำหรือเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ ทั้งนี้ แม้ฐานข้อมูลดังกล่าวจะไม่ได้เป็นฐานรายชื่อผู้ให้บริการออกแบบอาคารโดยตรงทั้งหมด แต่สามารถใช้เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลและหน่วยงานสนับสนุนที่ช่วยให้ผู้ประกอบการต่อยอดจากการวิเคราะห์พื้นที่และความเสี่ยง ไปสู่การ

วางแผน ออกแบบ และพัฒนาโครงการได้อย่าง
เหมาะสมมากขึ้น

ตารางที่ 40 แสดงฐานข้อมูลผู้ให้บริการและแหล่งสืบค้นที่เกี่ยวข้อง

ฐานข้อมูลผู้ให้บริการ	วัตถุประสงค์การใช้
ระบบตรวจสอบการใช้ ประโยชน์ที่ดินตามผังเมือง (Landuse Plan) ของกรม โยธาธิการและผังเมือง	- ใช้ตรวจสอบข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ผังเมืองรวม และ ข้อจำกัดเบื้องต้นของพื้นที่ เพื่อประกอบการตัดสินใจด้านที่ตั้ง การใช้ พื้นที่ และการวางแผนโครงการ - เข้าถึงได้ที่ https://landuseplan.dpt.go.th/main/
ระบบ Smart EIA Plus ของสำนักงานนโยบายและ แผนทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	- ใช้สืบค้นข้อมูลผู้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบของโครงการใน กรณีที่ต้องใช้การศึกษาเฉพาะด้านก่อนการพัฒนา - เข้าถึงได้ที่ https://eia.onep.go.th/site/reporter
ระบบค้นหาองค์กรเอกชน ด้านสิ่งแวดล้อม ของกรมการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศและ สิ่งแวดล้อม	- ใช้ค้นหาองค์กรหรือเครือข่ายที่ดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร น้ำ ระบบนิเวศ หรือประเด็นเฉพาะของพื้นที่ ซึ่งอาจนำไปสู่การ ประสานงานหรือขอคำแนะนำเพิ่มเติมได้ - เข้าถึงได้ที่ https://datacenter.dcce.go.th/ngo/member-manage/
ช่องทางให้คำปรึกษาด้านผัง เมืองและกฎหมายผังเมือง ของกรมโยธาธิการและผัง เมือง	- ใช้สอบถามข้อสงสัยเกี่ยวกับข้อกำหนดผังเมือง การใช้ประโยชน์ที่ดิน หรือประเด็นที่ต้องการความชัดเจนก่อนออกแบบและพัฒนาโครงการ - เข้าถึงได้ที่ https://info.dpt.go.th/app-service/wan/webboard/index.asp
ข้อกำหนดเกี่ยวกับ universal / inclusive design	เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงบริการได้อย่างเท่าเทียม โดยคำนึงถึงเงื่อนไขที่ แตกต่างของผู้ใช้บริการ รวมถึงผู้มีความต้องการพิเศษ เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ หญิงตั้งครรภ์

2.8.4 ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน

เมื่อโรงแรมดำเนินการตามแนวปฏิบัติที่ดีด้านการออกแบบอาคารและโครงสร้างพื้นฐานอย่างเป็นลำดับ ตั้งแต่การทำความเข้าใจพื้นที่และความเสี่ยง การวางแผนให้สอดคล้องกับระบบนิเวศและบริบทเดิมของพื้นที่ การเลือกวัสดุและภูมิทัศน์อย่างเหมาะสม ไปจนถึงการออกแบบให้ใช้งานได้อย่างปลอดภัย ยืดหยุ่น และเข้าถึงได้ ผลที่เกิดขึ้นคือโรงแรมจะสามารถพัฒนาโครงการได้อย่างรอบคอบมากขึ้น ตัดสินใจได้แม่นยำขึ้น และลดโอกาสเกิดปัญหาที่มักตามมาภายหลัง เช่น การวางอาคารไม่เหมาะกับพื้นที่ การต้องแก้ไขแบบซ้ำ มั่นใจให้ทั้งผู้ประกอบการ ผู้ใช้งาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องว่าการพัฒนาโรงแรมเป็นไปอย่าง

2.8.5 การเชื่อมโยงสู่ผลลัพธ์ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

การออกแบบอาคารและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นจุดตั้งต้นสำคัญที่กำหนดรูปแบบการใช้ทรัพยากร ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความสามารถในการรองรับความเสี่ยงของโรงแรมในระยะยาว เนื่องจากการตัดสินใจในขั้นตอนการออกแบบ เช่น การเลือกทำเล การวางแผน การเลือกวัสดุ และการกำหนดรูปแบบโครงสร้าง จะส่งผลต่อการดำเนินงานในทุกมิติทั้งด้านพลังงาน น้ำ ระบบนิเวศ และความปลอดภัย การออกแบบที่คำนึงถึงบริบทพื้นที่ ระบบนิเวศ และสภาพภูมิอากาศ จึงมีบทบาทสำคัญในการลดผลกระทบตั้งแต่ต้นทาง และสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระยะยาว โดยสามารถสรุปความเชื่อมโยงได้ดังนี้

การดูแลรักษาที่ยั่งยืน หรือการเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนโดยรอบ ในอีกด้านหนึ่ง การออกแบบที่ดีตั้งแต่ต้นยังช่วยให้พื้นที่ของโรงแรมทำงานได้ดีขึ้นในชีวิตประจำวัน ทั้งในแง่ความปลอดภัย ความสะดวกในการใช้งาน การดูแลรักษา และความพร้อมต่อความเสี่ยงในอนาคต จึงอาจกล่าวได้ว่า คุณค่าของการดำเนินงานในเรื่องนี้ไม่ได้อยู่เพียงที่การมีอาคารหรือโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมเท่านั้น แต่ยังอยู่ที่การช่วยให้โรงแรมใช้ทรัพยากรในการพัฒนาได้คุ้มค่ามากขึ้น ลดภาระที่ไม่จำเป็นในระยะยาว ดูแลพื้นที่ได้ง่ายขึ้น และสร้างความ

เหมาะสมกับพื้นที่ และพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptation)

การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติก่อนการออกแบบ รวมถึงการออกแบบโครงสร้างพื้นฐานให้รองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ช่วยให้โรงแรมสามารถลดความเสี่ยงจากปัจจัย เช่น น้ำท่วม ความร้อน หรือพายุ การบูรณาการข้อมูลด้านภูมิประเทศ แหล่งน้ำ และความเสี่ยงเข้ากับการออกแบบ เช่น การยกระดับอาคาร การออกแบบระบบระบายน้ำ หรือการเลือกวัสดุและรูปแบบอาคารที่เหมาะสม ช่วยให้โครงสร้างสามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่องแม้ในสถานะที่เปลี่ยนแปลง จึงช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นและความมั่นคงของการดำเนินงานในระยะยาว

การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Mitigation)

การออกแบบอาคารที่สอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศ และการเลือกวัสดุที่เหมาะสม มีส่วนช่วยลดความต้องการใช้พลังงานในระยะยาว ตัวอย่างเช่น การออกแบบให้ระบายอากาศได้ดี การใช้แสงธรรมชาติ การเลือกวัสดุที่ช่วยลดความร้อนสะสม หรือการใช้วัสดุจากแหล่งใกล้เคียง ช่วยลดทั้งการใช้พลังงานในการดำเนินงานและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการขนส่งวัสดุ นอกจากนี้ การออกแบบที่ดีตั้งแต่ต้นยังช่วยลดความจำเป็นในการปรับปรุงหรือใช้ทรัพยากรเพิ่มเติมในอนาคต

การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity)

การวางแผนและออกแบบพื้นที่โดยคำนึงถึงระบบนิเวศ มีบทบาทสำคัญในการลดผลกระทบ

ต่อถิ่นอาศัยของสัตว์ป่า แหล่งน้ำ และพื้นที่ธรรมชาติ การหลีกเลี่ยงพื้นที่อ่อนไหว การรักษาทางเชื่อมต่อของระบบนิเวศ การไม่รบกวนแหล่งน้ำหรือพื้นที่ชุ่มน้ำ และการใช้พืชท้องถิ่นในการจัดภูมิทัศน์ ช่วยลดการรบกวนระบบนิเวศและสนับสนุนความสมดุลของพื้นที่ ขณะเดียวกันยังช่วยลดความเสี่ยงจากการเสื่อมโทรมของทรัพยากรในระยะยาว

การมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Inclusion)

การออกแบบโครงสร้างพื้นฐานที่คำนึงถึงการเข้าถึงของผู้ใช้งานทุกกลุ่ม เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้มีปัญหาด้านสุขภาพ ผู้ที่มีความต้องการพิเศษ ฯลฯ ช่วยให้การให้บริการมีความเท่าเทียมและครอบคลุมมากขึ้น นอกจากนี้ การคำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรมและการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการออกแบบ ยังช่วยให้โครงการพัฒนาสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน ลดความขัดแย้ง และสร้างความยอมรับจากคนในพื้นที่

2.8.6 การเชื่อมโยงกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ประเด็นด้านการออกแบบอาคารมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของโรงแรมในระยะยาว เนื่องจากเป็นพื้นฐานที่มีผลต่อทั้งประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร ความพร้อมต่อความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศ ความปลอดภัยในการใช้งาน และความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่โดยรอบ การทำความเข้าใจความเชื่อมโยงของประเด็นนี้กับเกณฑ์เดิมจึงมีความสำคัญ เพราะจะ

ช่วยให้ผู้ใช้งานมองเห็นว่าเรื่องการวางแผน การออกแบบอาคาร การเลือกวัสดุ และการจัดการภูมิทัศน์ ล้วนเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนโรงแรมสู่ความยั่งยืน ไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของรูปแบบอาคารเท่านั้น ตารางต่อไปนี้จึงสรุปความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นด้านการออกแบบอาคารกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้เห็นขอบเขตของการดำเนินงานในแต่ละส่วน และสามารถอ้างอิงกลับไปยังเกณฑ์เดิมได้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 41 การเชื่อมโยงการออกแบบอาคารกับเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

รหัส	การดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่	เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน																	
		1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	1.1.5	1.1.6	1.1.7	1.1.8	1.1.9	1.1.10	1.1.11	1.1.12	1.1.13	1.2.1	1.2.2	1.3.1	1.3.2	1.3.3
BD-01	การวิเคราะห์บริบทพื้นที่ กฎหมาย และความเสี่ยงก่อนการออกแบบและพัฒนาโครงการ											*				*	*	*	*
BD-02	การวางแผนและออกแบบพื้นที่โดยคำนึงถึงระบบนิเวศ และคุณค่าทางวัฒนธรรมของพื้นที่						*	*	*							*		*	
BD-03	การเลือกใช้วัสดุ และการออกแบบภูมิทัศน์ที่เหมาะสมกับบริบทและสภาพอากาศ						*	*		*									
BD-04	การออกแบบโครงสร้างพื้นฐานให้รองรับการใช้งานอย่างยืดหยุ่น ปลอดภัย และเข้าถึงได้										*	*			*		*		

รหัส	การดำเนินงานที่จัดกลุ่มใหม่	เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน												
		7.1.1	7.1.2	7.1.3	7.1.4	7.1.5	7.1.6	7.1.7	7.1.8	7.1.9	7.1.10	7.1.11	7.1.12	7.1.13
BD-01	การวิเคราะห์บริบทพื้นที่ กฎหมาย และความเสี่ยงก่อนการออกแบบและพัฒนาโครงการ	*	*	*						*	*			
BD-02	การวางแผนและออกแบบพื้นที่โดยคำนึงถึงระบบนิเวศ และคุณค่าทางวัฒนธรรมของพื้นที่			*	*	*	*	*	*					
BD-03	การเลือกใช้วัสดุ และการออกแบบภูมิทัศน์ที่เหมาะสมกับบริบทและสภาพอากาศ											*	*	
BD-04	การออกแบบโครงสร้างพื้นฐานให้รองรับการใช้งานอย่างยืดหยุ่น ปลอดภัย และเข้าถึงได้									*				*

ตารางที่ 42 การออกแบบและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างยั่งยืนและคำนึงถึงสภาพภูมิอากาศ

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
BLD-01: การวิเคราะห์ศักยภาพ บริบทพื้นที่ กฎหมาย และความ เสี่ยงสภาพภูมิอากาศ ก่อนการออกแบบและ พัฒนาโครงการ	โรงแรมควรวิเคราะห์ศักยภาพ บริบทพื้นที่ และข้อจำกัด ของพื้นที่ตั้งก่อนการออกแบบ ก่อสร้าง ขยายพื้นที่ หรือ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน โดยครอบคลุมข้อกำหนดด้าน กฎหมายผังเมือง การใช้ประโยชน์ที่ดิน บริบทธรรมชาติ และวัฒนธรรมของพื้นที่ รวมถึงความเสี่ยงจากการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งในลักษณะเหตุการณ์ รุนแรงและการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ความร้อน การกัดเซาะชายฝั่ง ดินถล่ม ไฟป่า และน้ำเค็มรุก ทั้งนี้ โรงแรมอาจใช้แนวทางการประเมิน ความเสี่ยงและความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ (Climate Risk and Vulnerability Assessment: CRVA) เพื่อพิจารณาว่าพื้นที่ อาคาร ระบบ สำคัญ และการดำเนินงานของโรงแรมมีระดับการเปิดรับ ความเสี่ยง ความอ่อนไหว และความสามารถในการรับมือ มากน้อยเพียงใด ก่อนนำผลการประเมินไปใช้ประกอบการ ออกแบบและการตัดสินใจลงทุนให้เหมาะสมกับบริบท พื้นที่	ก่อนกำหนดแนวคิดการออกแบบหรือก่อสร้าง โรงแรมจัดทำ การวิเคราะห์พื้นที่เบื้องต้น โดยรวบรวมข้อมูลด้านกฎหมาย ผังเมือง การใช้ประโยชน์ที่ดิน ลักษณะภูมิประเทศ แหล่งน้ำ ระบบระบายน้ำ พื้นที่ธรรมชาติ พื้นที่คุ้มครอง หรือพื้นที่อ่อนไหว รวมถึงข้อมูลความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศของพื้นที่ เช่น พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม พื้นที่ขาดแคลนน้ำ พื้นที่ที่มีอุณหภูมิสูงหรือเกาะความร้อน พื้นที่ชายฝั่งที่เสี่ยงต่อการกัดเซาะและน้ำเค็มรุก พื้นที่ลาดชันที่เสี่ยงดินถล่ม หรือพื้นที่ใกล้ป่าที่เสี่ยงไฟป่า จากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้กำหนดผังโครงการ ตำแหน่งอาคาร ระดับพื้นที่อาคาร ระบบระบายน้ำ พื้นที่สีเขียว พื้นที่กันชน เส้นทางสัญจร และตำแหน่งระบบสำคัญของอาคาร เพื่อให้การออกแบบลด ความเสี่ยงและเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ตั้งแต่ต้น ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ รายงานวิเคราะห์ศักยภาพและบริบทของพื้นที่ก่อนการออกแบบหรือ ก่อสร้าง ☐ แผนที่หรือข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัย เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ความร้อน การกัดเซาะชายฝั่ง ดินถล่ม ไฟป่า หรือน้ำเค็มรุก ☐ ข้อมูลข้อกำหนดผังเมือง การใช้ประโยชน์ที่ดิน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม ● กฎกระทรวง กำหนดลักษณะอาคารที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม เข้าถึง ได้ที่https://download.asa.or.th/03media/04law/cba/mr/mr66(04)-70d.pdf	7.1.1, 7.1.2, 7.1.3, 7.1.9, 7.1.10

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
BLD-02: การวางผังและออกแบบพื้นที่โดยคำนึงถึงระบบนิเวศทรัพยากรธรรมชาติและคุณค่าทางวัฒนธรรมของพื้นที่	โรงแรมควรวางผังและออกแบบอาคารโดยคำนึงถึงความอ่อนไหวทางชีวภาพ ความสมบูรณ์ของแหล่งธรรมชาติ และพื้นที่คุ้มครอง ผลกระทบต่อถิ่นอาศัยของสัตว์ป่า รวมถึงความสมบูรณ์ทางโบราณคดี มรดกทางวัฒนธรรม และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ตลอดจนหลีกเลี่ยงการรบกวนแหล่งน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ หรือการปิดกั้นทางน้ำ	โรงแรมกำหนดแนวทางวางผังที่หลีกเลี่ยงพื้นที่อ่อนไหว เช่น แนวเชื่อมต่อแหล่งธรรมชาติ ถิ่นอาศัยสัตว์ป่า พื้นที่ชุ่มน้ำ และพื้นที่ที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม พร้อมกำหนดมาตรการควบคุม เช่น ระยะร่นจากแหล่งน้ำ การรักษาทางน้ำ ธรรมชาติ การหลีกเลี่ยงการพัฒนาพื้นที่ที่เสี่ยงต่อผลกระทบสูง และการออกแบบภูมิทัศน์ที่ไม่รบกวนการเชื่อมต่อของระบบนิเวศ ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ นโยบาย แนวคิด หรือแบบออกแบบและจัดการภูมิทัศน์ ☐ แผนผังพื้นที่อ่อนไหว ข้อมูลหรือบัญชีพื้นที่ธรรมชาติ แหล่งน้ำ แหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง ☐ หลักฐานแสดงการคำนึงถึงผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าและการไหลของน้ำ เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม ● Environmental, Health, and Safety (EHS) Guidelines เข้าถึงได้ที่ https://www.ifc.org/content/dam/ifc/doc/2000/2007-general-ehs-guidelines-construction-and-decommissioning-en.pdf	7.1.3, 7.1.4, 7.1.5, 7.1.6, 7.1.7, 7.1.8
BLD-03: การเลือกใช้วัสดุ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการออกแบบภูมิทัศน์ที่เหมาะสมกับบริบทและสภาพอากาศ	โรงแรมควรเลือกใช้วัสดุงานฝีมือและภูมิปัญญาในท้องถิ่นอย่างเหมาะสมและมีความยั่งยืนในการวางแผน ออกแบบ และก่อสร้าง ควบคุมการใช้พืชพื้นเมือง พืชเฉพาะถิ่น หรือพืชที่มีความทนทานต่อสภาพอากาศในการจัดสวน และการตกแต่ง โดยหลีกเลี่ยงสายพันธุ์ต่างถิ่น	โรงแรมกำหนดรายการวัสดุและองค์ประกอบงานออกแบบที่สะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่นและมีความเหมาะสมด้านความยั่งยืน เช่น วัสดุจากแหล่งผลิตในพื้นที่งานฝีมือพื้นถิ่น หรือองค์ประกอบสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ พร้อมจัดทำบัญชีชนิดพันธุ์ไม้ที่ใช้ในการจัดสวนและตกแต่ง โดยเลือกพืชพื้นเมืองหรือพืชที่ทนต่อสภาพอากาศเพื่อลดภาระการดูแลรักษาและหลีกเลี่ยงผลกระทบจากชนิดพันธุ์ต่างถิ่น	7.1.11, 7.1.12

ประเด็น	แนวทางการดำเนินงาน	ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี	เกณฑ์GHP
		ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ รายการวัสดุหรือสเปกวัสดุที่ใช้ ☐ แบบหรือแนวคิดการใช้วัสดุงานฝีมือและภูมิปัญญาท้องถิ่น ☐ บัญชีชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกและประดับตกแต่งในบริเวณโรงแรม	
BLD-04: การออกแบบโครงสร้างพื้นฐานให้รองรับการใช้งานอย่างยืดหยุ่น ปลอดภัย และเข้าถึงได้	โรงแรมควรออกแบบและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถรองรับปัจจัยเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติได้อย่างเหมาะสม ควบคู่กับการจัดให้มีข้อมูลและการเข้าถึงสถานที่สำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษตามความเหมาะสมและที่สามารถเป็นไปได้	โรงแรมบูรณาการประเด็นความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศ เช่น น้ำท่วม ความร้อน หรือฝนตกหนัก เข้าไปในแนวคิดการออกแบบอาคารและโครงสร้างพื้นฐาน พร้อมจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ทางลาด อุปกรณ์ช่วยเหลือ หรือข้อมูลรายละเอียดห้องพักและพื้นที่ใช้งานที่เข้าถึงได้ เพื่อให้โครงสร้างพื้นฐานใช้งานได้อย่างปลอดภัย ครอบคลุม และสอดคล้องกับบริบทของโรงแรม ตัวอย่างเอกสารประกอบการประเมิน ☐ รายละเอียดการออกแบบที่คำนึงถึงความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ☐ หลักฐานการจัดทำทางลาดหรืออุปกรณ์ช่วยเหลือ ☐ เอกสารประชาสัมพันธ์รายละเอียดพื้นที่ หรือห้องพักสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ และรูปถ่ายสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้อง เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030 เข้าถึงได้ที่ https://www.undrr.org/publication/sendai-framework-disaster-risk-reduction-2015-2030	7.1.2, 7.1.9, 7.1.13

2.9 แนวทางการติดตามและประเมินผล การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศของโรงแรม

หลังจากโรงแรมดำเนินงานตามแนวทางในแต่ละด้าน ตั้งแต่การพัฒนาบุคลากร การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดการชุมชน การจัดการพลังงาน การจัดการน้ำและของเสีย ความหลากหลายทางชีวภาพ การประชาสัมพันธ์ ไปจนถึงการออกแบบอาคาร โรงแรมควรมีระบบติดตามและประเมินผลการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถประเมินได้ว่าแนวทางที่ดำเนินการช่วยลดความเสี่ยง เพิ่มความพร้อมในการดำเนินงาน และลดผลกระทบต่อผู้เข้าพัก

พนักงาน ชุมชน และระบบนิเวศโดยรอบได้จริงหรือไม่ ทั้งนี้ การติดตามผลไม่ควรพิจารณาเฉพาะจำนวนกิจกรรมหรือมาตรการที่ดำเนินการแล้วเท่านั้น แต่ควรมุ่งติดตามผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากมาตรการดังกล่าว เช่น การลดความเสียหายจากเหตุการณ์รุนแรง การลดการใช้น้ำในช่วงขาดแคลน การเพิ่มความพร้อมของระบบสำคัญ การฟื้นฟูพื้นที่ธรรมชาติ หรือการเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรและชุมชนในการรับมือกับความเสี่ยง ดังแสดงในภาพซึ่งสรุปขั้นตอนการติดตามและประเมินผล พร้อมตัวอย่างตัวชี้วัดผลลัพธ์ที่โรงแรมสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบริบท ความเสี่ยง และศักยภาพของตนเอง ดังนี้

การติดตามและประเมินผลการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโรงแรม

แนวทางการติดตามและประเมินผลการปรับตัว

หมายเหตุ: โรงแรมแต่ละแห่งมีบริบทและความเสี่ยงแตกต่างกัน ควรเลือกตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับผลการประเมินความเสี่ยงของตนเอง ทบทวนอย่างสม่ำเสมอ และมุ่งเน้นการจัดเก็บข้อมูลที่สะท้อน “ผลลัพธ์” ไม่ใช่เพียงจำนวนกิจกรรม

ตัวอย่างตัวชี้วัดผลลัพธ์สำหรับติดตามการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโรงแรม

ประเด็นที่ติดตาม	ตัวอย่างตัวชี้วัดผลลัพธ์ที่โรงแรมควรติดตาม
 ความพร้อมของบุคลากร	- ร้อยละของพนักงานที่ผ่านการอบรมด้านความเสี่ยงและแผนฉุกเฉิน - จำนวนครั้งของการซ้อมแผนรับมือเหตุการณ์รุนแรงต่อปี - ระยะเวลาการตอบสนองเมื่อเกิดเหตุจริง
 การจัดซื้อจัดจ้างและห่วงโซ่อุปทาน	- สัดส่วนการจัดซื้อจากผู้ประกอบการท้องถิ่น - จำนวนสินค้าสำรองในหมวดสินค้าจำเป็น - จำนวนครั้งที่เกิดปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบหรือการส่งมอบล่าช้าจากเหตุการณ์สภาพอากาศ
 การจัดการชุมชน	- จำนวนช่องทางหรือเวทีหารือกับชุมชน - จำนวนข้อกังวลจากชุมชนที่ได้รับการแก้ไข - ระดับความร่วมมือกับชุมชนหรือหน่วยงานท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อมร่วมกัน
 การจัดการพลังงาน	- ปริมาณการใช้พลังงานต่อห้องพักหรือผู้เข้าพักลดลง - จำนวนชั่วโมงที่ระบบไฟฟ้าสำรองสามารถรองรับการดำเนินงานได้ - จำนวนเหตุการณ์ที่ระบบพลังงานสำคัญหยุดชะงักลดลง
 การจัดการน้ำและของเสีย	- ปริมาณการใช้น้ำต่อห้องพักหรือผู้เข้าพักลดลง - จำนวนวันที่ดีน้ำสำรองเพียงพอในช่วงแล้ง - สัดส่วนการนำน้ำกลับมาใช้ซ้ำได้ - ปริมาณขยะรีไซเคิลต่อห้องพักหรือผู้เข้าพักเพิ่มขึ้นร้อยละ
 ความหลากหลายทางชีวภาพ	- พื้นที่สีเขียวหรือพื้นที่ธรรมชาติที่ได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟู - จำนวนชนิดพันธุ์ดินพื้นที่ได้รับการอนุรักษ์ - จำนวนกิจกรรมที่ลดการรบกวนพื้นที่เชิงนิเวศหรือสัตว์ป่าพื้นที่
 การประชาสัมพันธ์และการสื่อสาร	- จำนวนสื่อหรือช่องทางที่ให้ข้อมูลเรื่องความเสี่ยงและการปรับตัวแก่ผู้เข้าพัก - จำนวนข้อร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับความไม่เข้าใจมาตรการของโรงแรมลดลง
 การออกแบบอาคารและโครงสร้างพื้นฐาน	- จำนวนพื้นที่เสี่ยงที่ได้รับการปรับปรุง - จำนวนครั้งที่เกิดน้ำท่วมขังในพื้นที่โรงแรมลดลง - ระยะเวลาฟื้นฟูการดำเนินงานหลังเหตุการณ์รุนแรงลดลง - ความเสียหายต่อระบบสำคัญของอาคารลดลง

การรายงานและทบทวนผล

ควรมีผลการติดตามมาประชุมทบทวนเป็นประจำ เพื่อประเมินความสำเร็จ ระบุประเด็นที่ต้องปรับปรุง และกำหนดแผนพัฒนาต่อเนื่อง

ประโยชน์ที่โรงแรมจะได้รับ

ลดความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศ

เพิ่มประสิทธิภาพและต้นทุน

เพิ่มความปลอดภัยและความพึงพอใจ

เสริมสร้างภาพลักษณ์และความยั่งยืน

ตัวอย่างขั้นตอนการติดตามและประเมินผลการปรับตัว

ที่มา: รวบรวมโดยผู้วิจัย

3 บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3.1 บทบาทของเกณฑ์ในการสนับสนุนการเข้าถึงกลไกทางการเงิน

เกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (Green Hotel Plus) เป็นกรอบแนวทางที่ช่วยให้ผู้ประกอบการโรงแรมมองเห็นทิศทางการดำเนินงานด้านความยั่งยืนได้อย่างเป็นระบบ ทั้งในมิติของการบริหารจัดการภายในองค์กร การใช้ทรัพยากร การดูแลสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์กับชุมชน และการออกแบบอาคารเกณฑ์ทั้ง 8 ด้านจึงไม่ได้ทำหน้าที่แยกขาดจากกัน แต่เชื่อมโยงกันเป็นระบบเดียวที่ช่วยให้โรงแรมสามารถวางแผน ลงมือดำเนินการ ติดตามผล และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องได้บนฐานของข้อมูลและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งในเชิงปฏิบัติเกณฑ์ดังกล่าวช่วยวางรากฐานสำคัญให้โรงแรมมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านสู่ความยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดบทบาทผู้รับผิดชอบ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การจัดซื้อจัดจ้างที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม การติดตามการใช้พลังงาน น้ำ และของเสีย การดูแลพื้นที่ธรรมชาติและชุมชนโดยรอบ ตลอดจนการสื่อสารผลการดำเนินงานอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ แนวทางเหล่านี้ทำให้ความยั่งยืนไม่ใช่เพียงกิจกรรมเฉพาะเรื่องหรือมาตรการแยกส่วน แต่เป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารจัดการโรงแรมโดยตรง

ในบริบทที่ภาคการเงินไทยเริ่มมีบทบาทมากขึ้นในการสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านของภาคธุรกิจสู่ความยั่งยืน ผ่านโครงการสนับสนุนธุรกิจ

โรงแรมสู่ความยั่งยืน (Financing the Transition: Green Solutions for Hotels) จะเห็นได้ว่าเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนมีบทบาทสำคัญในการสร้างความพร้อมให้แก่โรงแรมก่อนเข้าสู่กระบวนการสนับสนุนจากภาคการเงิน กลไกของโครงการจะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อผู้ประกอบการมีข้อมูลการดำเนินงานที่เป็นระบบ มีหลักฐานยืนยันการปรับปรุงที่เกิดขึ้นจริง และมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเพียงพอให้เห็นว่าการลงทุนในแต่ละด้านจะนำไปสู่ผลลัพธ์ด้านสิ่งแวดล้อมอย่างไร ซึ่งเป็นช่องว่างที่เกณฑ์ฉบับนี้เข้ามาเติมเต็มโดยตรง โดยเฉพาะในด้านการจัดการพลังงานที่กำหนดให้โรงแรมจัดเก็บข้อมูลและคำนวณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกผ่านแพลตฟอร์ม CF-Hotels ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการยื่นขอสินเชื่อจากธนาคารในโครงการได้

ในขณะเดียวกัน โรงแรมที่ดำเนินงานตามเกณฑ์อย่างครบถ้วนยังมีความพร้อมมากขึ้นในการยกระดับสู่มาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้อง เช่น เกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (GSTC) และฉลากสิ่งแวดล้อมสหภาพยุโรป (EU Ecolabel) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ตลาดโดยเฉพาะตลาดยุโรปให้ความสำคัญอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวโดยสรุป เกณฑ์ทำหน้าที่เป็นกรอบปฏิบัติการที่บอกว่าต้องทำอะไรและวัดได้อย่างไร ขณะที่โครงการสนับสนุนธุรกิจโรงแรมสู่ความยั่งยืนทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนที่ทำให้การปรับตัวนั้นเกิดขึ้นได้จริง ดังนั้นการดำเนินงานตามคู่มือฉบับนี้อาจจริงจังไม่เพียงยกระดับมาตรฐานสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร แต่ยังเป็นการเตรียมกิจการให้พร้อมเข้าถึงโอกาสทางธุรกิจในเส้นทางการเปลี่ยนผ่านที่ภาคการเงิน

ไทยกำลังขับเคลื่อนอยู่จากเชื่อมโยงดังกล่าว ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญคือ ภาครัฐควรผลักดันให้เกณฑ์นี้เป็นมาตรฐานอ้างอิงร่วมระหว่าง ภาคการท่องเที่ยวและภาคการเงิน พร้อมทั้ง สนับสนุนระบบข้อมูลและกลไกรับรองที่ช่วยลด ภาระของผู้ประกอบการโดยเฉพาะกิจการขนาด กลางและขนาดย่อม ส่วนสถาบันการเงินควรนำ เกณฑ์ดังกล่าวไปใช้เป็นกรอบในการออกแบบ เงื่อนไขสินเชื่อและประเมินความพร้อมของกิจการ

3.2 แหล่งสนับสนุนทางการเงินสำหรับ การเปลี่ยนผ่านสู่ความยั่งยืน

เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถติดตามและใช้ ประโยชน์จากกลไกสนับสนุนทางการเงิน คู่มือนี้จึง สรุปรายชื่อธนาคารที่เข้าร่วมโครงการพร้อม ลักษณะการสนับสนุนเบื้องต้นไว้ในตารางต่อไปนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้โรงแรมเห็นภาพว่า แต่ละธนาคารมีแนวทางสนับสนุนที่สอดคล้องกับ การลงทุนในด้านต่าง ๆ เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพ

เพื่อให้การสนับสนุนเข้าถึงโรงแรมที่มีความตั้งใจ ปรับตัวได้จริงอย่างทั่วถึง ขณะที่ผู้ประกอบการ ควรมองการดำเนินงานตามคู่มือฉบับนี้ไม่ใช่เพียง ในฐานะภาระของการปฏิบัติตามเกณฑ์ แต่เป็น การวางรากฐานสำคัญในการเข้าถึงแหล่งทุน ยกระดับความสามารถในการแข่งขัน และเตรียม ความพร้อมต่อข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมที่จะมี ความเข้มข้นมากขึ้นในอนาคต

การใช้พลังงาน การจัดการน้ำและของเสีย การลด การปล่อยก๊าซเรือนกระจก การปรับปรุงอาคาร หรือการยกระดับมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ผู้ประกอบการควรใช้ข้อมูลดังกล่าวประกอบกับผล การประเมินตนเองตามเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพื่อพิจารณาว่าโรงแรมควร เริ่มจากประเด็นใด และควรติดต่อแหล่งสนับสนุน ใดให้เหมาะสมกับลักษณะการลงทุนของกิจการ ดังนี้

ตารางที่ 43 สถาบันการเงินและแนวทางการสนับสนุนการลงทุนสีเขียวสำหรับธุรกิจโรงแรม

ธนาคาร	แนวทางการสนับสนุนสำหรับธุรกิจโรงแรม	ช่องทางติดต่อ
ธนาคารกรุงเทพ	สนับสนุนการลงทุนเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การปรับปรุงอาคารประหยัดพลังงาน การลดการใช้น้ำ และการลดมลพิษ เช่น ● ระบบปรับอากาศประสิทธิภาพสูง ● ระบบแสงสว่างประหยัดพลังงาน ● ระบบหมุนเวียนน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย ● ระบบบำบัดอากาศ	02-645-5555

ธนาคาร	แนวทางการสนับสนุนสำหรับธุรกิจโรงแรม	ช่องทางติดต่อ
ธนาคารกรุงไทย	สนับสนุนการบริหารจัดการพลังงาน การใช้พลังงานสะอาด พลังงานทดแทน การลดก๊าซเรือนกระจก และการลดของเสียและมลพิษ เช่น ● ติดตั้งโซลาร์เซลล์ ● ระบบอนุรักษ์พลังงาน ● การปรับปรุงระบบเครื่องจักรและอุปกรณ์หลัก	02-111-1111
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	สนับสนุนการลดการใช้ทรัพยากรใหม่ การจัดการและบำบัดของเสีย รวมถึงสินเชื่อด้านกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ● ระบบจัดการขยะ ● ระบบรีไซเคิล ● ระบบบำบัดของเสีย และโครงการลดการใช้ทรัพยากร	02-626-2626
ธนาคารกสิกรไทย	สนับสนุนการลงทุนด้านพลังงานทางเลือก การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การขนส่งสีเขียว และการกำจัดของเสีย เช่น ● ระบบพลังงานทางเลือก ● รถบริการไฟฟ้า ระบบลดคาร์บอน ● ระบบจัดการของเสีย	02-888-8822
ธนาคารเกียรตินาคินภัทร	สนับสนุนการปรับปรุงอาคารและโครงการให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมคำปรึกษาด้านการวัดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น ● การปรับปรุงอาคารเขียว ● วัสดุก่อสร้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ● ระบบลดการใช้พลังงาน	02-165-5555
ธนาคารทหารไทยธนชาต	สนับสนุนการให้พลังงานหมุนเวียน การเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องจักร และการลดการปล่อยมลพิษจากการดำเนินงาน เช่น ● ระบบพลังงานหมุนเวียน ● การปรับปรุงระบบประกอบอาคาร	02-643-7000

ธนาคาร	แนวทางการสนับสนุนสำหรับธุรกิจโรงแรม	ช่องทางติดต่อ
	● ระบบควบคุมพลังงาน	
ธนาคารไทยพาณิชย์	สนับสนุนการลงทุนด้านพลังงานหมุนเวียน การจัดการน้ำเสีย การรับรองอาคารสีเขียว และการใช้ยานพาหนะพลังงานทางเลือก เช่น ● ระบบบำบัดน้ำเสีย ● อาคารสีเขียว ● รถไฟฟ้า และการปรับปรุงระบบพลังงาน	02-722-2222
ธนาคารยูโอบี	สนับสนุนการเปลี่ยนผ่านสู่ธุรกิจสีเขียว อาคารสีเขียว และกิจกรรมเศรษฐกิจหมุนเวียน เช่น ● อาคารสีเขียว ● ระบบจัดการทรัพยากรหมุนเวียน ● ระบบบริหารจัดการความยั่งยืน	02-343-3555
ธนาคารไอซีบีซี	สนับสนุนการปรับตัวของธุรกิจสู่ความยั่งยืน และการลงทุนที่สอดคล้องกับการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม เช่น ● โครงการปรับปรุงระบบอาคาร ● การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ● โครงการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม	02-629-5588

3.3 ข้อจำกัดของคู่มือแนวทางการดำเนินงานและตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีตามเกณฑ์โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

แม้ว่าคู่มือฉบับนี้จะครอบคลุมประเด็นการดำเนินงานด้านความยั่งยืนของโรงแรมอย่างรอบด้าน แต่ผู้ใช้งานควรทำความเข้าใจว่าคู่มือฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางกลางสำหรับโรงแรมที่มีลักษณะแตกต่างกัน ทั้งในด้านขนาดกิจการ รูปแบบการให้บริการ ที่ตั้ง และความพร้อมของ

องค์กร ดังนั้น แนวทางการดำเนินงานและตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีที่นำเสนอในคู่มือจึงควรนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละแห่ง อาจไม่สามารถใช้ในรูปแบบเดียวกันได้ทั้งหมด ในกรณีของโรงแรมขนาดเล็กหรือโรงแรมที่มีข้อจำกัดด้านบุคลากร งบประมาณ หรือทรัพยากร อาจจำเป็นต้องพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่จะดำเนินการ โดยเริ่มจากเรื่องที่มีความพร้อมและมีผลต่อการดำเนินงานของโรงแรมมากที่สุดก่อน แล้วจึงค่อยขยายไปสู่ประเด็นอื่นในระยะต่อไป

4 บรรณานุกรม

‘ กฎหมายน่ารู้!... - ศูนย์บริการข้อมูลภาครัฐเพื่อประชาชน GCC | Facebook’. Accessed 13 May 2026.

<https://www.facebook.com/GCC1111/posts/pfbid027EN1LFrGjtb9snsPmsVTzdLoVTWfip6E4FjYN3dXtjbvqA3Q6VbtmRHN9ZnyJZa6l?rdid=D6TTH6gy6pdmxydL#>.

‘(1) กระทรวงแรงงาน - ลูกจ้างชายและหญิงต้องมีสิทธิเท่าเทียมกัน ... | Facebook’. Accessed 13 May 2026.

<https://www.facebook.com/ThailandMOL/posts/pfbid0Avdqc46ezZ3tcKCL4CzFQ3MvBtE9sttJUx82AgRtW6ki97Usej5pa6M4TMXVyNEKL?rdid=Mf4pYIV1dsIBzf2E#>.

‘(1) ช่วงนี้พี่ช่างได้รัคว... - PR กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช | Facebook’. Accessed 13 May 2026.

<https://www.facebook.com/prhotnews02/posts/pfbid037KbzEmBHsMzCXr9hWiApti7JcxQ1dfWts2sHh1C9v7kae1cCqAnqYvrDzU6ofiZnl?rdid=vP7S1Nkj1VarJHYO#>.

‘9 แนวทางการสื่อสารความยั่งยืนให้กับองค์กร Effective Sustainability Communications - MarketPlus’. Accessed 13 May 2026.

<https://www.marketplus.in.th/content/detail.php?id=23846>.

‘11.1 ช่องทางการรับฟังความคิดเห็น’. Accessed 13 May 2026.

<https://www.bophloi.go.th/index.php/ita/11-%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%9B%E0%B8%B4%E0%B8%94%E0%B9%82%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B9%89%E0%B9%80%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%94%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B8%B5%E0%B8%AA%E0%B9%88%E0%B8%A7%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B9%88%E0%B8%A7%E0%B8%A1/11-1-%E0%B8%8A%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%97%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%9F%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%84%E0%B8%B4%E0%B8%94%E0%B9%80%E0%B8%AB%E0%B9%87%E0%B8%99>.

- ‘15 Tips for Waste Reduction in the Hospitality Industry’. Accessed 13 May 2026.
<https://globaltrashsolutions.com/blog/tips-for-waste-reduction-in-the-hospitality-industry>.
- Business.Com. ‘How to Maximize Your Employee Training Program’. Accessed 13 May 2026.
<https://www.business.com/articles/3-ways-to-improve-transfer-of-learning-in-the-workplace/>.
- ‘CF-Hotels, Online Platform to Enable Hotel and Lodging Operators to Create a Database of Environmental Inventory.’ Accessed 8 April 2026.
<https://www.tourismthailand.org/Articles/cf-hotels>
- ‘Corporate-Value-Chain-Accounting-Reporting-Standard_041613_2.Pdf’. n.d. Accessed 8 April 2026. https://ghgprotocol.org/sites/default/files/standards/Corporate-Value-Chain-Accounting-Reporting-Standard_041613_2.pdf.
- EcoVadis. ‘One Platform, Global Visibility. Your Sustainability Intelligence Software.’ Accessed 13 May 2026. <https://ecovadis.com/>.
- Environment, U. N. ‘Making Tourism More Sustainable: A Guide for Policy Makers | UNEP - UN Environment Programme’. 20 June 2005.
<https://www.unep.org/resources/report/making-tourism-more-sustainable-guide-policy-makers>.
- ‘EU Ecolabel Tourist Accommodation - Environment - European Commission’. Accessed 16 March 2026. https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy-topics/eu-ecolabel/eu-ecolabel-tourist-accommodation_en.
- Gergely, Stefan. ‘7 Key Steps of Successful Supplier Sourcing’. *Veridion*, 25 October 2024.
<https://veridion.com/blog-posts/supplier-sourcing-key-steps/>.
- ‘Grease Traps | Greater Western Water’. Accessed 7 April 2026.
<https://www.gww.com.au/water-waste/trade-waste/grease-traps>
- ‘GSTC Hotel Standard’. *GSTC*, n.d. Accessed 16 March 2026. <https://www.gstc.org/gstc-criteria/gstc-hotel-standard/>.

- ‘GSTC-Hotel-Standard.Pdf’. n.d. Accessed 18 April 2026. <https://www.gstc.org/wp-content/uploads/GSTC-Hotel-Standard.pdf>.
- ‘Hotel Energy Management Systems: Sustainable Solutions’. 7 December 2024. <https://hotelsmarters.com/blog/hotel-energy-management>.
- ‘Hotel-Water-Measurement-Initiative-Methodology-v1.1.Pdf’. n.d. Accessed 3 April 2026. <https://sustainablehospitalityalliance.org/wp-content/uploads/2020/02/Hotel-Water-Measurement-Initiative-methodology-v1.1.pdf>.
- Kang, Grace. ‘Free Global Tool: Calculate Hotel Stay Carbon Footprints’. *Greenview*, 17 January 2023. <https://greenview.sg/resources/article-biodiversity-impacts/>.
- MarketingThailand, HermesDigital. ‘การจัดซื้อ อย่างไรให้มีประสิทธิภาพ’. *hrodthai*, 24 May 2023. <https://www.hrodthai.com/single-post/การจัดซื้ออย่างไรให้มีประสิทธิภาพ>.
- ‘Massachusetts Joins the EPA for National Fix-A-Leak Week | Mass.Gov’. Accessed 3 April 2026. <https://www.mass.gov/info-details/massachusetts-joins-the-epa-for-national-fix-a-leak-week>.
- nathan, Dayal. ‘Smart Water Monitoring System | IoT Based | Real-Time Water Monitoring Solutions for Industries’. *Energyly*. Accessed 13 May 2026. <http://www.energyly.com/water-monitoring.html>.
- Off the Tourist Trail in Thailand - Swoon by SLH*. Inspiration. 1 March 2022. <https://swoon.slh.com/off-the-tourist-trail-in-thailand/>.
- ResearchGate. ‘Figure 1: Hotel Wastewater Treatment System Model. Source: Researchers’. Accessed 3 April 2026. https://www.researchgate.net/figure/Hotel-wastewater-treatment-system-model-Source-Researchers_fig1_312266442.
- Sustainability Resource Library – Lady Elliot Island Eco Resort Great Barrier Reef*. n.d. Accessed 11 May 2026. <https://ladyelliot.com.au/sustainability/>.
- ‘Sustainable Hotel in Thailand’. *Khaolak Merlin Resort*, n.d. Accessed 11 May 2026. <https://www.merlinkhaolak.com/sustainability/>.

SUTHAKAN. ‘หน้าแรก’. Accessed 13 May 2026. <https://goldenlime.co.th/>.

thaigent.co.th. ‘การบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในงานก่อสร้าง’. Accessed 13 May 2026.
<https://www.thaigent.co.th/content/29805/การบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในงานก่อสร้าง>.

Theerakul, Thanawut. ‘ขั้นตอนการชดเชยคาร์บอน’. Accessed 8 April 2026.
<https://thaicarbonlabel.tgo.or.th/index.php?lang=TH&mod=YUhSdlI3PT0>.

Theerakul, Thanawut. ‘ฉลากคาร์บอน’. Accessed 8 April 2026. <https://thaicarbonlabel.tgo.or.th>

‘Workplace Safety Checklist: What Your Employees Need to Stay Safe’. Accessed 13 May 2026. <https://blog.pyramexsafety.com/workplace-safety-checklist>.

‘กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม Official Site’. Accessed 7 April 2026.
<https://datacenter.dcce.go.th/>.

‘การพัฒนาศักยภาพของพนักงาน’. Accessed 13 May 2026.
<https://investor.lh.co.th/th/sustainability/sustainable-management-in-the-social-aspect/human-resource-development>.

งานประชาสัมพันธ์, กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ ฝ่ายบริการและเผยแพร่วิชาการ. ‘เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงแนวเขตชุมชน และ QR-Code แบบฟังความคิดเห็นและรายละเอียดโครงการ’. Accessed 13 May 2026.
https://www.suratcity.go.th/web/index.php/th/content_page/item/21213-qr-code-4.

‘ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน (Invasive Alien Species)’. เรืองนารู้. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 17 July 2024.
<https://www.onep.go.th/%e0%b8%8a%e0%b8%99%e0%b8%b4%e0%b8%94%e0%b8%9e%e0%b8%b1%e0%b8%99%e0%b8%98%e0%b8%b8%e0%b9%8c%e0%b8%95%e0%b9%88%e0%b8%b2%e0%b8%87%e0%b8%96%e0%b8%b4%e0%b9%88%e0%b8%99%e0%b8%97%e0%b8%b5%e0%b9%88%e0%b8%a3/>.

‘ชวนวิเคราะห์ 8 จุดสำคัญของพื้นที่ในการออกแบบสวนให้สวย’. บ้านและสวน, 17 April 2025.
<https://www.baanlaesuan.com/359846/ideas/garden-ideas/site-analysis/>.

บริการงานด้านโรงงานอุตสาหกรรม. n.d. Accessed 7 April 2026. <https://www.diw.go.th/webdiw/s-fac>.

‘แผนภาพอนาคตของชุมชน ในระยะ 15 ปี’. กองนโยบายและแผน, n.d. Accessed 13 May 2026.

https://plan.vru.ac.th/?page_id=7992.

‘มังกรทอง พัทลุง - อิฐแต่ละประเภทมีข้อดี ข้อจำกัด... | Facebook’. Accessed 13 May 2026.

<https://www.facebook.com/munggonctong/posts/pfbid02J2FEBkEfE7p8fx33EMX5www h3PntaAqRXSTddwH7ZFDQjsqTxjbngwQmZ31YwdCvI?rdid=QCxc88zpfrU91MSx#>.

‘วิธีการรักษาลูกค้าเก่า ทำได้อย่างไรบ้าง’. Accessed 13 May 2026.

<https://www.disruptignite.com/blog/customer-retention>.

‘เว็บไซต์การจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม’. Accessed 13 May 2026.

https://gp.pcd.go.th/visitor_product.

‘เว็บไซต์การจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม’. Accessed 7 April 2026.

<https://gp.pcd.go.th/>.

‘หลักสวัสดิภาพสัตว์ 5 ประการ’. Accessed 13 May 2026.

<https://region2.dld.go.th/index.php/th/news-office7/infographic/info2569-05>.

‘เอกสารแนบ1.-คู่มือการใช้งานระบบ-Data-Energy.Pdf’. n.d. Accessed 8 April 2026.

<https://old.energy.go.th/wp->

